

An Application of Buddhist Principles for the Promotion of Reconciliation in
Local Administrative Organizations, Nakhon Sawan Province

Mr. Subandit Chansawang

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Public Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุชฎินิพนธ์ เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุชฎินิพนธ์

(รศ.ดร.สมาน งามสนิท)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.อัฉรา หล่อตระกูล)

กรรมการ

(ศ.ดร.กฤษฎา เพิ่มทันจิตต์)

กรรมการ

(ผศ.ดร.อติวุฒิ หน้ันมี)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมดุชฎินิพนธ์

ผศ.ดร.อติวุฒิ หน้ันมี

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง)

ชื่อคุณูปนิพนธ์	: การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคี ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
ผู้วิจัย	: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
ปริญญา	: พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์	: ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี, พธ.บ.(การสอนสังคม), พธ.ม.(ปรัชญา), พธ.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์) : รศ.ดร.สุรินทร์ นียมมากร, วท.บ.(วิทยาศาสตร์ทั่วไป), M.S. (Statistics), M.S. (Applied Statistics), Ph.D. (Development Administration)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ และ ๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๙๒ ในการเก็บข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนทั้งหมด ๑๐,๕๔๓ คน โดยมีการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน ๓๘๕ รูปหรือคน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๘ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๐ รูปหรือคน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มี ๓ ด้าน คือ ๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน ต้องบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร

๒. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าปัจจัยด้านการ

บริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกค่อนข้างสูง ($r = 0.780$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยด้านหลักสารานุกรม ๖ ก็กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมาก ($r = 0.874$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านหลักอภิธานิยธรรม ๗ ก็กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมาก ($r = 0.809$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๓. รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันแนวทางในการส่งเสริม ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับร่วมกันโดยการประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำทุกเดือน เปิดพื้นที่หรือเวทีทางความคิดให้เกิดการยอมรับและสร้างแนวทางส่งเสริมความสามัคคีในองค์กร และไม่ใช้ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่ คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ ๒) ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน แนวทางในการส่งเสริมได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชนโดยใช้กฎหมายโดยเท่าเทียมกัน การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยการถ่ายโอนภารกิจให้กับชุมชน และการส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมจารีตประเพณีค่านึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ ๓) ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แนวทางในการส่งเสริมได้แก่ บทบาทในการส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน (รณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ชาติ) ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่าย ภาวคีความร่วมมือ และส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดการตนเอง โดยคนในชุมชน ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายภาวคีความร่วมมือ ผ่านกลไกการประชุมประชาคม การส่งเสริมการจัดการตนเองของคนในชุมชน ส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนและการให้ความรู้ในการจัดการชุมชน กับคนในชุมชนให้สามารถดำเนินการและบริหารจัดการความขัดแย้งภายในชุมชนโดยคน ในชุมชนเอง ที่ส่งผลต่อการกำหนดกิจกรรมและวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างตรงตามความต้องการของคนในชุมชนค่านึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ

- Dissertation Title** : An Application of Buddhist Principles for the Promotion of Reconciliation in Local Administrative Organizations, Nakhon Sawan Province
- Researcher** : Mr. Subandit Chansawang
- Degree** : Doctor of Philosophy (Public Administration)
- Dissertation Supervisory Committee**
- : Asst. Prof. Dr.Thitiwut Manmee, B.A.(Social Teaching), M.A.(Philosophy), Ph.D.(Public Administration)
 - : Assoc. Prof. Dr. Surin Niyamangkoon, B.S. (General Sciences), M.S. (Statistics), M.S. (Applied Statistics), Ph.D. (Development Administration)
- Date of Graduation** : March 25, 2018

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the promotion of reconciliation *in* administration *of* Local Administrative Organization *in* Nakhon Sawan; 2) to study the relationship between the factors in the administration and Buddhist principles to promote reconciliation *in* the administration *of* Local Administrative Organization *in* Nakhon Sawan; and 3) to present the form of the application of the Buddhist principles to promote reconciliation *in* the administration *of* Local Administrative Organization *in* Nakhon Sawan.

The research methodology was a combination of research methods between a quantitative research and a qualitative research. For the quantitative method, questionnaires were taken to collect the data which provided *a reliability* of 0.992. The sample size was calculated based on Taro *Yamane's formula*. The sampling group selected by Stratified Random Sampling consisted of 385 out of 10,543 officers working in Provincial Administrative Organization, Subdistrict Administrative Organization, and Municipality. The data were analyzed by *using SPSS* for computing *frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient*. 18 *key informants* provided the information *in in-depth interviews* in the qualitative research method. A *Focus Group Discussion* composed of 10 qualified persons. *Descriptive analysis* was used to describe the basic features of the data in the study.

The findings of this research were as follows:

1. The promotion of reconciliation *in the* administration of Local Administrative Organization *in Nakhon Sawan* consists of three parts: 1) the participatory administration and mutual acceptance shall have equal legal force; 2) the administration with equal legal force must apply to all of the participants; and 3) a campaign in building reconciliation and an idea of common interest in the organization was accomplished through projects and activities.

2. The factors in the administration were related to the Buddhist principles in enhancing reconciliation *in the* administration of Local Administrative Organization *in Nakhon Sawan* providing a positive correlation at high level ($r = 0.780$) with a significance level of 0.01. Saraniyadhamma VI and the promotion of reconciliation *in the* administration of Local Administrative Organization *in Nakhon Sawan* were related which contributed to a positive correlation at a very high level ($r = 0.874$) with a significance level of 0.01. The *Seven Conditions of Welfare* (Satta Aparihaniya Dhamma) and the promotion of reconciliation *in the* administration of Local Administrative Organization *in Nakhon Sawan* were also related which contributed to a positive correlation at a very high level ($r = 0.809$) with a significance level of 0.01. *A null hypothesis is accepted.*

3. The three types of forms in the application of the Buddhist principles to promote reconciliation *in the* administration of Local Administrative Organization *in Nakhon Sawan* were as follows:

1) Participatory administration and mutual acceptance consists of equal legal force, consultation meetings on a monthly basis, space for changing ideas to build acceptance and the way to promote reconciliation in the organization, and consideration of ethical and moral principles in making decision.

2) The administration using equal legal force consists of fostering learning of equal legal force in community; enhancing community to solve problems together by contributing duties; and encouraging tradition and customs by considering ethical and moral principles in making decision.

3) The campaign in building reconciliation consists of building ideas of common interest and benefits of the nation, and emphasizing networking and cooperation of the parties. To encourage community self-management, it was accomplished through community meetings, supporting self-management, encouraging cooperation, and educating community self-management. As a result, they could handle internal conflicts by themselves which the solution appeared to meet the needs of the community.

กิตติกรรมประกาศ

ดุष्ฎินิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะอาศัยความเมตตาอนุเคราะห์ของอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ธิตวุฒิ หมั่นมี ประธานกรรมการ, รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาอันมีค่าชี้แนะแนวทางและตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชารัฐศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้คำแนะนำโดยเฉพาะ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำและอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แก่ผู้วิจัยโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือเก็บข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งให้คำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ตลอดถึงผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยให้คำปรึกษาและให้กำลังใจตลอดมา ตลอดจนท่านที่มีส่วนช่วยให้ดุष्ฎินิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดี

ประโยชน์ คุณค่า และความดีของดุष्ฎินิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นพุทธบูชาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่เคารพและมีพระคุณอย่างสูง ในทุกภพทุกชาติ

หากมีข้อผิดพลาดใดๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
อธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	๗
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ สมมุติฐานการวิจัย	๕
๑.๕ ขอบเขตการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๐
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร	๑๑
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๘
๒.๓ ปัญหาในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๙
๒.๔ การส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๗
๒.๕ หลักสาราณียธรรม ๖	๗๗
๒.๖ หลักอภิปรายธรรม ๗	๘๑
๒.๗ บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	๘๗
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐๖
๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๒๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๒๖
๓.๑. รูปแบบการวิจัย	๑๒๖
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๒๗
๓.๓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๓๐
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๓๔
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๓๕
 บทที่ ๔ ผลการวิจัย	 ๑๓๗
๔.๑ ผลการวิเคราะห์การสัมพัทธ์เชิงลึก	๑๓๘
๔.๒ ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงสำรวจ	๒๑๔
๔.๓ ผลการวิเคราะห์การสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๓๕
๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๒๓๘
 บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	 ๒๔๓
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๔๔
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๕๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๕๗
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๕๗
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ	๒๕๗
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	๒๕๗
 บรรณานุกรม	 ๒๕๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก	๒๖๓
ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๒๖๔
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๒๖๖
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ	๒๗๒
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อหาความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม	๒๘๒
ภาคผนวก จ ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha	๒๘๘
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๒๙๓
ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม)	๓๐๓
ภาคผนวก ซ ราชานามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)	๓๑๖
ภาคผนวก ฌ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)	๓๑๘
ภาคผนวก ฎ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)	๓๓๗
ภาคผนวก ฏ ราชานามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ	๓๔๔
ภาคผนวก ฐ หนังสือเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ	๓๔๘
ภาคผนวก ฑ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการวิจัย (แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ)	๓๕๙
ประวัติผู้ทำวิจัย	๓๖๑

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แสดงรายนามสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	๘๙
๒.๒	แสดงรายนามเทศบาลในจังหวัดนครสวรรค์	๙๗
๒.๓	แสดงรายนามองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์	๑๐๖
๒.๔	งานวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม	๑๐๙
๒.๕	สรุปวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสมานฉันท์	๑๑๖
๒.๖	แสดงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๒๓
๓.๑	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	๑๒๙
๔.๑	การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันที่ส่งเสริม ความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๔๑
๔.๒	การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกันที่ส่งเสริม ความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๔๕
๔.๓	การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ที่ส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๔๘
๔.๔	การบริหารบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๕๒
๔.๕	การบริหารงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๕๖
๔.๖	การบริหารวัสดุอุปกรณ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๕๙
๔.๗	การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๖๒
๔.๘	การใช้หลักเมตตาทายกรรมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๖๕
๔.๙	การใช้หลักเมตตาวจีกรรมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๖๘
๔.๑๐	การใช้หลักเมตตาโมกกรรมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๗๐
๔.๑๑	การใช้หลักสาธารณโภคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๗๓
๔.๑๒	การใช้หลักศีลสามัญญาในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๗๖
๔.๑๓	การใช้หลักทิวฐิสามัญญาในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๗๙
๔.๑๔	การนำหลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ไปใช้ในการบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๘๒
๔.๑๕	การนำหลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๘๕
๔.๑๖	การนำหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๘๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๗	การนำหลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ไปใช้ในการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙๐
๔.๑๘	การนำหลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากรไปใช้ในการบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙๒
๔.๑๙	การนำหลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญไปใช้ในการ บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙๕
๔.๒๐	การนำหลักให้ความอาทร บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร ไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙๗
๔.๒๑	การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน	๒๐๔
๔.๒๒	การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน	๒๐๘
๔.๒๓	การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	๒๑๐
๔.๒๔	แสดงจำนวนและร้อยละของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	๒๑๔
๔.๒๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวม	๒๑๕
๔.๒๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร	๒๑๖
๔.๒๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ด้านงบประมาณ	๒๑๖
๔.๒๘	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ด้านวัสดุอุปกรณ์	๒๑๗
๔.๒๙	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการ	๒๑๘
๔.๓๐	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสาราณียธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม	๒๑๘
๔.๓๑	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสาราณียธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตาทายกรรม	๒๑๙
๔.๓๒	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสาราณียธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตาเวจีกรรม	๒๑๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๓	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตามโนกรรม	๒๒๐
๔.๓๔	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสาธารณสุข	๒๒๑
๔.๓๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสี่สามัญญาติ	๒๒๑
๔.๓๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักทฤษฎีสัญญา	๒๒๒
๔.๓๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอุปทานิยม ๗ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม	๒๒๓
๔.๓๘	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอุปทานิยม ๗ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์	๒๒๓
๔.๓๙	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอุปทานิยม ๗ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	๒๒๔
๔.๔๐	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอุปทานิยม ๗ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว	๒๒๕
๔.๔๑	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอุปทานิยม ๗ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสักการะเคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่	๒๒๕
๔.๔๒	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอุปทานิยม ๗ กับการบริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุ้มครองป้องกันบุคลากร	๒๒๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๔๓	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอำนวยการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชานียสถานสำคัญ	๒๒๗
๔.๔๔	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอำนวยการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร	๒๒๘
๔.๔๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการส่งเสริมความสมานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม	๒๒๙
๔.๔๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการส่งเสริมความสมานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ	๒๒๙
๔.๔๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการส่งเสริมความสมานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน	๒๓๔
๔.๔๘	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการส่งเสริมความสมานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการ รณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	๒๓๑
๔.๔๙	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการส่งเสริมความ สมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยการทดสอบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)	๒๓๒
๔.๕๐	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนำหลักสารานียธรรม ๖ ไปใช้ ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยการทดสอบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)	๒๓๓
๔.๕๑	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนำหลักอำนวยการบริหารนิยธรรม ๗ ไปใช้ ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยการทดสอบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)	๒๓๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด	๒๕
๒.๒	โครงสร้างของเทศบาล	๓๕
๒.๓	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล	๔๓
๒.๔	โครงสร้างเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล	๙๑
๒.๕	โครงสร้างขององค์การบริหารตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล	๙๙
๒.๖	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๒๔
๔.๑	องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๒๓๘

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในดัชนีฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ โดยเรียงตามลำดับคัมภีร์ ดังนี้

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์
พระสุตตันตปิฎก	
ที.ปา. (ไทย)	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)
อง.สตตก. (ไทย)	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต (ภาษาไทย)
พระอภิธรรมปิฎก	
อภิ.ปุ. (ไทย)	อภิธรรมปิฎก ปุคคลบัญญัติ (ภาษาไทย)

สำหรับการใช้คำย่อชื่อพระไตรปิฎก เริ่มจากอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ตามด้วยวงเล็บฉบับที่ใช้แล้วตามด้วย เล่ม/ ข้อ/ หน้า เช่น ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๓๑๗/๒๕๗ หมายถึง สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย) เล่ม ๑๑ ข้อ ๓๑๗ หน้า ๒๕๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับการปกครองตามอุดมการณ์ของระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ รัฐบาลมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจให้ประชาชนปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง^๑ การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย มีวิวัฒนาการมาจากการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินนั้นได้วางรากฐานการบริหารราชการแผ่นดินใหม่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยในส่วนกลางได้มีการจัดโครงสร้างการบริหารตามหน้าที่ในรูปกระทรวงแผนการจัดการพื้นที่ในส่วนภูมิภาคได้ปรับปรุงกลไกการบริหารราชการภูมิภาคใหม่ให้สามารถกระชับอำนาจการปกครองสู่ศูนย์กลางและยังได้ทรงริเริ่มให้คนในท้องถิ่นได้ร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นในรูป “สุขาภิบาล” ขึ้นในเขตราชธานี การปฏิรูปการบริหารราชการเป็นไปอย่างทั่วด้านทั้งในแง่โครงสร้างระบบการบริหารงานในกิจการต่างๆ ของรัฐ นับเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ทางอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่ นับเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวนับแต่รัชกาลที่ ๕ จนถึงปัจจุบัน นับเป็นรากฐานสำคัญของการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินในระยะต่อมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่เน้นการรวมอำนาจสู่ศูนย์กลาง^๒ ในด้านการบริหารเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างและขั้นตอนในตัวเอง สภาพแวดล้อมและแรงกดดันทางการเมือง ระบบการบริหารได้รับอิทธิพลมาจากบริบทหลายทาง เช่น ผู้นำระดับสูงของระบบราชการที่ต้องการสร้างผลงาน อาจเลือกวิธีปฏิรูปหรืออาจมีคนสำคัญต้องการเปลี่ยนระบบการบริหาร รวมทั้งวิธีการจัดการที่ประสบความสำเร็จในหน่วยงานหนึ่งอาจเป็นตัวอย่งให้หน่วยงานอื่นทำตาม^๓

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้กับประชาชนโดยตรง การจัดระเบียบราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีอยู่ ๒ ระบบ คือ ระบบทั่วไป มีอยู่ ๓ รูปแบบ ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด และระบบพิเศษ มีอยู่ ๒ รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา^๔ ในการบริหารท้องถิ่น (local administration)

^๑มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, **การบริหารท้องถิ่น**, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๗), หน้า ๙-๑๑.

^๒โกวิท พวงงาม, ศ.ดร., **การปกครองท้องถิ่นไทย**, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, ๒๕๕๙), หน้า ๑๓๔.

^๓เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, **การจัดการภาครัฐแนวใหม่**, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๕๗), หน้า ๗๔.

^๔โกวิท พวงงาม, ศ.ดร., **การปกครองท้องถิ่นไทย**, หน้า ๑๔๓.

เป็นการดำเนินการบริหารกิจการสาธารณะในพื้นที่เฉพาะ มีการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งได้รับการกระจายอำนาจอย่างอิสระภายใต้กรอบของกฎหมาย ที่เรียกว่า การปกครองท้องถิ่น (local government) เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์การของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งโดยปกติเป็นอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของฝ่ายบริหารและคณะบริหารท้องถิ่น การบริหารท้องถิ่นเป็นกระบวนการการตัดสินใจและนำนโยบายของท้องถิ่นไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ การดำเนินการบริหารจะต้องคำนึงถึงเจตจำนงของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของท้องถิ่นด้วยความเสมอภาคและความยุติธรรมในสังคมด้วย และการบริหารท้องถิ่นเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารของท้องถิ่นอันได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น^๕

โดยปัญหาที่มักเกิดขึ้นนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ แบบแผนและกฎหมายและมีจำนวนไม่น้อยที่คิดถึง แต่ผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ปัญหาโครงสร้างและระบบการบริหารงานยังขาดการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและยังเกิดความขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันระหว่างสภา กับฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะสาเหตุจากการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณโครงการ การปฏิบัติงานประจำวันยังไม่เป็นระบบและมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารและงานสารบรรณ ปัญหาเกี่ยวกับการคลัง พัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานคลังและงบประมาณมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดฐานข้อมูลในการประมาณรายการรายได้และตั้งงบประมาณรายจ่าย ระบบฐานสถิติต่างๆ ส่งผลให้การจัดทำงบประมาณล่าช้า^๖ และเป็นปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างหรือผลประโยชน์เป็นสำคัญ ความขัดแย้งสามารถเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์เข้ากันไม่ได้ ความแตกต่างในค่านิยม การกระทำ ความคิด ความคาดหวัง หลักการหรือความไม่มีระเบียบวินัย อาจเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิด การทะเลาะวิวาท การปะทะทางจิตใจหรือร่างกาย ความขัดแย้งอาจทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงและการแยกจากกัน หรืออาจทำให้คนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันในการทำงานหรือความขัดแย้งในสถานการณ์ที่คนตั้งแต่สองคนหรือคนสองฝ่ายขึ้นไป แข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานะ อำนาจ ข้อมูล อิทธิพล ทรัพยากรหรืออาณาเขตที่มีจำกัดมันเกิดขึ้นจากความต้องการของฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย การได้รับผลประโยชน์หรือการจัดสรรผลประโยชน์ไม่เท่าเทียมกัน ความขัดแย้งคือความไม่สอดคล้องกันในเจตคติและการกระทำระหว่างสองฝ่ายผลที่ตามมาคือการแข่งขันในทรัพยากรที่มีจำกัด ทรัพยากรเหล่านี้อาจเป็นทางกายภาพ การเงิน การสื่อสาร อุดมการณ์ การเมือง กฎหมาย จิตวิทยาหรืออารมณ์^๗

^๕มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, การบริหารท้องถิ่น, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๗), หน้า ๑-๑๑.

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒-๔๑-๔๒.

^๗ชาญชัย อาจิมสมาจาร, การแก้ไขความขัดแย้งในองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ, มปป.), หน้า ๒.

ในจังหวัดนครสวรรค์เป็นหนึ่งในกลุ่มภาคเหนือตอนล่างภาคกลางตอนบน ซึ่งมีเนื้อที่ ๙,๕๙๗ ตารางกิโลเมตร มีประชากร ๑,๐๗๑,๖๘๖ คน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น อำเภอ ๑๕ แห่ง ตำบล ๑๒๘ แห่ง หมู่บ้าน ๑,๔๓๗ แห่งและมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๔๓ แห่ง ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒๑ แห่ง ซึ่งในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่มีปัญหาความขัดแย้งในการบริหารงานท้องถิ่นมากที่สุดพื้นที่หนึ่ง^๔ โดยปัญหาการมีส่วนร่วมของบุคคลโดยทั่วไปยังไม่เข้าใจทั้งโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนมากยังขาดการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงาน และปัญหาการบริหารภายใต้กฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่มีมากยุ่งยาก ซับซ้อนไม่สามารถสร้างความเข้าใจกับกฎระเบียบต่างๆ ได้ เป็นเหตุให้การปฏิบัติงานมีความบกพร่องและผิดกฎหมาย ผิดระเบียบในหลายๆ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องการเงิน การบัญชี การพัสดุ^๕ โดยเฉพาะสาเหตุปัญหาความขัดแย้งใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ความขัดแย้งในด้านความสัมพันธ์ (Relationship Conflicts) มักเกิดขึ้นได้จากการที่ทั้งสองฝ่ายมีอารมณ์ที่ขัดแย้งกัน การรับรู้ในสิ่งต่างๆ ไม่ตรงกัน อย่างแรง การสื่อสารผิดพลาดแล้วก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือมีพฤติกรรมที่สวนทางกันซ้ำแล้วซ้ำอีกจากสิ่งเหล่านี้ มันก็จะพัฒนาไปสู่ความขัดแย้ง สัญญาที่บ่งบอกว่ามันกำลังมีปัญหาด้านความสัมพันธ์เกิดขึ้น คือ พูดจาไม่เข้าหูกัน การสื่อสารของทั้งสองฝ่ายเริ่มขัดข้อง คำพูดของแต่ละฝ่ายจะไม่สบอารมณ์ซึ่งกันและกัน ไม่ค่อยพูดไม่ค่อยจา เคยพูดคุยกันดีๆ ต่างฝ่ายต่างก็ลดการพูดจาลงเกิดความอิจฉาริษยา เห็นคนอื่นได้ดีกว่าก็เริ่มเกิดอารมณ์ไม่พอใจ หึงหวง ความกตัญญู เกิดจากฝ่ายหนึ่งมีความต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งทำเรื่องอย่างหนึ่งหรือหลายเรื่อง ไม่มีเวลาให้กันและกันหรือฝ่ายหนึ่งไม่มีเวลาให้อีกฝ่ายหนึ่ง ๒) ความขัดแย้งในด้านผลประโยชน์ (Interest Conflicts) ผลประโยชน์นี้เป็นตัวการทำให้เกิดการแข่งขัน เพื่อให้ได้มันมาตามที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลต้องการ เมื่อมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องคนๆ หนึ่ง หรือกลุ่มคนคณะหนึ่งหรือหลายคณะจะมีความเข้าใจว่าในการที่จะสนองความต้องการหรือความอยากได้ของตนและพวกของตนนั้น มันจะต้องไปแย่งชิงมาจากคนอื่น หนทางที่อ่อนน้อมในการที่จะแย่งชิงมาได้เท่านั้นก็คือ การเจรจา หากตกลงกันได้ก็หมายถึงสิ่งที่แย่งชิงมาได้เท่านั้นก็คือ การเจรจา หากตกลงกันได้ก็หมายถึงสิ่งที่แย่งชิงมาได้มันอาจน้อยลง แต่ยังพอยอมรับได้เมื่อเทียบกับการได้มาโดยการแย่งชิงด้วยกำลังแล้วดูคุ้มกว่าความขัดแย้งก็สลายตัวไป แต่หากการแย่งชิงด้วยการคุยกันมันไม่รู้เรื่องตรงนี้ก็เกิดศึกตามมาไม่ช้าก็เร็ว ๓) ความขัดแย้งในด้านข้อมูล (Data Conflicts) มักจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้รับข้อมูลที่เป็นที่ต้อใช้ในการตัดสินใจที่ผิดพลาด ไม่ครบถ้วนไม่ตรงตามกำหนดเวลาที่ต้องการจะใช้ข้อมูลเก่าล้าสมัย เอาไปใช้แล้วทำให้การทำงานผิดพลาดหรือเข้าถึงข้อมูลยาก อาจเข้าถึงไม่ได้เลย

^๔ อัครเดช พรหมกัลป์, “การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^๕ โกวิทย์ พวงงาม, ศ.ดร., การปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๒๗๗.

แปลงข้อมูลหรือตีความมาผิดๆ ข้อมูลที่ได้รับเป็นคนละเรื่องกับที่ต้องการ เมื่อเอาไปใช้งานจริงแล้วสร้างความเสียหายเกิดขึ้น การเกิดความขัดแย้งอาจเกิดก่อนการเอาข้อมูลนั้นๆ ไปใช้ก็ได้ ๔) ความขัดแย้งในด้านค่านิยมหรือความเชื่อ (Value or Belief Conflicts) เรื่องค่านิยมหรือความเชื่อนี้เป็นตัวที่บอกกับบุคคลในตัวเขาเองอยู่ตลอดว่าอะไรมันถูกและอะไรมันผิด อะไรมันยุติธรรมและอะไรมันไม่ยุติธรรม อะไรมันดีและอะไรมันไม่ดี ความแตกต่างกันในด้านความเชื่อ ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นได้ตอนไหน มันก็ตอนที่ฝ่ายหนึ่งพยายามจะกดดันให้อีกฝ่ายหนึ่งมีความเชื่อเหมือนกับตนและ ๕) ความขัดแย้งในโครงสร้าง (Structural Conflicts) ซึ่งเป็นแรงผลักดันจากภายนอกที่เข้าก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง เช่นว่าอำนาจหน้าที่หรือทรัพยากรมีอย่างจำกัดไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ข้อจำกัดทางด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ทั้งขอบเขตและระยะเวลาที่ให้มากเกินไปหรือน้อยเกินไป โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรเปลี่ยนแปลงไป หนทางแก้ไขก็ต้องไปแก้ที่โครงสร้างต่างๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความขัดแย้งมากที่สุด เหล่านี้แล้วปรับให้มันได้สมดุล^{๑๐} และเป็นเหตุสมควรรายอย่างหนึ่งที่จะมีการส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์นั้นให้เกิดขึ้น ซึ่งได้รับหนังสือแจ้งแนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนจากกระทรวงมหาดไทย ถึงสาเหตุความขัดแย้ง แยกแยะ กล่าวคือ ๑) ความคิดความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน ๒) ไม่เชื่อถือศรัทธากระบวนการยุติธรรม ๓) การปลุกปั่น ยุยงสร้างความเกลียดชังต่อกัน ๔) ตอกย้ำ ขยายความขัดแย้งเกลียดชัง จนมีแนวโน้มพร้อมที่จะใช้ความรุนแรงต่อกลุ่มเห็นต่าง เป็นต้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกจังหวัด มีการจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับท้องถิ่น โดยมีหนังสือที่ นว ๐๐๒๓.๔/ว ๑๑๓๗๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗^{๑๑} เพื่อประสานงานหรือบูรณาการการทำงานในการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมทำให้เกิดความสามัคคีในการบริหารงานนั้น กล่าวคือหลักสารณียธรรม ๖^{๑๒} และหลักอปริหานิยธรรม ๗^{๑๓} โดยทุกคนทุกฝ่ายจะต้องประพฤติปฏิบัติติดต่อกันด้วยเมตตา พุดจาติต่อกันด้วยเมตตา คิดดีต่อกันด้วยเมตตา แบ่งปันลาภผลที่ได้มาอย่างเท่าเทียม ดำรงตนและยึดมั่นศรัทธาในศีลและมีความเห็นพ้องต้องกันเป็นอาจิญ ทุกคนทุกฝ่ายจะต้องพัฒนาและแสดงความรัก ความผูกพัน ความห่วงหาอาทร ความช่วยเหลือเกื้อกูล ความร่วมแรงร่วมใจ และความเสมอภาคเท่าเทียมให้เกิดขึ้นในชุมชนหรือท้องถิ่น ขณะเดียวกันการรังเกียจเดียดฉันท์ การแบ่งแยกแตกต่าง และการเอาไรต์เอาเปรียบจะต้องช่วยกันสกัดและสลายไม่ให้เกิดขึ้น ความสงบสุขและความมีสันติสุขก็จะคืนกลับมาสู่องค์กรและท้องถิ่น^{๑๔}

^{๑๐}เอกชัย บุญยาริษฐาน, การบริหารความขัดแย้งในองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน, ๒๕๕๕), หน้า ๖๗-๗๑.

^{๑๑}สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มงานกฎหมาย ฯ, ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัตสำเนา).

^{๑๒}ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๓๑๗/๒๕๗.

^{๑๓}อง สตตก. (ไทย) ๒๓/๒๒/๓๒.

^{๑๔}อัครเดช พรหมกัลป์, “การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรศาสตร, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ เพราะว่าจังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่มีปัญหาความขัดแย้งของบุคลากรในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุดพื้นที่หนึ่ง จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์นั้นว่าจะสามารถนำมาเป็นแนวทางให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างไร ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสังคมต่อไปได้

๑.๒ คำถามการวิจัย

- ๑.๒.๑ การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์นั้นเป็นอย่างไร
- ๑.๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์นั้นมีอะไรบ้าง
- ๑.๒.๓ รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์นั้นควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๓.๑ เพื่อศึกษาการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
- ๑.๓.๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
- ๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑.๔ สมมุติฐานการวิจัย

- ๑.๔.๑ ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
- ๑.๔.๒ การนำหลักหลักสาราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
- ๑.๔.๓ การนำหลักหลักอปริหานิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑.๕ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

๑.๕.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาของตัวแปรต้นและตัวแปรตามในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

๑) ตัวแปรต้น คือ

(๑) ปัจจัยการบริหาร^{๑๔} ประกอบด้วย ๑) บุคลากร ๒) งบประมาณ ๓) วัสดุอุปกรณ์ ๔) การบริหารจัดการ

(๒) หลักสารานียธรรม ๖^{๑๖} ประกอบด้วย ๑) หลักเมตตาภยธรรม ๒) หลักเมตตาวิจิตรกรรม ๓) หลักเมตตาโมกกรรม ๔) หลักสัทธรรม ๕) หลักศีลสามัญญดา ๖) หลักทิวัญญสามัญญดา

(๓) หลักอภิธานียธรรม ๗^{๑๗} ประกอบด้วย ๑) หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒) หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ๓) หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ๔) หลักสักการะ เคารพนับถือบูชาผู้ที่เป็นใหญ่ ๕) หลักคุ้มครองป้องกันบุคลากร ๖) หลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญ ๗) หลักให้ความอารักขาบำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร

๒) ตัวแปรตาม คือการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย (๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน (๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน (๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

๑.๕.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรในการศึกษา คือ

๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๘ รูป/คน ได้แก่ (๑) ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด (๒) ผู้แทนจากเทศบาล (๓) ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (๔) ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัด (๕) นักวิชาการ (๖) พระภิกษุสงฆ์

^{๑๔} กวี รัชชชนและคณะ, การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒), หน้า ๘๘.

^{๑๖} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๓๑๗/๒๕๗.

^{๑๗} ออง สุตตก. (ไทย) ๒๓/๒๒/๓๒.

๒) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากกลุ่มประชากร จำแนกแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (๒) เทศบาล (๓) องค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนบุคลากรทั้งหมด ๑๐,๕๔๓ คน^{๑๘} โดยมีการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการของยามาเน่ (Taro Yamane)^{๑๙} ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๕ คน

๒) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions) จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๐ รูป/คน ประกอบด้วยนักวิชาการ และพระภิกษุสงฆ์ที่มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะในด้านนี้

๑.๕.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย คือ พื้นที่ขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ๑๔๓ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง, เทศบาลนคร ๑ แห่ง, เทศบาลเมือง ๒ แห่ง, เทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง, และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒๑ แห่ง^{๒๐}

๑.๕.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในดำเนินการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมระยะเวลา ๒๓ เดือน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การประยุกต์ใช้ หมายถึง การนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑.๖.๒ ปัจจัยการบริหาร ประกอบด้วย

๑) บุคลากร หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน มีความรู้ตรงตามตำแหน่งงานตั้งใจในการทำงานได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้นและบุคคลที่ปฏิบัติงานมีจำนวนเพียงพอ

๒) งบประมาณ หมายถึง เงินอุดหนุน เงินรายได้ที่ใช้จ่ายเป็นไปตามระเบียบ มีการวางแผนการใช้งบประมาณ และมีความเพียงพอในการดำเนินงาน ใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่าและมีการตรวจสอบงบประมาณตามระเบียบที่กำหนดไว้

๓) วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง พัสตุดุรรภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เครื่องมือและระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ในสำนักงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี

๔) การบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารงานที่มีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ มีการมอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานประสานงานกันในการดำเนินงานขององค์กร และมีการกำกับดูแลในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

^{๑๘}สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๙}สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สามลดา, ๒๕๕๕), หน้า ๑๘๕.

^{๒๐}สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘.

๑.๖.๓ หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักสาราณียธรรม ๖ และหลักอปริหานียธรรม กล่าวคือ **หลักสาราณียธรรม ๖** ประกอบด้วย

๑) หลักเมตตาตากายกรรม หมายถึง การแสดงไมตรีจิตที่ดีต่อกัน ความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่ ความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนร่วมงาน มีความเมตตาและแสดงความเคารพนับถือต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒) หลักเมตตาวาจิกกรรม หมายถึง การพูดต่อกันด้วยเมตตาช่วยแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีการทักทายด้วยวาจาสุภาพต่อกัน พูดแต่คำจริงมีเหตุมีผลต่อเพื่อนร่วมงาน มีการแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มีการพูดแนะนำสิ่งที่ดีและพูดแต่คำที่สมานความสามัคคีต่อกัน

๓) หลักเมตตาโมนกรรม หมายถึง การตั้งจิตปรารถนาดีและคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มีการตั้งจิตปรารถนาดีต่อกันและกัน มีความคิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกันสร้างสรรค์เสียสละในการทำงานและรู้จักให้อภัยต่อกันและกันอยู่เสมอ

๔) หลักสาธารณโภคี หมายถึง การแบ่งปันลาภผลและการประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกัน การแบ่งปันสิ่งของที่ได้มาอย่างทั่วถึง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน มีการประสานงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตโดยไม่ใช้หน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ และคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยไม่มีอคติ ไม่ลำเอียงต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

๕) หลักศีลสามัญญตา หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริต รักษาระเบียบและข้อบังคับที่วางไว้ มีการประพฤติปฏิบัติวางตนเป็นที่น่านับถือ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน และให้ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของเพื่อนร่วมงาน มีการปฏิบัติตามกฎกติกา และข้อบังคับที่วางไว้ มีการรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม

๖) หลักทิวฐิสามัญญตา หมายถึง การมีความเคารพรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน การรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน มีความเห็นชอบร่วมกันในการทำงาน ความเห็นตรงกัน ในหลักการสำคัญต่อการปฏิบัติงาน และยึดถืออุดมคติอันเดียวกันในการทำงานและการเปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการพัฒนางานของบุคลากร

หลักอปริหานียธรรม ๗ ประกอบด้วย

๑) หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ หมายถึง การประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ มีการประชุมปรึกษาหารือกันในการทำงานเป็นประจำ มีการปรึกษาหารือกันในปัญหาของการทำงานเป็นประจำ มีการประชุมเพื่อปรับคนให้เหมาะสมกับงาน มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอในการประสานงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและการประชุมปรึกษากันทำให้รู้จักซึ่งกันและกัน

๒) หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม หมายถึง ความพร้อมเพรียงกันในการเข้า มีความพร้อมเพรียงกันประชุม มีการประชุมตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ ขณะการประชุมไม่มีการลุกออกจากที่ประชุมและเวลาเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม

๓) หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว หมายถึงไม่เพิ่มเติมระเบียบ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ มีการถือปฏิบัติตามระเบียบที่บัญญัติไว้ ไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติแล้วโดยพลการ ไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว และมีการประชุมหาแนวทางแก้ไขระเบียบที่ไม่ขัดต่อหลักการเดิม

๔) หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ หมายถึง เคารพให้เกียรติและเชื่อฟัง ถ้อยคำผู้อาวุโส มีความเคารพให้เกียรติผู้อาวุโส ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส การทำงานร่วมกันต้องเชื่อฟังผู้มีความรู้และประสบการณ์ ผู้อาวุโสให้คำแนะนำในสิ่งที่ควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำในการทำงาน และการให้ความสำคัญกับถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งที่ควรรับฟัง

๕) หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร หมายถึง การให้เกียรติบุคลากร คุ้มครองป้องกันบุคลากร การให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา การคุ้มครองบุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา การให้สวัสดิภาพแก่บุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา การให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่และการสอดส่องดูแลบุคลากรได้อย่างทั่วถึง

๖) หลักการบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญ หมายถึง การสักการะเคารพบูชา เจดีย์ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์และเข้าร่วมพิธีกรรมตามประเพณี การให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียม ประเพณีในท้องถิ่นเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่ การรักษา วัฒนธรรมประเพณีอันดีที่เคยทำร่วมกันสักการะเคารพบูชาเจดีย์ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์ประจำชาติ ที่มีตามประเพณีและการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง

๗) หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครอง อันชอบธรรมแก่บรรพชิต หมายถึง การจัดการ อารักขา บำรุง คุ้มครองบุคลากรที่ดี การจัดการอารักขาและคุ้มครองบุคลากร ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ ธรรมะแก่บุคลากร การส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาหลักธรรมทางศาสนาและมีการส่งเสริมให้บุคลากร ร่วมกิจกรรมในทางวันสำคัญทางศาสนา

๑.๖.๔ การส่งเสริมความสามัคคี หมายถึง แนวทางการปฏิบัติและสนับสนุนทำให้เกิด ความพอใจร่วมกัน มีความเห็นพ้องต้องกันในด้านความคิดเห็นและการกระทำ ประกอบด้วย

๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน หมายถึง การมีส่วนร่วมให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงในการบริหารงานขององค์กร เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน มีส่วนร่วมการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามัคคีที่เกิดขึ้น สนับสนุนให้บุคลากรจัดกลุ่ม ไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยพัฒนาชุมชนและมีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักศีลธรรม

๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน หมายถึง การมีระเบียบ อำนาจหน้าที่ ในการประสานงานที่ชัดเจน มีนโยบาย แผนงานและโครงการ เพื่อส่งเสริมความสามัคคี กำหนดไว้ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ การกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานภายในอำนาจหน้าที่ตามระเบียบ กฎหมาย เพื่อสร้างความปรองดองสามัคคี การติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบ แนวทางปฏิบัติงาน โครงการและแผนงานที่กำหนด และการรายงานผลการดำเนินงานให้ศูนย์ ปรองดองสามัคคีจังหวัดตราบ

๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี การจัดพิมพ์หนังสือและ เอกสารเผยแพร่ เพื่อการส่งเสริมความสามัคคี การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสามัคคี การประชาสัมพันธ์โครงการโดยการร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายและมีโครงการการรณรงค์ เพื่อการ ส่งเสริมความสามัคคี

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- ๑.๗.๑ ทำให้ทราบการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
- ๑.๗.๒ ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
- ๑.๗.๓ ทำให้ทราบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
- ๑.๗.๔ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปประกอบการพิจารณาวางแผนในการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการวิจัยในครั้งนี้ เรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๓ ปัญหาในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๔ การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๕ หลักสารานุกรม ๖
- ๒.๖ หลักอภิธานนิยาม ๗
- ๒.๗ บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
- ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหาร

คำว่า การบริหารหรือบริหารจัดการ มาจากอังกฤษว่า Administration หรือ Management ซึ่งคำต่างๆ ในภาษาไทยเหล่านี้สามารถใช้แทนกันได้ การบริหารคือ กระบวนการของการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น และคำว่า การบริหาร จึงหมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์การของรัฐหรือองค์การที่ไม่มุ่งหวังกำไรความแตกต่างระหว่าง Management และ Administration จะใช้คำว่า การบริหาร แต่ระยะหลังๆ จะพบว่าใช้คำทั้งสองนี้แทนกันได้ คำทั้งสองนี้ได้มีผู้ให้ความใน ๓ แนวทางด้วยกัน กล่าวคือ ๑) การบริหาร (Administration) เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและการจัดการ (management) เป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติ ๒) การจัดการเป็นความหมายทั่วไปโดยรวมการบริหารเข้าไปด้วย แนวทางนี้มองว่าการจัดการเป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการดำเนินการขององค์การให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนการบริหารเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เป้าหมายที่กำหนดในชั้นการจัดการบรรลุผล ๓) การบริหารและการจัดการมีความหมายไม่แตกต่างกันเป็นความหมายที่ยอมรับกันในยุคปัจจุบันนี้ แต่การนิยมใช้จะแตกต่างกันโดยคำว่า การจัดการจะใช้ในหน้าที่การบริหารระดับสูงในการดำเนินการกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การสั่งงาน และการควบคุมในองค์การ ส่วนคำว่า การบริหารจะใช้ในหน้าที่เช่นเดียวกับการจัดการแต่ใช้ในองค์การรัฐบาล อย่างไรก็ตาม คำสองนี้มักจะใช้แทนที่กันและกัน

คำว่า การบริหาร เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมทั้งการบริหารและการจัดการตั้งนั้นการบริหารจัดการในที่นี้จึงมีความหมายกว้างขวาง โดยครอบคลุมชุดของหน้าที่ต่างๆ ที่กำหนดทิศทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ หรือกระบวนการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์การจากการทำงานร่วมกันโดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารในลักษณะศิลป์คือการใช้เทคนิคในการปฏิบัติ เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและเกิดความพอใจทุกฝ่าย โดยอาศัยความสามารถพิเศษและบุคลิกลักษณะส่วนตัว ประสบการณ์ทักษะและความรอบรู้ ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้โดยเหมาะสมกับงาน ประเภทของบุคคล เวลาสถานที่และกรณีแวดล้อมหรืออีกนัยหนึ่ง ศิลป์ในการบริหาร คือ ความสามารถในการกรณีที่เป็นศาสตร์ซึ่งพิจารณาในแง่ของการศึกษาค้นคว้าอันเกิดจากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อันเป็นความจริงซึ่งได้นำมาจัดให้เป็นระบบอย่างมีระเบียบ และสามารถคาดหมายพฤติกรรมในการบริหารงานได้ ลักษณะเช่นนี้การบริหารย่อมเป็นศาสตร์ กรณีนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง^๑

จากความหมายของคำว่า การบริหารที่ได้มีการนิยามกันอย่างหลายพอสรุปได้ว่าการบริหาร คือ กระบวนการในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยอาศัยทรัพยากรต่างๆ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของและวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ^๒ คำว่าบริหาร (Administration) อาจถูกใช้ในทำนองเดียวกันกับคำว่า การจัดการ (Management) โดยที่ผ่านมามักใช้ในการบริหารภาคเอกชนหรือการบริหารธุรกิจนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามคำทั้งสองคำนี้โดยทั่วไปมักใช้แทนกันได้ การบริหารนั้นมีความเป็นศาสตร์และศิลป์อยู่ในตัวกล่าวคือ เป็นศาสตร์โดยมีลักษณะของเป็นวิทยาการ ความรู้หรือแนวคิด ทฤษฎีทางวิชาการว่าด้วยการบริหารจัดการของมนุษย์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ที่วางไว้ และมีความเป็นศิลป์กล่าวคือการบริหารเป็นการนำความรู้ไปปฏิบัติ ดังนั้นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จได้นั้นจึงมักจะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารควบคู่กันไป

๒.๑.๒ ทฤษฎีการบริหาร

ทฤษฎีการบริหารของเฮนรี เฟย์ออล (Henri Fayol) เป็นนักทฤษฎีการบริหารคนแรกที่ทำให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหาร โดยเห็นว่าการบริหารงานจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๕ ประการ^๓ คือ

^๑สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, **หลักรัฐประศาสนศาสตร์**, (ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๓๗, ๒๖.

^๒เอกวิทย์ มณีธร, **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร/การจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : เอ็มที.เพรส., ๒๕๕๒), หน้า ๓.

^๓Henri Fayol, **General and Industrial Management** (London : Sir Issac Pitman, 1949) อังโนกวี รักชนและคณะ. **การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒๘.

๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการบริหารงาน และกำหนดขึ้นเป็นแผนการการปฏิบัติงานหรือวิธีทางที่จะปฏิบัติขึ้นไว้เป็นแนวทางการทำงานในอนาคต

๒) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ให้อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมจะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง การสั่งงานต่างๆ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีและต้องเข้าใจผู้ปฏิบัติงานด้วย ตลอดจนเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่ รวมถึงการติดต่อสื่อสารภายในองค์การด้วย

๔) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และไปสู่เป้าหมายเดียวกันในที่สุด

๕) การควบคุม (Controlling) หมายถึง การที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่วางไว้แล้ว

นอกจากนี้ เฟย์อ์ (Fayo) ได้กำหนดหลักทั่วไปที่ใช้ในการจัดการซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปที่เรียกว่า หลัก ๑๔ ประการของเฟย์อ์ (Fayol's 14 principles) ได้แก่

๑) หลักอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้และอำนาจหน้าที่ควรจะมีควบคู่กับความรับผิดชอบ และเมื่อผู้ใดได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบต่องานใดงานหนึ่ง ผู้นั้นก็ควรจะได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่เพียงพอที่จะใช้ปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างดี

๒) หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of Command) ผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาการเพียงคนเดียวเท่านั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสนในคำสั่งที่เกิดขึ้น

๓) หลักของการไปในทิศทางเดียวกัน (Unity of Direction) กิจกรรมของกลุ่มควรมีเป้าหมายเดียวกันและจะต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกันตามแผนงานที่กำหนด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายขององค์การในที่สุด

๔) หลักสายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาจากระดับสูงสุดมายังระดับต่ำสุดในองค์การ ที่จะเอื้ออำนวยให้การบังคับบัญชาเป็นไปตามหลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวและช่วยให้เกิดระเบียบในการติดต่อสื่อสารในองค์การอีกด้วย

๕) หลักของการแบ่งงานกันทำ (Division of Work or Specialization) การแบ่งงานกันตามความถนัดเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ของบุคลากรในองค์การอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดตามหลักเศรษฐศาสตร์

๖) หลักความมีระเบียบวินัย (Discipline) การยอมรับและปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกภายในองค์การ โดยมุ่งให้เกิดความเคารพเชื่อฟังและทำงานตามหน้าที่ด้วยความตั้งใจ โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องมีความยุติธรรมและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย

๗) หลักประโยชน์ของส่วนบุคคลเป็นรองจากประโยชน์ของส่วนรวม (Subordination of the Individual Interest to General Interest) เป้าหมาย ผลประโยชน์ ส่วนได้ส่วนเสียของส่วนรวมหรือขององค์การจะต้องมีความสำคัญเหนือกว่าเป้าหมายส่วนบุคคลหรือของส่วนย่อยต่างๆ แต่ทั้งนี้จะต้องมีการตกลงร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหารคนงาน กลุ่มต่างๆ โดยยึดถือหลักความเป็นธรรม

๘) หลักของการให้ผลตอบแทน (Remuneration) ต้องมีความยุติธรรมและให้เกิดความพอใจและประโยชน์มากที่สุดแก่ทั้ง ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสังคม

๙) หลักของการรวมอำนาจ (Centralization) การจัดการจะต้องมีการรวมอำนาจไว้ที่จุดกลาง เพื่อที่จะควบคุมส่วนต่างๆ ขององค์การไว้ได้เสมอแต่ต้องมีความสมดุลระหว่างการรวมอำนาจและกระจายอำนาจ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้

๑๐) หลักความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Order) การจัดระเบียบสำหรับการทำงานของคนงานในองค์การนั้น ผู้บริหารจำต้องกำหนดลักษณะและขอบเขตของงานให้ถูกต้องชัดเจน พร้อมทั้งระบุดึงความสัมพันธ์ต่องานอื่น รวมถึงการจัดหาที่ตั้งของเครื่องมือและวัสดุต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน

๑๑) หลักความเสมอภาค (Equity) ผู้บริหารต้องมีเมตตาและให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายภายในองค์การ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความจงรักภักดีและอุทิศตนในการทำงานให้กับองค์การ

๑๒) หลักความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Tenure) การที่คนเข้าออกมากย่อมเป็นสาเหตุของการสั่นเปลี่ยงและทำให้การจัดการงานไม่เกิดประสิทธิภาพดังนั้น ทั้งผู้บริหารและพนักงานจะต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง เพื่อเรียนรู้งานและปัญหาต่างๆ ขององค์การ

๑๓) หลักความคิดริเริ่ม (Initiative) การเปิดโอกาสให้คนงานภายในองค์การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา จะเป็นพลังอันสำคัญที่จะทำให้องค์การเข้มแข็งขึ้น เพื่อปฏิบัติตาม แผนงานและเป้าหมายต่างๆ ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๑๔) หลักความสามัคคี (Esprit de Corps) การเน้นถึงความจำเป็นที่ทุกคนในองค์การจะต้องทำงานเป็นกลุ่มที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อจะให้เกิดการบรรลุเป้าหมายขององค์การเป็นอย่างดีภายในทิศทางเดียวกัน

หลักการบริหารทั้ง ๑๔ ประการดังกล่าว อาจเป็นหลักการที่ผู้บริหารเคยปฏิบัติมาก่อน แต่ต้องยอมรับว่า เฟโยล์ (Fayol) เป็นบุคคลแรกที่ประมวลหลักการบริหารขึ้นมาอย่างเป็นระบบ จนทำให้การบริหารสามารถถ่ายทอดเรียนรู้ต่อกันได้ทำให้การบริหารเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่งด้วย^๕

หลักการบริหารของเจมส์ มูนเนย์และอลัน ไรลีย์ (James Mooney and Alan Reiley) ได้เสนอหลักการบริหาร ๔ ประการ คือ

๑) หลักการประสานงาน (Coordinative Principle) เป็นหน้าที่สำคัญที่สุดเป็นปัจจัยกำหนดความสำเร็จของงานอื่นๆ โดยได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการทำงานประสานงานกันให้งานบรรลุผลสำเร็จ

^๕ สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, **หลักรัฐประศาสนศาสตร์**, (ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๗๘-๑๘๐.

๒) หลักสายการบังคับบัญชา (Scalar Principle) เป็นการจัดลำดับความสำคัญของตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์การจากระดับต่ำสุดถึงสูงสุด การทำงานประสานงานกันตามแนวดิ่ง

๓) หลักการแบ่งงานตามหน้าที่ (Functional Process) เป็นการแบ่งแยกหน้าที่ต่างๆ ภายในองค์การ การแบ่งงานกันทำเฉพาะด้าน เพื่อให้ทราบว่าแต่ละตำแหน่งต้องมีหน้าที่อะไรบ้าง

๔) หน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน (Line and Staff Functions) องค์การสามารถแบ่งสมาชิกออกได้เป็น ๒ พวกตามลักษณะงาน พวกแรกทำงานในหน้าที่หลักขององค์การที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับลูกค้าหรือผู้รับบริการจากองค์การในขณะที่พวกหลัก ทำหน้าที่ในการให้การสนับสนุนพวกแรกให้ทำหน้าที่ดียิ่งขึ้น^๕

ทฤษฎีการบริหารของกิลิกและเออร์วิค (Gulick and Urwick) ได้เสนอขอบวนการบริหารได้ ๗ ขั้นตอน หรือที่เรียกกันย่อๆ ว่า POSDCORB ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการศึกษาการบริหารมี ๗ ประการ^๖ คือ

๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ด้วยทั้งนี้ก็เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นมีความสอดคล้องกันในการดำเนินงาน การจัดทำแผนงานจะต้องใช้ความรู้ในทางวิชาการ และการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต จึงจะได้แผนงานที่ถูกต้องและมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

๒) การจัดรูปงาน (Organizing) หมายถึง การจัดรูปงานซึ่งในการศึกษาเพื่อจัดรูปงานนี้ ควรจะพิจารณาไปกับวิธีการปฏิบัติงานด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้การจัดรูปงานและวิธีการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกัน นอกจากนั้นในการพิจารณาจัดรูปงานนี้อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุมและหรือพิจารณาในแง่หน่วยงาน เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วย

๓) การจัดหาบุคคล (Staffing) หมายถึงการจัดหาบุคคลที่มีความรู้และความสามารถมาบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึง การบริหารงานบุคคล (Personnel Administration) ซึ่งรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ในการจัดการเกี่ยวกับตัวบุคคลนับตั้งแต่การสรรหาบุคคล การบรรจุและแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรม การกำหนดค่าตอบแทน ตลอดจนการให้พินจากงานหรือการเลิกจ้างและการให้บำเหน็จบำนาญ

๔) การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การอำนวยการ ซึ่งรวมถึงการควบคุมงานและการนิเทศงานตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human relation) และการจูงใจ (Motivation) นอกจากนั้น การอำนวยการในที่นี้รวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ (Decision making) และการมอบอำนาจหน้าที่ (Delegation of Authority) ซึ่งเป็นหลักสำคัญยิ่งของการบริหารงานด้วย

^๕เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๑.

^๖Luther Gulick and Lyndall Urwick, papers on the Sciences of Administration, (New York : Institute of Public Administration, 1937), p. 17. อ้างในกวี รัชชชนและคณะ. การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น, อ้างแล้ว, หน้า ๑๘๔.

๕) การร่วมมือประสานงาน (CO-ordinating) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น เป็นการศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการบริหาร เพราะเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องกระทำในการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกระดับของงาน การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของนักบริหารที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ และสิ่งที่จะช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดีก็คือการติดต่อสื่อสารที่ดี

๖) การรายงานผลการปฏิบัติงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน รวมตลอดถึงการประชาสัมพันธ์ (Public relation) ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย อันที่จริงการรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสารอยู่มากเช่นกัน

๗) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ โดยการศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน ตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณเป็นแผนงานเป็นเครื่องมือในการควบคุมงานด้วย^๗

หลักการบริหารของพระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) หมายถึง การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่นและหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ^๘ คือ

๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคตที่ผู้บริหรที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒) การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กรมีการแบ่งงานกันทำการกระจายอำนาจ

๓) งานบุคลากร (Staffing) หมายถึง การสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔) การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕) การกำกับดูแล (Controlling) หมายถึง การควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

^๗เอกวิทย์ มณีธร, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร/การจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : เอ็ม.ที.เพรส., ๒๕๕๒), หน้า ๑๔-๑๕.

^๘พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีในการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๔.

สรุปแนวคิดและทฤษฎีการบริหารนั้นมีทฤษฎีการบริหารของเฮนรี เฟย์โธล์ ได้แสวงหาหลักในการบริหารซึ่งเป็นที่รู้จักกันได้แก่ การบวนการจัดการ POCCC ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงานและการควบคุมและหลักการบริหาร ๑๔ ประการ ประกอบด้วยหลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว หลักของการไปในทิศทางเดียวกัน หลักสายการบังคับบัญชา หลักของการแบ่งงานกันทำ หลักความมีระเบียบวินัย หลักประโยชน์ของส่วนบุคคลเป็นรองจากประโยชน์ของส่วนร่วม หลักของการให้ผลตอบแทน หลักของการรวมอำนาจ หลักความเป็นระเบียบเรียบร้อย หลักความเสมอภาค หลักความมั่นคงในการทำงาน หลักความคิดริเริ่มและหลักความสามัคคี และทฤษฎีบริหารของเจมส์ มูนเนย์และอลัน โรเลย์ ประกอบด้วยหลักการบริหาร ๔ ประการ คือหลักการประสานงาน หลักสายการบังคับบัญชา หลักการแบ่งงานตามหน้าที่ หน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนและหลักที่เกี่ยวกับหน้าที่ของหัวหน้าฝ่ายบริหารหรือเรียกว่า POSDCORB ประกอบด้วย การวางแผน การจัดรูปร่าง การจัดหาบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน การงบประมาณ เป็นต้น

๒.๑.๓ ปัจจัยการบริหาร

การบริหารงานนั้นมีทรัพยากรหรือปัจจัยในการบริหาร (Administrative Resources) ที่เป็นพื้นฐาน มีอยู่ ๔ ประการคือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า 4 M's การที่จัดว่าทรัพยากรทั้ง ๔ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารก็เพราะเหตุว่า ในการบริหารเกือบทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัย คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงานเป็นอุปกรณ์สำคัญ ไม่ว่าจะการบริหารนั้น จะเป็นการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจก็ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้^๙ การบริหารทรัพยากรในปัจจุบัน มีการแบ่งทรัพยากรในการบริหารออกเป็น ๔ อย่าง กล่าวคือ บุคลากร (staff) เป็นทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร อันได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรในระดับต่างๆ ซึ่งหมายถึง คนนั่นเอง ทรัพยากรด้านการเงินหรืองบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งเกี่ยวกับทรัพยากรด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่ใช้ในการดำเนินงานและทรัพยากรทางด้านข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารงานและใช้ในการตัดสินใจในการบริหาร^{๑๐} และทรัพยากรในการบริหารจัดการเป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องโดยตรง และเป็นสภาพแวดล้อมที่จำเป็นในการบริหารงานขององค์กรและจะกลายเป็นปัจจัยหนึ่ง ทรัพยากรของการบริหารแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

- ๑) มนุษย์ (Man) ผู้ปฏิบัติงานในปัจจุบันทรัพยากรมนุษย์ได้รับการดูแลเอาใจใส่มากขึ้น
- ๒) วัสดุอุปกรณ์ (Material) ในการบริหารงานก็จะมีวัสดุอุปกรณ์ที่แตกต่างกันออกไป
- ๓) เงิน (Mane) เป็นปัจจัยในเรื่องของทรัพยากรที่จำเป็นเป็นขององค์กร งบประมาณ เป็นปัจจัยที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง ใช้ในการซื้อวัสดุอุปกรณ์และใช้ในการดำเนินงาน

^๙เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

^{๑๐}สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง, *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์*, (ขอนแก่น : อภิชาติการ, ๒๕๕๗), หน้า ๒๔, ๑๙๓.

๔) การจัดการที่ดี (Management) จะเป็นตัวบอกว่าผู้บริหารมีวิธีที่จะจัดการและมีแนวคิดในการบริหารงานอย่างไร^{๑๑}

การบริหารงานนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนเพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานในองค์กรและมีทรัพยากรที่เพียงพอต่อการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนในการบริหารงาน บุคลากรนับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในบรรดาปัจจัยที่เป็นทรัพยากร ๔ ประเภทของการบริหาร คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือ (Material) การจัดการ (management) ดังนั้น ถ้าองค์กรใดขาดแคลนบุคลากรหรือมีบุคลากรที่ขาดประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรนั้นไม่มีประสิทธิภาพ พบอุปสรรคนานาประการ ซึ่งทำให้การดำเนินงานขององค์กรไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้^{๑๒}

สรุปปัจจัยการบริหารนั้น ประกอบด้วย ๑) คน (Man) หรือบุคลากร เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร อันได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรในระดับต่างๆ ๒) เงิน (Mane) หรืองบประมาณ เป็นปัจจัยที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง ที่จะใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งเกี่ยวกับทรัพยากรด้านการวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ๓) วัสดุอุปกรณ์ (Material) ในการบริหารงานจะมีวัสดุอุปกรณ์ที่แตกต่างกันออกไป ๔) การบริหารการจัดการ (Management) จะเป็นตัวบอกว่าผู้บริหารมีวิธีที่จะจัดการและมีแนวคิดในการบริหารงานอย่างไรบ้าง

กล่าวโดยสรุปแนวคิดและทฤษฎีการบริหารประกอบด้วยความหมายของการบริหาร แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร และปัจจัยการบริหาร เป็นต้น

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ร.ศ.๑๑๖ (พ.ศ.๒๔๔๐) ได้มีการประกาศพระราชกำหนดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพ ร.ศ.๑๑๖ เป็นหน่วยราชการสังกัดกระทรวงนครบาล ดูแลเรื่องขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล การปลูกสร้างให้ถูกสุขลักษณะ การบริหารงานแต่งตั้งข้าราชการไปดำรงตำแหน่งทั้งหมดและใช้งบประมาณของส่วนกลางทั้งหมดต่อมา ร.ศ.๑๒๔ (พ.ศ.๒๔๔๘) พระองค์ท่านประชุมเสนาบดีและตรัสในที่ประชุมว่าได้เสด็จประพาสนครเขื่อนขันธ์ (พระประแดง สมุทรปราการ) และทรงเห็นว่า “สกปรกเหมือนตลาดท่าจีน” ซึ่งตลาดท่าจีนนั้นพระองค์ท่านได้เสด็จประพาสเมื่อ พ.ศ.๒๔๔๗ นำสังเกตว่าความสกปรกของท่าจีนอยู่ในพระราชหฤทัยของพระองค์ท่านตลอดระยะเวลา ๑ ปี

พระเจ้าน้อยยาเธอกรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้นมีหนังสือถึงพระยาพิไชยสุนทร ผู้ว่าราชการเมืองสมุทรสาครให้คิดแก้ไข ผู้ว่าราชการเมืองสมุทรสาครประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าพวกจีน เพื่อปรับปรุงตลาด โดยร่วมกันออกทรัพย์ซื้ออิฐปูถนน ทำร่องน้ำ เป็น ๕,๓๐๘,๖๒๕ บาท โดยนำนักโทษออกมาช่วยงานด้วย

^{๑๑} กวี รัชชนและคณะ. การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒), หน้า ๘๙.

^{๑๒} จอมพงศ์ มงคลวนิช, การบริหารองค์กรและบุคลากรทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๘๗.

หลังจากนั้นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเสด็จมาตรวจถนนและตลาด ทรงดำเนินแก้ภาษีโรงเรือนโดยยกให้ท้องถิ่นเพื่อเป็นงบประมาณสำหรับสุขาภิบาลที่จะจัดตั้งขึ้นในหัวเมืองเป็นแห่งแรก เพราะประชาชนออกเงินสร้างถนน ถ้าไม่มีงานดูแลจะเสียหาย ถ้าสำเร็จจะเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับหน่วยงานอื่น จึงทำหนังสือกราบทูลรายละเอียดการดำเนินการสุขาภิบาล ร.๕ ทรงเห็นชอบและเสด็จไปเปิดถนนเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ร.ศ.๑๒๔ พระราชทานชื่อถนนที่ราษฎรร่วมกันสร้างว่า ถนนถวายประกาศพระบรมราชโองการแก้ภาษีโรงเรือนจัดสุขาภิบาลตลาดท่าฉลอม เมืองสมุทรสาคร ให้นำภาษีที่เก็บได้ไว้ใช้ดำเนินการสุขาภิบาลในเรื่อง ๑) การซ่อมแซมรักษาถนน ๒) การรักษาความสะอาดจัดการขยะ ๓) จุดโคมไฟค่าคืน ๔. อื่นๆ ที่นำความสุขมาให้ประชาชน

การตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอมดังกล่าว จะเห็นว่าประชาชนและข้าราชการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่น สุขาภิบาลจัดเก็บภาษีและนำมาบริหารงานนอกจากนั้นยังสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นโดยการให้อิสระท้องถิ่น ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นโดยใช้งบประมาณของตนเอง กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอคณะรัฐมนตรีกำหนดให้วันที่ ๑๘ มีนาคม ของทุกปีเป็นวันท้องถิ่นไทย^{๑๓}

๒.๒.๑ ความหมายการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดขึ้นจากการที่รัฐบาลซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารประเทศได้กระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่น (local government) ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเองตามที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลจะดำเนินการปกครองท้องถิ่นของตนเองโดยจัดตั้งองค์การขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชนเรียกว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการบริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระภายใต้กรอบนโยบาย กฎหมายและการกำกับดูแลของรัฐ ในการศึกษาความหมายของการบริหารส่วนท้องถิ่นให้เป็นที่เข้าใจอย่างชัดเจน จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานก่อน ดังนี้

๑) ความหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น มาจากคำในภาษาอังกฤษ “local government” ได้มีผู้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย

^{๑๓}สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย, การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : อสารศึกษาดินแดน, ๒๕๕๖), หน้า ๗.

(legal rights) และมืองค์การที่จำเป็น (necessary organizations) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง^{๑๔} ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

การปกครองท้องถิ่น คือ การที่องค์กรหนึ่ง มีอาณาเขตของตนเองมีประชากรตามที่หลักเกณฑ์กำหนด มีอำนาจและมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตน โดยมีหน้าที่ให้บริการในด้านต่างๆ แก่ประชาชนซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเองด้วยตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น^{๑๕}

การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองระดับที่ต่ำกว่ารัฐหรือประเทศ และองค์การส่วนท้องถิ่นที่มีองค์การตัดสินใจและบริหารภายในพื้นที่อันจำกัดของตนอาจเกิดโดยรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ทางการบริหารและนิติบัญญัติ เช่น การให้บริการ การออกข้อบังคับหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่น บางครั้งใช้คำว่า การปกครองตนเองของท้องถิ่น เพื่อต้องการเน้นอิสรภาพของหน่วยการปกครอง ส่วนท้องถิ่นว่ามีอำนาจตัดสินใจ ทำสิ่งที่ตนริเริ่มและรับผิดชอบ การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการให้บริการโดยยึดฐานท้องถิ่นด้วยหน่วยงานท้องถิ่น^{๑๖} ดังนี้

(๑) การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยจัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลและเมืองพัทยา

(๒) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็กลายเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

(๓) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ก) หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติจังหวัด ข) สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

^{๑๔}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, **หลักการบริหารท้องถิ่น**, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๔), หน้า ๕.

^{๑๕}โกวิททย์ พวงงาม, **การปกครองท้องถิ่นไทย**, (กรุงเทพมหานคร : เอ็กสเปอร์เน็ท, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓.

^{๑๖}เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, **แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๔-๕.

(๔) เมืองค์กรที่จะเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จะเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติหรือในแบบมหานครคือกรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ

(๕) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย^{๑๗}

สรุปความหมายของการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองของชุมชนหนึ่งๆ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่อยู่ภายในชุมชนตามขอบเขตอำนาจที่ได้รับจากรัฐบาลกลางหรือส่วนกลาง โดยจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสถานะเป็นนิติบุคคล มีสิทธิตามกฎหมายในการตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ตลอดจนมีงบประมาณที่มาจากการจัดเก็บภาษีและรายได้ในรูปแบบต่างๆ ภายในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการดำเนินงานสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชน มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง^{๑๘}

๒) ความหมายการบริหารส่วนท้องถิ่น

การบริหารท้องถิ่น (local administration) เป็นการดำเนินการบริหารกิจการสาธารณะ (Public administration) ในพื้นที่เฉพาะซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นที่เรียกว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น (local government) การบริหารท้องถิ่นเป็นการบริหารกิจการสาธารณะในระดับท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหา สนองความต้องการของประชาชนรวมทั้งดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นนั้นๆ^{๑๙}

การปกครองท้องถิ่นเกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองในระดับสูงขึ้นไปถัด จากระดับท้องถิ่น โดยในกรณีของรัฐเดี่ยว การปกครองท้องถิ่นเกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองประเทศส่วนในกรณีของรัฐรวม การปกครองท้องถิ่นเกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองมลรัฐเมื่อชุมชนท้องถิ่นใดได้รับการกระจายอำนาจการปกครองก็หมายถึงว่าคนในชุมชนนั้นจะมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองหรือที่เรียกว่ามีอัตตาณัติ ภายใต้กรอบหรือขอบเขตของกฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยรัฐบาลในระดับชาติหรือระดับมลรัฐแล้วแต่กรณี ซึ่งชุมชนท้องถิ่นก็จะจัดตั้งองค์การของประชาชน

^{๑๗}ชวลิต สละ, **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**, (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙-๒๐.

^{๑๘}บุญศรี ยี่หะ, **การปกครองท้องถิ่นไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๕), หน้า ๑๔.

^{๑๙}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, **หลักการบริหารท้องถิ่น**, หน้า ๙.

ในท้องถิ่นขึ้นมาทำหน้าที่ใช้อำนาจปกครองที่รัฐบาลในระดับชาติหรือระดับมลรัฐกระจายมาให้ องค์การของประชาชนที่ว่านี้อาจเรียกโดยรวมว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น Local Government ซึ่งเป็นองค์การที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสิทธิและได้รับการรับรองฐานะตามกฎหมาย มีอำนาจกำหนด นโยบายและงบประมาณของท้องถิ่น รวมทั้งบัญญัติกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ขึ้นใช้บังคับใน ท้องถิ่นโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีหน้าที่หลักในการจัดบริการสาธารณะสนองความต้องการ ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

การที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัย “การบริหาร” อันเป็นกระบวนการหรือกลุ่มของกิจกรรมที่จะนำพาองค์การทุกองค์การไปสู่จุดมุ่งหมาย ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมิได้มีหน้าที่เพียงการดำเนินการจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่น แต่ต้อง มีหน้าที่บริหารกิจการของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดด้วย ซึ่งการบริหารกิจการ สาธารณะของท้องถิ่นหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวนี้ เรียกโดยทั่วไปว่า “การบริหารท้องถิ่น” (Local Administration) ประชาชนในประเทศประชาธิปไตย มีอำนาจปกครองตนเองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น ซึ่งถ้ารัฐรวม ก็ยังมีการปกครองตนเอง ในระดับมลรัฐเพิ่มขึ้นมาอีกระดับหนึ่งด้วยการปกครองแต่ละระดับดังกล่าวนี้ต่างเป็นเป็นอิสระ ไม่ขึ้น ต่อกันในลักษณะสายการบังคับบัญชา แต่จะมีความสัมพันธ์กันภายใต้กรอบแห่งกฎหมายของประเทศ นั้นๆ ในการปกครองแต่ละระดับ จะมีองค์การที่เป็นตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่บริหารกิจการ สาธารณะต่างๆ แทนประชาชน เริ่มจากการปกครองประเทศรัฐบาลซึ่งเป็นองค์การปกครองตนเอง ของประชาชนในระดับชาติมีภารกิจสำคัญคือ การบริหารประเทศในการปกครองมลรัฐ รัฐบาลมลรัฐ ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในมลรัฐก็มีภารกิจสำคัญคือ การบริหาร มลรัฐและในการปกครอง ท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีภารกิจสำคัญ คือ การบริหารส่วนท้องถิ่น^{๒๐} จากความหมาย ของการบริหารท้องถิ่นสามารถสรุปลักษณะสำคัญได้ดังนี้

(๑) การบริหารท้องถิ่นเป็นการดำเนินการบริหารกิจการสาธารณะในพื้นที่เฉพาะ ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวมีการปกครองท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นได้รับการกระจายอำนาจให้ปกครอง ตนเองได้อย่างเป็นอิสระ ภายใต้กรอบของกฎหมายในระดับชาติ

(๒) การบริหารท้องถิ่นเป็นภารกิจเป็นภารกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งโดยปกติเป็นอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร อันได้แก่ ผู้บริหารคณะผู้บริหารท้องถิ่น เช่น นายกเทศมนตรี ผู้จัดการนคร คณะเทศมนตรี เป็นต้น

(๓) การบริหารท้องถิ่นเป็นกระบวนการหรือกรรมวิธีในการนำเอาการตัดสินใจและ นโยบายของท้องถิ่นไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ รวมทั้งการนำกฎหมายที่ท้องถิ่นกำหนดไปบังคับใช้ ในเขตท้องถิ่นด้วย นโยบายและกฎหมายของท้องถิ่นดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ ของท้องถิ่น กำหนดขึ้นโดยประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาและสนอง ความต้องการของท้องถิ่น

^{๒๐}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, การบริหารท้องถิ่น, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๗), หน้า ๖-๗.

(๔) การบริหารท้องถิ่นเป็นการผสมผสานความรู้ความสามารถทางการบริหาร กับความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นและหลักเหตุผล การดำเนินการบริหารจะต้องคำนึงถึงเจตจำนง ของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนความเสมอภาคและความยุติธรรมในสังคมด้วย

(๕) การบริหารท้องถิ่นเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารของท้องถิ่น อันได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบรรลุเป้าหมายในการ แก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดี การที่องค์กรปกครองท้องถิ่นจะสามารถดำเนินการบริหารท้องถิ่นได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ก่อประโยชน์แก่ท้องถิ่นโดยส่วนรวมได้มากน้อยแค่ไหน ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยอันเป็น องค์ประกอบสำคัญของการปกครองท้องถิ่นอันได้แก่ อัตตาณัติหรือความเป็นอิสระของท้องถิ่น สิทธิตามกฎหมายของท้องถิ่น ความเข้มแข็งและความสามารถขององค์กรท้องถิ่นและที่สำคัญที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

๓) ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำว่า องค์กร และองค์การ เป็นปัญหาที่พบ อยู่เป็นประจำ คำว่า องค์กร (Organ) หมายถึงบุคคล คณะบุคคลหรือสถาบัน ซึ่งเป็นส่วนประกอบ ของหน่วยใหญ่ที่ทำหน้าที่สัมพันธ์กันหรือขึ้นต่อกัน และยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่าในบางกรณี คำว่า องค์กรหมายความรวมถึงองค์การด้วย ส่วนคำว่า องค์การ (Organization) หมายถึง ศูนย์รวมกลุ่ม บุคคลหรือกิจการที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยงานเดียวกัน เพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น องค์กรจึงเป็นส่วนประกอบขององค์การและเล็กกว่าองค์การ ในขณะที่องค์การประกอบด้วยองค์กร ต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนประกอบย่อยขององค์การ

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้มีการบัญญัติศัพท์ ที่ใช้เรียก หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นขึ้นใหม่โดยใช้คำว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็ได้ใช้คำเรียกนี้ต่อเนื่องมา เมื่อพิจารณาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นองค์การ อันหมายถึง ศูนย์รวมกลุ่มบุคคลหรือกิจการที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยงานเดียวกัน เพื่อดำเนิน กิจการตามวัตถุประสงค์ จะพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นศูนย์รวมของการปกครองและการ บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ตัดสินใจ กำหนดนโยบาย บริหารและดำเนินกิจการต่างๆ ของท้องถิ่น ซึ่งส่วน ใหญ่มีลักษณะเป็นการจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่นทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรปกครองตนเองของประชาชนในระดับฐานล่างที่อยู่ใกล้ชิด กับประชาชนมากที่สุด ทั้งนี้ องค์กรปกครองที่อยู่ในระดับสูงสุดของแต่ละประเทศคือรัฐบาลแห่งชาติ ในรัฐเดี่ยวมักจะมีองค์กรปกครองตนเองเพียง ๒ ระดับ คือ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์การของประชาชนในท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ ในการปกครองและบริหารกิจการสาธารณะในด้านต่างๆ ของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของชุมชนและ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น โดยได้รับการกระจายอำนาจจากหน่วยการปกครองในระดับที่สูงกว่าขึ้นไป ได้แก่ รัฐบาลในระดับชาติ^{๒๑}

^{๒๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐-๔๑.

สรุปความหมายการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการศึกษาความหมายของการบริหารส่วนท้องถิ่นให้เป็นที่เข้าใจอย่างชัดเจน จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น ความหมายการบริหารส่วนท้องถิ่น ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๒.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมี ๒ รูปแบบ คือ ๑. รูปแบบพิเศษ ได้แก่ ๑) กรุงเทพมหานคร (กทม.) ๒) เมืองพัทยา ๒ รูปแบบทั่วไป ได้แก่ ๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ๒) เทศบาล ๓) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละรูปแบบมีการพัฒนาการซึ่งในที่นี่จะกล่าวถึงรูปแบบทั่วไปเท่านั้น ดังนี้

๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่เนื่องจากมีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัดมีการพัฒนาในการบริหารมายาวนาน ดังนี้

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ.๒๔๗๕ คณะราษฎรได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ.จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.๒๔๗๖ เพื่อจัดการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลขึ้นทั่วประเทศ ใน พ.ร.บ.ดังกล่าวได้กำหนดให้จัดตั้งองค์การ ในระดับจังหวัดขึ้นเรียกว่า สภาจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัด มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่กรมการจังหวัด การแบ่งเงินอุดหนุนให้เทศบาล การตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยราชการท้องถิ่นภายในจังหวัด สภาจังหวัดไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการประกาศใช้ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๔๙๘ หลังจากจอมพล ป.พิบูลสงครามกลับจากการศึกษาดูงานแถบยุโรปและอเมริกา เห็นว่าพื้นที่รอบเทศบาลและสุขาภิบาลยังไม่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลประชาชนที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและสภาจังหวัดยังมีสถานะเพียงที่ปรึกษาของกรมการจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น

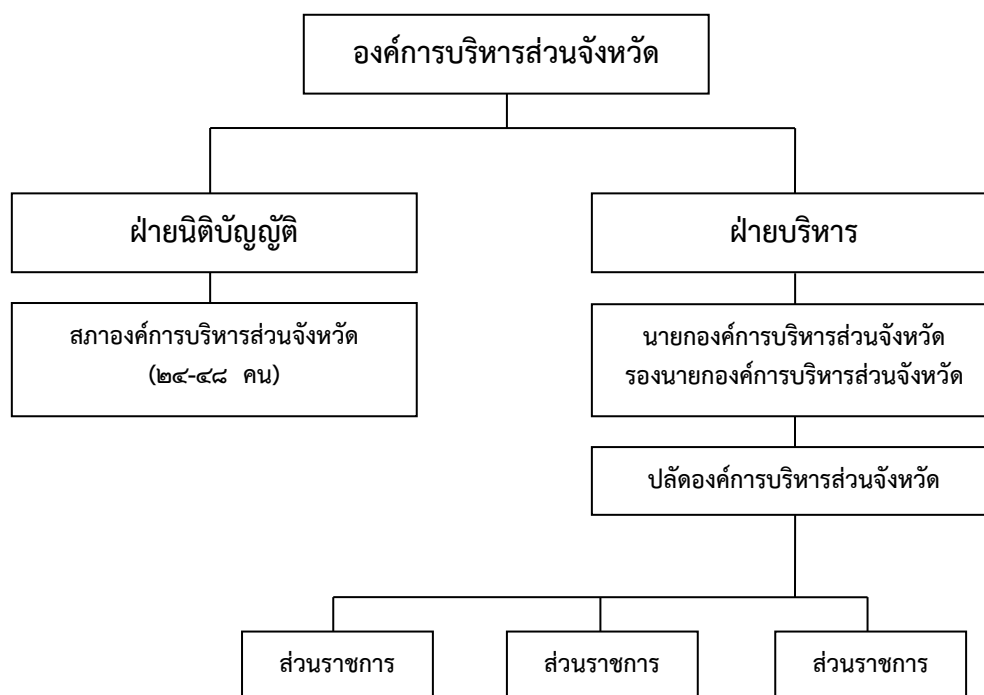
การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๔๙๘ แบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภาจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาจังหวัด มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนจากแต่ละอำเภอ อยู่ในวาระคราวละ ๔ ปี สมาชิกสภาจังหวัดเลือกประธานสภาจังหวัดและรองประธานฯ สำหรับเลขานุการสภาจังหวัดนั้นคือ ผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่นของจังหวัด สภาจังหวัดมีหน้าที่พิจารณา ร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีและควบคุมฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ปลัดจังหวัดเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายอำเภอบังคับบัญชาข้าราชการส่วนจังหวัดในเขตอำเภอ

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๖ มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ทำให้เกิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชั้นบนและชั้นล่าง (เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการ

เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นทั้งหมด จำนวนสมาชิกสภาขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรของจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่งตั้งโดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่หลักคือประสานงานให้ความร่วมมือและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและดำเนินกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กไม่สามารถทำได้^{๒๒}

ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ นี้ยังคงประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายสภา เรียกว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และฝ่ายบริหาร เรียกว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด^{๒๓}

^{๒๒}สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย, การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : อสารศึกษาดินแดน, ๒๕๕๖), หน้า ๘.

^{๒๓}โกวิท พวงงาม, ศ.ดร., การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๙), หน้า ๑๗๙.

(๑) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เปลี่ยนชื่อจากเดิมที่เคยเรียกว่า สภาจังหวัด ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเรียกโดยย่อว่า ส.อบจ. เปลี่ยนชื่อจากเดิม ที่เคยเรียกว่า สมาชิกสภาจังหวัดหรือ “ส.จ.” สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในจังหวัดตามเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) กำหนดขึ้น จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดถือตามเกณฑ์จำนวนประชากรของจังหวัด ดังนี้

(๑.๑) จังหวัดที่มีประชากรไม่เกินห้าแสนคนให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยี่สิบสี่คน

(๑.๒) จังหวัดที่มีประชากรเกินห้าแสนคน แต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวนสามสิบคน

(๑.๓) จังหวัดที่มีประชากรเกินหนึ่งล้านคน แต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวนสามสิบหกคน

(๑.๔) จังหวัดที่มีประชากรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคน แต่ไม่เกินสองล้านคน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวนสี่สิบหกคน

(๑.๕) จังหวัดที่มีประชากรเกินสองล้านคน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวนสี่สิบแปดคน

ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กฎหมายกำหนดให้มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หนึ่งคนและมีรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวนสองคน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่สำคัญ คือ

หน้าที่ในทางนิติบัญญัติ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น ข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี ข้อบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมและข้อบัญญัติชั่วคราวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อบังคับใช้การบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด

หน้าที่ควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหาร สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหาร ดังนี้

(๑.๑) การตั้งกระทู้ถาม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเรื่องอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่

(๑.๒) การเสนอข้อสอบถาม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถเสนอข้อสอบถามต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใดๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่

(๑.๓) การพิจารณาสอบสวน สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถตั้งคณะกรรมการสามัญ จากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและบุคคลซึ่งมิได้ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องต่างๆ ในอำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แล้วรายงานต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เป็นฝ่ายบริหาร หรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ กำหนดให้มีที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงจึงได้มีพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๖ กำหนดให้นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี

นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สามารถแต่งตั้งรองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดได้ ดังนี้

(๑.๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสี่สิบแปดคนให้แต่งตั้งรองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสี่คน

(๑.๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามสิบหกคนให้แต่งตั้งรองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสามคน

(๑.๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยี่สิบสี่คน ให้แต่งตั้งรองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสองคน

นอกจากรองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดยังสามารถแต่งตั้งเลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดและที่ปรึกษานายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด จำนวนรวมไม่เกินห้าคน

ในการบริหารราชการประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น กฎหมายได้กำหนดให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดรองจากนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด และกำหนดอำนาจหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ ๒ ประการ ดังนี้

(๑.๑) รับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑.๒) มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย^{๒๔}

(๓) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

^{๒๔}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, การบริหารท้องถิ่น, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐-๑๒.

- (๑.๑) トラข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- (๑.๒) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประสาน การจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- (๑.๓) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (๑.๔) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- (๑.๕) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่น
- (๑.๖) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วน จังหวัด พ.ศ.๒๕๔๘ เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
- (๑.๗) คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ (๗ ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (๑.๘) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกัน ดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๑.๙) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค อาจ มอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง^{๒๔}
- (๔) วิธีการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ ซึ่งเป็นกฎหมายจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้กำหนดวิธีการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ ดังนี้
- (๑.๑) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดต้อง เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้ เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยกรนั้น หลักเกณฑ์ วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด
- (๑.๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความ ยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลัก เกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๒๔} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๕๘), หน้า ๑๐-๒๑-๑๐-๒๒.

(๑.๓) กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไม่จัดทำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค จัดทำกิจการนั้นได้ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค จัดทำกิจกรรมดังกล่าวนี้ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่างๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม

(๑.๔) องค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจให้บริการแก่เอกชนส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นโดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ

(๑.๕) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการให้กระทำการดังกล่าวนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด สิทธิในการกระทำการนี้ เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไปไม่ได้

(๑.๖) การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีลักษณะเป็นการพาณิชย์อาจทำได้โดยตราเป็นข้อบัญญัติ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

วิธีการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดดังกล่าว เป็นการกำหนดวิธีการบริหารภายในขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และการบริหารที่เกี่ยวข้องกับองค์กรภายนอก ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่น หรือส่วนราชการอื่น รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งภาครัฐและเอกชนและการดำเนินกิจการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด^{๒๖}

(๕) การบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง ให้มีคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑.๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดประธาน

(๑.๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจำนวนสามคนจากส่วนราชการในจังหวัดนั้นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

(๑.๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนสี่คนประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

^{๒๖}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, การบริหารท้องถิ่น, หน้า ๑๖-๑๗.

(๑.๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการหรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ดังต่อไปนี้

(๑.๑) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่มีความจำเป็นเฉพาะสำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

(๑.๒) กำหนดจำนวนและอัตราตำแหน่ง อัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่น สำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑.๓) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

(๑.๔) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑.๕) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑.๑) สัญชาติไทย

(๑.๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์

(๑.๓) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๑.๔) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ

รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑.๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑.๖) ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑.๗) ไม่เป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้มีตำแหน่งใดๆ ในพรรคการเมือง

บุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตจังหวัดนั้นเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกอีกได้

กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการหรือพ้นจากการเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑.๑) ตาย
- (๑.๒) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการ
- (๑.๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๑.๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๑.๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม
- (๑.๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑.๑) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่มีความจำเป็นเฉพาะสำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

(๑.๒) กำหนดจำนวนและอัตราตำแหน่ง อัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทนอื่น สำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑.๓) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขึ้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

(๑.๔) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑.๕) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การดำเนินการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งเป็นไปโดยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน ให้มีคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดคณะหนึ่งประกอบด้วย

(๑.๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นประธาน

(๑.๒) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผู้อำนวยการสำนัก งบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลางและอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(๑.๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนสามคนและปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนสามคน

(๑.๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการหรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

กรรมการผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งคัดเลือกจากปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑.๑) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้ทรงวุฒิ

(๑.๒) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเบื้องต้นสำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑.๓) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราตำแหน่ง มาตรฐานของตำแหน่ง

(๑.๔) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทนอื่น

(๑.๕) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการคัดเลือกการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับและการเลื่อนขั้นเงินเดือน

(๑.๖) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัย และการรักษาวินัยและการดำเนินการทางวินัย

(๑.๗) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการ

(๑.๘) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิการอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์

(๑.๙) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ วิธีการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกิจการอันเกี่ยวกับการบริหารงานของบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑.๑๐) ให้ข้อคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑.๑๑) กำกับดูแล แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ แก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑.๑๒) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นส่วนร่วม ให้คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารกำหนดให้เหมาะสมกับลักษณะการบริหารและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่จะต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานกลางเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น^{๒๗}

^{๒๗} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, หน้า ๑๘๒-๑๘๗.

(๖) การงบประมาณและการคลัง

งบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ทำเป็นข้อบัญญัติถ้าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่แล้วไปพลางก่อน งบประมาณรายจ่ายจะมีได้เฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้ (๑) กิจกรรมที่ระบุไว้ (๒) กิจกรรมอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าในปีใดจำนวนเงินที่ได้อนุมัติไว้ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีหรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีให้ทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมทุกปีงบประมาณ ให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเงินอุดหนุน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (๑.๑) ภาษีอากรตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- (๑.๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- (๑.๓) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๑.๔) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๑.๕) รายได้จากการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๑.๖) พันธบัตรหรือเงินกู้ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- (๑.๗) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่างๆ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

ความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

- (๑.๘) เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- (๑.๙) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- (๑.๑๐) รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

- (๑.๑) เงินเดือน
- (๑.๒) ค่าจ้าง
- (๑.๓) เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
- (๑.๔) ค่าใช้สอย
- (๑.๕) ค่าวัสดุ
- (๑.๖) ค่าครุภัณฑ์
- (๑.๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้างและทรัพย์สินอื่นๆ
- (๑.๘) เงินอุดหนุน
- (๑.๙) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของ

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

เงินเดือนและค่าตอบแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การคลัง การงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การดำเนินกิจการการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและการจัดหาพัสดุและการจัดจ้างและการให้ได้รับสวัสดิการของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ในการออกระเบียบให้คำนึงถึงความเป็นอิสระ ความคล่องตัวและความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

๒) เทศบาล

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นสำหรับพื้นที่เขตเมืองที่มีประชากรหนาแน่น และมีความเจริญภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.๒๔๗๕ คณะราษฎรมีความมุ่งหมาย จะจัดตั้งเทศบาลให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงประเภทเดียวที่ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศจึงได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.๒๔๗๖ ยกฐานะตำบลต่างๆ ที่มีอยู่ประมาณ ๔,๘๐๐ ตำบล เป็นเทศบาลกำหนดให้มีเทศบาล ๓ ชั้น คือ เทศบาลนคร เทศบาล เมือง เทศบาลตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีงบประมาณ ทรัพย์สินและเจ้าหน้าที่เป็นของตนเองและมีอิสระในการปฏิบัติงานในเขตท้องถิ่นนั้นการบริหารแบ่งออกเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและ ฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ คือ สภาเทศบาล สมาชิกสภาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณะมนตรีมาจากการเลือกจากผู้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลหรือบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก สภาเทศบาลก็ได้ อย่างไรก็ตามความมุ่งหมายของรัฐบาลที่ต้องการขยายการปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบของเทศบาลให้กระจายไปทั่วประเทศไม่บรรลุผล เพราะมีปัญหาด้านงบประมาณ อำนาจ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ประชาชนไม่ให้ความสนใจและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น รัฐบาลได้พยายามแก้ไข้ปัญหาโดยประกาศยกเลิกและประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาลใหม่ถึง ๓ ครั้ง คือ พระราชบัญญัติ พ.ศ.๒๔๘๑, พ.ศ.๒๔๘๖ และพ.ศ.๒๔๙๖ ทำให้นับตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๗๖- พ.ศ.๒๔๘๘ สามารถจัดตั้งเทศบาลได้เพียง ๑๑๗ แห่งเท่านั้น

เทศบาลในยุคปัจจุบันการบริหารงานเป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๔๖ เทศบาลมี ๓ รูปแบบ คือ

(๑) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้น เป็นเทศบาลตำบล

(๒) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมนุมชน มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตาม พระราชบัญญัตินี้และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

การบริหารประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ คือสภาเทศบาลและผู้บริหาร คือนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาและนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนจำนวนสมาชิกสภาขึ้นกับ ประเภทของเทศบาล ถ้าเป็นเทศบาลตำบล มีจำนวน ๑๒ คน เทศบาลเมืองมีจำนวน ๑ คน และ เทศบาลนคร มีจำนวน ๒๔ คน นายกเทศมนตรีตั้งรองนายกเทศมนตรี ซึ่งมีจำนวนขึ้นกับประเภทของ เทศบาล ถ้าเป็นเทศบาลตำบลนายกเทศมนตรีจะแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน ๒ คน เทศบาล เมืองแต่งตั้งได้ ไม่เกิน ๓ คน และเทศบาลนครแต่งตั้งได้ไม่เกิน ๔ คน ปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการประจำ^{๒๘}

โครงสร้างของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ ได้แบ่งองค์การเทศบาล เป็น ๒ ส่วน คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรีหรือฝ่ายสภาและฝ่ายบริหาร ซึ่งฝ่ายสภาจะทำ หน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารจะทำหน้าที่บริหารงานเทศบาลโดยมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่

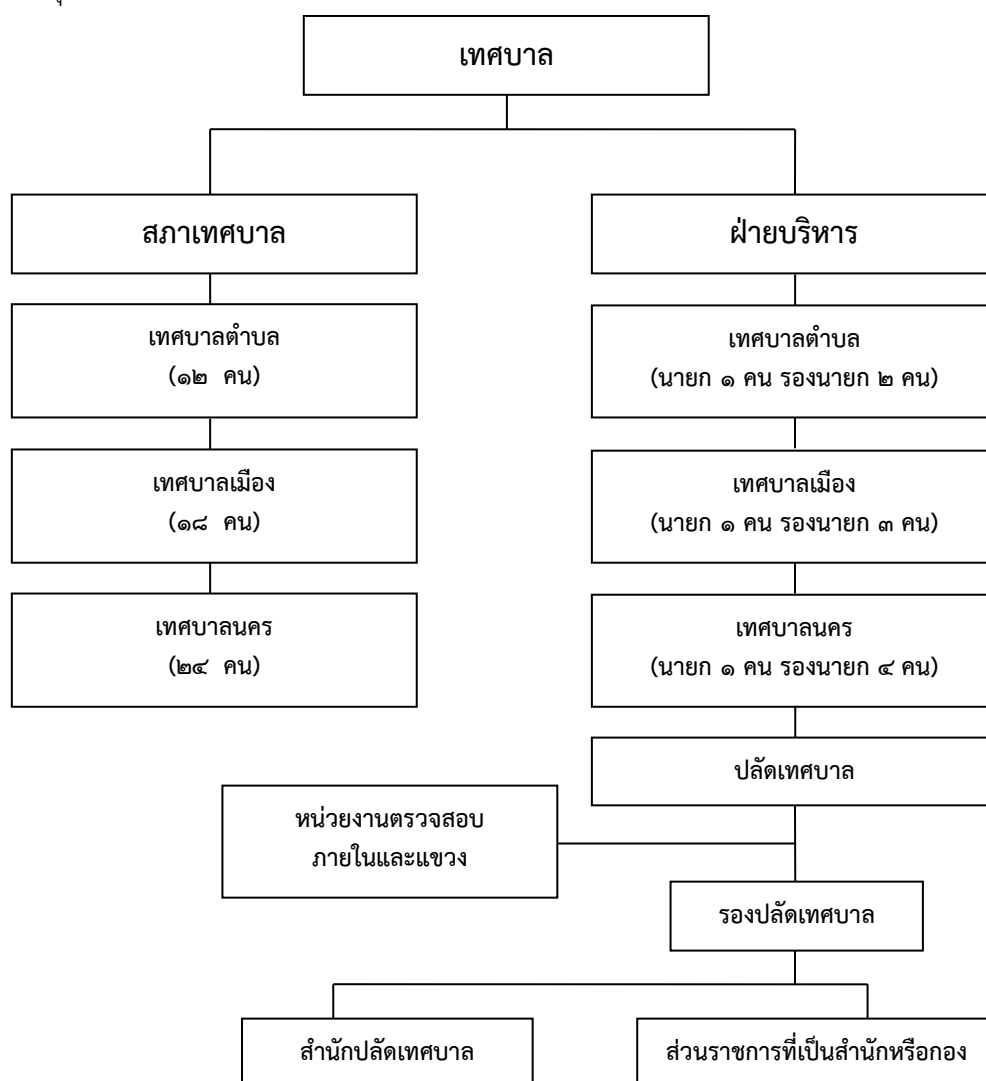
^{๒๘}สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย, การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น, หน้า ๙.

(๑) มีการแบ่งแยกฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารออกจากกัน
 (๒) ฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่ในการบริหารกิจการภายในของเทศบาลนั้น
 (๓) ฝ่ายสภา ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารและทำหน้าที่ในการออกกฎหมายในระดับท้องถิ่น

(๔) สภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง

(๕) หัวหน้าฝ่ายบริหารต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง

นอกจากโครงสร้างที่ประกอบด้วยฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารยังมีส่วนราชการของเทศบาลที่มีปลัดเทศบาลเป็นหัวหน้า เป็นส่วนที่สำคัญในโครงสร้างโดยจะเป็นฝ่ายนำนโยบายของฝ่ายบริหารไปปฏิบัติ ดำเนินการภายใต้อำนาจหน้าที่และภารกิจตามกฎหมาย ซึ่งโครงสร้างของเทศบาลในปัจจุบันมีลักษณะ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ โครงสร้างของเทศบาล^{๒๙}

^{๒๙}โกวิท พวงงาม, ศ.ดร., การปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๒๐๕.

๑) สภาเทศบาล ประกอบด้วยประธานสภาเทศบาลจำนวน ๑ คน และรองประธานสภาเทศบาลจำนวน ๑ คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมาย สภาเทศบาลมีจำนวนสมาชิกตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามประเภทของเทศบาล ดังนี้

(๑) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๒ คน แบ่งเป็น ๑ เขตเลือกตั้ง เขตละ ๖ คน

(๒) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๘ คน แบ่งเป็น ๓ เขตเลือกตั้ง เขตละ ๖ คน

(๓) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๔ คน แบ่งเป็น ๔ เขตเลือกตั้ง เขตละ ๖ คน

โดยสมาชิกสภาเทศบาลมีวาระการดำรงตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้งและมีเหตุที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตามกฎหมายก่อนครบวาระได้อีก

อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล

(๑) เลือกประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาล เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหรือมีมติให้ประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาล พ้นจากตำแหน่ง

(๒) เลือกสมาชิกสภาเทศบาลตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภาเทศบาลและเลือกตั้งบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาล

(๓) รับทราบนโยบายของนายกเทศมนตรี ก่อนนายกเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่และรับทราบรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายกเทศมนตรีได้แถลงต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี

(๔) อนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนา ๓ ปี ของเทศบาล

(๕) ให้ความเห็นชอบร่างเทศบัญญัติ ร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของเทศบาล

(๖) ในที่ประชุมสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรี รวมถึงการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ

(๗) ในกรณีกิจการอื่นใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของเทศบาลหรือประชาชนในท้องถิ่นสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่หรือนายกเทศมนตรีสามารถเสนอต่อประธานสภาเทศบาลเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติได้และประกาศให้ประชาชนทราบ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลย่อมมีสิทธิการออกเสียงประชามติ การออกเสียงประชามตินี้ให้มีผลเป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่สภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรีในเรื่องนั้น

๒) นายกเทศมนตรี กฎหมายเทศบาลกำหนดให้เทศบาลมีรูปแบบองค์การฝ่ายบริหาร โดยให้นายกเทศมนตรีคนหนึ่ง มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน
- (๒) เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน
- (๓) เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ โดยในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสองคน ในกรณีเทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคนและในกรณีเทศบาลนครให้แต่งตั้งในจำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

นายกเทศมนตรีมีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตเทศบาล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นนายกเทศมนตรีมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง และนายกเทศมนตรีอาจจะพ้นจากตำแหน่งได้หากขาดคุณสมบัติหรือมีการกระทำผิดตามกฎหมายกำหนด อำนาจหน้าที่นายกเทศมนตรี

นายกเทศมนตรีมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาล และเป็นผู้บังคับบัญชาฝ่ายส่วนราชการเทศบาล โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติ และนโยบาย สิ่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรีที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี รวมทั้งวางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยในพื้นที่เขตเทศบาลที่ตนรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) ก่อนเข้ารับหน้าที่ นายกเทศมนตรีต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลโดยไม่มีกรรมติหากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาเทศบาลทุกคน และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี

(๒) มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล ดังนี้

(๒.๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติและนโยบาย

(๒.๒) สิ่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

(๒.๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรีและที่ปรึกษานายกเทศมนตรี

(๒.๔) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒.๕) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

(๒.๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

(๓) ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล

(๔) เป็นผู้เสนอร่างเทศบัญญัติ

(๕) เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่

(๖) มีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาลและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

(๗) ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาลให้ทันท่วงทีมิได้ นายกเทศมนตรีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดและเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ที่สำนักงานเทศบาลแล้ว ก็ใช้บังคับได้

๓) ส่วนราชการเทศบาล นอกจากสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีซึ่งเป็นองค์ประกอบขององค์การเทศบาลตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว พนักงานเทศบาลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งในโครงสร้างรวมของเทศบาลด้วย พนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานอันเป็นภารกิจประจำสำนักงานหรืออาจจะนอกสำนักงานก็ได้

นายกเทศมนตรีเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล รองจากนายกเทศมนตรีและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มิกฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

เทศบาลแบ่งส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักปลัดเทศบาล

(๓) ส่วนราชการอื่นตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล ด้วยโครงสร้างของเทศบาลที่มีส่วนของฝ่ายสภาเทศบาล และฝ่ายบริหารเทศบาลมาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชนและส่วนราชการที่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวกับเทศบาล โดยสามารถแบ่งอำนาจหน้าที่ของเทศบาลได้ตามภารกิจ ดังนี้

(๑) ภารกิจหน้าที่ที่ต้องจัดทำ เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้เทศบาลมีภารกิจหน้าที่ที่ต้องจัดทำ คือ

เทศบาลตำบล รักษาความสงบเรียบร้อย บำรุงทางบกทางน้ำ รักษาความสะอาด ป้องกันระงับโรคติดต่อ ดูแลการดับเพลิง พัฒนาเด็ก สัตว์ เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส จัดการศึกษา อบรม รักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น เป็นต้น

เทศบาลเมือง มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบลและเพิ่มในส่วนของการประปา โรงฆ่าสัตว์ ทางระบายน้ำ การไฟฟ้าแสงสว่าง โรงรับจำนำ เป็นต้น

เทศบาลนคร มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบล เทศบาลเมืองและเพิ่มในเรื่องการสงเคราะห์มารดาและเด็ก การสาธารณสุข สุขอนามัยร้านอาหาร วางผังเมือง ควบคุมตลาด ท่าเรือ และส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น

(๒) ภารกิจหน้าที่ที่อาจจะจัดทำ การที่กฎหมายกำหนดให้มีภารกิจหน้าที่ที่อาจจะจัดทำไว้สำหรับภารกิจของเทศบาลก็เนื่องจากว่าเทศบาลแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน เทศบาลที่มีความเจริญสูง จำนวนประชากรมาก ย่อมส่งผลให้เทศบาลนั้นมีรายได้สูงด้วย เป็นผลให้ศักยภาพในการจัดทำบริหารสาธารณะต่างๆ ย่อมแตกต่างกันไป ภารกิจหน้าที่ที่อาจจะจัดทำที่สำคัญที่เทศบาลอาจเลือกทำได้ ได้แก่ การจัดให้มีสถานพยาบาล โรงพยาบาล สวนสาธารณะ เป็นต้น

(๓) ภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยกฎหมายเฉพาะ หน้าที่ของเทศบาลในส่วนนี้คือหน้าที่ที่กำหนดให้เทศบาลสามารถดำเนินการในภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากภาครัฐและเป็นภารกิจหน้าที่ที่เทศบาลต้องดำเนินการ ซึ่งเป็นวิธีการควบคุม โดยภาครัฐอีกทางหนึ่ง ผ่านทางกฎหมายเฉพาะอีกเป็นจำนวนมาก เช่น หน้าที่ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด เป็นต้น

(๔) ภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันนอกจากเทศบาลจะมีภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามที่กล่าวแล้วเทศบาลยังมีหน้าที่ตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นการฝึกอบรมอาชีพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและภารกิจหน้าที่ที่เกิดขึ้นจากการถ่ายโอนจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวนหนึ่ง^{๓๐}

๔) การบริหารงานบุคคลในเทศบาล

เทศบาลที่มีอยู่ในเขตจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการพนักงานเทศบาลร่วมกันคณะหนึ่งทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับเทศบาลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน

(๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจำนวนห้าคนจากส่วนราชการในจังหวัดนั้น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

(๓) ผู้แทนเทศบาลจำนวนหกคน ดังนี้

(ก) ประธานสภาเทศบาล ซึ่งประธานสภาเทศบาลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสองคน

(ข) นายกเทศมนตรี ซึ่งนายกเทศมนตรีในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสองคน

(ค) ผู้แทนพนักงานเทศบาล ซึ่งปลัดเทศบาลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสองคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหาร และการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลของเทศบาล

ในการคัดเลือกประธานสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีและผู้แทนพนักงานเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือก ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนด เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลแต่ละแห่งเป็นไปโดยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกันให้มีคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลคณะหนึ่งประกอบด้วย

^{๓๐}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, การบริหารท้องถิ่น, หน้า ๑๑-๑๐-๑๑-๑๖.

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นประธาน

(๒) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลางและอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(๓) ผู้แทนเทศบาลจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากนายกเทศมนตรีจำนวนสามคนและ ปลัดเทศบาลจำนวนสามคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการหรือด้านอื่น ที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลของเทศบาล^{๓๑}

๕) การคลังและทรัพย์สินของเทศบาล

งบประมาณประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณ ออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้อนุญาตไว้ ตามงบประมาณปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีที่ดีหรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับ หรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีที่ดีให้ตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม เทศบาลอาจมี รายได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๓) รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล
- (๔) รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
- (๕) พันธบัตรหรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๖) เงินกู้จากกระทรวงทบวงกรม องค์กรหรือนิติบุคคลต่างๆ
- (๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๘) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- (๙) รายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

เทศบาลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน	(๒) ค่าจ้าง
(๓) เงินค่าตอบแทนอื่นๆ	(๔) ค่าใช้สอย
(๕) ค่าวัสดุ	(๖) ค่าครุภัณฑ์
(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ	(๘) เงินอุดหนุน
(๙) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบของกระทรวงมหาดไทย	

กำหนดไว้

^{๓๑}กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น, หน้า ๑๘๗-๑๘๙.

๖) การควบคุมเทศบาล

การควบคุมเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลในจังหวัดนั้นให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ในการนี้ให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำ ตักเตือนเทศบาลและตรวจสอบกิจการเรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใดๆ จากเทศบาลมาตรวจตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้ และให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมดูแลเทศบาลตำบลในอำเภอนั้นให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมายในการนี้ให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำ ตักเตือนเทศบาลตำบล และตรวจสอบกิจการเรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใดๆ จากเทศบาลมาตรวจตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

เมื่อนายอำเภอในกรณีแห่งเทศบาลตำบลในอำเภอนั้นหรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีแห่งเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร เห็นว่า นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติการของเทศบาลไปในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่เทศบาลหรือเสียหายแก่ราชการ และนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี ได้ชี้แจงแนะนำ ตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตามนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีมีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนหรือสั่งให้ระงับการปฏิบัติของนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีนั้นไว้ก่อนได้แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรับรายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่มีคำสั่ง เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยสั่งการตามสมควร

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งก็ได้ คำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด^{๓๖}

๓) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง คือ จะต้องมียาไรได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมาติดต่อกัน ๓ ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย

(๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบล แพทย์ประจำตำบลเลือกมาจากราษฎรหมู่บ้านละ ๒ คน ประธานสภา รองประธานสภาและเลขานุการ เลือกกันเองจากสมาชิกซึ่งจะต้องไม่เป็นคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๗-๕๙.

(๒) คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน ๗ คน กำหนดเป็นประธานในช่วง ๔ ปีแรกของการจัดตั้ง ที่เหลือมาจากการเลือกของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน ๒ คน และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งไม่เกิน ๔ คน

องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันดำเนินการตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๒ สาระสำคัญคือที่มาของคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเดิมมาจากมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายใหม่ให้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ในกรณีที่มีเพียง ๒ หมู่บ้านมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ ๓ คน วาระดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี

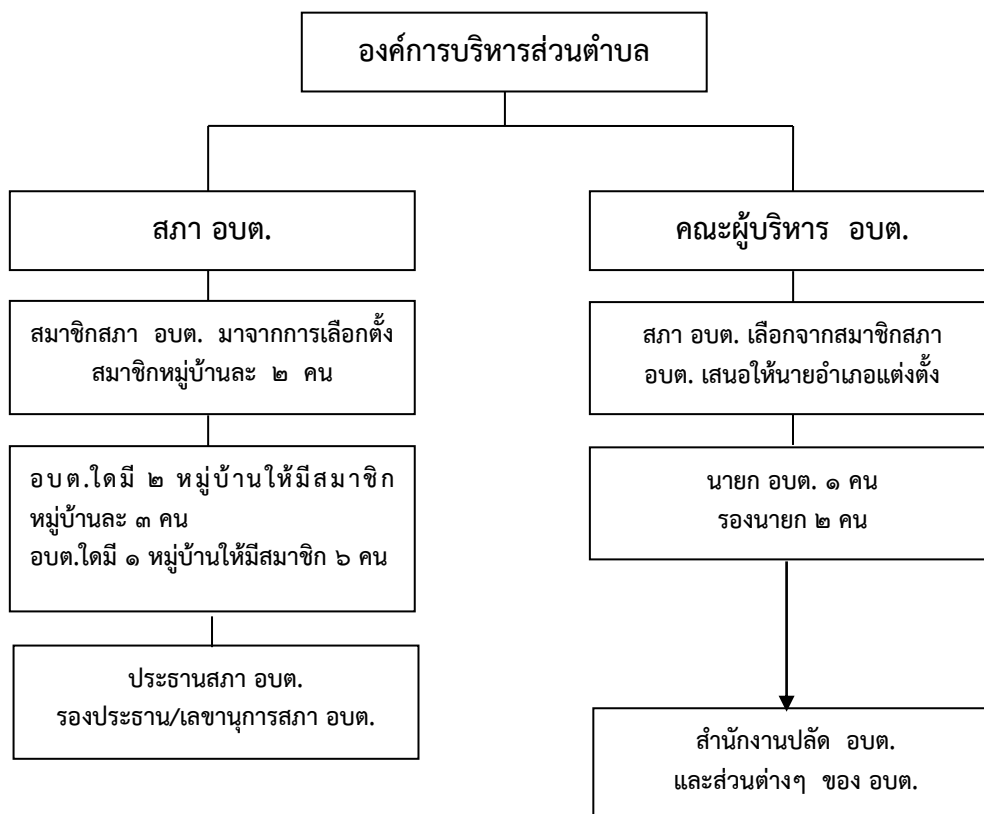
ในปี พ.ศ.๒๕๔๗ กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประชากรไม่ถึง ๒,๐๐๐ คน เพราะการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพเข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีเขตติดต่อกัน ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมี ๓ ขนาด

- (๑) ขนาดใหญ่ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ๒๐ ล้านขึ้นไป
- (๒) ขนาดกลางมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ๖-๒๐ ล้านขึ้นไป
- (๓) ขนาดเล็ก มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ๖ ล้านลงไป^{๓๓}

ในปี ๒๕๕๒ มีการตราและประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๒ โดยมีสาระสำคัญที่การแก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่แต่เดิมกำหนดไว้มีวาระ ๔ ปี และดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน โดยแก้ไขเหลือเพียงให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี ส่งผลให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้โดยไม่จำกัดวาระ การแก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งดังกล่าวมีลักษณะที่ขัดกับเจตนารมณ์เดิมที่ไม่ต้องการให้ผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระ เพราะยังอยู่ในตำแหน่งนานย่อมมีอำนาจและอิทธิพลเพิ่มมากขึ้น โอกาสที่จะใช้อำนาจทางการบริหารที่มีอยู่ในทางมิชอบย่อมมีสูงขึ้นด้วย^{๓๔}

^{๓๓} สภาคณบดีปกครองแห่งประเทศไทย, การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น, หน้า ๑๑.

^{๓๔} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, การบริหารท้องถิ่น, หน้า ๑๒-๑๓.

แผนภาพที่ ๒.๓ โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล^{๓๔}

๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ต่อไปนี้เป็น

(๑) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

^{๓๔} ไกรวิทย์ พวงงาม, ศ.ดร., การปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๒๖๓.

(๓) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับทางราชการ

(๔) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับทางราชการ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

(๔) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามครั้งติดต่อกัน ไม่มีเหตุอันสมควร

(๕) มิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน

(๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ

(๗) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

(๘) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

๒) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าหรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกรัฐสภา

(๓) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นหรือเลขานุการหรือที่ปรึกษาของผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันเลือกตั้งและมีระยะการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควบคุม และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

๓) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

(๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

(๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากร ให้ตามความจำเป็นและสมควร

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

(๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

(๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

- (๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- (๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (๑๒) การท่องเที่ยว
- (๑๓) การผังเมือง

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำการกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน^{๓๖}

๔) การบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในเขตจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลร่วมกันคณะหนึ่ง ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้นประกอบด้วย

- (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นประธาน
- (๒) นายอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น จำนวนแปดคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้
- (๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนเก้าคน ดังนี้
 - (ก) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน
 - (ข) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน
 - (ค) ผู้แทนพนักงานส่วนตำบล ซึ่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน

^{๓๖} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, หน้า ๘๐-๘๓.

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการหรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละ แห่งเป็นไปโดยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน ให้มีคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นประธาน

(๒) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลางและอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากประธานกรรมการ บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนสามคน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการหรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

๕) รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มาจากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ทั้งนี้ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยภาษานั้นแล้วให้เป็นรายได้ของ องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

(๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๖) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๘) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินค่าตอบแทนอื่นๆ

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ

(๘) ค่าสาธารณูปโภค

(๙) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

(๑๐) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

กำหนดไว้

เงินค่าตอบแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้จัดทำเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลและจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกององค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

๖) การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่นั้นให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวนตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใดๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบก็ได้

เมื่อนายอำเภอเห็นว่านายกององค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดปฏิบัติภารกิจในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเสียหายแก่ราชการและนายอำเภอได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตามในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอข้ามมิได้ ให้นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วให้รับรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในสิบห้าวันเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว^{๓๗}

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๙-๑๙๑, ๙๓-๙๙.

๒.๓ ปัญหาในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๑ ปัญหาการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

๑) ปัญหาอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สืบเนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่ามีความไม่ชัดเจนในเรื่องอำนาจหน้าที่ระหว่างส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ปัญหาการจัดการการศึกษาที่ยังไม่มีความชัดเจน ปัญหาการส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันที่ยังไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนให้ท้องถิ่นมีอำนาจในเรื่องใดบ้าง และปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

๒) ปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นรายได้ที่มาจากการจัดสรรจากส่วนกลาง จะต้องมีการพัฒนากฎหมายฐานภาษีใหม่ๆ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง เช่น การรวมภาษีโรงเรือนและที่ดินกับภาษีบำรุงท้องที่เข้าด้วยกัน เกิดเป็นฐานภาษีใหม่ หรือภาษีทรัพย์สินของประชาชนในเขตจังหวัด โดยมีอัตราการเก็บภาษี ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สินต่างๆ เช่น การพาณิชย์ อุตสาหกรรมหรือการอยู่อาศัย เป็นต้น และนำภาษีดังกล่าวมาจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด

๓) ปัญหาเรื่องการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายให้อำนาจแก่ผู้บริหารท้องถิ่นมากเกินไป ควรมีองค์กรกลางของข้าราชการแต่ละประเภทมาควบคุมกันเองหรือถ่วงดุลอำนาจผู้บริหารท้องถิ่น การกำกับดูแลเรื่องการบริหารงานบุคคลของผู้กำกับ ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพ

๔) ปัญหาเรื่องรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกำกับดูแล ส่วนกลางมีการกำกับดูแลที่เกิดความจำเป็นในหลายๆ เรื่องด้วยกัน บางเรื่องก็ถือเป็นเรื่องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถูกศาลปกครองเพิกถอนไปแล้ว เช่น เรื่องระเบียบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำกับดูแลควรที่จะเปลี่ยนรูปแบบของผู้ใช้อำนาจกำกับดูแล มาเป็นผู้ทำหน้าที่หรือบทบาทของผู้ประสานงานระหว่างส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนรูปแบบของส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดควรที่จะมีการบัญญัติกฎหมายให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมากขึ้น^{๓๔}

สรุปปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ประกอบด้วยปัญหาอำนาจหน้าที่ การจัดเก็บรายได้ การบริหารงานบุคคล รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแบ่งปัญหาในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกได้ ดังนี้

^{๓๔}ธีรเดช นรัตถรักษา, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับศาลปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : ไฮเอ็ดพับลิชชิ่ง, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒๔.

(๑) ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถอธิบายได้ดังนี้

(๑.๑) ปัญหาด้านพื้นที่ การที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๘ วรรคสอง บัญญัติให้เขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัดทำให้มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด ดังนั้น พื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงทับซ้อนพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นภายในจังหวัด ได้แก่ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนผลให้ให้การปกครองท้องถิ่น เป็นแบบสองชั้น โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นภายในจังหวัดที่มีพื้นที่ไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่าง พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ต่างบัญญัติให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการบริหารงานในเขตของตน องค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของตน

(๑.๒) ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๔๕ บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่สำคัญในการประสาน สนับสนุนและให้ความร่วมมือ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด ประกอบกับ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อกำหนดอำนาจและหน้าที่ ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด รวมทั้งดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่นหรือประชาชนเป็นส่วนรวมและไม่เข้าไป ดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เองและดำเนินงานตาม แผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่องหรือมีผู้ที่ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า ๑ แห่งขึ้นไป แต่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๑.๓) ปัญหาการเลือกตั้งและที่มาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระราชบัญญัติสมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดหรือผู้บริหาร พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๑๓(๒) บัญญัติให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง ในกรณีที่มีสมาชิกได้เกินกว่าหนึ่งคน ให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง เท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในเขตอำเภอนั้น บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีที่มาจากเขตเลือกตั้งระดับอำเภอในอำเภอที่มีประชาชนมากและมีสมาชิกสภามากกว่าหนึ่งคน ต้องแบ่งพื้นที่อำเภอออกเป็นเขตเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้นการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงซ้ำซ้อนกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำให้ประชาชนสับสนในการเลือกตั้งและบทบาทหน้าที่ของสภาท้องถิ่นที่ประชาชนต้องเลือกตั้งซ้ำซ้อน การที่สมาชิกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในเขตเลือกตั้งของอำเภอต่างๆ ภายในจังหวัด ทำให้ต้องสร้างผลงานหาเสียงในเขตเลือกตั้ง

ของตน จึงมักเสนอโครงการท้องถิ่นเป็นโครงการขนาดเล็กตามหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อให้ได้รับคะแนนเสียงในการเลือกตั้งโดยละเอียดการสนับสนุนประสานงานและให้ความร่วมมือกับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่กฎหมายกำหนดและทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถจัดทำบริการสาธารณะที่เป็นโครงการขนาดใหญ่เพื่อแก้ไขปัญหาภาพรวมของจังหวัดได้ เนื่องจากประสบปัญหาการเมืองภายในที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความจำเป็นต้องเสนอโครงการตามความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเพื่อคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง

(๑.๔) ปัญหาด้านรายได้ องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีพื้นที่จัดทำและให้บริการสาธารณะครอบคลุมทั้งจังหวัดและมีหน้าที่รับถ่ายโอนภารกิจบริการสาธารณะด้านโครงการพื้นฐาน ด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.๒๕๔๒ แต่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่

(๑.๕) ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร^{๓๔}

สรุปปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยปัญหาด้านพื้นที่ด้านอำนาจหน้าที่ ปัญหาการเลือกตั้งและที่มาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ด้านรายได้ และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในหลายกรณีต้องจัดทำกระบวนการร่วมกับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

ปัญหาการบริหารจัดการจังหวัดนครสวรรค์ พอสรุปได้ดังนี้

- (๑) ระบบการจัดการข้อมูลของหน่วยงานไม่มีประสิทธิภาพไม่เป็นปัจจุบัน
- (๒) อุปกรณ์ เครื่องมือและระบบเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อการให้บริการ รวมทั้งขาดการบำรุงรักษาและการจัดหามาทดแทนอย่างต่อเนื่อง
- (๓) หน่วยงานภาครัฐมีจำนวนบุคลากรจำกัดไม่เพียงพอต่อการให้บริการ
- (๔) บุคลากรของรัฐมีความรู้ความสามารถในการบริการไม่เพียงพอและไม่ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- (๕) บุคลากรภาครัฐขาดการพัฒนาด้านทักษะ ภาษต่างประเทศ
- (๖) หน่วยงานบางแห่งยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องของการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
- (๗) ขาดการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานเกิดความซ้ำซ้อน
- (๘) คุณภาพการให้บริการของหน่วยงานในจังหวัดยังไม่เท่าเทียมกัน

^{๓๔}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, การบริหารท้องถิ่น, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๗), หน้า ๔๓-๔๔.

(๙) ประชาชนบางส่วนยังไม่ได้รับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง ได้แก่ ด้านสาธารณสุข โภค เช่น ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า และด้านสาธารณสุข เช่นมาตรฐานการให้การรักษาพยาบาล

และมีอุปสรรคสำคัญในการบริหารจัดการ ได้แก่ ๑) มีระเบียบ กฎหมาย บางเรื่องขาดความยืดหยุ่นในการให้บริการประชาชน ๒) นโยบายของรัฐบาลขาดความต่อเนื่อง ๓) การเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ กดดันให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการตามข้อเรียกร้อง ๔) ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานต่างๆ^{๔๐}

ปัญหาสำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ในปัจจุบัน พอสรุปได้ดังนี้

(๑) ปัญหาปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

(๑.๑) ด้านการบริหาร ได้แก่ การแบ่งส่วนราชการ การวางแผน การประสานงาน การมอบอำนาจ การกำกับดูแล เป็นต้น

(๑.๒) ระเบียบ กฎหมาย

(๑.๓) บุคลากร ได้แก่ อัตรากำลัง คุณภาพ วินัย ทักษะ ทักษะ ทักษะ เป็นต้น

(๑.๔) งบประมาณ รวมทั้งการช่วยเหลือต่างๆ

(๑.๕) ระบบฐานข้อมูล

(๑.๖) ทรัพยากร เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงาน

(๒) ปัญหาปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

(๒.๑) ด้านการเมือง รวมถึงระดับความขัดแย้งและกลุ่มผลประโยชน์

(๒.๒) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เศรษฐกิจรวมในเขตพื้นที่ เช่น ผลผลิต รายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน การใช้ที่ดิน แรงงาน การเกษตรกรรม การพาณิชย์กรรม การคลัง

(๒.๓) ด้านสังคม นโยบายรัฐบาล กฎหมายและเทคโนโลยี

เป็นสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคหรือภาวะคุกคามที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและเทคโนโลยี ดังนั้น สิ่งที่เป็นทรัพยากรในการบริหารและองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ เช่น สภาพองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ข้อบัญญัติหรือสิ่งที่ปรากฏหรือมีอยู่ซึ่งอยู่ในขอบเขตที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ควบคุมและกำกับดูแลได้จะถือว่าเป็นปัจจัยภายใน ส่วนสิ่งที่ปรากฏหรือมีอยู่แต่ ไม่สามารถควบคุมหรือกำกับดูแลได้ไม่ว่าสิ่งนั้นจะอยู่ภายในหรือภายนอกเขตการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ก็ตามถือว่าเป็นปัจจัยภายนอก^{๔๑}

^{๔๐}สำนักงานจังหวัดนครสวรรค์, แผนพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ ๔ ปี, (พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๐), หน้า ๘๔.

^{๔๑}กองแผนและงบประมาณ, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒) ฉบับเปลี่ยนแปลง, (ครั้งที่ ๑ เดือนมิถุนายน ๒๕๕๘), หน้า ๔.

สรุปปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยปัญหาภายใน ได้แก่ ด้านการบริหาร ระเบียบ กฎหมาย บุคลากร งบประมาณ ข้อมูล ทรัพยากร เครื่องมือและอุปกรณ์ ในการทำงาน ปัญหาภายนอก ได้แก่ ด้านการเมือง ความขัดแย้งและกลุ่มผลประโยชน์ ด้านเศรษฐกิจ รวมในเขตพื้นที่ รายได้ รายจ่าย การคลัง ด้านสังคม นโยบายรัฐบาล กฎหมายและเทคโนโลยี เป็นปัญหาสำคัญในการบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์

๒) ปัญหาในการบริหารงานของเทศบาล พอสรุปได้ดังนี้

(๑) ปัญหาแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการภารกิจบางประเภท เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจำเป็นต้องร่วมมือกันบริหารจัดการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือระหว่างจังหวัด เช่น การบริหารจัดการในระบบลุ่มน้ำ เป็นต้น การจัดบริการ ด้านการศึกษาการจัดบริการด้านสาธารณสุข ซึ่งจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดและจะต้องใช้ เทคนิควิชาการและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

(๒) ปัญหาความพร้อมของเทศบาลที่เพิ่งจัดตั้งใหม่ทั้งในแง่ของขีดความสามารถในการบริหารการขาดความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การทุจริต ความขัดแย้ง การกำหนดอำนาจหน้าที่ที่มีความคล้ายคลึงกันและไม่ชัดเจนต่างๆ ที่ในความเป็นจริงแล้วเทศบาลแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในลักษณะพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้ต้องการบริการสาธารณะที่แตกต่างกัน

(๓) ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นยังมีน้อย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล การเข้าชื่อร้องขอต่อสภาเทศบาล เพื่อให้ออกเทศบัญญัติ การร่วมรับฟังการประชุมสภาเทศบาลและเสนอความเห็นต่างๆ

(๔) ปัญหาความขัดแย้งของกฎหมายที่เกี่ยวข้องและรูปแบบในการถ่ายโอนอำนาจ คือมีกฎหมายมากกว่า ๑๕๐ ฉบับที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

(๕) ปัญหารูปแบบและกลไกที่จะเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะ เช่น การจัดการปัญหาขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย การจัดการศึกษา การจัดการบริการสาธารณสุข สาธารณูปโภค สาธารณูปการขนาดใหญ่ เป็นต้น

(๖) ปัญหาการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญให้อิสระแก่เทศบาลอย่างเต็มที่ แต่จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลเพราะเป็นส่วนหนึ่งของรัฐและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ปัจจุบันระบบการกำกับดูแลยังไม่สามารถพัฒนาได้ทันกับการขยายตัวของเทศบาล

(๗) ปัญหาความเข้าใจและทัศนคติที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงการปรับบทบาทของภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวมทั้งความเข้าใจอย่างถูกต้องของส่วนท้องถิ่นว่าตนเองนั้นมีบทบาท หน้าที่อย่างไรมีความเป็นอิสระ แต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากองค์กร กลไกต่างๆ ในสังคม ปัญหาด้านจริยธรรมและคุณธรรมของสมาชิกสภาและผู้บริหารเทศบาล

(๘) ปัญหาระบบข้อมูลของเทศบาล ภาคเอกชนเห็นว่าระบบฐานข้อมูลของเทศบาลยังไม่สอดคล้องและประสานในทิศทางเดียวกัน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและการจัดบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการวางแผนและการตัดสินใจลงทุนของผู้ประกอบการ

(๙) ปัญหารายได้ที่ไม่เพียงพอในการพัฒนาและจัดบริการตามภารกิจที่ได้รับ ทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรในพื้นที่ซึ่งเป็นฐานรายได้ที่แตกต่างกันและยังไม่มีระบบเงินอุดหนุนที่จะช่วยลดความแตกต่างดังกล่าวได้ แม้ว่ารัฐบาลจะจัดสรรรายได้ให้ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น แต่การที่มีประเภทท้องถิ่นเป็นจำนวนมากทำให้เงินอุดหนุนถูกแบ่งไปในพื้นที่ชนบท ซึ่งมีการใช้พัฒนาน้อยกว่าพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาล นอกจากนี้ความร่วมมือของภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าบริการต่างๆ เพิ่มเติมยังมีน้อย เทศบาลมีประเภทรายได้จำกัด^{๕๖}

ปัญหาในการบริหารของเทศบาลนครสวรรค์ กล่าวคือ ปัญหาการบริหารงานที่ล่าช้า ขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ขาดความคิดริเริ่มในการดำเนินการ ตลอดจนบุคลากรขาดความรู้ความสามารถและความชำนาญ ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณขาดประสิทธิภาพ เป็นผลจากการมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาความต้องการและกำหนดนโยบายร่วมกันระหว่างคณะผู้บริหารฝ่ายการเมืองและพนักงานของเทศบาล รวมทั้งประชาชนขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานและการตรวจสอบ การบริหารงานของเทศบาลนครสวรรค์เพื่อให้เกิดความโปร่งใสเป็นธรรมและทั่วถึงและปัญหาที่เป็นจุดอ่อนการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ ระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรในภาพรวมยังขาดความคล่องตัว บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจและความชำนาญในการปฏิบัติงาน ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีและขาดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย^{๕๗}

สรุปปัญหาการบริหารงานของเทศบาล ประกอบด้วยปัญหาแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการภารกิจ ปัญหาความพร้อมของเทศบาล ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาความขัดแย้งของกฎหมาย ปัญหารูปแบบและกลไก ปัญหาการกำกับดูแล ปัญหาความเข้าใจและทัศนคติ ปัญหาระบบข้อมูลของเทศบาลและปัญหารายได้ที่ไม่เพียงพอในการพัฒนาและจัดบริการตามภารกิจที่ได้รับ ปัญหาในการบริหารของเทศบาลนครสวรรค์คือ ปัญหาการบริหารงานที่ล่าช้า ขาดการประสานงาน ปัญหาความต้องการและกำหนดนโยบายร่วมกันระหว่างคณะผู้บริหารฝ่ายการเมืองและพนักงานของเทศบาล บุคลากรขาดความรู้ความสามารถและความชำนาญ ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณขาดประสิทธิภาพและขาดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

๓) ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนมากและกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ ซึ่งแต่ละพื้นที่ย่อมมีสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ตลอดจนความพร้อมในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันไป องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันอย่างย่อมมีปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ต่างกันไปด้วย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่ชานเมืองหรือพื้นที่ที่เป็นแหล่งทางเศรษฐกิจย่อมมีโอกาสการได้รับทรัพยากรและมีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดีกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล อย่างไรก็ตามในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมแล้วยังมีปัญหาที่คล้ายๆ กัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

^{๕๖}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, การบริหารท้องถิ่น, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๓), หน้า ๗๓-๗๔.

^{๕๗}กองวิชาการและแผนงาน, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลนครสวรรค์ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔, (วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙), หน้า ๕๐,๕๕.

(๑) ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร คือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหนึ่ง ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ แบบแผนและกฎหมายและมีจำนวนไม่น้อยที่คิดถึงแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้แล้ว บางส่วนมีวิสัยทัศน์ล้าสมัยและไม่พร้อมจะเป็นนักบริหารสำหรับงานการพัฒนาและในส่วนพนักงานส่วนตำบลทั้งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบลอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน จะพบว่าจำนวนหนึ่งยังขาดความรู้และประสบการณ์ นอกจากนี้ บางคนไม่เห็นความก้าวหน้า รวมไปถึงถูกกลั่นแกล้งจากฝ่ายการเมืองจึงมีการลาออกไปทำงานอื่นและองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งก็มีบุคลากรไม่เพียงพอและไม่เป็นไปตามกรอบอัตรากำลัง ในส่วนของการบรรจุแต่งตั้งพนักงาน โดยเฉพาะลูกจ้างหรือพนักงานจ้างที่ยังไม่ได้คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ใช้การคัดเลือกในระบบเครือญาติของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งทำให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปกครองบังคับบัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ปัญหาโครงสร้างและระบบงาน การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและยังเกิดความขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันระหว่างสภากับฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะสาเหตุจากการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณโครงการ การปฏิบัติงานประจำวัน ยังไม่เป็นระบบและมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารและงานสารบรรณยึดถือระเบียบสำนักนายกฯ เป็นกฎหมายตัวโดยไม่อาจดัดแปลงให้เหมาะสมได้ นอกจากนี้แล้วองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนหนึ่ง ยังไม่เข้าใจว่ามีอำนาจที่จะแบ่งโครงสร้างการบริหารภายในเป็นส่วนต่างๆ เพิ่มเติมจากที่กฎหมายกำหนด งานพัฒนาโครงการต่างๆ จึงมีน้อยจะมีมากเฉพาะงานโยธาและงานโครงสร้างพื้นฐาน โครงการพัฒนาตามอำนาจหน้าที่ด้านอื่นๆ จึงไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควรจะเป็น

(๓) ปัญหาเกี่ยวกับการคลัง พัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานคลังและงบประมาณมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดฐานข้อมูลในการประมาณรายการรายได้และตั้งงบประมาณรายจ่าย ระบบฐานสถิติต่างๆ ส่งผลให้การจัดทำงบประมาณล่าช้าและมีความผิดพลาดบ่อยๆ เพราะเจ้าหน้าที่ยังขาดสถิติข้อมูลและยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยส่วนใหญ่ ยังขาดแคลนเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณมีข้อบกพร่องซึ่งที่พบได้แก่ ทำฎีกาเบิกจ่ายไม่เรียบร้อยเบิกจ่ายเงินอุดหนุนผิดประเภท หลักฐานการรับและจ่ายเงินไม่สมบูรณ์และยังพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งทำรายงานเท็จและเบิกจ่ายเงินกันภายใน ส่วนการบริหารงานพัสดุนั้น ยังมีปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการอนุมัติไม่เป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย เพราะขาดความเข้าใจและบางแห่งมีการเจตนาทุจริตและสมยอมกัน เครื่องใช้สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลถูกนำไปใช้ส่วนตัวและขาดการบำรุงรักษาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการประมูลรับเหมาก่อสร้างในองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งเป็นผู้รับเหมากลุ่มเดิมๆ

(๔) ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนในพื้นที่จำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนทั่วไปทราบว่างค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง ประกอบกับประชาชนยังไม่ได้รับการเรียนรู้ก่อนมีการกระจายอำนาจ ทำให้การกระจายอำนาจในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเพียงนำเอาอำนาจของทางราชการเข้าไปในหมู่บ้าน ตำบล ทำให้องค์การบริหาร

ส่วนตำบลเป็นเรื่องของผู้รับเหมาและกลุ่มชนชั้นนำในตำบลประชาชนยังไม่มีอำนาจตัดสินใจ นอกจากนี้แล้วประชาชนในพื้นที่ยังมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างจำกัด โดยมีส่วนร่วมมากเพียงการใช้สิทธิเลือกตั้ง หลักการเลือกตั้งก็เหมือนวางมือทางการเมืองไม่สนใจเข้าไปตรวจสอบการบริหารและการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นแสวงหาผลประโยชน์และเกิดการทุจริตเป็นจำนวนมาก

(๕) ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อประชาชนในท้องถิ่นขาดความเข้าใจ ไม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารและไม่ได้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นก็เท่ากับเป็นการเปิดช่องทางในการทุจริตคอร์รัปชันของทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ โดยการทุจริตเกิดขึ้นตั้งแต่การซื้อสิทธิขายเสียง โดยประชาชนท้องถิ่นจำนวนมากยอมรับการใช้เงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนจนกลายเป็นวัฒนธรรม มองและเชื่อว่า การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นเรื่องของการให้สินน้ำใจ เมื่อสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่นเข้ามาบริหารงานด้วยวิธีการที่ทุจริตตั้งแต่แรก การบริหารและดำเนินงานต่างๆ ก็ย่อมเต็มไปด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งการทุจริตในเชิงนโยบายที่กำหนดนโยบาย แผนและโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง รวมถึงการทุจริตในชั้นการบริหารนโยบายหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ต้องอาศัยการสมรู้ร่วมคิดจากฝ่ายประจำ ซึ่งหากฝ่ายประจำไม่ปฏิบัติตามก็ย่อมส่งผลในการทำงาน เพราะฝ่ายการเมืองโดยเฉพาะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการบริหารงานบุคคลสามารถให้คุณให้โทษ รวมไปถึงการกลั่นแกล้งในการทำงานต่อไปได้และเมื่อมีการตรวจพบการทุจริตก็ไม่อาจสืบสาวราวเรื่องหรือหาสืบหาข้อมูลหลักฐานการทุจริตถึงผู้กระทำผิดที่แท้จริงได้ การลงโทษที่เกิดขึ้นโดยส่วนใหญ่จึงเป็นการลงโทษฝ่ายประจำ เพราะฝ่ายการเมืองมักสั่งการด้วยวาจา ในขณะที่ฝ่ายประจำต้องปฏิบัติงานในลักษณะที่เป็นทางการหรือเป็นลายลักษณ์อักษร หลักฐานของการกระทำผิดจึงอยู่ที่ฝ่ายประจำเสียเป็นส่วนใหญ่

(๖) ปัญหาการขาดงบประมาณในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุกขนาด โดยเฉพาะในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กและขนาดกลางที่มีรายได้น้อยต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นหลัก งบประมาณที่มีอยู่ไม่สามารถใช้สำหรับการดำเนินการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ เพราะงบประมาณจำนวนมากถูกนำไปใช้ในรายจ่ายประจำ รวมทั้งรายจ่ายตามนโยบาย แผนและโครงการของหน่วยงานส่วนอื่น โดยมีลักษณะเป็นเพียงเงินผ่านในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปจ่ายให้เท่านั้น การที่งบประมาณจำนวนไม่เพียงพอนี้เกิดจากการจัดสรรรายได้ที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะการจัดสรรประเภทภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองล้วนมีลักษณะเป็นภาษีที่ไม่สร้างรายได้เพราะฐานภาษีต่ำถึงแม้เก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ได้เงินมาไม่เพียงพอต่อการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น

(๗) ปัญหาขาดความเป็นอิสระในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น ในการกระบวนการบริหาร รวมถึงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลการออกข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลล้วนต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่ส่วนกลางกำหนดการดำเนินงานเพื่อบริหารและพัฒนาภายใต้อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่ได้เป็นการตัดสินใจที่สิ้นสุดแก่สภาท้องถิ่นเหมือน ดังเช่นประเทศประชาธิปไตยอื่นๆ แต่ต้องผ่านความเห็นชอบหรือการอนุมัติจากราชการส่วนอื่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ไว้วางใจในการตัดสินใจของท้องถิ่น ระเบียบ

กฎเกณฑ์และมาตรฐานในการบริหารต่างๆ ถูกกระทรวงมหาดไทยและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ให้เป็นแนวในการดำเนินการ แม้กระทั่งในเรื่องที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ท้องถิ่นมีอิสระในเรื่องดังกล่าวโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลตามความจำเป็น แต่การกำกับดูแลที่มีอยู่ในกฎหมายและระเบียบมากมายที่กำหนดโดยส่วนกลางและสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามกลับมีลักษณะของการควบคุมหรือกำกับดูแลเกินความจำเป็นและจำนวนมากเป็นการควบคุมก่อนการกระทำซึ่งประเทศประชาธิปไตยโดยส่วนใหญ่จะควบคุมหลังการกระทำในการดำเนินงานตามนโยบาย แผนและโครงการหลายๆ เรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลยังคงถูกสั่งการจากหน่วยราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในลักษณะของหนังสือสั่งการเชิงขอความร่วมมือให้ปฏิบัติเหมือนว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาของหน่วยงานเหล่านั้น^{๔๔}

สรุปปัญหาในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมนั้น พบว่ามีปัญหาค่อนข้างมากโดยเฉพาะ ๔ ปัญหาหลัก กล่าวคือ ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร โครงสร้างและระบบงาน งบประมาณ พัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างและปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๔ การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๔.๑ ความหมายของความสมานฉันท์

สมานฉันท์ (สะมานะฉัน หรือ สะหฺมานนะฉัน) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายถึง ความพอใจร่วมกัน ความเห็นพ้องกัน เช่นมีความเห็นเป็นสมานฉันท์ ซึ่งถูกจัดเข้าเป็นลูกคำหรืออนุพจน์ของคำว่า สมาน-๑ ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง เสมอกันหรือเท่ากัน มิได้จัดไว้ในสมาน-๒ ซึ่งเป็นกริยา หมายถึง ทำให้ติดกันหรือทำให้สนิท สมานฉันท์เกิดจากสมาน สมานกับฉันท์ กล่าวคือ ความพอใจ ความรักใคร่ ความชอบใจ ความยินดี ความร่วมความคิด ความเห็นกัน ความไว้นื้อเชื่อใจกัน โดยรวมความ จึงหมายถึง ความเห็นพ้องต้องกันในด้านความคิดเห็น ความไว้นื้อเชื่อใจกัน อย่างไรก็ตามความหมายที่สังคมไทยปัจจุบันเข้าใจและใช้กัน^{๔๕}

ความสมานฉันท์ คือ ความพอใจร่วมกัน มีความเห็นพ้องต้องกัน ทั้งในความคิดและการกระทำ^{๔๖} สามัคคี คือ ความพร้อมเพรียง ความปรองดองกัน สามัคคีธรรม คือ ธรรมที่ทำให้เกิดความพร้อมเพรียงกัน ในหมู่ชนทั้งหลาย ดังนั้น ความสมานฉันท์ คือ ความร่วมใจกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแห่งหมู่คณะ ในการดำเนินชีวิตหรือในการทำกิจการงานโดยชอบธรรมร่วมกัน ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ให้ความหมายไว้ว่า มีฉันท์เสมอกัน มีความพอใจร่วมกัน พร้อมใจกัน มีความต้องการที่จะทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตรงกันหรือเสมอเหมือนกันในทางที่ร้ายหรือดีก็ได้ คือในทางร้าย เช่นหญิงและชายที่มีสมานฉันท์ในกาเมสุมิฉฉาจาร

^{๔๔} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, การบริหารท้องถิ่น, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๗), หน้า ๔๑-๔๕.

^{๔๕} พระมหากษัตริย์ กิตติโสภโณ (แช่หลี่), “การสร้างความปลอดภัยสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, รายงานการวิจัย, (คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๗.

^{๔๖} สุริย์ มีผลกิจ, คุณธรรม จริยธรรม สามัคคีธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอมฟอร์ม, ๒๕๕๐), หน้า ๑๕๑.

และหมู่คนร้ายที่มีสมานฉันท์ ในการทำโจรกรรม ส่วนในทางดี เช่น หมู่คนดีที่มีสมานฉันท์ที่จะไปทำบุญร่วมกัน เช่น ไปจัดปรับถนนหนทางสร้างสะพาน ขุดสระ ปลูกสวน สร้างศาลาพักร้อน ให้ทาน รักษา ศิล เป็นต้น คนผู้มีสมานฉันท์ในทางร้ายนั้นไม่ต้องใช้ปัญญาไตร่ตรองพิจารณา เพียงชอบใจอยากทำก็ประกอบกรรมไปตามอำนาจของราคะ โทสะและโมหะ ส่วนคนที่จะมีสมานฉันท์ในทางดี จะมองเห็นด้วยปัญญาแล้วว่ากรรมนั้นดีงามเป็นประโยชน์มีเหตุผลควรทำ จึงเกิดฉันทะคือความพอใจใฝ่ปรารถนาที่จะทำโดยเข้าใจตรงกันร่วมด้วยกัน

ความสมานฉันท์ คือ การสร้างความพึงพอใจร่วมกัน การสร้างความเห็น พ้องกันในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน ทำเหมือนกัน พร้อมกัน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม^{๔๗} ดังนั้น ความสมานฉันท์ หมายถึง ความพอใจร่วมกัน พร้อมใจร่วมกัน พร้อมใจกัน การประนีประนอม การไกล่เกลี่ย การทำให้ปรองดอง การทำให้คืนดีกัน การทำให้ลงรอยกัน รวมถึงความกลมเกลียว ความสามัคคี ความร่วมมือ ความเห็นพร้อมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้งมีความเอื้ออาทรและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน^{๔๘} ความหมายของการปรองดองสมานฉันท์ อาจมองได้ในแง่มุมเชิงทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ โดยในแง่มุมเชิงทฤษฎีนั้น การปรองดองได้แก่กระบวนการต่างๆ ที่ป้องกันแก้ไขไม่ให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นมาใหม่อีกครั้งโดยการสร้างสันติภาพหยุดยั้งวงจรความรุนแรงและสร้างสถาบันที่เป็นประชาธิปไตยให้กลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง แต่ในส่วนของแนวทางการปฏิบัติ นั้น เป็นกระบวนการที่ยากลำบาก ยาวนาน คาดเดาไม่ได้และเกี่ยวกับการวางแผน ขั้นตอนและวิธีการต่างๆ ที่หลากหลายและต้องมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การลดความเกลียดชังแตกแยกและสร้างความไว้วางใจเพื่อคนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่เคยขัดแย้งรุนแรง โดยผ่านการแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำในอดีต การยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น การเมตตาให้อภัย ตลอดจนการมองภาพอนาคตของสังคมร่วมกัน^{๔๙} การสร้างความสามัคคีหรือความปรองดองเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น สามัคคีเป็นคำมาจากภาษาบาลี แปลว่า ความพร้อมเพรียงกัน ความปรองดองกันหรือแปลว่าร่วมมือกันทำ พร้อมเพรียงกันทำ ส่วนคำว่าปรองดอง แปลว่า ออมชอม ยอมกัน ประนีประนอมกัน ไม่แตกแยกกัน ร่วมมือร่วมใจกัน ตกลงกันด้วยไมตรีจิต ฉะนั้น คำว่า สามัคคีปรองดอง แปลว่า ร่วมมือร่วมมือกันด้วยไมตรีจิต พระพุทธเจ้าก็ได้ตรัสสอนหลักสาราณียธรรม ๖ เป็นหลักธรรมที่ใช้ในการประชุมเพื่อให้เกิดความปรองดองไม่ให้เกิดความแตกแยกนั้น เหตุผลสำคัญเพื่อสร้างสันติภายนอก แล้วใช้สันติภายนอกเป็นตัวรองรับหรือเครื่องมือสำคัญในการทำให้สันติภายในบังเกิดขึ้นตามแนวของศีล สมาธิและปัญญาแล้วอะไรเล่าเป็นปัจจัยสำคัญ หรือเป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งในการที่จะทำให้ สันติภายนอก ปรากฏมีเพื่อระงับหรือยับยั้ง

^{๔๗}พระมหากษัตริย์ กิตติโสภโณ (แช่หลี่), “การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, รายงานการวิจัย, หน้า ๘.

^{๔๘}ไชยรัตน์ ปราณี, “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความสมานฉันท์ของเยาวชนไทย”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๕๒), หน้า ๔๖.

^{๔๙}สถาบันพระปกเกล้า, “การสร้างความปรองดองแห่งชาติ”, รายงานการวิจัย, (เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเพื่อการศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ, ๒๕๕๕), หน้า ๑๘.

สถานการณ์ที่ไม่สันติ จะต้องสร้างสันติภายในบุคคล สร้างชุมชนแห่งสันติ เสริมสร้างเครือข่าย วัฒนธรรมแห่งสันติและใช้องค์กร นโยบายเพื่อสันติโดยมีนโยบายแห่งสันติ จากภาครัฐ ภาคประชาชน ทุกคนให้ยึดนโยบายแห่งสันติ และเครือข่ายแห่งสันติ อีกทั้งบุคคลสันติ โดยอาศัยกระบวนการ กล่าวคือ ๑) ตระหนักรู้ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรม ๒) ยอมรับกติกาของสังคม ๓) ลดการเผชิญหน้าคู่ขัดแย้ง ๔) ลดความขัดแย้งและผลประโยชน์ ๕) สร้างองค์กรไกล่เกลี่ยเชิงสันติ ๖) สร้างพลังเครือข่ายชุมชนแห่งสันติ และ ๗) สานต่อและสื่อสารเพื่อสันติ (มรรควิธี) และกระบวนการสร้างความปรองดองนั้น หมายถึง วิธีการสร้างความปรองดองโดยการอ้อมชอบ การประนีประนอม การยอมกัน การไม่แตกแยกกัน การไม่ทะเลาะวิวาทกันและการตกลงกันด้วยไมตรีจิตปรารถนาดีต่อกันเพื่อให้เกิดสันติสุขในสังคม^{๕๐} ความหมายของสมานฉันท์ในมิติที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ หมายถึง วิธีการใดๆ ซึ่งผู้เสียหายและผู้กระทำให้เกิดความเสียหายและในกรณีที่มีสมควรมีบุคคลหรือสมาชิกคนอื่นๆ ของประชาคมในชุมชนที่ได้รับผลกระทบเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมกันอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ยังมีนิยามวิชาการที่ให้ความหมายของกระบวนการสร้างความปรองดอง ในอีกแง่มุมคือ กระบวนการเยียวยาบาดแผลของทั้งผู้กระทำและผู้กระทำภายหลังเหตุการณ์ความรุนแรงและเป็น การยุติความสัมพันธ์ด้านลบต่อกัน ไม่นำไปสู่ความเป็นศัตรูในหลักการแล้วบุคคล ที่สามเท่านั้นที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้กระทำได้ ทั้งนี้ ผู้กระทำสามารถให้อภัยหรือเรียกร้องให้ผู้กระทำผิดชดใช้ได้รับการลงโทษหรือแม้แต่การล้างแค้น สำหรับผู้กระทำผิดอาจจะยอมรับผิดหรือถูกลงโทษจากผู้กระทำก็เป็นไปได้

สรุปความสมานฉันท์ คือ ความพอใจร่วมกัน มีความเห็นพ้องต้องกันในด้านความคิดเห็น และการกระทำ ความไว้วางใจกัน การสร้างความพึงพอใจ ความพร้อมเพรียง ความปรองดองกัน และมีความสามัคคีธรรม อีกทั้งมีการประนีประนอม การยอมกัน การไม่แตกแยกกัน การไม่ทะเลาะวิวาทกันและมีการตกลงกันด้วยไมตรีจิตปรารถนาดีต่อกันเพื่อให้เกิดสันติสุข

๒.๔.๒ หลักการสร้างความปรองดองสมานฉันท์

การสร้างความปรองดองสมานฉันท์นั้น มีกระบวนการสร้างความปรองดองในสังคม อาจจะใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมผสานกันหลายวิธีการก็ได้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและบริบททางวัฒนธรรมของแต่ละสังคม กล่าวคือการสร้างสังคมที่คนเห็นต่างแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ แนวทางสมานฉันท์ กล่าวคือ เป็นความถูกต้องของบุคคล องค์กร สถาบันและความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง คือปัจจัยแห่งความสมานฉันท์ ประกอบด้วย

๑) คិតถุค คือ การเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน คิดถึงส่วนรวมทั้ง คิดถึงความถูกต้องเป็นธรรม ไม่เบียดเบียนหรือทำร้ายผู้อื่น มีความกรุณาเป็นพื้นฐานของจิตใจ เป็นต้น

^{๕๐}พระเทพปริยัติเมธี (สฤษฎ์ สิริโร), “กระบวนการสร้างความปรองดองในสังคมไทยตามรูปแบบพุทธวิธีการชำระอธิกรณ์, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

๒) พุดถูก คือ ใช้สัมมาวาจา พุดความจริง มีปิยวาจา ไม่ส่อเสียดยุยงให้เกลียดชังหรือ
แต่กร้าวกัน พุดถูกกาลเทศะ พุดแล้วเกิดประโยชน์

๓) ทำถูก คือ ไม่ฆ่า ไม่อุ้มฆ่า ไม่ทำร้าย ช่วยเหลือเกื้อกูล

๔) มีความสัมพันธ์กันอย่างถูกต้อง เช่น ในครอบครัว ในชุมชน ในหน่วยงาน ในสังคม
ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความเป็นธรรมทางสังคม ถ้ามีความยุติธรรมและความเป็นธรรมทางสังคม
แล้วสังคมจะมีความสมานฉันท์

ทั้ง ๔ ประการนี้สัมพันธ์อยู่ในกันและกัน ถ้าคิดไม่ถูกต้องก็พุดไม่ถูกต้อง ทำไม่ถูกต้อง
และสัมพันธ์กันไม่ถูกต้อง จะสัมพันธ์กันถูกต้องก็ต้องคิดถูก พุดถูก ทำถูก ความถูกต้องทั้ง ๔ ประการ
ต้องสามัคคีกัน^{๕๑} การจะสร้างความปรองดองต้องมีปัจจัยที่สำคัญที่เอื้อให้เกิดบรรยากาศความ
ปรองดองสมานฉันท์ซึ่งปัจจัยต่อไปนี้นี้จะก่อให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ได้ดังนี้

๑) ผู้มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเกิดความขัดแย้ง ต้องทบทวนบทบาทของตนเองและ
กลุ่มต่างๆ ต้องแสดงความรับผิดชอบและความเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๒) องค์ความรู้ที่สำคัญต่อกระบวนการปรองดองและสร้างบรรยากาศของความปรองดอง
โดยเป็นองค์ความรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเป็นรากฐานในการพัฒนาสังคม

๓) การยึดถือหลักประชาธิปไตยที่แท้จริงของทุกฝ่าย รวมถึงการยึดหลักนิติธรรม นิติรัฐ
และธรรมาภิบาล

๔) เวลาเป็นสิ่งสำคัญ ทุกฝ่ายต้องเข้าใจว่าการปรองดองที่ประสบผลต้องใช้เวลา

๕) ทศนคติของผู้คน ที่ต้องคำนึงถึงความสนใจร่วม แทนการคิดเพียงความสนใจส่วนตัว
และมีเมตตาธรรม

๖) กระบวนการปรองดอง ซึ่งต้องประกอบด้วย ๑) การลืมนอดีต การให้อภัย การเสียสละ
ของผู้นำ การหยุดเผชิญหน้า ยอมรับความผิด ๒) นิรโทษกรรม ค้นหาความจริงและเปิดเผยเมื่อถึง
เวลาการรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ ๓) ระบบยุติธรรม ที่สร้างความไว้วางใจให้ประชาชน อย่าให้คนผิด
ลอยนวลและ ๔) การปฏิรูปเชิงโครงสร้างที่จะทำให้ความเหลื่อมล้ำลดลง เป็นต้น

ดังนั้น การสร้างความปรองดองเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การลดความเกลียดชังแตกแยก
และสร้างความไว้วางใจเพื่อฟื้นคืนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่เคยขัดแย้งรุนแรง โดยผ่านการแสดง
ความรับผิดชอบต่อการกระทำในอดีต การยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น การเมตตาให้อภัย ตลอดจนการ
มองภาพอนาคตของสังคมร่วมกัน^{๕๒} แนวทางที่จะสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติต่อ
รัฐบาลภายใต้หลัก ๓ ประการ^{๕๓} คือ

^{๕๑}ประเวศ วะสี อังโน ไชยรัตน์ ปราณี, “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
ความสมานฉันท์ของเยาวชนไทย”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์,
๒๕๕๒), หน้า ๔๖.

^{๕๒}พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, “สันติวิธีเริ่มต้นที่ชุมชน : กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้าง
สันติสุขภาคเหนือของประเทศไทย”, รายงานการวิจัย, (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๙.

^{๕๓}Murphy, Collen, A Moral Theory of Political Reconciliation, (Cambridge :
Cambridge University Press, 2010), pp 41, 71, 94.

๑) หลักนิติธรรม คือ หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย ที่กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม จะต้องไม่ฝ่าฝืน ขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรมและหลักนิติธรรมนี้จะถูกล่วงละเมิดไม่ได้ ดังนั้นการออกกฎหมาย การใช้การบังคับใช้กฎหมาย การตีความกฎหมายและดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม ต้องอยู่ภายใต้หลักนี้และที่สำคัญ หลักนิติธรรม คือหลักที่ใช้กำกับดูแลตรวจสอบอำนาจอันไม่ชอบธรรมของรัฐสภาและฝ่ายบริหารและเป็นหลักที่ใช้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา ตุลาการ ซึ่งเป็นอำนาจอธิปไตยทั้ง ๓ ฝ่าย รวมทั้งรัฐธรรมนูญเองก็ต้องอยู่ภายใต้หลักนิติธรรม บ้านเมืองต้องปกครองโดยกฎหมาย และกฎหมายที่ใช้ปกครองต้องเป็นกฎหมายที่ดีและมีความเป็นธรรม คำว่ากฎหมายที่ดี คือกฎหมายที่ไม่ขัดต่อหลักนิติรัฐหรือนิติธรรมกฎหมายนั้นต้องให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หากกฎหมายฉบับใดออกมาขัดต่อหลักการดังกล่าว คือไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองไว้ จึงเป็นกฎหมายที่ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม กรณีการออกกฎหมายเพื่อให้มีผลย้อนหลังเป็นการออกกฎหมายโดยคณะรัฐประหารหรือองค์กรที่ไม่ได้มีที่มาจากประชาชน หรือการออกกฎหมายเพื่อเอาผิดกับบุคคลซึ่งไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิดของบุคคลอื่นก็เช่นเดียวกัน ล้วนแล้วแต่ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องยกเลิกและแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม

๒) หลักยุติธรรม คือ กระบวนการยุติธรรม ที่จะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมและมีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามหลักนิติธรรม รวมทั้งการสร้างความสมานฉันท์ในสังคม อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา กระบวนการยุติธรรมในสังคมไทยมีปัญหาที่สำคัญ ๒ ประการ คือปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงความยุติธรรมของคนกลุ่มต่างๆ และปัญหาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยอาจเกิดขึ้นด้วยสาเหตุที่สำคัญๆ คือ ระบบกฎหมายไทยนำโทษทางอาญามาใช้เกินความจำเป็นการเน้นวิธีลงโทษทางอาญาด้วยการจำคุก และปัญหาจากการกำหนดโทษปรับ ซึ่งปรากฏการณ์สะท้อนความผิดปรกติของกระบวนการยุติธรรมที่เห็นได้ชัดอย่างหนึ่งก็คือ ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ต้องขังในเรือนจำมาก นอกจากนี้ปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมของไทยยังมีปัญหาหลายมาตรฐาน ดังนั้นการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ

๓) หลักเมตตาธรรม คือ หลักเมตตาธรรมค้ำจุนโลก ภาษิตบทนี้เป็นบทที่ได้ยินได้ฟังกันมาจนคุ้นหู หลักเมตตาธรรมจึงเป็นหลักการอีกประการหนึ่งที่จะช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติได้โดยเฉพาะหากศาลยุติธรรมหรือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จะได้ทบทวนแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายด้วยการยึดมั่นในหลักความยุติธรรม ความเสมอภาคและคำนึงถึงสิทธิผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา โดยเฉพาะการใช้ดุลพินิจเพื่อปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดโดยเฉพาะการกระทำความผิดซึ่งไม่ได้เป็นอาชญากรรมแต่เกิดจากความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกันนั้น ควรใช้ดุลพินิจในรอบของหลักเมตตาธรรม เพื่อให้สิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวของผู้ต้องหา จำเลยดังกล่าวได้รับความคุ้มครองสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและตามกฎหมาย

หลัก ๓ ประการนั้น การที่จะทำให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติได้นั้น การบริหารหรือปกครองประเทศต้องยึดหลักนิติธรรม การตรากฎหมายจะต้องไม่ขัดกับหลักนิติธรรม เสียเอง ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องบังคับใช้กฎหมายด้วยความยุติธรรม เพราะหากความยุติธรรมไม่มีความสามัคคีก็ไม่เกิดและความยุติธรรมจะมีสองมาตรฐานไม่ได้ นอกจากนี้ในการบังคับใช้กฎหมายของศาลหรือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะต้องคำนึงถึงสิทธิผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา โดยเฉพาะการใช้ดุลพินิจเพื่อปล่อยชั่วคราวนั้น ควรใช้ดุลพินิจในกรอบของหลักเมตตาธรรมเป็นสำคัญ หลักปฏิบัตินำไปสู่ความสมานฉันท์เพื่อให้การดำเนินการสร้างความสมานฉันท์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ ดังนี้

๑) การสร้างเครือข่ายสมานฉันท์ ได้แก่ ๑) เครือข่ายสมานฉันท์ คือความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในการสร้างความสมานฉันท์โดยใช้พื้นที่ตำบลเป็นฐาน โดยร่วมกันสร้าง ออกแบบการสมานฉันท์ในตำบล ๒) องค์กรประกอบของเครือข่ายสมานฉันท์ตำบล

๒) จะทำอย่างไร ภาคีเครือข่ายดังกล่าวจึงจะเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนช่วยในการจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ๑) ทำอย่างไร ต้องมีการระดมสมองเพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ๒) ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ต้องการ (ความสมานฉันท์) และแนวทางที่จะไปถึงเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ตำบล เช่น การร่วมกันจัดทำวิสัยทัศน์สมานฉันท์ กำหนดพันธกิจกำหนดบทบาท กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกัน การประเมินติดตามหรือปรับปรุงกระบวนการทำงาน การหางบประมาณ งบประมาณหรือระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ ๓) ร่วมกันปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดในยุทธศาสตร์ตำบล ๔) ร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดในยุทธศาสตร์ตำบล ปรับปรุงการดำเนินงานและรายงาน^{๔๔}

และหลักศีลธรรมเป็นแนวทางหรือข้อปฏิบัติในการควบคุมความประพฤติของบุคคล ศีลธรรมของบุคคลได้ขยายออกเป็นศีลธรรมของสังคมและการเมือง ผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการเมือง การปกครอง จะต้องมีความจริยธรรม ศีลธรรมและคุณธรรม ไม่ใช่โอกาสในทางการเมืองมาทำการทุจริต ประพฤติมิชอบที่สำคัญคือ จะต้องมีความเป็นธรรมและยุติธรรม นักการเมืองจะต้องมีความละเอียดรอบคอบ การทำผิดศีลจะต้องได้รับโทษทั้งทางบ้านเมืองและสังคม เป็นบุคคลต้องห้ามต้องถูกประณาม ความเป็นธรรมและความยุติธรรมนี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะด้านการเมืองเท่านั้น แต่ต้องครอบคลุมทุกด้านของชีวิตของบุคคลและกิจกรรมหน้าที่ของรัฐด้วย เช่น ต้องมีความเป็นธรรมและยุติธรรมในการกระจายทรัพยากร ไม่มีการเล่นพรรคแบ่งปันผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้องมากกว่าคนอื่นฯ ต้องยุติธรรมในทุกด้าน ไม่ใช่ให้นักการเมืองและบุตรหลานคนใหญ่คนโตทำผิดแล้วไม่ติดคุก ชาวบ้านธรรมดาไม่ได้ทำผิดกลับถูกกักขังแกล้งจับติดคุกหรือเป็นแพะรับบาปก็มี เป็นต้น แม้แต่เรื่องการกระจายปัจจัย ๔ ก็ต้องให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน^{๔๕} สำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย

^{๔๔}ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป (ศปป.), คู่มือการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน, (แม่ฮ่องสอน : ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป, ๒๕๕๗), หน้า ๑๘.

^{๔๕}วัชรินทร์ ทรงประทุม, การเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘-๑๙.

การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒^{๕๖} เพื่อมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการในองค์การภาครัฐและยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระบบหรือองค์การทางราชการ ซึ่งประกอบด้วย

- ๑) หลักนิติธรรมเป็นการทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันและยึดถือการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับต่าง ๆ มิใช่กระทำโดยอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคลใดหรือกลุ่มใด
- ๒) หลักคุณธรรมเป็นการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงามเป็นธรรมและชอบธรรม
- ๓) หลักความโปร่งใสเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน
- ๔) หลักการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจการตัดสินใจสาธารณะประชาพิจารณ์และการแสดงประชามติ
- ๕) หลักความรับผิดชอบเป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา
- ๖) หลักความคุ้มค่าเป็นการบริหารและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

การส่งเสริมความสมานฉันท์นั้น ควรยึดหลักนิติธรรม หลักยุติธรรมและหลักเมตตาธรรม รวมถึงการตกลงที่จะอยู่ร่วมกันให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมตามวิถีประชาธิปไตยและเกิดการยอมรับร่วมกันในการบริหารงานขององค์กร โดยไม่ใช้ความรุนแรงเพื่อหยุดยั้งการมีชีวิตอยู่ภายใต้ความกลัว เมื่อความกลัวหมดไปให้ทำการสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อใจและการสร้างสังคมที่เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

หลักการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เป็นกระบวนการจัดการกับคนที่มีความขัดแย้งกันให้มาพูดคุยกัน ซึ่งมีการส่งเสริมความสมานฉันท์หรือหลักคิดที่เป็นฐานในการนำไปสู่การปรองดองสมานฉันท์ ดังนี้

- ๑) หลักเกณฑ์ ชาวพุทธหมายถึง ศีล วินัยและข้อปฏิบัติที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อความงดงามของตนเอง ซึ่งอาจหมายถึงวินัย กฎ บัญญัติ หลักปฏิบัติ กฎหมายที่จะต้องเป็นหลักปฏิบัติสำหรับคนไทย ทุกคนอย่างเสมอภาค เท่าเทียม มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติร่วมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ มีมาตรฐานเดียว มุ่งหวังต่อผลเป็นความสงบสุข
- ๒) หลักยุติธรรม ความสมดุลง พอดี เท่าเทียม ที่ชาย หญิง เด็ก คนชราและทุกคนสามารถเรียนรู้ เข้าถึง ปฏิบัติตนตามหลักพุทธศาสนาได้ พระพุทธศาสนาสอนหลักความยุติธรรมการจะปรองดอง จึงต้องคำนึงถึงความยุติธรรมเสมอกัน พอดีสมดุลงเป็นเป้าหมายหลัก
- ๓) หลักประโยชน์ (อัตถะ) พระพุทธศาสนามองหลักแห่งประโยชน์ดังพุทธพจน์ที่ว่า ภิกษุทั้งหลาย จงจาริกไปเพื่อประโยชน์ของมหาชนหมู่มากในทางกฎหมาย บ้านเมืองหรือการปรองดองให้มองประโยชน์ประเทศชาติและคนส่วนใหญ่เป็นหลัก

^{๕๖}ธีระพล อรุณะกสิกร, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๘-๑๐.

๔) หลักภราดรภาพ ความเป็นเอกภาพที่จะเกิดขึ้น ดังคำว่า สมานฉันท์ที่มาจากคำว่า สัม-พร้อม ร่วม, มนะ ใจ, ฉันทะ ความพึงพอใจ, สรุพบว่าพฤติกรรมใดจะก่อให้เกิดคำว่า ประองตองได้ ต้องการจากความพร้อมใจต่อกันบนฐานความเสมอภาค เอกภาพ ไม่ได้จำกัดเพียงเพราะใคร กลุ่มใคร พวกใคร เพราะพระพุทธศาสนาไม่ได้จำกัดว่า เด็ก สตรี คนชรา ผู้หญิง ผู้ชายหรือคนที่แห่งใดก็ช่าง สามารถเข้าถึงธรรมชาติแห่งความเป็นพุทธศาสนาได้ทั้งสิ้น

แนวทางความสมานฉันท์คือแนวทางของความปรองดอง มีความเห็นพ้องร่วมกัน นั่นคือการรับฟังปัญหาเพื่อเข้าถึง รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนเพื่อแก้ปัญหาให้หมดสิ้น ระยะเวลา โดยไม่มุ่งเน้นการใช้ความรุนแรง แต่มุ่งสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจจากประชาชนว่ารัฐจะอำนวยความสะดวกและความเท่าเทียมให้กับประชาชนได้^{๕๗} แนวทางการเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย ดังนี้

๑) การเปิดเผยความจริง (Truth) ให้มีความสำคัญกับความจริงทั้งในฐานะเครื่องมือหรือเป้าหมายของสังคมความสมานฉันท์เพื่อสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน ขณะเดียวกันก็หาหนทางให้สังคมไทยตระหนักถึงความเปิดเผยความจริงนั้นด้วย

๒) ความยุติธรรม (Justice) ให้มีความสำคัญกับความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ด้วยการเสริมสร้างแนวคิดวิเคราะห์ในสังคมไทยให้เรียนรู้วิธีการมองปัญหาความรุนแรงในบริบทเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม ให้เล็งเห็นคนบริสุทธิ์กลุ่มต่างๆ ที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง

๓) ความพร้อมรับผิด ส่งเสริมระบบและวัฒนธรรมความพร้อมรับผิด ในระบบราชการ

๔) การให้อภัย

๕) การเคารพความหลากหลายทางศาสนา วัฒนธรรม ให้มีความสำคัญกับขันติธรรม ในฐานะคุณค่าทางการเมือง การเรียนรู้ ศาสนาต่างๆ ที่ดำรงอยู่ในประเทศไทย

๖) ถ้อยสันติวิธีเป็นทางเลือกในการเผชิญกับความขัดแย้ง

๗) การเปิดเผยพื้นที่ให้ความทรงจำที่เจ็บปวดด้วยการเปิดพื้นที่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ไทย

๘) มุ่งแก้ปัญหาในอนาคตด้วยจินตนาการ

๙) การยอมรับความเสี่ยงทางสังคมเพื่อความไว้วางใจระหว่างกัน เพราะการยอมรับความเสี่ยงเป็นเงื่อนไขสายสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์บนฐานแห่งความไว้วางใจอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของแนวความคิดสมานฉันท์

การแก้ไขปัญหาพื้นฐานนี้ให้ได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องใช้กลไกหลากหลายวิธีร่วมกัน แต่วิธีหนึ่งที่เป็นการแก้ปัญหาทั้งใน ระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว อย่างได้ผลคือ การสร้างเครือข่ายเยาวชนในเยาวชน ด้วยการสร้างความเข้าใจความรักสามัคคี กระจายกันไปอย่างรวดเร็วซึ่งต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง และจะต้องมุ่งเน้นในการดำเนินการกับเยาวชนในระดับที่จะออกไป ปฏิบัติการงานอาชีพต่างๆ ในพื้นที่กล่าวคือ

^{๕๗} ไมโนย พจน์ อ่างโน พระมหากษัตริย์ กิตติโสภโณ (แช่หลี่), “การสร้างความปลอดภัยสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, รายงานการวิจัย, หน้า ๑๑.

๑) เสริมสร้างและขยายโอกาสในการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุของการแตกแยกและแนวทางแก้ไขแก่นักศึกษาเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาในชุมชน

๒) เสริมสร้างรูปแบบของดำเนินการสร้างเครือข่ายเพื่อ ความสามัคคี ความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ให้หลากหลายวิธี

๓) ลดความขัดแย้งโดยให้มีกิจกรรมดนตรีและกิจกรรมสาธารณะเป็นจุดร่วม

๔) ปรับปรุงแนวทางให้มีส่วนร่วมในการออกความเห็นเสนอแนะในการสร้างความสามัคคีให้มากขึ้น

๕) รักษาความดีงามและดำรงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

๖) ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของการเป็นเครือข่ายทำความดีอย่างมีระบบ

๗) ปรับปรุง เสริมสร้าง การติดต่อประสานงานในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่มวลชน

๘) สร้างพื้นฐานให้การปรับแนวคิดรักษาประโยชน์ของส่วนรวมให้กับเครือข่าย

๙) ปรับปรุงข้อมูลของเครือข่ายให้ทันสมัยทันเวลาอยู่ตลอดเวลา

หลักการความปรองดองสมานฉันท์ มีข้อปฏิบัติสำหรับผู้นำหมู่ชนทุกระดับให้ปกครองบริหารหมู่คณะให้ถึงความเจริญ สันติสุขและนำไปสู่ความปรองดองสมานฉันท์ได้สำเร็จและเจริญขึ้นได้ด้วยหลักการปกครองและการบริหารที่ดี ๖ ประการ ดังนี้

๑) หลักความถูกต้อง คือ ผู้นำหรือผู้ปกครอง ผู้บริหารหมู่คณะทุกระดับพึงปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักธรรมะ

๒) หลักความเหมาะสม รู้จักยืดหยุ่น ผ่อนหนัก ผ่อนเบา โดยไม่เสียหลักการโดยอาศัยหลักสัปปุริสธรรม ๗ คือความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุ สังเกตผล ความเป็นผู้รู้จักบุคคล รู้จักฐานะของตน รู้จักประชุมชน รู้จักกาลเวลาที่เหมาะสมและรู้จักประมาณในการบริโภค ใช้สอยทรัพย์ ตลอดทั้งงบประมาณของแผ่นดินให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า ไม่สูญเปล่า เป็นต้น

๓) หลักความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ ด้วยธรรมปฏิบัติดังกล่าวและบริหารกิจการตลอดทั้งงบประมาณของแผ่นดินด้วยจิตใจซื่อ มือสะอาด โปร่งใส ตรวจสอบได้

๔) หลักความยุติธรรม คือ ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม ตามหลักนิติรัฐ นิติธรรมชื่อว่า ยุติธรรม ให้เสมอหน้ากัน ไม่เลือกปฏิบัติด้วยความลำเอียงหรืออคติ ๔

๕) หลักพรหมวิหารธรรม คือคุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ เป็นการปฏิบัติต่อกันด้วยเมตตาพรหมวิหาร ปราบปรามที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณาพรหมวิหาร ปราบปรามที่จะให้ผู้ที่มิทุกข์ให้พ้นทุกข์ มุทิตาพรหมวิหาร พลอยยินดีที่ผู้อื่นได้ดีมีสุข ไม่อิจฉาริษยา กัน และอุเบกขาพรหมวิหาร มีใจมัธยัสถ์เป็นกลาง วางเฉย เมื่อผู้อื่นถึงซึ่งความทุกข์หรือความวิบัติ อันเราช่วยอะไรมิได้และไม่ดูถูกเหยียด ข้าเติม

๖) หลักความเสียสละ ผู้นำคนหรือนักปกครอง นักบริหาร เป็นผู้มีอำนาจเหนือผู้อื่น พึงลดมานะ ละทิฐิ ด้วยความเสียสละความสุขส่วนตน และสละความเห็นแก่ตัว เพื่อประโยชน์สุขของหมู่คณะและเพื่อประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวม

ด้วยคุณธรรมของผู้นำและบุคลากรทุกคนดังกล่าวนี้ ก็จะอยู่ร่วมกันด้วยความร่วมมือเป็นสุข ไม่ต้องอยู่ร้อนนอนทุกข์ หลักการความปรองดองสมานฉันท์นั้น ควรเริ่มจากการสร้างความปรองดองในจิตใจของเราก่อน เพื่อสร้างสันติภาพสู่สังคมภายนอก นอกจากนี้หลักการสร้างความปรองดองสมานฉันท์นั้น ควรเน้นหลักเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา^{๔๘} การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การที่ให้ความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งนั้นความขัดแย้ง ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัจจัยหรือมูลเหตุมาจาก ๒ ประการสำคัญ คือ

๑) ความขัดแย้งที่มาจากทางการเมือง ทั้งนี้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเทศบาลตำบล (ทต.) ในเทศบาลเมือง (ทม.) ในเทศบาลนคร (ทน.) และในองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) จะมีการแก่งแย่ง แข่งขันหรือช่วงชิงเกมแห่งอำนาจของกลุ่มการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ในแต่ละพื้นที่ไปก่อนข้างเข้มข้น คู่เดือดและรุนแรงเพื่อกฤษฎางเข้าไปถึงถึงอำนาจและจัดการผลประโยชน์ที่มาจากงบประมาณหรือรายได้อื่นๆ ในแต่ละปี

๒) ความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นจากการบริหารจัดการของผู้กุมอำนาจหรือผู้มีอำนาจในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในหลายรูปแบบทั้งความขัดแย้งภายในฝ่ายบริหารด้วยกันเอง ฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภานิติบัญญัติท้องถิ่น ฝ่ายบริหารกับฝ่ายข้าราชการ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ (ฝ่ายประจำ) หรือระหว่างนิติบัญญัติกับฝ่ายประจำหรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น กับหน่วยงานราชการ กับหน่วยงานในการกำกับของรัฐ กับภาคเอกชนหรือแม้แต่ความขัดแย้งระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประเด็นเหล่านี้สามารถที่จะเกิดขึ้นได้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งหากไม่มีการบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลหรือบริหารจัดการที่ละเลยหลักคุณธรรม หลักจริยธรรม

สำหรับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถแยกแยะได้ ๕ ประเด็นสำคัญ คือ ความขัดแย้งด้านข้อมูล ข้อเท็จจริง (Data Conflict) ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ (Interest Conflict) ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ (Relationship Conflict) ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง (Structural Conflict) และความขัดแย้งด้านความเชื่อหรือค่านิยม (Value Conflict) ทั้งนี้สามารถเกิดขึ้นได้ใน ๒ ระดับ คือ ความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับความขัดแย้งระหว่างองค์กรเป็นต้น ซึ่งมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเบื้องต้นตามแนวสันติวิธีประกอบด้วยแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการเจรจาพูดคุยปรับความเข้าใจ การไต่สวนหาข้อเท็จจริง การเจรจาไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง การประนีประนอมยอมความและการแก้ไขผ่านกระบวนการศาลยุติธรรม นอกจากนี้ยังมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรม โดยอาศัยหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์เป็นแนวทางมาช่วยขจัดปัดเป่าปัญหาความขัดแย้ง ประกอบด้วย หลักพุทธวิธีการสื่อสาร หลักอภิปรายธรรม หลักสารณียธรรม หลักสังคหวัตถุและหลักเบญจศีล (ศีล๕) สำหรับหลักการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมนั้นเป้าหมายที่สำคัญคือจะต้องทำให้เกิดสามัคคีธรรม โดยทุกคนทุกฝ่ายจะต้องประพฤติปฏิบัติดีต่อกันด้วยเมตตา พูดจาดีต่อกันด้วยเมตตา คิดดีต่อกันด้วยเมตตา แบ่งปัน

^{๔๘}วิยะดา สิมะเสถียร, “แนวทางการสร้างสมานฉันท์ในสังคมไทย”, อ่างใน ตติยา สุวรรณบุบผา, ความเป็นพลเมืองไทยในระบบประชาธิปไตย, (นครศรีธรรมราช : อินเทอร์เน็ต แอนด์ ดีไซน์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๑-๒๓.

लाभผลที่ได้มาอย่างเท่าเทียม ดำรงตนและยึดมั่นศรัทธาในศีลและมีความเห็นพ้องต้องกันเป็นอาณัติ ส่วนวิธีการหรือรูปแบบที่จะได้มาซึ่ง "สามัคคีธรรม" นั้นทุกคนทุกฝ่ายจะต้องพัฒนาและกอบกู้ความเป็นพี่เป็นน้องที่แสดงความรัก ความผูกพัน ความห่วงหาอาทร ความช่วยเหลือเกื้อกูลความร่วมมือร่วมใจ และความเสมอภาคเท่าเทียม ให้เกิดขึ้นในชุมชนหรือท้องถิ่น ขณะเดียวกันการรังเกียจเหยียดฉันท การแบ่งแยกแตกต่าง และการเอารอดเอาเปรียบจะต้องช่วยกันสกัดและสลายไม่ให้เกิดขึ้นเป็นอันขาดหากดำเนินการตามแนวทางนี้ความสงบสุขและความมีสันติสุขก็จะคืนกลับมาสู่องค์กรและท้องถิ่น^{๕๙} และในส่วนของแก้ไขความขัดแย้งนั้น สามารถเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการในการยุติความรุนแรงได้หลากหลายวิธี ดังนี้

๑) การเจรจา หมายถึง การเจรจาระหว่างคู่ขัดแย้งที่มีอำนาจตัดสินใจ นอกจากนี้การเจรจามีความแตกต่างจากการไกล่เกลี่ยอย่างชัดเจน กล่าวคือการเจรจาเป็นการที่คู่ขัดแย้งพูดคุยเพื่อหาข้อตกลงหรือยุติปัญหาด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพิงบุคคลที่สามและการเจรจาเป็นวิธีการที่คู่ขัดแย้งมักเลือกใช้ในการจัดการปัญหาเป็นอันดับแรก นอกเสียจากว่าปัญหามีระดับที่รุนแรงมากขึ้นจนควบคุมได้ยาก คู่ขัดแย้งจึงเลือกใช้วิธีการไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง

๒) การไกล่เกลี่ย เป็นกระบวนการที่บุคคลที่สามเข้ามาช่วยกำกับกระบวนการและกระตุ้นให้คู่ขัดแย้งตัดสินใจหาข้อตกลงร่วมกัน การใช้การไกล่เกลี่ยเนื่องจากทั้ง ๒ ฝ่ายไม่สามารถเจรจากันได้เอง ก็ต้องอาศัยฝ่ายที่สามเข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยหรือที่เรียกว่าการไกล่เกลี่ย โดยคนกลาง

๓) การสานเสวนา เป็นกระบวนการเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นใจซึ่งกันและกันทั้งภายในและระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ในสังคม เพื่อปรับความสัมพันธ์ระหว่างกันตลอดจนเพื่อร่วมกันหาทางออกหรือแนวทางในการปรับโครงสร้างต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อตกลงที่ได้จะเกิดการยอมรับร่วมกันจากสังคมอย่างน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับกระบวนการที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามากำหนดถึงเนื้อหาที่ควรจะเป็นรวมถึงภาพของอนาคตร่วมกัน ซึ่งวิธีการต่างๆ เหล่านี้ต้องดำเนินการควบคู่กันไปบนฐานคิดที่ทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่าความรุนแรงไม่อาจนำมาซึ่งเป้าหมายทางออกที่ยั่งยืนได้

๔) การประชาเสวนาหาทางออก เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในเรื่องยาก ที่มีหลายฝ่ายเกี่ยวข้องและต่างมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน กระบวนการประชาเสวนามีความแตกต่างจากการสานเสวนาคือ การประชาเสวนาหาทางออกจะเน้นที่ผลลัพธ์คือการตัดสินใจร่วมกันของผู้เข้าร่วม ส่วนการสานเสวนาอาจไม่จำเป็นต้องมีการตัดสินใจร่วมกันก็ได้

แนวทางการแก้ไขความขัดแย้งนั้นมีหลากหลายวิธีดังกล่าวข้างต้น คือ การเจรจา (Negotiation) การไกล่เกลี่ย (Mediation) การสานเสวนา (Dialogue) และการประชาเสวนาหาทางออก (Deliberation) เป็นต้น ในขณะที่ Galtung อ้างใน Miall et al (๑๙๙๙) รายงานวิจัยการสร้างความปลอดภัยแห่งชาติ^{๖๐} เสนอไว้ ๓ แนวทาง ประกอบด้วย ๑) การแก้ปัญหาที่รากเหง้าที่ระดับโครงสร้าง ๒) การฟื้นฟูบูรณะผู้คน สังคม สังคมภายหลังการเผชิญความรุนแรงทางตรง

^{๕๙} อัครเดช พรหมกัลป์, "การพัฒนาแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น", วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสติศาสตร, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^{๖๐} วันชัย วัฒนศัพท์ อ้างในสถาบันพระปกเกล้า, "การสร้างความปลอดภัยแห่งชาติ", รายงานการวิจัย, หน้า ๑๗.

๓) การปรองดองระหว่างฝ่ายต่างๆ ที่ขัดแย้งกัน ความรุนแรงมีต้นทุนก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม ถ้ายุติความรุนแรงได้ก็จะก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมในวงกว้าง การจัดการความขัดแย้งต้องทำควบคู่กันไป ในหลายระดับด้วยการลดพฤติกรรมความขัดแย้งให้น้อยลง การสร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ ความรุนแรงทางตรงที่เกิดขึ้นที่เห็นความรุนแรงได้ชัดเจน สามารถยุติได้ด้วยการเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่การลดความขัดแย้ง ความรุนแรงเชิงโครงสร้างยุติได้โดยปรับเปลี่ยนโครงสร้างและความไม่เป็นธรรมและความรุนแรงทางวัฒนธรรมยุติได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน การแก้ไขในปัญหาความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในห้วงเวลาที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะยึดแนวทางสันติวิธีเป็นหลักและอาจจะมีบ้างในบางครั้งที่หันไปใช้ความรุนแรงมาแก้ไข ปัญหาทั้งการลอบยิง ลอบสังหารหรือกรรมวิธีอื่นใดอันเป็นการล้มล้างทำลายคู่แข่งดังที่เกิดเหตุและเป็นข่าวสารตามหน้าสื่อสารมวลชน ทั้งนี้แนวทางสันติวิธีที่มีการนำมาประยุกต์ใช้ ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในห้วงเวลาที่ผ่านมานั้น ประกอบด้วย สันติวิธีทางการทูตเชิงสันติ (Peaceful Diplomatic Means) เป็นแนวทางที่นิยมใช้มากที่สุด ๔ วิธีคือ การเจรจา (Negotiation) การไต่สวน (Inquiry) การไกล่เกลี่ย (Reconciliation) และการประนีประนอม

ขณะที่การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยวิธีการทางกฎหมายเชิงสันติ (Peaceful Legal Means) นั้นเป็นแนวทางที่ยังไม่ค่อยจะได้รับความนิยมเท่าใดนักในระดับท้องถิ่น เป็นต้นว่า การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยกระบวนการอนุญาโตตุลาการ (Arbitration) โดยกระบวนการทางศาลสถิตยุติธรรม (Judicial Approach) และโดยการออกกฎหมาย (Legislative Approach) ส่วนแนวทางที่ ๓ ซึ่งถือเป็นทางเลือกเชิงสันติ (Peaceful Alternative Means) ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งนั้นมีการนำไปประยุกต์ใช้ในหลายกรณี เช่น การหลีกเลี่ยงหรือการถอนตัว (Avoiding or Withdrawing) ในโอกาสที่เห็นว่าการแข่งขันทางการเมืองมีความเข้มข้น ดูเดือดถึงขั้นเสียเลือดเสียเนื้อ หรือ ในกรณีที่เป็นการแข่งขันกันเองในหมู่เครือญาติ หรือเพื่อนสนิท มิตรสหาย ส่วนการแก้ไขปัญหาด้วยการเผชิญหน้า (Confrontation) จะเป็นรูปแบบที่ใช้สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองที่กลุ่มอำนาจและกลุ่มผลประโยชน์สองกลุ่มที่มีกำลัง อำนาจ เงินตราและปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ ที่อยู่ใกล้ลักษณะพืดพอกเหวี่ยงกัน หรือเป็นการชิงชัยระหว่างศึกแห่งศักดิ์ศรี ศักแห่งตระกูลที่ยอมก้มหัวให้กันและกันไม่ได้และจะต้องต่อสู้แข่งขันชนิดต้องตายไปข้างหนึ่งซึ่งวิธีการข้างต้นนี้จะถูกนำมาใช้ในพื้นที่หรือท้องถิ่นที่มีการแข่งขันกันในระดับที่ดูเดือดรุนแรงอยู่เสมอ สำหรับรูปแบบการโน้มน้าว (Persuasion) การสนับสนุน (Supporting) การบังคับและการผลักดัน การโอนอ่อนผ่อนตาม การร่วมมือกัน หรือการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบมีส่วนร่วม (Participation) จะใช้เป็นรูปแบบทางเทคนิคหรือเป็นเงื่อนไขบางประการเพื่อใช้ในการต่อรองทางการเมืองหรือช่วงชิงอำนาจในทางการเมือง โดยมีเป้าหมายที่จะประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มอำนาจและกลุ่มผลประโยชน์ให้ได้รับพึงพอใจในลักษณะที่เรียกว่า ได้ดีกว่าเสียหรือเจ็บตัวน้อยที่สุดหรือรอให้เข้มแข็งกว่านี้แล้วค่อยลุกขึ้นมาสู้หรือต่อรองอีกรอบใหม่ ทั้งนี้ปลายทางหรือจุดหมายในการแก้ไขปัญหาเชิงสันติวิธีทั้ง ๓ แนวทางนั้น หากกลุ่มอำนาจและกลุ่มผลประโยชน์ตัดสินใจเลือกใช้หรือดำเนินการ ส่วนใหญ่ก็เพื่อดำรงสภาพความมีสามัคคีธรรมหรือความมีภราดรภาพให้คงไว้ในท้องถิ่นหรือฟักตัว หรือซ่อนตัวหรือกลืนเลือดไปชั่วขณะ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ภูเขาไฟน้ำแข็ง ทางการเมืองที่จะรอเวลาลุกขึ้นมาทวงความยิ่งใหญ่หรือลุกขึ้นมาเพื่อกุมสภาพความได้เปรียบในวันข้างหน้าหรือโอกาสข้างหน้า

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะสร้างความสามัคคีและความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ทุกคน ทุกฝ่ายจะต้องนำหลักสารานิยธรรมมาประยุกต์และบูรณาการร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา เป็นต้นว่า ทุกคนทุกฝ่ายจะต้องพัฒนาและกอบกู้ความเป็นพี่เป็นน้องที่แสดงความรัก ความผูกพัน ความห่วงหาอาทร ความช่วยเหลือเกื้อกูล ความร่วมแรงร่วมใจ และความเสมอภาคเท่าเทียม ให้เกิดขึ้นในชุมชนหรือท้องถิ่น ขณะเดียวกันจะต้องหลีกเลี่ยงการรังเกียจเคียดฉุน การแบ่งแยกแตกต่างและการเอาเปรียบไม่ให้เกิดขึ้น ความสงบสุขและความมีสันติสุขก็จะคืนกลับมาสู่องค์กรและท้องถิ่น การสร้างความสามัคคีและความปรองดองสมานฉันท์นั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคน ทุกฝ่ายจะต้องประพฤติปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตา พุดจาปราศรัยต่อกันด้วยความเมตตา คิดแต่เรื่องดีหรือเรื่องที่มีประโยชน์ต่อกันด้วยความเมตตา หากมีลาภผลที่ได้มาด้วยความชอบธรรมก็ขอให้กระจายและแบ่งปันให้แก่กันและกันอย่างเท่าเทียมด้วยความเมตตา ทั้งนี้จะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรชุมชน และท้องถิ่นตั้งมั่นอยู่ในศีล อยู่ในธรรม มีความเห็นที่สอดคล้องต้องกันและเป็นความเห็นที่ขอบประกอบด้วยธรรมความสันติสุขและภราดรภาพก็จะเกิดขึ้นจากการมีสามัคคีธรรมที่ดีต่อกันในที่สุด

สรุปหลักการสร้างความสมานฉันท์ประกอบด้วย ความหมายสมานฉันท์ หลักการสร้าง ความปรองดองสมานฉันท์ ซึ่งการส่งเสริมความสมานฉันท์นั้น เป็นการสร้างความปรองดองในจิตใจของเราก่อนเพื่อสร้างสันติภาพสู่สังคมภายนอกอีกทั้งต้องเข้าใจเข้าใจถึงพัฒนาและต้องมีขั้นตอนหรือกระบวนการของการส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ มีการตกลงที่จะอยู่ร่วมกันให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม และเกิดการยอมรับร่วมกันในการบริหารงานขององค์กร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อใจและการเสริมสร้างที่คนเห็นต่างแต่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้

๒.๔.๓ การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์นั้น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๔๓ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒๑ แห่ง ซึ่งในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่มีปัญหาความขัดแย้งของนักการเมืองท้องถิ่นมากที่สุดพื้นที่หนึ่งโดยเฉพาะสาเหตุปัญหาความขัดแย้งใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านข้อมูล ๒) ด้านผลประโยชน์ ๓) ด้านความสัมพันธ์ ๔) ด้านโครงสร้าง และ ๕) ด้านความเชื่อหรือค่านิยม^{๖๑} ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความขัดแย้งมากที่สุด และเป็นเหตุสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์นั้นให้เกิดขึ้นซึ่งได้รับหนังสือแจ้งแนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนจากกระทรวงมหาดไทย ถึงสาเหตุความขัดแย้ง แยกแยกกล่าวคือ ๑) ความคิดความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน ๒) ไม่เชื่อถือศรัทธากระบวนการยุติธรรม ๓) การปลุกปั่น ยุยง สร้างความเกลียดชังต่อกัน ๔) ตอกล้ำ ขยายความขัดแย้งเกลียดชัง จนมีแนวโน้มพร้อมที่จะใช้ความรุนแรงต่อกลุ่มเห็นต่าง เป็นต้น

^{๖๑} อัครเดร พรหมกัลป์, “การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์นั้น ด้วยการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการสร้างประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ที่ทุกฝ่ายต้องมี ๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับกัน ๒) การบริหารโดยใช้การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน และ ๓) การบริหารด้วยการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวม ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อยมีความเจริญก้าวหน้าและประชาชนมีความสุขอย่างยั่งยืน^{๖๒} ดังนี้

๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในองค์กร^{๖๓}

หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ และการแสดงประชามติ ซึ่งหลักการมีส่วนร่วมนั้นมีหลักการที่ควรพิจารณา กล่าวคือ

(๑) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร นโยบาย แผนงานและงบประมาณ โดยการเข้าร่วมในมิติของข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารงานขององค์กรที่สำคัญ ซึ่งเป็นเนื้อหาของการเข้าร่วมในระดับของการรับรู้

(๒) การเข้าถึงการปฏิบัติงาน และการตัดสินใจโดยการเข้าร่วมในมิติของการตกลงใจ ซึ่งเป็นเนื้อหาของการเข้าร่วมในระดับของการกระทำหรือการปฏิบัติการ

(๓) การเข้าถึงการกำกับควบคุมผลกระทบ มาตรฐาน เป้าหมาย และผลกระทบ โดยการเข้าร่วมในมิติของการคาดหวังผลซึ่งเป็นเนื้อหาของการเข้าร่วมในระดับของการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์^{๖๔}

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนั้นตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนในส่วนของกระทรวงมหาดไทย ตามนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนภารกิจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งแนวทางปฏิบัติที่สำคัญประการหนึ่ง คือให้ทุกจังหวัดจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ารักสามัคคีกันนั้น ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐและมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

^{๖๒}กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ระดับท้องถิ่น, ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๘๘๙, ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัติสำนักเนา).

^{๖๓}การบริหารแบบมีส่วนร่วม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org>. [๓๐ เมษายน ๒๕๖๐].

^{๖๔}พีรัช ศรีราม, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ในท้องถิ่นให้มีความผาสุก สมควรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างความปรองดองและความรักสามัคคีกันในชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับนโยบาย และกระทรวงมหาดไทย จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งแนวทางปฏิบัติ ในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการดังนี้

๑) การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ระดับท้องถิ่น

(๑.๑) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ระดับท้องถิ่น เพื่อประสานงานหรือบูรณาการการทำงานร่วมกับศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ระดับจังหวัด อำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและพิจารณาเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะของกิจกรรมดังนี้

(๑) จัดอบรม ประชุมชี้แจง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์

(๒) จัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แนวทางการสร้างความปรองดองในชุมชนเพื่อให้ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น ประชาชน เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรอบด้านอันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการมีในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

(๓) จัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ เพื่อสร้างความรู้รักสามัคคี โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

(๑.๒) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการโครงการ โดยถือปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒) การใช้ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางสื่อทุกประเภทจากทุกสำนักและแหล่งข่าวไม่เอาเยี่ยงหรือเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อใดหรือจากสำนัก และแหล่งข่าวใดเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเป็นกลาง ความสมบูรณ์และความถูกต้อง เมื่อได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูลข่าวสารแล้ว หากจะนำไปเผยแพร่ จะต้องคำนึงถึงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์และความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคมตามนโยบายและแนวทางในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์

๓) ให้จังหวัด อำเภอ ติดตาม กำกับดูแล และให้คำแนะนำการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น แล้วให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานผลการดำเนินการให้จังหวัดทราบและให้จังหวัดรวบรวมรายงานผลการดำเนินการส่งให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น^{๖๕}

^{๖๕}กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ระดับท้องถิ่น, ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๘๘๘, ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัดสำเนา).

จังหวัดจึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับท้องถิ่น เพื่อประสานงานหรือบูรณาการการทำงานร่วมกับศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับจังหวัด อำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ปรองดองในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องโดยให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ศป.อบจ.)

(๑.๑) โครงสร้างของศูนย์ประกอบด้วย ๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ เป็นที่ปรึกษา ๒) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์เป็นที่ปรึกษา ๓) รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดนครสวรรค์ (ฝ่ายทหาร) เป็นที่ปรึกษา ๔) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ผู้อำนวยการศูนย์ ๕) รองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ ๖) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ เป็นกรรมการ ๗) รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ เป็นกรรมการ ๘) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกฯ แต่งตั้งไม่เกิน ๓ คน เป็นกรรมการ ๙) รองปลัดและหัวหน้าส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ เป็นกรรมการ ๑๐) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ เป็นกรรมการและเลขานุการ ๑๑) ข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ มอบหมาย จำนวน ๑ คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับนโยบายเร่งด่วนของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กระทรวงมหาดไทย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ขึ้น ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ คณะกรรมการศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ ประกอบด้วย ๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ ที่ปรึกษา ๒) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ ที่ปรึกษา ๓) รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดนครสวรรค์ (ฝ่ายทหาร) ที่ปรึกษา ๔) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ผู้อำนวยการศูนย์ ๕) รองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ รองผู้อำนวยการศูนย์ ๖) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ กรรมการ ๗) รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ กรรมการ ๘) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกฯ แต่งตั้งไม่เกิน ๓ คน กรรมการ ๙) รองปลัดและหัวหน้าส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ กรรมการ ๑๐) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ กรรมการและเลขานุการ ๑๑) ข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ มอบหมาย จำนวน ๑ คน ผู้ช่วยเลขานุการ

ในการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิให้พิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ด้านการเมือง การปกครอง การบริหาร การประชาสัมพันธ์ ความมั่นคงหรือจิตวิทยา ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นเห็นสมควรว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของศูนย์ปรองดองสมานฉันท์^{๖๖}

^{๖๖}สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับท้องถิ่น, ที่ นว ๐๐๒๓.๔/ว ๑๑๓๗๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัดสำเนา)

(๒) การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปเทศบาล (ศปป.เทศบาล) องค์การบริหารส่วนตำบล (ศปป.อบต.)

(๒.๑) โครงสร้างของศูนย์ประกอบด้วย ๑) นายอำเภอ เป็นที่ปรึกษา ๒) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร เป็นที่ปรึกษา ๓) นายกองค้กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ๔) รองนายกองค้กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ ๕) ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ ๖) รองประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ ๗) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกฯ แต่งตั้งไม่เกิน ๓ คน เป็นกรรมการ ๘) รองปลัดและหัวหน้าส่วนราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ ๙) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการและเลขานุการ ๑๐) พนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายกฯ มอบหมาย จำนวน ๑ คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับนโยบายเร่งด่วนของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กระทรวงมหาดไทย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้น ณ สำนักงานและที่ทำการ คณะกรรมการศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ ประกอบด้วย ๑) นายอำเภอ เป็นที่ปรึกษา ๒) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร ที่ปรึกษา ๓) นายกองค้กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการศูนย์ ๔) รองนายกองค้กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองผู้อำนวยการศูนย์ ๕) ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ ๖) รองประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ ๗) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกฯ แต่งตั้งไม่เกิน ๓ คน กรรมการ ๘) รองปลัดและหัวหน้าส่วนราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ ๙) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการและเลขานุการ ๑๐) พนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายกฯ มอบหมาย จำนวน ๑ คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ในการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิให้พิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ด้านการเมือง การปกครอง การบริหาร การประชาสัมพันธ์ ความมั่นคงหรือจิตวิทยา ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นเห็นสมควรว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน^{๖๗}

๒) การบริหารโดยใช้การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน

(๑) การบริหารงานต้องมีการบังคับใช้กฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑.๑) ประสานงานและสนับสนุน ตลอดจนบูรณาการการดำเนินการตามนโยบาย แผนงานและโครงการที่ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับจังหวัด อำเภอ กำหนดให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

(๑.๒) กำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานภายในอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในจังหวัด

(๑.๓) จัดโครงการและกิจกรรมเพื่อสร้างความรัก สามัคคี ความปรองดอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

^{๖๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

(๑.๔) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแนวทางปฏิบัติงานและโครงการและแผนงานที่กำหนด

(๑.๕) รายงานผลการดำเนินงานให้ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์จังหวัดทราบ

(๑.๖) ตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการทำงานได้ตามความเหมาะสม

(๑.๗) สนับสนุนการสรรหาอาสาสมัครช่วยทำงานด้านประชาสัมพันธ์ตามแนวทางของอำเภอและจังหวัด

(๑.๘) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับแจ้งจากอำเภอและจังหวัด

(๒) งบประมาณ

(๒.๑) ใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการกิจกรรมใหม่ ก็ให้พิจารณาโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(๒.๒) หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้จัดทำโครงการในลักษณะดังกล่าวไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี ก็สามารถนำโครงการดังกล่าวมาดำเนินการได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องจัดทำโครงการขึ้นมาใหม่แต่อย่างใด

(๒.๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการโครงการลักษณะดังกล่าว โดยถือปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๒.๔) ให้อำเภอรวบรวมข้อมูลและรายงานให้จังหวัดทราบ

(๓) แนวทางปฏิบัติ

(๓.๑) ให้นำกายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกคำสั่งจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์

(๓.๒) ให้จัดหาและกำหนดสถานที่ปฏิบัติงานของศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ให้ชัดเจน พร้อมทำป้ายศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป ให้ติดตั้งในสถานที่ตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์

(๓.๓) ให้จัดประชุมศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อกำหนด ทบทวน แนวทางปฏิบัติงาน ตลอดจนติดตามการดำเนินงานตามโครงการแผนงานที่กำหนดโดยให้มีการบันทึกการประชุมให้ชัดเจน เพื่อเป็นเอกสารประกอบการรายงานผลการดำเนินงานศูนย์ปรองดองสมานฉันท์

(๓.๔) ห้ามมีความจำเป็น ผู้อำนวยการศูนย์ปรองดองสมานฉันท์สามารถตั้งคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน

(๓.๕) ให้ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อทุกสำนักและแหล่งข่าว ไม่เอนเอียงหรือเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อใดหรือจากสำนักและแหล่งข่าวใดเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเป็นกลางความสมบูรณ์และความถูกต้อง เมื่อได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลข่าวสารแล้ว หากจะนำไปเผยแพร่ จะต้องคำนึงถึงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคมตามนโยบายและแนวทางในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์

(๓.๖) ให้จัดทำแผนปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ หากมีกิจกรรมในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องอยู่แล้วให้นำมาบรรจุในแผนปฏิบัติการของศูนย์ด้วย โดยในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ให้แยกแยะหมวดหมู่ของโครงการและกิจกรรมให้ชัดเจน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านกิจกรรมนันทนาการและกีฬา เพื่อสร้างความสามัคคีและด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์^{๖๘} เป็นต้น

๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งมีแนวทางการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุนโครงการ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการโครงการ ตามที่ได้รับการประสานจากจังหวัด อำเภอ ตำบลหรือหมู่บ้าน และร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดโครงการกิจกรรมเพื่อรณรงค์ สร้างกระแสและอื่นๆ ตามความเหมาะสม

(๒) ส่งเสริม สนับสนุนกำลังคน เจ้าหน้าที่ บุคลากรหรืออนุญาตให้เจ้าหน้าที่จัดกลุ่มรวมเป็นหมู่คณะไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยวัด ชุมชนหรือหมู่บ้านจัดกิจกรรมรณรงค์

(๓) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานศาสนา เพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมที่หลากหลายให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม

(๔) รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนข้าราชการในสังกัดทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเข้าร่วมเป็นสมาชิกครอบครัวศีล ๕ และสมัครเป็นอาสาสมัครปกป้องพระพุทธศาสนาประจำหน่วยงาน

(๕) ในฐานะกระทรวงทบวงกรมขอความร่วมมือให้กำชับส่วนราชการในสังกัดที่อยู่ในส่วนภูมิภาค ให้การสนับสนุนส่งเสริมในทุกกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ โดยในส่วนภูมิภาคประสานงานติดต่อสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดหรือวัดทุกแห่งเพื่อสอบถามข้อมูลรายละเอียดโครงการ

(๖) สอดแทรกสาระความรู้เกี่ยวกับหลักการของศีล ๕ ในกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานผ่านช่องทางของหน่วย เช่น การประชุมผู้บริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคการประชุมสัมมนาบุคลากรในหน่วยงาน เป็นต้น

(๗) ร่วมสนับสนุนในการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ โดยดำเนินการหรือร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย พร้อมทั้งนำไปติดตั้งไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม

(๘) ร่วมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์โครงการดังกล่าวผ่านสื่อต่างๆ ที่อยู่ในอำนาจของกระทรวง กรมและหน่วยงาน เช่น วารสาร รายการวิทยุ รายการทีวี^{๖๙} เป็นต้น

^{๖๘}สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับท้องถิ่น, ที่ นว ๐๐๒๓.๔/ว ๑๑๓๗๒, ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัคราเนา)

^{๖๙}พระพรหมเสนาบดี และคณะ, คู่มือแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา”, หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, (กรุงเทพมหานคร : มปป., ๒๕๕๘), หน้า ๒๑-๒๒.

การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์

- (๑) การจัดนิทรรศการ
- (๒) การเผยแพร่
- (๓) การอบรม
- (๔) การรณรงค์

การจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

- (๑) การอบรม แนะนำและชี้แจงทำความเข้าใจให้เห็นความสำคัญในการศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- (๒) การรณรงค์และเชิญชวนให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม
- (๓) การประกวดแข่งขันและมอบรางวัลให้กับสมาชิกที่มีผลการอนุรักษ์ศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมชัดเจนทำการยกย่องและประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏชัดกว้างขวาง
- (๔) จัดการแสดงและเผยแพร่ศิลปะขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง^{๗๐}

สรุปการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการสร้าง ความปรองดองและความรักสามัคคีกัน ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน โดยมีการ จัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ระดับท้องถิ่น การบริหารงานต้องมีการบังคับใช้กฎหมายหรืออำนาจ หน้าที่ที่เท่าเทียมกัน เพื่อประสานงานหรือบูรณาการการทำงานร่วมกับศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ ระดับจังหวัด อำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวม พิจารณาจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ปรองดอง ในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริม สนับสนุนโครงการ เพื่อรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแส อีกทั้งส่งเสริม สนับสนุนกำลังคน เจ้าหน้าที่ บุคลากร หรืออนุญาตให้เจ้าหน้าที่จัดกลุ่มรวมเป็นหมู่ คณะไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยวัด ชุมชนหรือหมู่บ้านจัดกิจกรรมรณรงค์ และการจัดกิจกรรมส่งเสริม ความปรองดองสมานฉันท์

กล่าวโดยสรุปการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยความหมายของความสมานฉันท์ หลักการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การส่งเสริม ความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

^{๗๐}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๙, ๓๑.

๒.๕ หลักสาราณียธรรม ๖

หลักสาราณียธรรม ๖ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึงกัน เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน^{๗๑} พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่าธรรมอันเป็นไปเพื่อความระลึกถึงกัน ชื่อว่าสาราณียธรรม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สาราณียธรรมของภิกษุ ๖ ประการ ดังนี้

๑) ภิกษุเข้าไปตั้งกายกรรมประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้า และลับหลัง มีมารยาทอันดี ความประพฤติอันดี ด้วยเมตตาจิต ชื่อว่า เมตตากรรม

๒) ภิกษุเข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้า และลับหลัง บอกรสอนบทบัญญัติ บอกรสอนกัมมัญฐาน การแสดงธรรม การบอกพุทธพจน์คือ พระไตรปิฎกแก่ภิกษุสามเณรด้วยเมตตาจิต ชื่อว่า เมตตาวจีกรรม

๓) ภิกษุเข้าไปตั้ง มโนกรรมประกอบด้วยเมตตา เวลาลุกขึ้นแต่เช้าตรู่ กระทำการปฏิบัติ สรีระกัถิ กระทำวัตรที่ลานพระเจดีย์ เป็นต้นกัถิ นั่งบนอาสนะอันสงบแล้วคิดว่า ภิกษุทั้งหลายในวิหาร นี้จึงมีความสุข ไม่มีเวร ไม่มีทุกข์ ดังนี้ ชื่อว่า เมตตาโมกรรม

๔) ภิกษุแบ่งปันลาภที่ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ แม้ข้าวเพียง ๒-๓ ทักพี ที่ติดอยู่กับบาตร โดยไม่ตระหนี่ลาภที่ได้มา ไม่เลือกให้ด้วยอคติ แก่เพื่อนพรหมจรรย์ด้วยกัน ไม่เก็บลาภนั้นไว้บริโภค แต่ผู้เดียว เฉลี่ยแบ่งปันกับเพื่อนร่วมประพาศิพรหมจรรย์ผู้มีศีล ชื่อว่า แบ่งปันลาภ

๕) ภิกษุถึงความเสมอกันด้วยศีล ที่ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท อันวิญญูชน ควรสรรเสริญ ตัณหาและทิฐิไม่แตะต้อง กับเพื่อนร่วมประพาศิพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้งและในที่ลับ ชื่อว่า เสมอกันด้วยศีล

๖) ภิกษุถึงความเสมอกันด้วยสัมมาทิฐิ อันเป็นทิฐิของพระอรหันต์ที่จะชักนำผู้กระทำ ตามให้ถึงความสิ้นทุกข์โดยชอบ กับเพื่อนร่วมประพาศิพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับ ชื่อว่า เสมอด้วยทิฐิ คือความเห็นชอบ

ธรรมทั้ง ๖ ประการนี้ เป็นธรรมเพื่อความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพเป็นไป เพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อไม่ว่าทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอพึงสมาทานสาราณียธรรมทั้ง ๖ ประการนี้ ประพาศิอยู่เถิดเธอก็มี ความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน อันจักเป็นประโยชน์และความสุขแก่พวกเธอตลอดกาลนาน

หลักสาราณียธรรมสำหรับคฤหัสถ์ ๖ ประการ ดังนี้

๑) คฤหัสถ์เข้าตั้งเมตตากรรม เช่นการเดินทางไปเพื่อไหว้พระเจดีย์ ไหว้โพธิพฤกษ์ เพื่อนิมนต์พระสงฆ์ การเห็นภิกษุทั้งหลายผู้เข้าไปบิณฑบาตแล้ว ลุกขึ้นต้อนรับ รับประทานอาหาร อาสนะ การตามส่งภิกษุ เป็นต้น นี้ชื่อว่า เมตตากรรม

๒) คฤหัสถ์เข้าตั้งเมตตาวจีกรรม เช่นการกล่าวชวนกันสมาทานศีล ไปฟังธรรมถวาย ทาน ถวายสลากภัต ถวายผ้าจันทราและบอกให้ช่วยกันจัดแจงภัตตาหาร ภูลาดอาสนะตั้งน้ำดื่ม ต้อนรับพระสงฆ์ ล้างเท้าพระสงฆ์ เป็นชื่อว่า เมตตาวจีกรรม

^{๗๑}ที่.ปา.(ไทย) ๑๑/๓๑๗/๒๕๗.

๓) คฤหัสถ์เข้าไปตั้งเมตตามโนกรรม เช่นคิดว่า ขอให้พระผู้เป็นเจ้าของทั้งหลายจงอยู่เป็นสุข ไม่มีเวร ไม่มีทุกข์ ขอให้ญาติทั้งหลายจงอย่าวิบัติจากลาภ ยศ สรรเสริญ สุข จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ เป็นต้น นี้ชื่อว่า เมตตามโนกรรม

๔) คฤหัสถ์ ไม่เป็นผู้ตระหนี่ แบ่งปันลาภที่ได้มาโดยธรรม แก่เพื่อนสหธรรมิก ผู้ร่วมประพาศพรหมจรรย์ ด้วยความเอื้ออาทร ความเมตตาในผู้อาวุโส ผู้ป่วยไข้ ผู้ขัดสนกว่า เป็นต้น

๕) คฤหัสถ์ เป็นผู้มั่งคิลที่เสมอกัน ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท ประพฤติตนอยู่ในสิกขา ตามที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้

๖) คฤหัสถ์เป็นผู้มีทิฐิคือความเห็นที่เสมอกัน ในอันที่จะคิดและกระทำในแนวทางที่มุ่งสู่ความพ้นจากทุกข์ในวัฏฏะคือพระนิพพาน

ธรรม ๗ ประการนี้ เป็นธรรมเพื่อความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพกัน เป็นไปเพื่อสงเคราะห์ เพื่อไม่วิวาท เพื่อความพร้อมเพรียง เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตลอดกาล สาราณียธรรมนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงไว้ในที่หลายแห่ง เพื่อให้ทั้งภิกษุสงฆ์และคฤหัสถ์ เกิดความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน เพื่อความอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข^{๗๒} บุคคลผู้เปรียบเหมือนรอยขีดที่น้ำเป็นฉนวน บุคคลบางคนในโลกนี้แม้จะถูกว่าด้วยคำหนักๆ แม้จะถูกว่าด้วยคำหยาบ แม้จะถูกว่าด้วยคำที่ไม่น่าพอใจก็ยังคงสมานไมตรีกลมเกลียวอยู่ปรองดองกันอยู่ รอยขีดที่น้ำย่อมขาดหายไปเร็ว ไม่ปรากฏอยู่นานแม้ฉันทบุคคลบางคนในโลกนี้ก็ฉันทนั้นเหมือนกัน แม้จะถูกว่าด้วยคำหนักๆ แม้จะถูกว่าด้วยคำหยาบ แม้จะถูกว่าด้วยคำที่ไม่น่าพอใจก็ยังคงสมานไมตรีกลมเกลียวกันอยู่ ปรองดองกันอยู่ บุคคลนี้เรียกว่าผู้เปรียบเหมือนรอยขีดที่น้ำ^{๗๓} ผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมสำหรับสร้างความสามัคคีและเอกภาพของหมู่ชนที่เรียกว่า สาราณียธรรมได้ครบถ้วนบริบูรณ์ เพราะสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักข้อสุดท้ายที่ท่านถือว่าเป็นสุดยอดที่ยึดคุมหลักข้ออื่นๆ เข้าไว้ทั้งหมด กล่าวคือข้อว่าด้วยทิฐิสามัญญตา หลักสารณียธรรม มี ๖ ประการ คือ

๑) เมตตากายกรรม แสดงออกทางกายด้วยเมตตา เช่น ช่วยเหลือกันและแสดงกิริยาสุภาพเคารพนับถือกัน

๒) เมตตาวาจากรรม แสดงออกทางวาจาด้วยเมตตา เช่น บอกแจ้งแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพต่อกัน

๓) เมตตามโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา เช่น มองกันในแง่ดี คิดทำประโยชน์แก่กัน ยิ้มแย้มแจ่มใส

๔) สาธารณโภคี แบ่งปันลาภอันชอบธรรม เฉลี่ยเจือจานให้ได้มีส่วนร่วมทั่วกัน

๕) สีสสามัญญตา มีความประพฤติสุจริตเสมอกับผู้อื่น ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่

๖) ทิฐิสามัญญตา มีความเห็นชอบร่วมกับเพื่อน ในทฤษฎีซึ่งนำไปสู่การกำจัดทุกข์^{๗๔}

^{๗๒} สุริย์ มีผลกิจ, “คุณธรรม จริยธรรม สามัคคีธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา”, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอมพอน์ม, ๒๕๕๐), หน้า ๑๔๙-๑๕๐.

^{๗๓} อภ.ป. (ไทย) ๓๖/๑๑๕/๑๗๕.

^{๗๔} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๕๒), หน้า ๓๙๗.

หลักสารานียธรรม ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง, ธรรมเป็นเหตุที่ระลึกถึงกัน, หลักการอยู่ร่วมกัน มี ๖ ประการ คือ

๑) เมตตากายกรรม ตั้งเมตตากายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒) เมตตาวจีกรรม ตั้งเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพแสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓) เมตตามโนกรรม ตั้งเมตตามโนกรรม ในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

๔) สาธารณโภคี ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกัน คือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงไว้ผู้เดียวนำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคด้วยกัน

๕) สีลสามัญญตา มีศีลบริสุทธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้า ลับหลัง คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ

๖) ทิฐิสามัญญตา มีทิฐิดีงามเสมอกันเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้า ลับหลัง คือ มีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้น สิ้นทุกข์ ขจัดปัญหา

หลักธรรม 6 ประการนี้ มีคุณคือ เป็นสารณียะ ทำให้เป็นที่ระลึกถึงเป็นปิยกรรม ทำให้เป็นที่รัก เป็นศุภกรรม ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ ความกลมกลืนเข้าหากัน เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความสามัคคีและเพื่อเอกภาพ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน^{๗๕}

หลักสารานียธรรม ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง มี ๖ อย่าง คือ

๑) เข้าไปตั้งกายกรรมประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อนภิกษุสามเณรทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยขนขวายในกิจธุระของเพื่อนกันด้วยกายมีพยาบาลภิกษุใช้เป็นต้น ด้วยจิตเมตตา

๒) เข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อนภิกษุสามเณรทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยขนขวายในกิจธุระของเพื่อนกันด้วยวาจา เช่นกล่าวสั่งสอนเป็นต้น ด้วยจิตเมตตา

๓) เข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อนภิกษุสามเณรทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ คิดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน

๔) แบ่งปันลาภที่ตนได้มาแล้วโดยชอบธรรม ให้แก่เพื่อนภิกษุสามเณร ไม่หวงไว้บริโภคจำเพาะผู้เดียว

๕) รักษาศีลบริสุทธิเสมอกันกับเพื่อนภิกษุสามเณรอื่นๆไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของผู้อื่น

๖) มีความเห็นร่วมกันกับภิกษุสามเณรอื่นๆ ไม่วิวาทกับใครๆ เพราะมีความเห็นผิดกัน ธรรม ๖ อย่างนี้ ทำผู้ประพฤติให้เป็นที่รักที่เคารพของผู้อื่น เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กันและกัน เป็นไปเพื่อความไม่วิวาทกันและกัน เป็นไปเพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน^{๗๖}

^{๗๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๖), หน้า ๒๗๓.

^{๗๖} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, นวโกวาท, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๔๗-๔๘.

หลักสารานุกรม หมายถึง ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน คือ เป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เป็นเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการหรือร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว พึงปฏิบัติตามหลักอยู่ร่วมกัน ได้แก่

๑) เมตตากายกรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา คือ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ ร่วมชุมชน ด้วยการช่วยเหลือกิจธุระต่างๆ ด้วยความเต็มใจ แสดงอาการ กิริยาสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒) เมตตาวาจกรรม พูดต่อกันด้วยเมตตา คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอนหรือแนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าลับหลัง

๓) เมตตามโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

๔) สาธารณโภคี ได้มาแบ่งกันกินกันใช้ คือ แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

๕) สีลสามัญญตา ประพฤติให้ดีเหมือนเขา คือ มีความประพฤติสุจริตตั้งมรรคารักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ

๖) ทิฐิสามัญญตา ปรับความเห็นเข้ากันได้ คือ เคารพรับฟังความคิดเห็นกัน มีความเห็นชอบร่วมกัน ตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ ยึดถืออุดมคติ จุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน^{๗๗}

หลักสารานุกรม คือ ธรรมที่เป็นเหตุให้ระลึกถึงกันและกัน ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน มี ๖ ประการ คือ

๑) เมตตากายกรรม หมายถึง ตั้งกายกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาต่อเพื่อนร่วมงานร่วมกิจการ ร่วมชุมชน คือ ช่วยเหลือกิจธุระต่างๆ ด้วยความเต็มใจ แสดงอาการ กิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒) เมตตาวาจกรรม หมายถึง ตั้งวจกรรมที่ประกอบด้วยเมตตา คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอนหรือแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓) เมตตามโนกรรม หมายถึง ตั้งมโนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

๔) สาธารณโภคี หมายถึง แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อย ก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

๕) สีลสามัญญตา หมายถึง มีความประพฤติสุจริตตั้งมรรค รักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ

๖) ทิฐิสามัญญตา หมายถึง มีทิฐิตั้งมรรคเหมือนกัน มีความเห็นชอบร่วมกันตกลงกันได้ ในหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้น กำจัดทุกข์หรือแก้ไขปัญหา^{๗๘}

^{๗๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), ธรรมบุญชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๓๐, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิกจำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๒๓.

^{๗๘} ศรีณย์ วงศ์คำจันทร์, จริยธรรมกับมนุษย์, (กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๔), หน้า ๒๒๐-๒๒๑.

สรุปหลักสารานียธรรม ๖ เป็นธรรมเพื่อความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อไม่ว่าทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จักมีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน อันจักเป็นประโยชน์ ความสุข มี ๖ ประการ คือ เมตตา กายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามนกรรม สาธารณโภคี สีลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา เป็นต้น

๒.๖ หลักอภิธานียธรรม ๗

หลักอภิธานียธรรม^{๗๙} ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความสามัคคีของแคว้นวัชชี ๗ ประการสมัยหนึ่ง ขณะที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ สารันทพเจดีย์ ใกล้กรุงเวสาลี พวกเจ้าลิฉฉวีแห่งแคว้นวัชชี ได้พากันเข้าไปเฝ้า ถวายบังคมแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสหลักอภิธานียธรรม เพื่อความสามัคคีของชาววัชชีความว่า

๑) ตราบใดที่เจ้าวัชชี หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യเพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอนเพียงนั้น จะไม่พึงประสบกับความเสื่อมเลย

๒) เจ้าวัชชีเมื่อประชุม ก็พร้อมเพรียงกันมาประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก และพร้อมเพรียงกันช่วยกระทำกิจที่ควรทำ ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอนเพียงนั้น จะไม่พึงประสบกับความเสื่อมเลย

๓) เจ้าวัชชีจักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ จักไม่ถอนสิ่งที่ท่านบัญญัติไว้แล้วประพลติมัน อยู่ในธรรมของชาววัชชีครั้งโบราณ ตามที่ท่านบัญญัติไว้เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอนเพียงนั้น จะไม่พึงประสบกับความเสื่อมเลย

๔) เจ้าวัชชียังสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านวัชชีผู้ใหญ่ทั้งหลายและยังสำคัญถ้อยคำของท่านวัชชีผู้ใหญ่ ว่าเป็นถ้อยคำอันตนพึงเชื่อฟังเพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอนเพียงนั้น จะไม่พึงประสบกับความเสื่อมเลย

๕) ตราบใดที่เจ้าวัชชีรักษาปกป้อง กุลสตรีหญิงในสกุลของชาววัชชี มิให้ถูกขืนใจข่มเหง บังคับ อดคร่ำโดยพละการ ด้วยอำนาจของเหล่าเจ้าวัชชี ตราบนั้นชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน จะไม่พึงประสบกับความเสื่อมเลย

๖) เจ้าวัชชียังคงสักการะ เคารพ นับถือ บูชาเจดีย์สถานของชาววัชชี ทั้งภายในและภายนอกและไม่ลบหลู่พลีกรรมอันชอบธรรมซึ่งเคยให้เคยทำ แก่เจดีย์สถานเหล่านั้นเพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอนเพียงนั้น จะไม่พึงประสบกับความเสื่อมเลย

๗) เจ้าวัชชียังถวายอารักขา ความคุ้มครองป้องกันโดยชอบธรรม ในพระอรหันต์ทั้งหลาย เป็นอย่างดี ด้วยหวังว่าโฉนพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังไม่มา พึงมาสู่แคว้นเราและที่มาแล้วพึงอยู่เป็นสุขเพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอนเพียงนั้น จะไม่พึงประสบกับความเสื่อมเลย

ดูก่อนลิฉฉวีทั้งหลาย อภิธานียธรรม ๗ ประการ นี้ยังตั้งอยู่ในชาววัชชีเพียงใดและชาววัชชียังประพลติอภิธานียธรรม ๗ ประการ นี้ อยู่อย่างสม่ำเสมอเพียงใด ชาววัชชีจักมีแต่ความเจริญ แคว้นวัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอนเพียงนั้น ไม่พึงประสบกับความเสื่อมเลย อรรถกถาขยายความไว้ว่า

^{๗๙}อง สุตตก. (ไทย) ๒๓/๒๒/๓๒.

เมื่อเจ้าวัชชีมีการประชุมกันเนื่องๆ ย่อมได้รับทราบข่าวสาส์น ความเดือดร้อนของหมู่บ้าน ภายในเขตแดนวัชชีว่า ที่ใดเกิดความวุ่นวาย ที่ใดมีพวกโจรชองสูมกันอยู่ เป็นต้นเพื่อจะได้จัดเตรียม กองกำลังไปป้องกันปราบปราม เมื่อพวกโจรคิดว่าเจ้าชาววัชชีทั้งหลายไม่ประมาทเหล่าโจรก็ไม่อาจ เข้าทำการปล้นสดมภ์ได้ เป็นเหตุให้เกิดความสุขสงบในบ้านเมือง

เมื่อเจ้าไม่พร้อมเพรียงกันมาประชุม คือได้ยินเสียงกลองเรียกประชุมก็ทำการบายเบี่ยงว่า กำลังบริโภคอาหารบ้าง กำลังมีธุระกิจบ้าง ไม่ไปอยู่ที่ประชุมกันด้วยความพร้อมเพรียงก็จักไม่ทราบ กิจกรรมที่เขาปรึกษาหารือกันโดยละเอียด ทำให้เกิดความแตกแยกในความคิดความเห็นและถึงแม้ว่า เจ้าวัชชีจะพร้อมเพรียงกันมาประชุม แต่ไม่พร้อมเพรียงกันเล็ก เพราะบางคนมีกิจธุระเล็กประชุม ไปก่อน ก็จะมีบางส่วนที่ประชุมยังมีสิ่งใดวินิจฉัยกันอีก

เมื่อเจ้าวัชชีสั่งให้เก็บภาษีหรือสินไหมปรับที่ไม่เคยกระทำมาในกาลก่อน ย่อมชื่อว่า บัญญัติข้อที่ยังไม่ได้บัญญัติ ชาววัชชีก็จักคิดว่าเราถูกเบียดเบียน พวกกันอพยพไปอยู่ปลายแดนหรือ เป็นโจรปล้นชาวชนบทบ้าง ก่อให้เกิดการระส่ำระสายในบ้านเมืองบ้าง

เมื่อเจ้าวัชชีถอนข้อบัญญัติที่บัญญัติไว้แล้ว ในกาลก่อน ไม่มีการเก็บภาษีอากรตาม ประเพณี เรือนคลังย่อมเสื่อมลง ลำดับนั้น คนทั้งหลายมีพลม้า พลช้าง กองทหารและข้าราชการบริวาร เมื่อไม่ได้รับค่าจ้างที่เคยได้เป็นประจำ ก็ย่อมเสื่อมถอยเรี่ยวแรงและกำลัง เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริต และเมื่อเจ้าวัชชีทั้งหลาย ไม่ยึดธรรมของชาววัชชีที่เคยปฏิบัติมา ชาววัชชีก็จะพากันโกรธว่า เจ้าวัชชี ตัดสินบุตรบิดาของเรา ผู้ไม่เป็นโจร ให้กลายเป็นโจร ก็จะพากันทำลายทรัพย์ พวกกันอพยพไปอยู่ ชายแดน ตั้งตนเป็นโจรบ้าง ร่วมเป็นพรรคพวกของโจรบ้าง จักพากันปล้น พวกกันก่อการร้ายในชนบท ชาววัชชีก็จักมีแต่ความเสื่อม ความเดือดร้อน วุ่นวาย

แต่เมื่อเจ้าวัชชีเรียกเก็บส่วยสาอากรตามประเพณีโบราณ เรือนคลังก็ย่อมเพิ่มพูน เมื่อนั้น พลม้า พลช้าง กองทหาร และข้าราชการบริวาร ก็จักได้รับค่าจ้างตามที่เคยได้เป็นประจำ ก็ย่อมสมบูรณ์ บริบูรณ์ด้วยเรี่ยวแรงและกำลัง อดทนต่อการรบ การปฏิบัติหน้าที่ราชการบ้านเมือง ทำความเจริญ ให้แก่แคว้นวัชชีหรือเมื่อเจ้าวัชชียึดวัชชีธรรมที่เคยปฏิบัติมา พวกชาววัชชีก็ไม่เพ่งโทษต่อเจ้าวัชชี ทั้งหลายที่ทรงกระทำตามประเพณีโบราณ ก็จะพากันไม่ประมาทกระทำการทำงานทั้งหลายด้วยภักดี แคว้นวัชชีจึงมีแต่ความเจริญ ไม่มีความเสื่อมด้วยประการนี้

เมื่อเจ้าวัชชีทั้งหลาย ทำการสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านวัชชีผู้ใหญ่ทั้งหลายและยัง สำคัญถ้อยคำของท่านวัชชีผู้ใหญ่ว่า เป็นถ้อยคำอันตนพึงเชื่อฟัง เจ้าวัชชีผู้ใหญ่ก็จักให้อาวาทอบรม สั่งสอนประเพณีโบราณว่า กิจนี้ควรทำ กิจนี้ไม่ควรทำ แม้เมื่อถึงคราวสงคราม ก็จะแนะนำอุบายวิธี ในการทำสงคราม ให้รู้จักทางหนีที่ไล่ ที่ท่านเคยมีความรู้หรือประสบการณ์ เจ้าวัชชีทั้งหลาย เมื่อปฏิบัติตามโอวาทของผู้ใหญ่ ย่อมบริหารราชการและดำรงสืบสานประเพณีโบราณไว้ได้ แคว้นวัชชี จึงมีแต่ความเจริญไม่มีเสื่อม

เมื่อเจ้าวัชชีทั้งหลายข่มขืน ฆาตคร่า บังคับหญิงในสกุล มนุษย์ทั้งหลายในแคว้นวัชชี ก็จักโกรธแค้นว่า บุตรและพี่น้องในเรือน รวมทั้งธิดาที่เราเลี้ยงดูมาจนเติบโตใหญ่ ก็มาถูกเหล่าเจ้าวัชชี ฆาตคร่าไปโดยพลการจากสกุลของเรา ชาววัชชีก็จักพากันอพยพออกไปอยู่ชายแดน เป็นโจรบ้าง เป็นพรรคพวกของโจรบ้าง ปล้นชาวชนบทให้เดือดร้อน แต่เมื่อเจ้าวัชชีทั้งหลายไม่กระทำการเช่นนั้น พวกชนทั้งหลายในแคว้นวัชชีก็จักวางใจ ตั้งหน้าทำมาหากิน ย่อมทำคลังหลวงให้เพิ่มพูน แคว้นวัชชี

จึงมีแต่ความเจริญอย่างเดียวไม่มีเสื่อม เมื่อเจ้าวัชชีเลิกทำการพิธีกรรม อย่างที่โบราณกระทำมา เทวดาทั้งหลายก็จะไม่ทำการอารักขา ย่อมทำให้เจ็บไข้ได้ป่วย ทำให้เกิดความทุกข์ เมื่อเกิดสงคราม ก็ไม่เป็นพรรคพวกด้วย แต่เมื่อเจ้าวัชชีไม่เลิกกระทำพิธีกรรม เทวดาทั้งหลายก็จะทำการอารักขา ทำสุขที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น แคว้นวัชชีจักมีแต่ความเจริญอย่างเดียวไม่มีเสื่อม

เมื่อเจ้าวัชชีไม่ปรารถนาการมาของพระอรหันต์ ย่อมถือว่าเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ไม่มี ความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย แม้เมื่อบรรพชิตมาถึงแล้ว ไม่กระทำการต้อนรับ ไม่ยอมพบ ไม่ยอม ปฏิสันถาร ไม่ถามปัญหา ไม่ฟังธรรม ไม่ถวายทาน ไม่ฟังการอนุโมทนา ไม่จัดแจงที่พักอาศัยให้ เมื่อเป็นเช่นนั้น กิตติศัพท์ไม่ดังงามของเหล่าเจ้าวัชชี ย่อมขจรไปว่า เจ้าวัชชีชื้อโน้น เป็นผู้ไม่มีศรัทธา ไม่มี ความเลื่อมใส เมื่อบรรพชิตมาถึง ก็ไม่ออกไปต้อนรับ ไม่ทำการปฏิสันถาร ไม่ฟังธรรม ไม่ถวาย ทานไม่จัดแจงที่พักอาศัยให้ บรรพชิตทั้งหลายเมื่อได้ยินดังนั้น แม้จะไปทางประตูเมือง ก็จะไม่เข้า ในเมืองเมื่อเป็นเช่นนั้น พระอรหันต์ที่ยังไม่มาก็จะไม่มา ที่มาแล้วเมื่ออยู่ไม่มีความสุข ด้วยการไม่นำพา ของเหล่าเจ้าวัชชี ก็จะพากันหลีกไปสู่เมืองอื่น เพราะเป็นสถานที่ไม่น่าอยู่สำหรับบรรพชิต

เมื่อนั้นแคว้นวัชชีก็จักไม่มีความเจริญ มีแต่ความเสื่อมอย่างเดียว แต่นั้นการอารักขา ของเทวดาก็ไม่มี พวกอมนุษย์ย่อมได้โอกาส อมนุษย์จะหนาแน่น ย่อมทำภัยต่างๆ ที่ยังไม่เกิดให้ เกิดขึ้น บุญในการเห็นผู้มีศีลและการถามปัญหาก็จะไม่มาถึง โดยตรงกันข้ามเมื่อเจ้าวัชชีให้การ ต้อนรับปฏิสันถาร แคว้นวัชชีก็จักมีแต่กุศลและและความเจริญอย่างเดียวดังนี้

อุปทานิยธรรมทั้ง ๗ ประการนี้ เจ้าลิจฉวีแห่งแคว้นวัชชีได้นำมาประพฤติปฏิบัติตามที่ พระพุทธองค์ทรงแนะนำทุกประการ จนได้ชื่อว่า เจ้าลิจฉวีปกครองรัฐโดยระบบสามัคคีธรรม ในเวลา ต่อมา สมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ ภูเขาชิลมกุฎ ใกล้กรุงราชคฤห์ พระเจ้าอชาตศัตรู พระเจ้าแผ่นดินแห่งแคว้นมคธ ทรงพระประสงค์จะยตราทัพไปย่ำยีแคว้นวัชชีให้พินาศด้วย ความแค้น เพราะเหตุว่าที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา ตำบลหนึ่งในหมู่บ้านชื่อปัญจคาม เป็นดินแดนของพระเจ้า อชาตศัตรู ๘ โยชน์ เป็นของพวกเจ้าลิจฉวี ๘ โยชน์ ในหมู่บ้านนี้มีคณธชาติที่มีค่ามาไหลลงมาจาก เขิงเขา เมื่อเวลาที่พระเจ้าอชาตศัตรูทรงสดับว่า มีคณธชาติไหลลงมาสู่บ้าน ปัญจคาม ก็ทรงเตรียมว่า เราจะไปเอาวันนี้ พรุ่งนี้ แต่พวกเจ้าลิจฉวีพร้อมเพรียงร่าเริงมาเก็บไปเสียก่อนทุกครั้ง เมื่อพระเจ้า อชาตศัตรูเสด็จมาที่หลัง ทรงทราบเรื่องก็ทรงพระพิโรธแล้วเสด็จกลับไป

แม้ในปีต่อไป ก็เป็นเช่นเดียวกันอีก พระเจ้าอชาตศัตรูทรงกริ้วอย่างมาก ทรงพระดำริว่า การรบพวกเจ้าลิจฉวีเป็นเรื่องหนัก จะประหัตประหารกันเพียงครั้งเดียว คงเป็นไปได้ที่จะเอาชนะ เพราะชาววัชชีมีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน จำต้องปรึกษากับบัณฑิต คงจะทำการไม่ผิดพลาด จึงส่งวิศวการพราหมณ์ ไปทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้า ขณะนั้น พระอานนท์กำลังถวายงานพัดอยู่เบื้อง พระปฤษฎางค์ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสดับคำของวิศวการพราหมณ์แล้ว มิได้ทรงตอบ แต่ตรัสถาม พระอานนท์ว่า ชาววัชชียังพร้อมเพรียงกันดีอยู่หรือพระอานนท์ทูลตอบว่า ชาววัชชียังพร้อมเพรียงกัน ดีอยู่ พระเจ้าข้า

อนึ่ง การที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามพระอานนท์ดังนี้ เพราะทรงทราบว่า ถ้าไม่กล่าว พระเจ้าอชาตศัตรูก็จักเสด็จไปจ้่งเจ้าวัชชีไว้หมด แต่ถ้ากล่าวดังนี้ พระเจ้าอชาตศัตรูจักต้องใช้เวลาถึง ๓ ปี ทำลายพวกเจ้าลิจฉวีผู้สามัคคีกันจึงจักสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อบุเคราะห์พวกเจ้าวัชชี เพราะช่วงเวลา ๓ ปี พวกเจ้าลิจฉวีก็ยังมีโอกาสได้กระทำบุญอันเป็นที่พึงให้แก่ตนได้ ทั้งนี้ด้วยพระมหากรุณา

วัสการพราหมณ์ได้นัยแห่งพระพุทธดำรัสแล้ว กลับไปเฝ้าพระเจ้าอชาตศัตรู ในเวลาต่อมาพระราชารักษา ออกอุบาย ส่งวัสการพราหมณ์เข้าไปทำการุณยให้ชาววัชชีแตกความสามัคคี โดยทำเหมือนหนึ่งว่า วัสการพราหมณ์มีความเห็นขัดแย้งกับการกระทำของชาวมคธ เพราะเป็นฝักฝ่ายชาววัชชีจึงถูกโกนหัว เนรเทศออกไปจากพระนคร วัสการพราหมณ์ได้เข้าไปสู่แคว้นวัชชี เมื่อถูกชาววัชชีถามว่าท่านทำผิดสิ่งใดจึงถูกเนรเทศก็บอกว่าถูกกล่าวหาว่า เป็นฝักฝ่ายเข้าข้างชาววัชชี พวกเจ้าลิจฉวีหลงเชื่อ แต่งตั้งให้วัสการพราหมณ์ไว้ในตำแหน่งอำมาตย์วิจิฉัย ตามตำแหน่งที่วัสการพราหมณ์มีอยู่ในแคว้นมคธ

วัสการพราหมณ์ได้ทำหน้าที่วิจิฉัยความถูกต้องเป็นอย่างดี จนทำให้เหล่าเจ้าลิจฉวี ตายใจ พวกราชกุมารชาววัชชี ต่างพากันเข้าไปศึกษา ด้วยเห็นว่าพราหมณ์นี้ทรงคุณ มีความรู้ ครั้นได้โอกาส วัสการพราหมณ์จึงยุแหย่พวกราชกุมาร โดยเอาความจากราชกุมารนี้ ไปบอกราชกุมาร ข้างโน้นเอาความข้างโน้น มาบอกข้างนี้ด้วยความที่ไม่ตรงกัน ทำให้ราชกุมารแตกความสามัคคี ต่างไม่ไว้ใจกันและกัน เมื่อราชกุมารลิจฉวีแตกออกเป็นสองฝ่าย ชาววัชชีไม่มีความสามัคคีปรองดอง กันก็ไม่ประพฤตوبرิหานิยธรรมที่เคยประพฤติ วัสการพราหมณ์จึงส่งข่าวไปให้พระเจ้าอชาตศัตรู ทรงทราบ ว่า พระเจ้าอชาตศัตรูจึงยกทัพไป ชาววัชชีต่างก็เกียจกันออกต่อสู้ เพราะความไม่สามัคคีใน ที่สุด ฝ่ายมคธก็เอาชนะชาววัชชีได้ ด้วยเพทุบายของวัสการพราหมณ์ โดยใช้เวลา ๓ ปี จึงทำลาย ชาววัชชีให้พินาศย่อยยับทั้งหมด ด้วยประการนี้^{๘๐}

หลักอปริหานิยธรรมของกษัตริย์วัชชี หรือ วัชชีอปริหานิยธรรม ๗ ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้ง แห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง คือ

๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ข้อนี้แปลอีกอย่างหนึ่งว่า พร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ (ตามหลักการเดิม) ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม (หลักการ) ตามที่วางไว้

๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววัชชี เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่าน ว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง

๕) บรรดากุลสตรีกุลกุมารทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรืออดคร่าชื่นใจ

๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ปุชนียสถานและปุชนียวัตถุ ตลอดจนถึงอนุสาวรีย์ต่างๆ ของวัชชี (ประจำชาติ) ทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์ เหล่านั้นเสื่อมทรามไป

๗) จัดให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกัน อันชอบธรรม แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย (ในที่นี้ กินความกว้าง หมายถึงบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักใจของประชาชนทั่วไป) ตั้งใจว่า ขอพระอรหันต์ ทั้งหลายที่ยังมีได้มา พึงมาสู่แคว้นแคว้น ที่มาแล้วพึงอยู่ในแคว้นแคว้นโดยผาสุก

^{๘๐} สุริย์ มีผลกิจ, “คุณธรรม จริยธรรม สามัคคีธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา”, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอมพอน์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๕๑-๑๕๕.

หลักอปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสแสดงแก่เจ้าวัชชีทั้งหลาย ผู้ปกครองรัฐโดยระบอบสามัคคีธรรม ซึ่งรัฐคู่อริยอมรับว่า เมื่อชาววัชชียังปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ จะเอาชนะด้วยการรบไม่ได้ นอกจากจะใช้การเกลี้ยกล่อมหรือแยกให้แตกสามัคคี^{๘๑}

หลักอปริหานิยธรรม คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญถ่ายเดียว ไม่มีเสื่อมเลย หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യและพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันออกทำงาน พร้อมเพรียงกันทำกิจ^{๘๒} ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เพื่อความเจริญฝ่ายเดียว ชื่อว่า อปริหานิยธรรม มี ๗ ประการ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ

๒) เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุม ก็พร้อมเพรียงกันเลิก และพร้อมเพรียงกันช่วยทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่บัญญัติขึ้น ไม่ถอนสิ่งที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้แล้ว สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้

๔) ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์ เคารพนับถือภิกษุ เชื่อฟังถ้อยคำของท่าน

๕) ไม่ลุอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น

๖) ยินดีในเสนาสนะป่า

๗) ตั้งใจอยู่ว่าเพื่อนภิกษุสามเณรซึ่งเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาสขอให้มาที่มาแล้ว ขอให้ อยู่เป็นสุข หลักอปริหานิยธรรม ๗ ตั้งอยู่ในผู้ใด ผู้ผู้นั้นไม่มีความเสื่อมเลย มีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว^{๘๓}

หลักอปริหานิยธรรม คือ หลักธรรมที่ไม่เป็นเพื่อความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญโดยส่วนเดียวเป็นหลักธรรมที่ผู้ปฏิบัติจะได้รับความเจริญอย่างเดียว ซึ่งเป็นธรรมสำหรับนักปกครอง หรือผู้บริหารบ้านเมือง มี ๗ ประการ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ การทำงานต้องมีผู้ร่วมงานมากมายฝ่ายหลายงาน ควรมีการทำงานด้วยการปรึกษาหารือกัน ในปัญหาของการทำงานหรือการงานที่เป็นประโยชน์และอาจต้องทำต่อไปหรืออาจปรับงานปรับคนให้เหมาะสมกัน จึงควรที่จะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อจะได้แก้ปัญหาคิดค้นหรือเป็นการช่วยเหลือให้ทันตามต้องการ อาจเป็นการปรับหรือสานต่องานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ จึงควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรละเว้นไว้นานเกิดควรเพราะการประชุมจะทำให้รู้คน รู้งาน รู้ปัญหา รู้ผลที่เกิดจากงาน จึงควรมีการประชุมปรึกษากันอย่างสม่ำเสมอ

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม การทำงานเป็นหมู่คณะ ความพร้อมเพรียงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากขาดคนใดคนหนึ่งหรือหลายๆ คนจะทำให้การประชุมไม่ได้ผลเท่าที่ควร เมื่อประชุมก็ต้องพร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็ต้องพร้อมเพรียงกันเลิกมิใช่ประชุมยังไม่แล้วเสร็จก็ลุกออกทีละคนสองคนจะทำให้บรรยากาศในการประชุมเสียไป

^{๘๑}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๖), หน้า ๒๘๙.

^{๘๒}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๕๒), หน้า ๘๘๕, ๔๔๗.

^{๘๓}สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, นวโกวาท, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๕๑.

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ ไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ในระบบการบริหาร ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญมาก จึงไม่ควรเพิ่มเติมหรือยกเลิกระเบียบต่างๆ โดยพลการ หากเห็นว่าระเบียบบางอย่างล้าสมัยหรือใช้ไม่ได้ไม่ทันต่อภาวะการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นก็ควร ร่วมกันประชุมแก้ไข หาแนวทางใหม่เพื่อให้ระเบียบนั้นๆ ใช้ได้ครอบคลุมปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

๔) สักการะ เคารพ นับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ นักปกครองควรที่จะต้องเชื่อฟังถ้อยคำของท่านเหล่านั้น ในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะจะต้องเชื่อฟังผู้ที่เป็นหัวหน้า เพราะคนที่เป็นหัวหน้านั้นย่อมเป็นผู้ที่ประสบการณ์ในการทำงานมายาวนาน หากมีความคิดเห็นขัดแย้งก็ควรใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น อย่าใช้อารมณ์และอย่ายึดมั่นในความคิดเห็นของตนมากเกินไป เพราะจะก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน

๕) คຸ້ມครອງ ป้องกันกุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ไม่ให้ถูกข่มเหง อดคร่ำซึ้งใจ หมายความว่า จะต้องให้เกียรติและคอยให้ความคุ้มครองสอดส่องดูแลประชาชนและผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นผู้หญิง มิให้เขาเหล่านั้นต้องถูกกดขี่ ข่มเหงและได้รับความไม่เป็นธรรมจากบุคคลอื่น

๖) เคารพบูชา สักการะนับถือปูชานียสถานสำคัญ ผู้บริหารที่ดีต้องให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นนั้นๆ ตลอดจนถึงพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งที่เคารพบูชาของชาติ ซึ่งมีตามประเพณี เป็นการกระตุ้นให้เกิดความทรงจำเกี่ยวกับคุณงามความดีเป็นแบบแก่นุชนรุ่นหลัง

๗) ให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครอง อันชอบธรรมแก่บรรพชิต ผู้บริหารจะต้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้พระสงฆ์หรือบุคคลผู้ทรงศีล ซึ่งเป็นบุคคลตัวอย่างทางศีลธรรมและจริยธรรม ให้ท่านสามารถเผยแผ่ธรรมและจริยธรรมได้ด้วยความราบรื่น เพื่อให้ประชาชนทั่วไป เป็นคนดี มีศีลธรรม ซึ่งจะมีผลทำให้การบริหารประเทศเป็นไปด้วยดี เพราะมีประชาชนที่มีคุณภาพ^{๘๔}

สรุปหลักอภิธานิยธรรม ๗ ประการ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญอย่างเดียว ไม่มีเสื่อมเลย หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์และพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันออกทำงาน ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ ไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ในระบบการบริหาร ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ต่างๆ มีการสักการะ เคารพ นับถือผู้ที่เป็นใหญ่ ควรที่จะต้องเชื่อฟังถ้อยคำของท่านเหล่านั้น ในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะจะต้องเชื่อฟังผู้ที่เป็นหัวหน้า อีกทั้งผู้บริหารที่ดีนั้นจะต้องให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นนั้นๆ และผู้บริหารจะต้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้พระสงฆ์หรือบุคคลผู้ทรงศีลบำรุงคุ้มครอง อันชอบธรรมแก่บรรพชิตให้ท่านสามารถเผยแผ่ธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ประชาชนทั่วไป เป็นคนดีมีศีลธรรมมีความสามัคคีปรองดองกัน ซึ่งจะมีผลทำให้การบริหารประเทศเป็นไปด้วยดี

^{๘๔} ศรีณย์ วงศ์คำจันทร์, จริยธรรมกับมนุษย์, (กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๔), หน้า ๒๓๑-๒๓๒.

๒.๗ บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๒.๗.๑ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ตามพระราชบัญญัติ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้องค์กรบริหาร ส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยมีอำนาจหน้าที่ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรม อันดีของประชาชน การศึกษา การทำนุบำรุงศาสนา การส่งเสริมวัฒนธรรม การสาธารณสุข การ ป้องกันโรค การบำบัดโรค การจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาล เป็นต้น

นอกจากนั้น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดยังอาจทำกิจการซึ่งอยู่นอกเขตเมื่อกิจการนั้น จำเป็นจะต้องทำ และเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขต ของตน โดยได้รับความยินยอมจากสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล และสภาองค์กร บริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วย ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีพระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ได้ผ่านการพิจารณาของ รัฐสภาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๖๒ ก ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เป็นต้นมา พระราชบัญญัติฉบับนี้ ถือเป็นกฎหมายที่ กล่าวถึงระเบียบวิธีบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แทนที่ระเบียบวิธีบริหารตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ ที่เป็น เพียงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบพื้นที่ในเขตจังหวัดเฉพาะในส่วนที่อยู่นอกเขตเทศบาล และสุขาภิบาล แต่เมื่อได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เกิดขึ้น จึงต้องมีการปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดใหม่ เพื่อลด ปัญหาการทับซ้อนของพื้นที่ แต่ปรับให้มามุ่งสร้างความสอดคล้อง สนับสนุนและเกื้อหนุนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์กรบริหารส่วนตำบล ในลักษณะเป็นหน่วยงานที่จะ เป็นตัวเชื่อมหรือประสานแผนในการพัฒนาจังหวัดให้เกิดความเหมาะสมและครอบคลุมมากขึ้น

ปัจจุบันองค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์เป็นนิติบุคคลที่ดูแลพื้นที่ครอบคลุมทั้ง จังหวัดนครสวรรค์ที่มีเนื้อที่ ๙,๕๙๗.๖๗๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕,๙๙๘,๕๔๘ ไร่โดยมี ประชากร ๑,๐๗๓,๑๔๒ คน^{๕๕} ครอบคลุมทั้ง ๑๕ อำเภอ ๑๒๘ ตำบล ๑,๔๓๗ หมู่บ้าน และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดที่ทำหน้าที่ในการประสานแผนพัฒนา กับ ๑ เทศบาลนคร ๒ เทศบาลเมือง ๑๘ เทศบาลตำบล และอีก ๑๒๑ องค์กรบริหารส่วนตำบล รวม ๑๔๓ แห่ง เพื่อผนวกเข้ากับแผนพัฒนาของราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนกลาง ด้านโครงสร้าง องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ในส่วนของฝ่ายบริหารมีนายมานพ ศรีผึ้ง เป็นนายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์คนปัจจุบัน มีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๓ คน ประกอบด้วย นายมานพ บุญผสม, นายองอาจ มาเม่น และนายวุฒิชัย ปอตระกุล โดยมี นางสุดฤทัย เศรษฐนันท์, นายอภิชัย ชลนันท์, นายเดชา สนิทแสง, นายเชิดพันธ์ มาศรี เป็นเลขานุการนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครสวรรค์และมีนายเกษม ปานอุดมลักษณ์ เป็นที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วน

^{๕๕}สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖.

จังหวัดนครสวรรค์ ในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัติปัจจุบันมี นางจิตรา หมีทอง ดำรงตำแหน่งประธานสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ มี นายภราดร อุดมการเกษตร เป็นรองประธานสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ คนที่ ๑ นายสมเดช ตั้งจิตต์ถาวรกุล เป็นรองประธานสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ คนที่ ๒ และมีนางสาวชุติมา เสรีรัฐ เป็นเลขาธิการสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์

สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์จาก ๓๖ เขต ใน ๑๕ อำเภอ นั้นแบ่งได้ดังนี้

ลำดับที่	อำเภอ	รายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๑.	อำเภอเมืองนครสวรรค์	เขต ๑. นายกวี อัครรัตน์ เขต ๒ นายสมเดช ตั้งจิตต์ถาวรกุล เขต ๓ นายนพดล สันติภาพจันทร์ เขต ๔ นายวิฑูร เจริญชัยฤทธิ์ เขต ๕ นายณรงค์ พนมวัน เขต ๖ ด.ต.ธงชัย วชิรศักดิ์ เขต ๗ นายสุรจิต บัวทองศรี เขต ๘ นายสมชาย ยุกศิริรัตน์
๒.	อำเภอโกรกพระ	นายนิยมศาลิน ถนอมมิตรวัฒนา
๓.	อำเภอชุมแสง	เขต ๑ ร.ต.ต.จำริญวาทอง เขต ๒ นายสมบุญ สุวรรณโสภณศิริ
๔.	อำเภอหนองบัว	เขต ๑ นายวรศักดิ์ นิมดิษฐ์ เขต ๒ นายขาว พัดศรี
๕.	อำเภอบรรพตพิสัย	เขต ๑ นายชวน กรณีย์ เขต ๒ นางอังสุมาลย์ เขียวชาญเวช เขต ๓ นายวินัย ดวงสุทธา
๖.	อำเภอเก้าเลี้ยว	นายสุชาติ เรืองชัยเสรีพงศ์
๗.	อำเภอตากาลี	เขต ๑ นายวิโรจน์ กลิ่นโตนด เขต ๒ นายเผชิญ พวงสมบัติ เขต ๓ นายกิติรัตน์ ภัทรปรีชาสกุล เขต ๔ นายชำนาญ เหลืองบำรุงรักษ์
๘.	อำเภอท่าตะโก	เขต ๑ นางจิตรา หมีทอง เขต ๒ นายธีรพันธ์ ศรีศุโข
๙.	อำเภอไพศาลี	เขต ๑ นายสุรวิทย์ ฤทธิ์น้ำ เขต ๒ นายภราดร อุดมการเกษตร เขต ๓ นายนิยมศักดิ์ ภัคศิรินทร์

ลำดับที่	อำเภอ	รายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๑๐.	อำเภอยะหริ่ง	เขต ๑ นางธนิดา ศกุนรักษ์ เขต ๒ นางบุญลือ ส่งเสริมอุดมชัย
๑๑.	อำเภอลาดยาว	เขต ๑ นายประมวญ สมัครธัญญกร เขต ๒ นางสาวชุตติมา เสรีรัฐ เขต ๓ นายอรรถพร แรงกลีกร
๑๒.	อำเภอตากฟ้า	นายยงยุทธ สังข์สุด
๑๓.	อำเภอแม่วงก์	เขต ๑ นายสมศักดิ์ แจ่มฟ้า เขต ๒ นายธนยศ ปริบุญณะ
๑๔.	อำเภอชุมตาบง	นายเกรียงรบ หนูคำ
๑๕.	อำเภอแม่เปิน	นายชวฤทธิ์ วิบูลย์รัตน์

ตารางที่ ๒.๑ แสดงรายนามสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในส่วนงานราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ปัจจุบันมี นายไกรสิน ศิลปาจารย์ ดำรงตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีส่วนงานประกอบด้วย สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด กองคลัง กองแผนและงบประมาณ กองกิจการสภา กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต กองช่าง กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กองกิจการพาณิชย์ กองพัสดุและทรัพย์สิน และหน่วยตรวจสอบภายใน

สำหรับรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ปัจจุบันมีรายได้จากภาษีอากร จากค่าธรรมเนียมค่าปรับและใบอนุญาต รายได้จากทรัพย์สิน รายได้เบ็ดเตล็ด รายได้จากทุน รายได้จากที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้ยังไม่แน่นอนรวมทั้งเงินกู้เฉพาะกิจฉุกเฉินอื่นๆ รวมแล้วในปีหนึ่งๆ จะมีงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการและพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ ประมาณ ๖๐๐ - ๗๐๐ ล้านบาท

๒.๗.๒. เทศบาล

เทศบาลถือเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยที่เก่าแก่ที่สุด มีร่องรอยเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ จากนั้นได้มีพัฒนาการมาตามลำดับ โดยรัฐธรรมนูญนั้นพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่เกิดผล แต่การจัดตั้งเทศบาลนั้นมิได้ทำหรือจัดตั้งขึ้นทั่วทั้งราชอาณาจักร เพียงแต่ในเวลานั้นได้จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนี้ขึ้นเป็นแห่ง ๆ ตามความเห็นของรัฐบาลในยุคนั้น ๆ ที่เห็นสมควรยกฐานะท้องถิ่นนั้นขึ้นเป็นเทศบาลเป็นราย ๆ ไป โดยระบุชื่อและเขตของเทศบาลนั้นไว้

๑) ประเภทของเทศบาล

การจัดตั้งเทศบาลก็ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของเทศบาลแต่ละประเภทตามที่บัญญัติไว้ โดยใช้เกณฑ์ประชากร^{๘๖} เป็นตัวชี้วัด ดังนี้

^{๘๖} ประยูร กาญจนกุล, ปาฐกถา: การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๔), หน้า ๒๗-๒๘.

(๑) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล โดยระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย สำหรับเทศบาลตำบลนั้นมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับจำนวนราษฎรและรายได้ของท้องถิ่นไว้เหมือนกับเทศบาลประเภทอื่น แต่ให้อยู่ในดุลยพินิจของรัฐบาลที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควรเป็นต้นว่า พื้นที่ใดจะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า ๑๒ ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) หรือมีประชากรตั้งแต่ ๗,๐๐๐ คนขึ้นไป หรือมีความหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร^{๘๗}

(๒) เทศบาลเมือง ประกอบด้วย ๒ ชนิด คือ ตั้งอยู่ในท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดทุกแห่งซึ่งต้องตั้งเป็นเทศบาลเมือง เว้นแต่บางจังหวัดอาจได้รับการแต่งตั้งเป็นเทศบาลนคร แต่จะตั้งเป็นเทศบาลตำบลไม่ได้ และอีกอย่างคือตั้งอยู่ในชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ คนขึ้นไปหรือมีความหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร ทั้งนี้มีรายได้พอสมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ซึ่งบังคับไว้โดยกฎหมายเทศบาล และมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง โดยระบุชื่อและเขตเทศบาลเมืองไว้ด้วย

(๓) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรอาศัยอยู่อย่างความหนาแน่นตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไป หรือมีค่าเฉลี่ยความหนาแน่น ๕,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร ทั้งนี้มีรายได้พอสมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ซึ่งบังคับไว้โดยกฎหมายเทศบาล และมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร โดยระบุชื่อและเขตเทศบาลนครไว้ด้วย

เทศบาลที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วนั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกได้โดยตราพระราชกฤษฎีกา เช่น เทศบาลตำบลเปลี่ยนเป็นเทศบาลเมืองได้โดยพระราชกฤษฎีกาในกรณีเช่นนี้ ทรัพย์สินหนี้สินและสิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิมก็โอนไปเป็นเทศบาลใหม่ และบรรดาเทศบัญญัติที่ได้ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้วคงได้บังคับต่อไปจนกว่าจะได้มีการตราเทศบัญญัติขึ้นใหม่ นอกจากการเปลี่ยนแปลงฐานะแล้วเทศบาลอาจถูกยุบเลิกไปได้โดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องระบุถึงวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ด้วย ในกรณีเทศบาลถูกยุบเลิกท้องถิ่นนั้นกลับเป็นเขตส่วนภูมิภาคตามเดิมเหมือนเมื่อก่อนที่จะได้มีการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล นอกจากนี้ พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี อีกทั้งกำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ตลอดจนการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมของท้องถิ่น อนึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ นี้ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล ส่งผลให้สุขาภิบาลทั่วประเทศได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลในเวลาอันรวดเร็ว และปัจจัยที่ทำให้สุขาภิบาลต้องยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล^{๘๘} นั้น มีสาเหตุหลายประการ ประกอบด้วย ประการแรก เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่บัญญัติไว้ในหมวดการปกครองท้องถิ่น มาตรา ๒๘๕ ประการที่สอง เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ประสงค์จะยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลทั้งหมด เพื่อแก้ไขกฎหมายสุขาภิบาลให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญเพื่อให้เป็นไปตามกระแสเรียกร้องของประชาชน ประการที่สาม

^{๘๗} สนิท จรอนันต์, ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๒๙.

^{๘๘} โกวิท วัฒนงาม, ศ.ดร., การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๔), หน้า ๑๖๔-๑๖๕.

การเสนอพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลทำให้
สุขาภิบาลทั้งประเทศประมาณ ๙๘๐ แห่ง ได้รับการยกฐานะ เป็นเทศบาลตำบลหมดแล้ว

๓) โครงสร้างของเทศบาล

สำหรับโครงสร้างองค์กรของเทศบาลจะประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรี
และฝ่ายนิติบัญญัติหรือสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งทั้ง ๒ ฝ่ายมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน
ขณะเดียวกันก็ยังมีเชื่อมโยงไปยังกลุ่มข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ดังในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒.๔ โครงสร้างเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖^{๘๙}

^{๘๙}บุญอริ ยีหมะ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๕),
หน้า ๑๓๗.

ส่วนแรก สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ซึ่งอยู่ในวาระได้คราวละ ๔ ปี โดยจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลจะต้องขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล กล่าวคือ สภาเทศบาลตำบลมีสมาชิกสภาทั้งหมด ๑๒ คน สภาเทศบาลเมืองมีสมาชิกสภาทั้งหมด ๑๘ คน และสภาเทศบาลนครมีสมาชิกสภาทั้งหมด ๒๔ คน

สภาเทศบาลจะมีประธานสภา ๑ คน และรองประธานสภา ๑ คน โดยที่ประชุมสภาเทศบาลใช้มติเลือกมาจากสมาชิกสภาเทศบาล ประธานสภาเทศบาลมีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลและควบคุมบังคับบัญชาข้าราชการความสงบ นอกจากนี้สภาเทศบาลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรี และสามารถเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ ส่วนในกิจการอื่นใดที่อาจจะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของเทศบาลหรือประชาชนในท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกเท่าที่มีอยู่หรือนายกเทศมนตรีสามารถเสนอต่อประธานสภาเทศบาลเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติได้และประกาศให้ประชาชนทราบต่อไป

ส่วนสมัยการประชุมของสภาเทศบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลมาประชุมกันครั้งแรกภายใน ๑๕ วันนับตั้งแต่วันที่ที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครบตามจำนวนและให้มีการเลือกประธานสภาเทศบาล ๑ คน และรองประธานสภาเทศบาลอีก ๑ คน พร้อมทั้งนั้นก็ให้มิตีร่วมกันว่าในปีหนึ่งให้สภาเทศบาลมีการประชุมสมัยสามัญ ๔ สมัยๆ หนึ่งไม่เกิน ๓๐ วัน ทั้งนี้อาจจะมีการขยายเวลาการประชุมออกไปได้แต่จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับวันเริ่มประชุมสมัยสามัญประจำปีให้สภาเทศบาลเป็นผู้กำหนด ขณะเดียวกันหากมีกรณีเร่งด่วนสำคัญและเห็นว่าจะมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลหรือประชาชนในท้องถิ่น ประธานสภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกที่มีอยู่ อาจทำคำร้องอื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอให้เปิดการประชุมสภาสมัยวิสามัญได้ และการประชุมสภาสมัยวิสามัญกำหนดไว้ไม่เกิน ๑๕ วัน แต่อาจจะขยายออกไปอีกได้แต่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นคราว ๆ ไป คราวละ ๑๕ วัน

ส่วนที่ ๒ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี โดยนายกเทศมนตรีสามารถแต่งตั้งบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกสภาเทศบาลเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการบริหารงานเทศบาลในตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี โดยเทศบาลตำบลสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน ๒ คน เทศบาลเมืองแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน ๓ คน และเทศบาลนครสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน ๔ คน พร้อมทั้งนั้นยังสามารถแต่งตั้งบุคคลเพื่อเข้ารับหน้าที่ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี โดยเทศบาลตำบลสามารถแต่งตั้งรวมกันได้ไม่เกิน ๒ คน เทศบาลเมืองสามารถแต่งตั้งรวมกันได้ไม่เกิน ๓ คน และเทศบาลนครสามารถแต่งตั้งรวมกันได้ไม่เกิน ๕ คน

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้นายกเทศมนตรีจะต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลภายใน ๓๐ วันนับตั้งแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และจะต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลทุกปีด้วย

กล่าวโดยสรุป พระราชบัญญัติเทศบาลตั้งแต่ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา ได้กำหนดให้สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และยังเปิดช่องให้นายกเทศมนตรีไม่ต้องพ้นจากตำแหน่งกรณีสภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และนายกเทศมนตรียังสามารถอยู่ในตำแหน่งได้ในกรณีที่มีการยุบสภาเทศบาล นอกจากนี้ กำหนดให้ สภาเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๔) อำนาจหน้าที่เทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๒, ๕๓ และมาตรา ๕๔ และพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมถึงพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดหน้าที่ของเทศบาลไว้โดยแบ่งตามประเภทของเทศบาล^{๙๐} ดังนี้

เทศบาลตำบลได้กำหนดไว้ ดังนี้

- ๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- ๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- ๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- ๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- ๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- ๗) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- ๘) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- ๙) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

เทศบาลเมืองกำหนดไว้ในมาตราที่ ๕๓

- ๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐
- ๒) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- ๓) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- ๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
- ๕) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- ๖) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- ๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- ๘) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

^{๙๐}สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น, กรมการปกครอง, กองราชการส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครดินแดน, ๒๕๔๒), หน้า ๑๔๙-๑๕๑.

เทศบาลนครกำหนดไว้ในมาตราที่ ๕๖

- ๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓
- ๒) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- ๓) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- ๔) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
- ๕) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- ๖) จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- ๗) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- ๘) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว
- ๙) กิจการอื่น ๆ ตามมาตรา ๕๔

มีข้อสงสัยเกิดต่อประเด็นเรื่องหน้าที่ของเทศบาลประการหนึ่งก็คือ หน้าที่ของเทศบาลที่กฎหมายกำหนดไว้ทั้งหมด เทศบาลจะสามารถกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อไม่มีกฎหมายอื่นๆ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่นๆ อีกแล้วเทศบาลจึงจะสามารถกระทำได้ โดยเห็นได้จากการที่กฎหมายใช้คำนำหน้ามาตรานี้ว่า “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาล มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้...” คำว่า “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย” นั้น ทำให้หน้าที่ของเทศบาลถูกจำกัดไว้ แม้กฎหมายเทศบาลจะกำหนดให้เทศบาลทำหน้าที่นั้นได้ แต่ถ้ามีกฎหมายอื่นกำหนดเป็นอย่างอื่น เทศบาลก็ไม่อาจทำหน้าที่ดังกล่าวตามที่กฎหมายเทศบาลกำหนดได้ หรือกระทำได้อีกก็ด้วยข้อจำกัดตามที่กฎหมายอื่นๆ กำหนดเท่านั้น ดังนั้น แม้นว่าในข้อกฎหมายจะได้กำหนดภารกิจหน้าที่ของเทศบาลเอาไว้อย่างกว้างขวาง แต่ก็มิได้หมายความว่าเทศบาลจะสามารถกระทำได้ในทุกหน้าที่ เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายดังกล่าว นอกจากนั้นอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังได้กำหนดหน้าที่ของเทศบาลไว้ด้วยเช่นกันในมาตรา ๑๖ ให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- ๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- ๒) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- ๓) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- ๔) การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- ๕) การสาธารณสุขการ
- ๖) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- ๗) การพาณิชย์ และส่งเสริมการลงทุน
- ๘) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- ๙) การจัดการศึกษา
- ๑๐) การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส
- ๑๑) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

- ๑๒) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- ๑๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- ๑๔) การส่งเสริมกีฬา
- ๑๕) การส่งเสริมประชาธิปไตยความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ๑๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- ๑๗) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- ๑๘) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
- ๑๙) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- ๒๐) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- ๒๑) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- ๒๒) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- ๒๓) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย
โรงมหรสพและสาธารณูปโภคสถานอื่น ๆ
- ๒๔) การจัดการ การบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๒๕) การผังเมือง
- ๒๖) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- ๒๗) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- ๒๘) การควบคุมอาคาร
- ๒๙) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๓๐) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษา
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ๓๑) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ
ประกาศกำหนด

การที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ของเทศบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ไว้มากมายเช่นนี้ ก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรวมทั้งเทศบาล ต้องเตรียมตัวรับการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ งบประมาณ และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากรัฐบาล ตามทิศทางที่เป็นผลมาจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้กำหนดแผนและขั้นตอนให้มีการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่จากหน่วยงานราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้อำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมืองดังกล่าว ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในเทศบาล แต่ต้องแจ้งให้เทศบาลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากเทศบาลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรมหรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นของเทศบาลไปประกอบการพิจารณาดำเนินการนั้นด้วย

๑) เทศบาลในจังหวัดนครสวรรค์

สำหรับในจังหวัดนครสวรรค์นั้นมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นครั้งแรกในลักษณะของสุขาภิบาลขึ้นในเขตตลาดปากน้ำโพ โดยพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๗๕ เรียกว่า "สุขาภิบาลเมืองนครสวรรค์" ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๘ มีพื้นที่ปกครองประมาณ ๑.๔๗ ตารางกิโลเมตร และได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตปกครอง ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๙๓ ขยายพื้นที่เป็น ๘.๘๕ ตารางกิโลเมตร ครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๒๒ มีพื้นที่ปกครองประมาณ ๒๗.๘๗ ตารางกิโลเมตร ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๘ ก็ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็น เทศบาลนคร นครสวรรค์ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๓๘ เป็นต้นมา สำหรับเทศบาลอื่น ๆ นั้น เป็นต้นว่า เทศบาลเมืองชุมแสงได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัด นครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแต่เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาลท้องถิ่นชุมแสง และให้ฐานะเป็น เทศบาลเมืองนามว่า "เทศบาลเมืองชุมแสง"^{๙๑} มีเนื้อที่ ๑ ตารางกิโลเมตร ต่อมาท้องถิ่นเทศบาลเมือง ชุมแสง ได้มีความเจริญขยายตัวออกไปมีชุมชนหนาแน่นและขยายออกไปนอกเขตมากขึ้น กระทรวงมหาดไทยจึงเห็นควรให้ขยายเขต เทศบาลออกไปอีก เพื่อความเหมาะสมแก่การบริหาร กิจการท้องถิ่นยิ่งขึ้น จึงมี "พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัด นครสวรรค์ พ.ศ. ๒๔๙๘"^{๙๒} มีเนื้อที่ ๒.๔ ตารางกิโลเมตร

ส่วนเทศบาลเมืองตากลีนั้นจัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง เทศบาลตำบลตากลีน จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๒๔ อยู่ในท้องที่อำเภอตากลีนโดยยกฐานะจากสุขาภิบาลตากลีน อำเภอ ตากลีน จังหวัดนครสวรรค์ ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตากลีน ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๔ และต่อมา เทศบาลตำบลตากลีน ได้ยกฐานะเป็น เทศบาลเมืองตากลีน ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

^{๙๑}ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๕๒, ลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๘, หน้า ๑๗๗๓-๑๗๗๖.

^{๙๒}ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๔๕, ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๙๘, หน้า ๘๙๙-๙๐๒.

ปัจจุบันจังหวัดนครสวรรค์มีเทศบาลทั้งสิ้น ๑๘ แห่ง ดังนี้

ลำดับที่	อำเภอ	รายชื่อเทศบาล
๑.	อำเภอเมืองนครสวรรค์	๑. เทศบาลนคร นครสวรรค์ ๒. เทศบาลตำบลหนองเบน
๒.	อำเภอโกรกพระ	๑. เทศบาลตำบลโกรกพระ ๒. เทศบาลตำบลบางประมุง ๓. เทศบาลตำบลบางมะฝ่อ
๓.	อำเภอชุมแสง	๑. เทศบาลเมืองชุมแสง ๒. เทศบาลตำบลทับกฤช
๔.	อำเภอหนองบัว	๑. เทศบาลตำบลหนองบัว
๕.	อำเภอบรรพตพิสัย	๑. เทศบาลตำบลบรรพตพิสัย ๒. เทศบาลตำบลบ้านแดน
๖.	อำเภอเก้าเลี้ยว	๑. เทศบาลตำบลเก้าเลี้ยว
๗.	อำเภอตากาลี	๑. เทศบาลเมืองตากาลี ๒. เทศบาลตำบลช่องแค
๘.	อำเภอท่าตะโก	๑. เทศบาลตำบลท่าตะโก
๙.	อำเภอไพศาลี	๑. เทศบาลตำบลไพศาลี
๑๐.	อำเภอพยุหะคีรี	๑. เทศบาลตำบลพยุหะ ๒. เทศบาลตำบลทำนน้ำอ้อยม่วงหัก
๑๑.	อำเภอลาดยาว	๑. เทศบาลตำบลลาดยาว ๒. เทศบาลตำบลศาลเจ้าไก่ต่อ
๑๒.	อำเภอตากฟ้า	๑. เทศบาลตำบลตากฟ้า ๒. เทศบาลตำบลอุดมธัญญา
๑๓.	อำเภอแม่วงก์	- ไม่มี-
๑๔.	อำเภอชุมตาบง	- ไม่มี-
๑๕.	อำเภอแม่เปิน	- ไม่มี-

ตารางที่ ๒.๒ แสดงรายนามเทศบาลในจังหวัดนครสวรรค์

๒.๗.๓ องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงนับเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับพื้นฐาน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเจริญน้อยแต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนมากที่สุด

๑) โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลในยุคปัจจุบันดำเนินการตาม “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖”^{๙๓} ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมในครั้งนี้ สำคัญประการหนึ่งก็คือ ที่มาของคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล จากเดิมที่มาจากมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ตามกฎหมายใหม่นี้คณะผู้บริหารหรือผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เพื่อให้เหมือนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่นๆ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทของไทยในปัจจุบันจะมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยังเพิ่มอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการบำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อีกทั้งเพิ่มสิทธิของราษฎรในการถอดถอนกรรมการบริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนแก้ไขให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจเด็ดขาดในการจัดเก็บภาษีเองด้วยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในปัจจุบันมีรายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญดังนี้

(๑) ขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลที่กระจายอยู่ทั่วประเทศมีขนาดที่แตกต่างกัน โดยใช้เกณฑ์รายได้เป็นหลักในการพิจารณา แต่เดิมกระทรวงมหาดไทยแบ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น ๕ ชั้น ตามระดับของรายได้

- (๑.๑) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๑ มีรายได้ตั้งแต่ ๒๐ ล้านบาทขึ้นไป
- (๑.๒) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๒ มีรายได้ระหว่าง ๑๒-๒๐ ล้านบาท
- (๑.๓) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๓ มีรายได้ระหว่าง ๖-๑๒ ล้านบาท
- (๑.๔) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๔ มีรายได้ไม่เกิน ๖ ล้านบาท
- (๑.๕) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๕ มีรายได้ไม่เกิน ๓ ล้านบาท

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีจำนวนประชากรไม่ถึง ๒,๐๐๐ คน และไม่สามารถจะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมเข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน และมีการยกฐานะของสภาตำบลหลายแห่งให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้มีองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนทั้งหมด ๖,๖๑๖ แห่ง ในขณะเดียวกันเกณฑ์ในการแบ่งชั้นและจำนวนชั้นที่ใช้อยู่เดิมมีการยกเลิกโดยปัจจุบันหลักเกณฑ์และขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งออกเป็นดังนี้

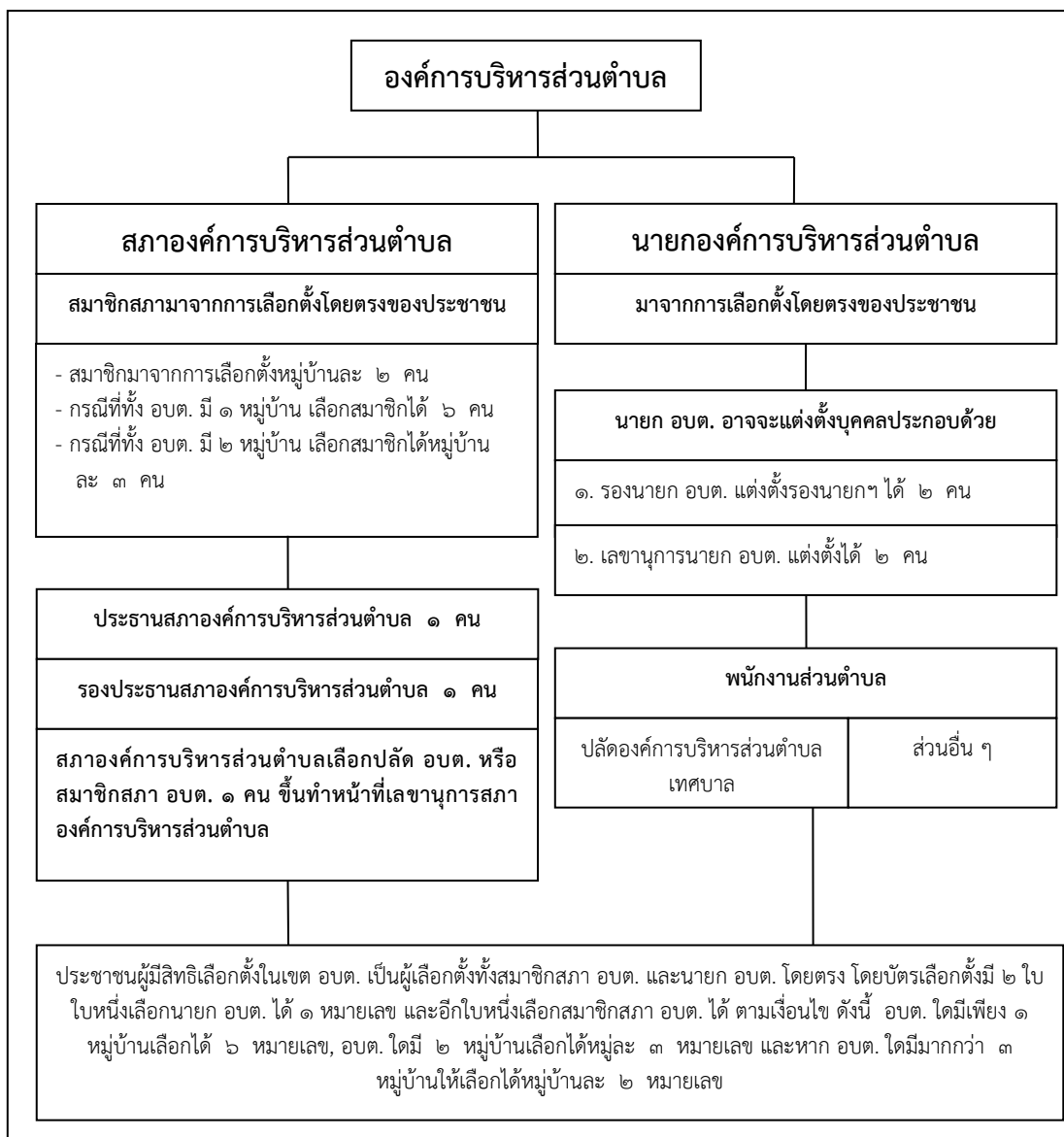
^{๙๓}โกวิทย์ พวงงาม, ศ.ดร., การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, หน้า ๒๘๓.

(๑.๑) ขนาดใหญ่ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ๒๐ ล้านบาทขึ้นไป

(๑.๒) ขนาดกลาง มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ๖-๒๐ ล้านบาท

(๑.๓) ขนาดเล็ก มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า ๖ ล้านบาท

๒) โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ. ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒.๕ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖^{๙๔}

^{๙๔}บุญอริ ยีหมะ, การปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๑๖๗.

๓) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นองค์กรหรืออำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ ที่สมาชิกสภา มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๒ คน ในกรณีที่เขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลใดมีเพียง ๒ หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ ๓ คน และหากองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๑ หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ๖ คน สำหรับอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการ บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่ม

(๓) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตาม กฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบข้อบังคับทางราชการ

ส่วนสมัยการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอต้องกำหนดให้สมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมกันครั้งแรกภายใน ๑๕ วันนับตั้งแต่วันที่มีการประกาศผลการ เลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครบตามจำนวน และให้มีการเลือกประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอีก ๑ คน พร้อมกัน นั้นก็ให้มีมติร่วมกันว่าในปีหนึ่งให้มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสมัยสามัญ ๒ สมัย หรือ มากกว่า ๒ สมัย แต่ไม่เกิน ๔ สมัย สมัยหนึ่งๆ ไม่เกิน ๑๕ วัน ทั้งนี้อาจจะมีการขยายเวลาการประชุม ออกไปได้อีก แต่จะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ สำหรับวันเริ่มประชุมสมัยสามัญประจำปีให้สภา องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้กำหนด

ขณะเดียวกันหากมีกรณีเร่งด่วนสำคัญและเห็นว่าจะมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือประชาชนในท้องถิ่น ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของสมาชิกที่มีอยู่ อาจทำคำร้องอื่นต่อนายอำเภอเพื่อขอให้เปิดการประชุมสภาสมัยวิสามัญได้ และ การประชุมสภาสมัยวิสามัญกำหนดไว้ไม่เกิน ๗ วัน แต่อาจขยายออกไปอีกได้แต่ต้องได้รับอนุญาต จากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นคราวๆ ไป คราวละ ๗ วัน

๔) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเช่นเดียวกัน มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่ วันเลือกตั้ง และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่ง แต่งตั้งจากบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ไม่เกิน ๒ คน และแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ไม่เกิน ๑ คนด้วย

นอกจากนั้นก่อนเข้ารับหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแถลงนโยบายต่อสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่มีการประกาศผลเลือกตั้ง และต้องจัดทำ รายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกปี สำหรับมีอำนาจหน้าที่ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกฯ และเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) วางระเบียบให้ทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

๒) อำนาจ หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย^{๕๕} ดังนี้

(๑) มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

(๒) มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

๒) รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้ง กำจัด

ขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล

๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

๗) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘) บำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือ

บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

(๓) มาตรา ๖๘ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำกิจการในเขตตนเองดังนี้

๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุมการกีฬาและสวนสาธารณะ

๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

^{๕๕}สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, พระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (ฉบับแก้ไข ๒๕๕๓).

- ๘) การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- ๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- ๑๐) ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- ๑๑) กิจการเกี่ยวกับพาณิชย์
- ๑๒) การท่องเที่ยว
- ๑๓) การผังเมือง

(๔) มาตรา ๖๙/๑ การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับว่าด้วยการนั้นและหลักเกณฑ์วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

๓) องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๑ แห่ง หลายแห่งก่อนหน้านั้นได้มีการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลไปบ้างแล้ว ขณะเดียวกันก็ยังมีอีกหลายแห่งที่กำลังอยู่ในช่วงดำเนินการขอยกฐานะสำหรับรายนามที่ยังคงสถานะปัจจุบันแยกเป็นรายอำเภอ มีดังนี้

ลำดับที่	อำเภอ	รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล
๑.	อำเภอเมืองนครสวรรค์	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลกลางแดด ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลเกรียงไกร ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลแควใหญ่ ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระหลวง ๘. องค์การบริหารส่วนตำบลบางม่วง ๙. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ ๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง ๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน ๑๒. องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทร ๑๓. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด ๑๔. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน ๑๕. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง ๑๖. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงเสนาท

ลำดับที่	อำเภอ	รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล
๒.	อำเภอโกรกพระ	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลโกรกพระ ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลยางตาล ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลนากลาง ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาแดง ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลเนินกุ่ม ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลเนินศาลา ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลหาดสูง
๓.	อำเภอชุมแสง	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลทับกฤช ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลพิบูล ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชโย ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไม้ ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลบางเคียน ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจา ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลพันลาน ๘. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหม้อ ๙. องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่สิงห์ ๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลชะมัง ๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลทับกฤชใต้
๔.	อำเภอหนองบัว	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกลับ ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลธารทหาร ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยร่วม ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วใต้ ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยใหญ่ ๘. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งทอง ๙. องค์การบริหารส่วนตำบลวังบ่อ
๕.	อำเภอบรรพตพิสัย	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าจิว ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาหงาย ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลหูกวาง ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างทอง ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลตาซัด ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลตาสังข์ ๘. องค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง

ลำดับที่	อำเภอ	รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล
		๙. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด ๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาสูง ๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงปลาทุ ๑๒. องค์การบริหารส่วนตำบลเจริญผล
๖.	อำเภอแก้งะเลี้ยว	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลมหาโพธิ ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเต่า ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลหัวดง
๗.	อำเภอตากาลี	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลตากาลี ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลจันเสน ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหอม ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหวาย ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหม้อ ๘. องค์การบริหารส่วนตำบลสร้อยทอง ๙. องค์การบริหารส่วนตำบลลาดทิพรส ๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลพรหมนิมิต
๘.	อำเภอท่าตะโก	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะโก ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลพนมรอก ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลหัวถนน ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลสายลำโพง ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลวังมหากร ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนคา ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลทำนบ ๘. องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหญ่ ๙. องค์การบริหารส่วนตำบลพนมเศษ ๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง

ลำดับที่	อำเภอ	รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล
๙.	อำเภอไพศาลี	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเตี๋ย ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลลำโรงชัย ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำลัด ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้อ ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประสาท ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลวังข่อย ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม ๘. องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี
๑๐.	อำเภอพยุหะคีรี	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลเนินมะกอก ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมเขาบ่อแก้ว ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทอง ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำทรง ๘. องค์การบริหารส่วนตำบลเขากะลา ๙. องค์การบริหารส่วนตำบลสระทะเล
๑๑.	อำเภอลาดยาว	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลลาดยาว ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำหอม ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลวังม้า ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลวังเมือง ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลสร้อยละคร ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลมาบแก ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ๘. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองนมวัว ๙. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลเนินขี้เหล็ก ๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าไก่ต่อ ๑๒. องค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว
๑๒.	อำเภอตากฟ้า	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลตากฟ้า ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลสุขสำราญ ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพิบูล ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลพุนกยูง ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชายธง

ลำดับที่	อำเภอ	รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล
๑๓.	อำเภอแม่वंงก์	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่वंงก์ ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เลย์ ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซ่าน ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชนกัน
๑๔.	อำเภอชุมตาบง	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลชุมตาบง ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลปางสวรรค์
๑๕.	อำเภอแม่เปิน	๑. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เปิน

ตารางที่ ๒.๓ แสดงรายนามองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าได้มีผู้สนใจทำวิจัยเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้หลายท่าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอในรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๘.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม

วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า อปปรานิชธรรม ๗ ผู้บริหารควรยึดหลักธรรม อปปรานิชธรรม ๗ ในการครองใจคนประยุกต์ใช้กับทักษะภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้ง^{๙๖}

นภดล สุรน์ครินทร์ ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านขนาดของ อบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต. แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.^{๙๗}

^{๙๖}วรภาส ประสมสุข และ นิพนธ์ กินาวงศ์, “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม”, *วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๐).

^{๙๗}นภดล สุรน์ครินทร์, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต* สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗).

จารีรัตน์ ปรกแก้ว และคณะ ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนในระบบกับชุมชนเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาพื้นที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นบุรีรัมย์ ในเขตการเคลื่อนไหวของโรงเรียนชุมชนอีสาน” ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของหลักอุปถัมภ์หรือการใช้หลักการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นประจำ และต่อเนืองนั้น เป็นการคาดหวังให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ของการประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ปรับจากเดิมเป็นวัฒนธรรมแห่งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมแบบแนวดิ่งและมักเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว โดยแต่เดิมชุมชนมักเข้าร่วมประชุมเพื่อมารับแจ้งข่าวสาร หรือมารับนโยบายการบริจาคสนับสนุน ปรับมาเป็นวัฒนธรรมแห่งความสัมพันธ์แบบแนวราบ ที่ทั้งฝ่ายโรงเรียนและชุมชน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกันอย่างเสมอภาค เคียงบ่าเคียงไหล่^{๔๘}

สุมพร ปุณฺณาคม ได้วิจัยเรื่อง การบริหารการจัดการที่ดีกับหลักพุทธศาสนา สรุปได้ว่าประเทศไทยในปัจจุบันประสบปัญหาสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ปัญหาที่ทำให้เกิดสภาวะครั้งนี้เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนเนื่องจากมีปัจจัย และเงื่อนไขภายนอกและภายในหลายประการที่เข้ามาเกี่ยวข้อง จนในที่สุดประเทศไทยจำเป็นต้องหาทางออก โดยการเจรจาขอความช่วยเหลือทางการเงินจาก International Monetary Fund (IMF) เพื่อนำเงินมากู้วิกฤติทางเศรษฐกิจในครั้งนี้ เงื่อนไขหนึ่ง que ประเทศไทยจะต้องมี good governance และสามารถสรุปค่านี้ออกมาเป็น ๑) ความซื่อสัตย์สุจริต ๒) ความโปร่งใส ๓) ความพร้อมที่จะชี้แจงหรือได้รับการตรวจสอบจากบุคคล หรือสถาบันอื่น ๔) การมีส่วนร่วมของสาธารณชน ๕) การพยากรณ์ได้ ๖) การปกครองแบบประชาธิปไตย ๗) การปกครองโดยกฎหมาย ๘) สิทธิมนุษยชน ๙) ความเสมอภาค ๑๐) สังคมประชา ๑๑) เศรษฐกิจพอเพียง ๑๒) ประสิทธิภาพ ๑๓) ประสิทธิผล ๑๔) ประหยัด ๑๕) คุณธรรมและจริยธรรมและนำหลักทางพุทธศาสนาที่เป็นหลักธรรมคำสอนนำมาใช้เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารการจัดการที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทย ในการปกครองเพื่อให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับทักษะทางการบริหาร ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา ๑ โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับทักษะทางการบริหาร ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา ๑ ซึ่งแบ่งทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ออกเป็น ๓ ด้าน ตามทฤษฎีของแคทท์ (Katz) คือ ๑) ทักษะด้านคตินิยม ๒) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ๓) ทักษะทางด้านเทคนิค

^{๔๘}จารีรัตน์ ปรกแก้ว และคณะ, “โครงการศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนในระบบกับชุมชนเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาพื้นที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นบุรีรัมย์ ในเขตการเคลื่อนไหวของโรงเรียนชุมชนอีสาน”, รายงานวิจัยฉบับย่อ, (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๔๖).

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่ พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จะเห็นว่าความคิดเห็นผู้บริหารเรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ^{๙๙}

๑) ทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ด้านคุณคตินิยมน้อย ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านคุณคตินิยมอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย

๒) ทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย

๓) ทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ ด้านเทคนิคผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางการบริหาร ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านเทคนิคอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และ บุญมี ลี ได้วิจัยเรื่อง “ตัวชี้วัด ธรรมภิบาล” โดยสรุปแนวคิดเกี่ยวกับธรรมภิบาลได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการปกครองที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยในประเทศไทย จึงมีการเสนอแนะกล่าวถึงแนวคิดนี้อย่างกว้างขวางอีกทั้งมีความพยายามที่จะให้มีการนำแนวคิดธรรมภิบาลไปสู่การปฏิบัติ มีการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า ถ้าระบบบริหารราชการมีความยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ นอกจากจะมีส่วนทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพแล้วยังสร้างความเชื่อถือทั้งใน และต่างประเทศ และสามารถนำไปสู่การลดการทุจริต ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศได้ ในประเทศไทยได้มีองค์กรของทางราชการ เช่น สำนักงาน ก.พ. กระทรวงมหาดไทย และสถาบันการศึกษาได้เริ่มนำหลักธรรมภิบาลไปปรับใช้กับการปฏิบัติงาน ซึ่งเรียกว่า ยังอยู่ในช่วงของการใช้ได้ไม่นานนัก ซึ่งจะต้องติดตามเพื่อประเมินระดับความสำเร็จของการมีธรรมภิบาลต่อไปในอนาคต แม้แต่กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้มีบทบัญญัติที่กล่าวถึงรัฐบาลกับธรรมภิบาลในประเด็นสำคัญ เช่น ความโปร่งใส มีการตรวจสอบ ความมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทำนองเดียวกันกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำลังจะถูกประเมินข้อดีและข้อเสีย เพื่อจะมีการแก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนต่อไป จึงเป็นเรื่องที่ต้องติดตามว่าหลักธรรมภิบาลที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขประการใดในอนาคต^{๑๐๐}

สรุป องค์กรจำเป็นต้องมีคุณสมบัติในการบริหารงานเป็นเลิศ สิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง เรื่องของธรรมภิบาล มีหลักธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรียกว่า อปปริหานิยธรรม ๗ ความหมายในหัวข้อธรรมว่า ธรรมเป็นเหตุแห่งความไม่เสื่อม หรือหมายความว่า ไม่เป็นเหตุแห่งความหายนะ (ทานิยธรรม) คือ ผู้ใดประพฤติปฏิบัติแล้ว ก็มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างเดียว ซึ่งการบริหารตามแนวทางคุณธรรมที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ อาจดำเนินการโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม

^{๙๙}สุยมพร ปุณฺณาคม, การบริหารการจัดการจัดการที่ดี (good governance) กับลักษณะพระพุทธศาสนา, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑).

^{๑๐๐}บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ บุญมี ลี, ตัวชี้วัดธรรมภิบาล, รายงานการวิจัย, ๒๕๔๔, หน้า ๔๗.

แนวคิดใดแนวคิดหนึ่งหรือหลายแนวคิดจากที่ได้เสนอไว้ข้างต้นก็ได้ และเพื่อให้บังเกิดผลจริงในทางปฏิบัติ ทุกฝ่ายทุกหน่วยงาน และชุมชนควรจะได้สร้างและกำหนด “แนวทางปฏิบัติ” รวมทั้ง “ตัวชี้วัดคุณธรรม” อย่างชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งนำตัวชี้วัดดังกล่าวนั้นไปใช้ในการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อจะารู้และเข้าใจว่าหน่วยงาน และ/หรือบุคคล ได้มีการนำการบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรมไปคิดและปฏิบัติจริงเป็นประจํามากน้อยหรือไม่เพียงใด

ที่	นักวิจัย	แนวคิดหลัก
๑	วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์ (๒๕๕๐).	หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ผลการวิจัย พบว่า อปปรานิชธรรม ๗ ผู้บริหารการศึกษาควร ยึดหลักธรรม อปปรานิชธรรม ๗ ในการครองใจคน ประยุกต์ใช้กับทักษะภาวะผู้นำ และการบริหาร ความขัดแย้ง
๒	จารีรัตน์ ปรกแก้ว และคณะ (๒๕๔๖).	หลักอปรานิชธรรม หรือการใช้หลักการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นประจํา และต่อเนื่องนั้น เป็นการคาดหวังให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ของการประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
๓	สยมพร ปุญญาคม (๒๕๔๑).	การบริหารจัดการที่ดีกับหลักศาสนา ๑) ความซื่อสัตย์สุจริต ๒) ความโปร่งใส ๓) ความพร้อมที่จะชี้แจงหรือได้รับการตรวจสอบจากบุคคล หรือสถาบันอื่น ๔) การมีส่วนร่วมของสาธารณชน ๕) การพยากรณ์ได้ ๖) การปกครองแบบประชาธิปไตย ๗) การปกครองโดยกฎหมาย ๘) สิทธิมนุษยชน ๙) ความเสมอภาค ๑๐) สังคมประชา ๑๑) เศรษฐกิจพอเพียง ๑๒) ประสิทธิภาพ ๑๓) ประหยัด ๑๔) คุณธรรมและจริยธรรมนำมาใช้
๔	นภดล สุรนครินทร์ (๒๕๔๗).	การนำหลักธรรมมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านบุคคล
๕	บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ บุญมี ถี (๒๕๔๔, หน้า ๔๗).	ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลเป็นหลักปกครองที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยในไทย ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ระบบบริหารราชการมีความยุติธรรมโปร่งใส และตรวจสอบได้

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรม

๒.๘.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสมานฉันท์

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีบุคคลและส่วนงานหลายหน่วยที่ให้ความสนใจที่จะทำการศึกษาความสมานฉันท์ซึ่งผู้วิจัยพอจะประมวลมาได้ ดังนี้

พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร.^{๑๑๑} ได้ศึกษาวิจัย "ภาวะผู้นำเชิงพุทธกับการจัดการความขัดแย้งในสังคมไทย" พบว่า ภาวะของผู้นำเชิงพุทธที่จะสามารถจัดการความขัดแย้งในสังคมไทยได้ดีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปกครองตน ปกครองคนและปกครองงาน โดยมี ๒๐ หลักธรรมที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร สำหรับหลักการสร้างความสามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมซึ่งเป็นหลักคิดหลักธรรมในการทำงานร่วมกันในองค์กรและอยู่ร่วมกันในสังคม มีอยู่ ๑๐ ขั้นตอนที่จะนำสันติสุข สันติภาพ และภารดรภาพมาสู่องค์กรและสังคมได้ คือ ๑) มองกันในแง่ดี ๒) มีไมตรีจิตที่ดีต่อกัน ๓) สร้างสรรค์ความดี ๔) นึกถึงความดีของกัน ๕) ร่วมกันรักษามิระเปียบวินัย ๖) มีหัวใจพระพรหม ๗) สร้างสมความสามัคคี ๘) มั่นใจความเสียสละ ๙) ลดมานะทิฎฐิ และ ๑๐) ไม่อคติต่อกัน

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิตฺยบุนยากร)^{๑๑๒} ได้ศึกษาวิจัย “รูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี : ศึกษาวิเคราะห์กรณีลุ่มน้ำตาซ้าง จ.เชียงใหม่” พบว่า จากการบูรณาการรูปแบบการจัดการความขัดแย้งมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบตามที่ปรากฏในประเทศตะวันตก ตะวันออก ประเทศไทย พระพุทธศาสนา และลุ่มน้ำแม่ตาซ้าง ทำให้พบรูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธีเชิงบูรณาการที่มีชื่อว่า “ธัมมิกมัชฌิมิวิธี” หมายถึง วิธีแบบกลาง หรือ ข้อตกลงแบบกลาง (มัชฌิมิวิธี) ที่เกิดการประสาน สอดคล้อง พอเหมาะพอดี โดยการวิเคราะห์และการประเมินจากทางเลือกหลายๆ ทางที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันหาทางออก และมีฉันทามติร่วมกันว่า “เป็นทางเลือกที่ดีที่สุด” โดยมี “ความชอบธรรม (ธัมมิกิวิธี)” เป็นแกนหลัก กล่าวคือ ๑) ดำเนินการต่อหน้าผู้มีส่วนได้เสีย ๒) ดำเนินการด้วยความโปร่งใส ๓) ยุติธรรม ๔) สามารถตรวจสอบได้ ๕) รับผิดชอบต่อผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น ๖) ถูกต้อง ๗) ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติร่วมกันได้จริง ๘) เหมาะสมกับสถานการณ์ เหตุและปัจจัย ๙) ได้ประโยชน์ทุกฝ่าย และ ๑๐) เคารพในสิทธิของผู้อื่นหรือสิ่งอื่น สำหรับวิธีการหรือข้อปฏิบัติแบบกลางที่สามารถนำไปจัดการความขัดแย้งประกอบด้วยชุดวิธีใหญ่ๆ ๗ ชุด กล่าวคือ การเจรจาตนเอง การเจรจาไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง การไต่สวน การมีส่วนร่วม การใช้อินญาโตตุลาการ การใช้กระบวนการทางศาล และการออกกฎหมาย ซึ่งชุดวิธีเหล่านี้จำเป็นที่จะต้องใช้กลยุทธ์ต่างๆ เช่น การประนีประนอม การโน้มน้าว การโอนอ่อนผ่อนตาม และการเผชิญหน้า เป็นต้น

^{๑๑๑}พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร., “ภาวะผู้นำเชิงพุทธกับการจัดการความขัดแย้งในสังคมไทย”, รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์), ๒๕๕๓.

^{๑๑๒}พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิตฺยบุนยากร), วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๔๗.

ชลากร เทียนส่องใจ^{๑๐๓} ได้ทำการศึกษาวิจัย “การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางเชิงพุทธ : หลักการและเครื่องมือสำหรับการจัดการความขัดแย้ง” พบว่า หลักการและวิธีการในการเจรจาไกล่เกลี่ยเชิงพุทธ ประกอบไปด้วย ๙ ขั้นตอนได้แก่ ๑) คุ่มสติ (Mindfulness Control) ๒) ทำหน้าที่กัลยาณมิตร (Education Process) ๓) สื่อสารอย่างลึกซึ้ง (Deep Communication) ๔) วิเคราะห์เรื่องราว (Issues Analysis) ๕) เข้าถึงวิธีการ (Approaching to Strategies) ๖) คิดอย่างแยบคาย (Thinking Wisely) ๗) หาจุดสนใจ (Interest Finding) ๘) เสนอทางเลือก (Option Creating) และ ๙) สร้างสัมพันธ์ภาพอันดี (New Relationship Building) ทั้ง ๙ ข้อที่กล่าวมานี้สามารถสรุปได้เป็นรูปแบบของพุทธวิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๓ ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ ๑) ขั้นตอนกัลยาณมิตร ๒) ขั้นตอนโยนิโสมนสิการ และ ๓) ขั้นตอนการจัดการปัญหาความขัดแย้ง

อธิเทพ ผาธา^{๑๐๔} ได้ศึกษาวิจัย “การศึกษารูปแบบและกระบวนการแก้ปัญหาในพระพุทธศาสนาเถรวาท : ศึกษาเฉพาะกรณีอธิกรณสมณะ ๗ และ กฎนิกกรรมของมหาเถรสมาคมในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว พบว่า

๑) อธิกรณสมณวิธีเป็นรูปแบบและกระบวนการแก้ไขปัญหาอธิกรณที่มีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาพระธรรมวินัยใน ๒ เรื่องคือเรื่องที่มีโทษและไม่มีโทษ ๒) อธิกรณสมณวิธีเป็นรูปแบบและกระบวนการแก้ไขปัญหาของพระธรรมวินัย ๓) อธิกรณสมณวิธีเป็นรูปแบบและกระบวนการแก้ไขปัญหา ที่ถือเอาพระธรรมวินัยเป็นกรอบในการดำเนินการสูงสุด ๔) อธิกรณสมณวิธีเป็นรูปแบบและกระบวนการแก้ไขปัญหาที่มีผู้ดำเนินการคือสงฆ์โดยมีพระวินัยธรเป็นประธานใช้อำนาจผ่านทางสังฆกรรมตามพระธรรมวินัย ๕) อุปสรรค ปัญหาของอธิกรณสมณวิธี คือ (๑) สงฆ์ผู้ดำเนินการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยเนื่องจากความไม่รู้ (๒) สังฆมณฑลไม่มีความเป็นเอกภาพเนื่องจากไม่เคารพในมติสงฆ์ (๓) ผู้ละเมิดพระธรรมวินัยไม่มีความละอาย โง่เขลาฝืนมติไม่เคารพการตัดสินของพระวินัยธรและสงฆ์ (๔) สังฆมณฑลขาดผู้นำที่เข้มแข็ง ๖) ในอนาคต ควรมีการประยุกต์รูปแบบกระบวนการแก้ไขปัญหาคณะสงฆ์ให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและเหมาะสมกับยุคสมัย ด้วยการจัดการศึกษาเพื่อให้คณะสงฆ์ทุกระดับมีความรู้เกี่ยวกับหลักพระธรรมวินัยและกฎหมาย

^{๑๐๓} ชลากร เทียนส่องใจ, “การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางเชิงพุทธ : หลักการและเครื่องมือสำหรับการจัดการความขัดแย้ง”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

^{๑๐๔} อธิเทพ ผาธา, “การศึกษารูปแบบและกระบวนการแก้ปัญหาในพระพุทธศาสนาเถรวาท : ศึกษาเฉพาะกรณีอธิกรณสมณะ ๗ และ กฎนิกกรรมของมหาเถรสมาคมในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๓๕”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๙.

จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย^{๑๐๕} ได้ทำการศึกษาวิจัย “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ : การปรับกระบวนการที่ศูนย์กระบวนการยุติธรรมไทย” พบว่า ประการแรก กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (restorative justice) มีลักษณะสำคัญในทางวิชาการ ทางปฏิบัติ คือ เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมซึ่งมีลักษณะของ “ปรัชญา แนวคิด และทฤษฎี” ซึ่งมีกรอบที่คนมุ่งสู่ความสันติสุขสมานฉันท์ทางสังคมที่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายนั้นได้ด้วย “กระบวนการวิธีเชิงสมานฉันท์” (restorative justice process) ใช้เป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้หลายระดับรวมทั้งระดับที่มีการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นชั้นที่มีความขัดแย้งสูงสุดในสังคม ประการที่สอง การเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่ศูนย์และวิธีปฏิบัติว่าด้วย “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์” ที่เกิดขึ้นในสังคมและกระบวนการยุติธรรมไทยนั้น อธิบายได้ด้วยกรอบแนวคิดความสัมพันธ์เชิงเหตุผลที่ยึดเหนี่ยวเหตุการณ์เหล่านี้ไว้ด้วยกันระหว่าง “อิทธิพลของโลกาภิวัตน์ ที่นำพากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์สู่รัฐ - สังคม - กระบวนการยุติธรรมไทย” อันเป็น ปัจจัยภายนอก (outside-in) และความเชื่อมโยงของกระบวนการยุติธรรม การเคลื่อนไหวทางสังคมกับการรับมาใช้ของผู้นำการเปลี่ยนแปลงอันเป็น ปัจจัยภายใน (inside-out) ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดขึ้นของกระแสความนิยมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มีการปรับกระบวนการที่ศูนย์กระบวนการยุติธรรม และนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในสังคมไทยตามลำดับ

อัครเดช พรหมกัลป์^{๑๐๖} ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า สำหรับความขัดแย้งระดับบุคคลในภาพรวม พบว่า ปัญหาความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นในระดับมาก ($x=๓.๗๖$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีเพียงสาเหตุความขัดแย้งที่เกิดจากความเชื่อ ค่านิยม เท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ($x=๓.๔๔$) ส่วนด้านอื่นๆ นั้นอยู่ในระดับมาก ส่วนความขัดแย้งระดับองค์กรในภาพรวม พบว่า ปัญหาความขัดแย้งระดับองค์กรในสังคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($x=๓.๙๐$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสำหรับหลักการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมนั้น เป้าหมายที่สำคัญคือจะต้องทำให้เกิดสามัคคีธรรม โดยทุกคนทุกฝ่ายจะต้องประพฤติปฏิบัติดีต่อกันด้วยเมตตา พุทจาตีต่อกันด้วยเมตตา คิดดีต่อกันด้วยเมตตา แบ่งปันลาภผล ที่ได้มาอย่างเท่าเทียม ดำรงตนและยึดมั่นศรัทธาในศีล และมีความเห็นพ้องต้องกันเป็นอาจิม ส่วนวิธีการหรือรูปแบบที่จะได้มาซึ่ง “สามัคคีธรรม” นั้นทุกคนทุกฝ่ายจะต้องพัฒนาและกอบกู้ความเป็นพี่เป็นน้องที่แสดงความรัก ความผูกพัน ความหวังหาอาหาร ความช่วยเหลือเกื้อกูล ความร่วมแรงร่วมใจ และความเสมอภาคเท่าเทียม ให้เกิดขึ้นในชุมชนหรือท้องถิ่น ขณะเดียวกันการรังเกียจเดียดฉันท์ การแบ่งแยกแตกต่าง และการเอาใจเอาเปรียบจะต้องช่วยกันสกัดและสลายไม่ให้เกิดขึ้นเป็นอันขาด หากดำเนินการตามแนวทางนี้ความสงบสุขและความมีสันติสุขก็จะคืนกลับมาสู่องค์กรและท้องถิ่น

^{๑๐๕} จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย, “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: การปรับกระบวนการที่ศูนย์กระบวนการยุติธรรมไทย”, *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘).

^{๑๐๖} อัครเดช พรหมกัลป์, “การพัฒนาารูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ^{๑๐๗} ได้รายงานวิจัยเรื่อง สันติวิถีเริ่มต้นที่ชุมชน : กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสันติสุขภาคเหนือของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีบทบาทในการสร้างสันติสุขในชุมชนด้วยวิธีการ การทำหน้าที่ควบคุมทางสังคม โดยการควบคุมการใช้ทรัพยากรของชุมชน การควบคุมทางจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของคนในชุมชนและกำกับกติกาของชุมชนและ การสร้างความสมานฉันท์ภายในชุมชนในรูปแบบการร่วมด้วยช่วยกันก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ร่วมใจอันดีในชุมชน และสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและรูปแบบในการสร้างความยุติธรรม เป็นเครื่องมือในการกำกับควบคุมความเชื่อของคนที่มีต่อน้ำและป่า ก่อให้เกิดกติกาที่ใช้อำนวยความสะดวกในการแบ่งปันน้ำในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา คือ สีสสามัญญตา และทิสสามัญญตา ก่อให้เกิดชุมชนสันติสุข ที่ทุกคนในชุมชนอยู่ร่วมกันด้วยความสมานฉันท์กลมเกลียว

สถาบันพระปกเกล้า^{๑๐๘} ได้รายงานวิจัยเรื่อง การสร้างความปรองดองแห่งชาติ ต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ พอสรุปได้กล่าวคือ แนวคิดและกระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์นั้นมีความเปราะบางและต้องอาศัยเวลาและความอดทนจากทุกฝ่าย เป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของการยุติความรุนแรง การหาข้อตกลง ซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดว่าความรุนแรงไม่อาจนำมาซึ่งเป้าหมายและทางออกที่ยั่งยืนในส่วนของสร้างความปรองดองในสังคม ซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดของความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านและการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง โดยทั้งหมดนี้จะดำเนินไปเพื่อยุติความรุนแรง ลดความเกลียดชังแตกแยก สร้างความไว้วางใจและฟื้นคืนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่เคยขัดแย้งกันรุนแรง และนำไปสู่สังคมปรองดองที่ผู้คนซึ่งมีความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นทางความคิดความเชื่อชาติพันธุ์ วัฒนธรรม หรือสถานทางสังคม เศรษฐกิจ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ในแง่ที่สามารถจัดการกับความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นปกติธรรมดาของสังคม โดยไม่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงระหว่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสมานฉันท์ พบว่า หากมีการนำเอาพุทธวิธีมาเป็นส่วนหนึ่งในการประยุกต์ใช้ สามารถที่จะเป็นทางเลือกที่ทำให้ทุกคนทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจและเกิดโมตรจิตที่ดีต่อกัน มากกว่าการนำเอาระบบหรือกระบวนการทางกฎหมายมาดำเนินการ ถือเป็นแนวทางเลือกที่ก่อให้เกิดผลการแก้ไขปัญหาที่เกิดความยั่งยืนและได้รับการยอมรับโดยทั่วกันมากกว่าวิธีการอื่น ๆ

^{๑๐๗}พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, “สันติวิถีเริ่มต้นที่ชุมชน : กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสันติสุขภาคเหนือของประเทศไทย”, รายงานการวิจัย, (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

^{๑๐๘}สถาบันพระปกเกล้า, “การสร้างความปรองดองแห่งชาติ”, รายงานการวิจัย, (เสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ, ๒๕๕๕), หน้า ๒๓.

นักวิจัย	สิ่งที่ค้นพบ														
<p>พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร., , รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓)</p>	<p>ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่จะสามารถจัดการความขัดแย้งในสังคมไทยได้ดีนั้นจะต้อง</p> <table border="0"> <tr> <td>๑) มองกันในแง่ดี</td> <td>๒) มีเมตริจิตที่ดีต่อกัน</td> </tr> <tr> <td>๓) สร้างสรรค์ความดี</td> <td>๔) นึกถึงความดีของกัน</td> </tr> <tr> <td>๕) ร่วมกันรักษามีระเบียบวินัย</td> <td>๖) มีหัวใจพระพรหม</td> </tr> <tr> <td>๗) สร้างสมความสามัคคี</td> <td>๘) มั่งมีความเสียสละ</td> </tr> <tr> <td>๙) ถอดมานะทิฎฐิ</td> <td>๑๐) ไม่อคติต่อกัน</td> </tr> </table>	๑) มองกันในแง่ดี	๒) มีเมตริจิตที่ดีต่อกัน	๓) สร้างสรรค์ความดี	๔) นึกถึงความดีของกัน	๕) ร่วมกันรักษามีระเบียบวินัย	๖) มีหัวใจพระพรหม	๗) สร้างสมความสามัคคี	๘) มั่งมีความเสียสละ	๙) ถอดมานะทิฎฐิ	๑๐) ไม่อคติต่อกัน				
๑) มองกันในแง่ดี	๒) มีเมตริจิตที่ดีต่อกัน														
๓) สร้างสรรค์ความดี	๔) นึกถึงความดีของกัน														
๕) ร่วมกันรักษามีระเบียบวินัย	๖) มีหัวใจพระพรหม														
๗) สร้างสมความสามัคคี	๘) มั่งมีความเสียสละ														
๙) ถอดมานะทิฎฐิ	๑๐) ไม่อคติต่อกัน														
<p>พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิธิบุญยากร), (วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตร์ดุสิต, บัณฑิต, ๒๕๕๗)</p>	<p>รูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธีที่มีชื่อว่า “ธัมมิกมัชฌิมวิธี” ที่จะต้อง</p> <table border="0"> <tr> <td>๑) ดำเนินการต่อหน้าผู้มีส่วนได้เสีย</td> <td>๒) ดำเนินการด้วยความโปร่งใส</td> </tr> <tr> <td>๓) ยุติธรรม</td> <td>๔) สามารถตรวจสอบได้</td> </tr> <tr> <td>๕) รับผิดชอบต่อผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น</td> <td>๖) ถูกต้อง</td> </tr> <tr> <td>๗) ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติร่วมกันได้จริง</td> <td></td> </tr> <tr> <td>๘) เหมาะสมกับสถานการณ์ เหตุและปัจจัย</td> <td></td> </tr> <tr> <td>๙) ได้ประโยชน์ทุกฝ่าย</td> <td></td> </tr> <tr> <td>๑๐) เคารพในสิทธิของผู้อื่นหรือสิ่งอื่น</td> <td></td> </tr> </table> <p>สำหรับวิธีการหรือข้อปฏิบัติ ประกอบด้วย การเจรจาตนเอง การเจรจาไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง การไต่สวน การมีส่วนร่วม การใช้ อนุญาโตตุลาการ การใช้กระบวนการทางศาล และการออกกฎหมาย</p>	๑) ดำเนินการต่อหน้าผู้มีส่วนได้เสีย	๒) ดำเนินการด้วยความโปร่งใส	๓) ยุติธรรม	๔) สามารถตรวจสอบได้	๕) รับผิดชอบต่อผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น	๖) ถูกต้อง	๗) ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติร่วมกันได้จริง		๘) เหมาะสมกับสถานการณ์ เหตุและปัจจัย		๙) ได้ประโยชน์ทุกฝ่าย		๑๐) เคารพในสิทธิของผู้อื่นหรือสิ่งอื่น	
๑) ดำเนินการต่อหน้าผู้มีส่วนได้เสีย	๒) ดำเนินการด้วยความโปร่งใส														
๓) ยุติธรรม	๔) สามารถตรวจสอบได้														
๕) รับผิดชอบต่อผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น	๖) ถูกต้อง														
๗) ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติร่วมกันได้จริง															
๘) เหมาะสมกับสถานการณ์ เหตุและปัจจัย															
๙) ได้ประโยชน์ทุกฝ่าย															
๑๐) เคารพในสิทธิของผู้อื่นหรือสิ่งอื่น															
<p>ชลากร เทียนส่องใจ, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิต, บัณฑิต, (มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔)</p>	<p>หลักการและวิธีการในการเจรจาไกล่เกลี่ยเชิงพุทธ ประกอบไปด้วย ๙ ขั้นตอนได้แก่</p> <table border="0"> <tr> <td>๑) คุณสมบัติ</td> <td>๒) ทำหน้าที่กัลยาณมิตร</td> </tr> <tr> <td>๓) สื่อสารอย่างลึกซึ้ง</td> <td>๔) วิเคราะห์เรื่องราว</td> </tr> <tr> <td>๕) เข้าถึงวิธีการ</td> <td>๖) คิดอย่างแยบคาย</td> </tr> <tr> <td>๗) หาจุดสนใจ</td> <td>๘) เสนอทางเลือก</td> </tr> <tr> <td>๙) สร้างสัมพันธภาพอันดี</td> <td></td> </tr> </table>	๑) คุณสมบัติ	๒) ทำหน้าที่กัลยาณมิตร	๓) สื่อสารอย่างลึกซึ้ง	๔) วิเคราะห์เรื่องราว	๕) เข้าถึงวิธีการ	๖) คิดอย่างแยบคาย	๗) หาจุดสนใจ	๘) เสนอทางเลือก	๙) สร้างสัมพันธภาพอันดี					
๑) คุณสมบัติ	๒) ทำหน้าที่กัลยาณมิตร														
๓) สื่อสารอย่างลึกซึ้ง	๔) วิเคราะห์เรื่องราว														
๕) เข้าถึงวิธีการ	๖) คิดอย่างแยบคาย														
๗) หาจุดสนใจ	๘) เสนอทางเลือก														
๙) สร้างสัมพันธภาพอันดี															
<p>อธิเทพ ผาธา, วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตร์ดุสิต, (มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙)</p>	<p>รูปแบบและกระบวนการแก้ปัญหาในพระพุทธศาสนาเถรวาท</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. อธิกรณสมถวิธีเป็นรูปแบบและกระบวนการแก้ไขปัญหา อธิกรณที่มีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาพระธรรมวินัยใน ๒ เรื่อง คือ เรื่องที่มีโทษและไม่มีโทษ ๒. อธิกรณสมถวิธีเป็นรูปแบบและกระบวนการแก้ไขปัญหาของพระธรรมวินัย ๓. อธิกรณสมถวิธีเป็นรูปแบบและกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ถือเอาพระธรรมวินัยเป็นกรอบในการดำเนินการสูงสุด 														

นักวิจัย	สิ่งที่ค้นพบ
	<p>๔. อธิกรณสมถวิธีเป็นรูปแบบและกระบวนการแก้ไขปัญหาที่มีผู้ดำเนินการคือสงฆ์โดยมีพระวินัยธรเป็นประธาน ใช้อำนาจผ่านทางสังฆกรรมตามพระธรรมวินัย</p> <p>๕. อุปสรรคและปัญหาของอธิกรณสมถวิธี คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) สงฆ์ผู้ดำเนินการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยเนื่องจากความไม่รู้ ๒) สังฆมณฑลไม่มีความเป็นเอกภาพเนื่องจากไม่เคารพในมติสงฆ์ ๓) ผู้ละเมิดพระธรรมวินัยไม่มีความละอาย โง่เขลาและฝันดีไม่เคารพการตัดสินใจของพระวินัยธรและสงฆ์ ๔) สังฆมณฑลขาดผู้นำที่เข้มแข็ง ๖) ในอนาคตควรมีการประยุกต์รูปแบบ กระบวนการแก้ไขปัญหาคณะสงฆ์ให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัย เหมาะสมกับยุคสมัย
<p>จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรดุษฎี บัณฑิต, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘)</p>	<p>กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ : การปรับกระบวนการทัศน์ กระบวนการยุติธรรมไทยประการแรก เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ที่มี “ปรัชญา แนวคิดและทฤษฎี” ที่มุ่งสู่ความสันติสุข สมานฉันท์ และใช้เป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้หลายระดับ รวมทั้งระดับที่มีการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นขั้นที่มีความขัดแย้งสูงสุดในสังคมประการที่สองเป็นปัจจัยภายนอก ความเสื่อมของกระบวนการยุติธรรม การเคลื่อนไหวทางสังคมกับการรับมาใช้ของผู้นำการเปลี่ยนแปลงอันเป็นปัจจัยภายใน (inside)</p>
<p>อัครเดช พรหมกัลป์, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎี บัณฑิต,(มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕)</p>	<p>หลักพุทธธรรมนั้น เป้าหมายที่สำคัญคือจะต้องทำให้เกิดสามัคคีธรรม โดยทุกคนทุกฝ่ายจะต้องประพฤติปฏิบัติดีต่อกันด้วยเมตตา (เมตตากายกรรม) พุทธชาติต่อกันด้วยเมตตา (เมตตาวาจกรรม) คิดดีต่อกันด้วยเมตตา (เมตตาเมตตามโนกรรม) แบ่งปันลาภผล ที่ได้มาอย่างเท่าเทียม (สาธารณโภคี) ดำรงตนและยึดมั่นศรัทธาในศีล (ศีลสามัญญตา) มีความเห็นพ้องต้องกันเป็นอาจิม (ทิฐิสามัญญตา) ส่วนวิธีการหรือรูปแบบที่จะได้มาซึ่ง "สามัคคีธรรม" นั้นทุกคนทุกฝ่ายจะต้องพัฒนาและกอบกู้ความเป็นที่ป็นน้องที่แสดงความรัก ความผูกพัน ความห่วงหาอาทร ความช่วยเหลือเกื้อกูล ความร่วมแรงร่วมใจ และความเสมอภาคเท่าเทียม ให้เกิดขึ้นในชุมชนหรือท้องถิ่น ขณะเดียวกันการรังเกียจเดียดฉันท์ การแบ่งแยกแตกต่าง และการเอารัดเอาเปรียบจะต้องช่วยกันสกัดและสลายไม่ให้เกิดขึ้นเป็นอันขาด หากดำเนินการตามแนวทางนี้ความสงบสุขและความมีสันติสุข ก็จะเป็นกลับมาสู่องค์กรและท้องถิ่น</p>

นักวิจัย	สิ่งที่ค้นพบ
พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รายงานการวิจัย (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘)	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีบทบาทในการสร้างสันติสุขในชุมชนด้วย วิธีการ การทำหน้าที่ควบคุมทางสังคม โดยการควบคุมการใช้ ทรัพยากรของชุมชน การควบคุมทางจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมของคนในชุมชนและกำกับกติกาของชุมชนและ การสร้าง ความสมานฉันท์ภายในชุมชนในรูปแบบการร่วมด้วยช่วยกัน ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ร่วมใจอันดีในชุมชน และสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและรูปแบบในการ สร้างความยุติธรรม เป็นเครื่องมือในการกำกับควบคุมความเชื่อ ของคนที่มีต่อน้ำและป่า ก่อให้เกิดกติกาที่ใช้อำนวยความสะดวก ในการแบ่งปันน้ำในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา คือ สีสสามัญญตา และทิวฐีสสามัญญตา ก่อให้เกิดชุมชนสันติสุข
สถาบันพระปกเกล้า, รายงานการวิจัย, (เสนอต่อ คณะกรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาศึกษาแนวทางการ สร้างความปรองดองแห่งชาติ, ๒๕๕๕)	แนวคิดและกระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์นั้น มีความเปราะบางและต้องอาศัยเวลาและความอดทนจากทุกฝ่าย การ สร้างความปรองดองในสังคม ซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดของความยุติธรรม ในระยะเปลี่ยนผ่านและการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง โดยทั้งหมด นี้จะดำเนินไปสู่ความสมานฉันท์

ตารางที่ ๒.๕ สรุปวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสมานฉันท์

๒.๘.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัย และดำเนินการจัดทำไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเสนอ ดังนี้

ว่าที่ร้อยตรีหญิง สุทธัญญา โอบอ้อม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา ผลการวิจัย พบว่า ๑) สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะสมรส ร้อยละ ๔๕.๗ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๗๓.๕ มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี ร้อยละ ๔๖.๐ มีการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ ๕๙.๑ เป็นข้าราชการ ร้อยละ ๕๔.๖ และมีประสบการณ์ในการทำงาน ๖ -๑๐ ปี ร้อยละ ๔๙.๑ สำหรับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม พบว่า ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา และด้านการพัฒนา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๔, S.D. = ๐.๖๙๘$) และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ๒) แนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ (๑) ด้านการฝึกอบรม จัดโครงการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะ ตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล การฝึกอบรมขั้นศีล คือ ปรับแก้การแสดงออกของพฤติกรรมกาย วาจา ขึ้นสมาธิ คือ พัฒนาจิตใจให้มีสภาวะอดทน ขึ้นปัญญา คือ ชี้แนะ

ให้เห็นพฤติกรรมที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ (๒) ด้านการศึกษา ได้ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ชั้นศีลคือ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยระบบการศึกษา ชั้นสมาธิ คือ พัฒนาพฤติกรรมจิตใจให้มี EQ ชั้นปัญญา คือ ให้มีการศึกษาเพิ่มเติม (๓) ด้านการพัฒนา ชั้นศีล คือ ให้การบ่มเพาะพฤติกรรมนิสัยที่ดีงาม ชั้นสมาธิ คือ ฝึกจิตใจให้เป็นไปในทิศทางที่ควร ชั้นปัญญา คือ ส่งเสริมพัฒนาให้มีการศึกษาเพิ่มเติม ส่วนการพัฒนาศักยภาพ คือ กลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะ (attributes) ที่เกี่ยวข้องกันซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้นๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐาน ที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา ๓) แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ จะต้องเริ่มจากกระบวนการหรือวิธีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ใน ๓ ด้าน คือ T (training) การฝึกอบรม, E (education) การศึกษาและ D (development) การพัฒนานำมาบูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนา คือ หลัก ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญาจะก่อให้เกิดศักยภาพของบุคลากร ใน ๓ ด้าน คือ ทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น แนวทางการพัฒนานี้สามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรได้อย่างมี

สุรินทร์ธร ศิธรกุล ได้วิจัยเรื่อง ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่นำไปใช้ในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ความคิดเห็นของพนักงานต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งมากที่สุดคือด้านหลักนิติธรรม รองลงมาหลักคุณธรรม น้อยที่สุดคือหลักความคุ้มค่า ส่วนความคิดเห็นของประชาชนใน ต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มากที่สุดคือหลักนิติธรรม รองลงมาหลักคุณธรรม การพัฒนาภาวะผู้นำโดยใช้ “SHADED Model” ที่มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ Sociability มีสังคมที่ดี Human relation ผู้นำจะต้องตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตัวเอง ของลูกน้อง Ability มีความรู้ ความสามารถ การใช้สติปัญญานั้นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปได้ Director มีศิลปะในการปกครองคือมีจิตสำนึกเกิดขึ้นในตัวของผู้บริหาร Executive เป็นนักบริหารมืออาชีพ Developer เป็นนักพัฒนามืออาชีพ^{๑๑๐}

^{๑๐๙}ว่าที่ร้อยตรีหญิง สุทธัญญาณ์ โอบอ้อม, “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^{๑๑๐}สุรินทร์ธร ศิธรกุล, “ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ธิดุฒิ หมั่นมี ได้วิจัยเรื่องการสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า

๑) แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความผูกพันต่อองค์กรพบว่า เป็นแนวคิดที่เป็นการสร้างความรู้สึกของข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความรักที่จะอยู่ในองค์กรและมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานโดยอาศัยองค์ประกอบในการสร้างความผูกพัน ๓ ด้านคือ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านค่านิยมและการสร้างวัฒนธรรมองค์กร และด้านการติดตามและประเมินผล

๒) การสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ในการสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นจะต้องอาศัยกระบวนการสร้างความผูกพันภายในองค์กรกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย ๓ กระบวนการคือ กระบวนการด้านการสอนงานและสนับสนุนการปฏิบัติ กระบวนการการมีส่วนร่วม และกระบวนการการสื่อสารทั้งสามกระบวนการนี้ เป็นกระบวนการที่สร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นภายในองค์กรได้

๓) รูปแบบการสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่ารูปแบบการสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีปัจจัยในการสร้างความผูกพันด้วยตัวแบบ ๓H'sซึ่งได้แก่ Head, Heart, Hand.

Head ได้แก่กระบวนการร่วมคิด เป็นการร่วมกัน แผนงานในแต่ละโครงการและกำหนดมาตรฐานของการปฏิบัติงานและสร้างระบบการติดตามผลของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานให้ลุล่วงสำเร็จตามเป้าหมาย

Heart ได้แก่การร่วมใจ เป็นการจัดให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการวางแผนการคิดงานแบบสร้างสรรค์ ประกอบกับการทำงานด้วยความซื่อสัตย์และมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน

Handได้แก่ความร่วมมือในการปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานให้ลุล่วงตามเป้าหมายและทันเวลาด้วยความขยันมุ่งมั่นร่วมกันตัดสินใจทั่วทั้งองค์กร รวมทั้งการชื่นชมต่อความสำเร็จของทีมงาน ซึ่งมีเป้าหมายสูงสุดขององค์กรในการตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด

ตัวแบบ ๓H's นี้ สามารถสร้างความผูกพันต่อองค์กรให้เกิดมีขึ้นในใจของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสร้างความผูกพันต่อองค์กรให้เกิดมีขึ้นในใจของพนักงานได้^{๑๑๑}

^{๑๑๑}ธิดุฒิ หมั่นมี, การสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ปชาบดี แยมสุนทร ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหกรรมของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์^{๑๑๒} ผลการวิจัยพบว่า

๑) คุณลักษณะความผูกพันต่อองค์กรของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย ๓ ลักษณะคือ ๑) คุณลักษณะความผูกพันระหว่างองค์กรกับงาน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่องค์กร มีการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างงาน ลักษณะงาน ให้เหมาะสมกับลักษณะองค์กร เพื่อให้งานมีคุณภาพอยู่เสมอ ๒) คุณลักษณะความผูกพันระหว่างองค์กรกับบุคลากร ซึ่งเป็นผลมาจากการที่องค์กรทำให้บุคลากรมีความรู้สึกที่องค์กรเป็นสถานที่ทำงานที่ดีที่สุด มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน ๓) คุณลักษณะความผูกพันระหว่างบุคลากรกับงาน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่บุคลากรมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานอย่างชัดเจน มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน

๒) รูปแบบการส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย ๓ รูปแบบดังนี้ รูปแบบที่ ๑ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างองค์กรกับงาน ได้แก่ การพัฒนาลักษณะงานให้ทันสมัยอยู่เสมอโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในงานการพัฒนากระบวนการทำงานให้มีคุณภาพ รูปแบบที่ ๒ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างองค์กรกับบุคลากร ได้แก่ การจัดสรรค่าตอบแทน อย่างเป็นธรรม เช่น เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง โบนัส เงินรางวัล การจัดสรรสวัสดิการและคุณภาพชีวิตให้เหมาะสม รูปแบบที่ ๓ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างบุคลากรกับงาน ได้แก่ การมอบหมายให้บุคลากรทำงานที่มีความสำคัญและมีความหมายกับองค์กร การพัฒนาคุณลักษณะของบุคลากรให้สอดคล้องกับคุณลักษณะงาน

๓) กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหกรรมของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเรียกว่า Eow^๓'S model ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ ๑ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างองค์กรกับงาน (Eow^๓'S) ได้แก่ (ทาน) องค์กรควรมีการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างลักษณะงานอยู่เป็นประจำ การจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ เพื่อสร้างความพร้อมในการปฏิบัติ (ปิยวาจา) มีการจัดระบบสื่อสารการประชาสัมพันธ์ อย่างทั่วถึงถูกต้องและชัดเจน (อัทธจริยา) มีการจัดโครงการส่งเสริมระบบการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ การสร้างมาตรฐานการทำงานที่เหมาะสมกับสภาพองค์กร (สมานัตตตา) การบริหารจัดการลักษณะงานและองค์กรอย่างชัดเจน ไม่เลือกปฏิบัติ และการยอมรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน กลยุทธ์ที่ ๒ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างองค์กรกับบุคลากร (Eo๒'S) ได้แก่ (ทาน) องค์กรควรมีนโยบายการให้ความรู้ การสอนงาน (ปิยวาจา) การมีระบบการสื่อสาร กฏ ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย เป้าหมายขององค์กรอย่างถูกต้องและชัดเจน (อัทธจริยา) การจัดให้มีการพิจารณาค่าจ้าง เงินเดือน สวัสดิการอย่างเหมาะสม รวมถึงการให้คุณภาพชีวิตที่ดี (สมานัตตตา) ให้ความเป็นกลาง มีภาวะผู้นำของหัวหน้างานและผู้บริหารที่น่าเคารพ กลยุทธ์ที่ ๓ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างบุคลากรกับงาน (Ew๓'S) ได้แก่ (ทาน) การจัดให้มีโครงการสร้างความรู้ความเข้าใจในลักษณะงาน เพื่อสร้างความชำนาญ (ปิยวาจา) มีระบบการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ลักษณะงานที่ดีและเหมาะสม

^{๑๑๒}ปชาบดี แยมสุนทร, “กลยุทธ์การสร้างความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหกรรมของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง (อัตตจริยา) การมอบหมายงานให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบุคคล ความรู้ ความสามารถ (สมานัตตตา) การช่วยสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานอยู่เป็นประจำ รวมถึงการบริหารจัดการที่ดีมีคุณภาพมีความเป็นธรรม ไม่ลำเอียง

๔) ข้อเสนอแนะ องค์กรควรวางนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมการทำงานและพฤติกรรมองค์กร และ ผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร และหลักธรรม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้บริหารควรที่จะนำองค์ประกอบดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย แผน กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์การพัฒนางค์กรต่อไป

พิรัชย์ ศรีราม ได้วิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ผลการวิจัยพบว่า

๑) สภาพทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นชุมชนอยู่ในเขตเกษตรกรรมและเขตอุตสาหกรรม การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีปัญหาและผลกระทบด้านการบริหารงาน ๕ ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริการสาธารณะ ด้านการบริหารบุคคล ด้านบริหารการศึกษา และด้านบริหารสาธารณสุข

๒) การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ตามหลักธรรมาภิบาล ๖ ด้าน และหลักทศพิธราชธรรม ๑๐ ด้าน พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารงานอยู่ในระดับที่ดีมาก ซึ่งเป็นหลักการบริหารงานและเป็นหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงาน

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ได้แก่ PIRAT MODEL ดังนี้ (๑) Participation การมีส่วนร่วมของบุคลากรเทศบาลกับประชาชน ในด้านการบริหาร การบริการ และการสนับสนุน บุคลากรเทศบาลและประชาชนต้องมีธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล การบริหารงานที่ยึดมั่นในหลักการ ยึดมั่นในหลักคุณธรรม และการเสียสละ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมาย (๒) Importance ความสำคัญกับวัฒนธรรมองค์กร ในด้านการบริหาร การบริการ และการสนับสนุน บุคลากรเทศบาลและประชาชน วัฒนธรรมขององค์กรเป็นหัวใจสำคัญในการให้บริการสาธารณะเพราะเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ความคาดหวังและความพึงพอใจ ของผู้รับบริการและผู้ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ การประเมินผลความพึงพอใจมีความสำคัญสูงมาก ต่อการบริการ และต้องยึดมั่นในหลักการ ยึดมั่นในหลักคุณธรรม และการเสียสละในการบริหารงาน มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมองค์กรเป็นอย่างมาก (๓) Responsibility ความรับผิดชอบร่วมทั้งระบบการบริหาร ในด้านการบริหารการบริการ และการสนับสนุน บุคลากรเทศบาลและประชาชน เพราะเทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องดำเนินงานโดยรับผิดชอบต่อหลักกฎหมาย และต่อประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ยึดมั่นในหลักการ ยึดมั่นในหลักคุณธรรม และการเสียสละ ร่วมรับผิดชอบต่อระบบการบริหารงานร่วมกันระหว่างประชาชนกับบุคลากรเทศบาล (๔) Authority ปฏิบัติหน้าที่ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา ในด้านการบริหาร การบริการ และการสนับสนุน บุคลากรเทศบาลมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกรอบยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารเทศบาลปฏิบัติตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารที่กำหนดเป้าหมายและทิศทางขององค์กรให้ชัดเจน การกำหนดกลยุทธ์การบริการที่มี

ประสิทธิภาพ การพัฒนาคุณภาพและความสัมพันธ์ในกลุ่มบุคลากรเทศบาล และการนำกลยุทธ์การสร้าง ความพึงพอใจต่อผู้รับบริการ และต้องยึดมั่นในหลักการ ยึดมั่นในหลักคุณธรรม และการเสียสละ ตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กำหนดและ (๕) Transparency หลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม ภาคสังคม ในด้านการบริหาร การบริการ และการสนับสนุน บุคลากรเทศบาล ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมภาคสังคมคือ การบริหารงานของเทศบาล ผู้บริหาร และบุคลากรเทศบาลต้องมีความ เป็นธรรมาภิบาล มีความโปร่งใสในการร่วมมือการบริหารจัดการทุกกิจกรรมของเทศบาล ให้มีความ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ในการบริหาร การบริการ ตลอดจนการสนับสนุน บุคลากรเทศบาลต้อง ยึดมั่นในหลักการ ยึดมั่น ในหลักคุณธรรม และการเสียสละ เพื่อการบริหารงานให้มีความโปร่งใสและ เกิดประสิทธิผล^{๑๑๓}

ศิริรัตน์ คลังเย็น ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า

๑) การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ ประสิทธิภาพการ ปฏิบัติราชการ การให้บริการ การพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

๒) การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล ๖ องค์ประกอบ ประกอบด้วย ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบต่อ ๖) หลัก ความคุ้มค่า และการใช้หลักทศพิธราชธรรม ๑๐ องค์ประกอบ ประกอบด้วย ๑) ทาน ๒) สีล ๓) บริจาค ๔) อาชวะ ๕) มัทวะ ๖) ตปะ ๗) อักโกธะ ๘) อวิหิงสา ๙) ขันติ ๑๐) อวิโรธนะ และ ทฤษฎีการบริหารมาประยุกต์ใช้ได้ใ้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) รูปแบบการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ารูปแบบการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีปัจจัยในการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ด้วยตัวแบบ SIRIRAT Model ได้แก่ Service mind ได้แก่การให้บริการขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่นั้นๆ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต การบริการสาธารณะถือเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง ของท้องถิ่น เมื่อประชาชนมีความเดือดร้อน จะต้องดำเนินการแก้ปัญหาให้อย่างทันที่ Integration ได้แก่การทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการ เกิดการแสวงหาความร่วมมือ และสร้าง เครือข่ายกับฝ่ายต่างๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม Responsibility ได้แก่ความ รับผิดชอบต่อระบบการบริหาร ความรับผิดชอบต่อร่วมกันระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วน ตำบล มีความสัมพันธ์กัน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็น จะต้องดำเนินงานโดยรับผิดชอบต่อหลักกฎหมาย และต่อประชาชนในชุมชนท้องถิ่น Importance ได้แก่การให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมองค์กร การให้บริการสาธารณะโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างเป็นระบบ จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการให้บริการสาธารณะ

^{๑๑๓}พิรัชย์ ศรีราม, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลัก พุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ของภาครัฐ เพื่อให้บริการดังกล่าวมีคุณภาพตรงตามความต้องการของประชาชน Result ได้แก่ ผลลัพธ์ที่ได้จากการบริหารการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจตลอดจนได้ผลผลิตและผลลัพธ์ที่ดีมาจากการบริหารจัดการขององค์กรที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มงาน Achievement ได้แก่การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กร ช่วยให้การบริหารการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีทิศทางในการปฏิบัติงาน Transparency ได้แก่กระบวนการทำงานกฎเกณฑ์ กติกา มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึง และทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ^{๑๑๔}

ลำดับที่	นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
๑	ว่าที่ร้อยตรีหญิง สุทธัญญา โอบอ้อม, (๒๕๕๓)	๑) สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ๒) แนวคิดทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร อปท.ด้านฝึกอบรมและอื่น ใช้ศีลสมาธิและปัญญา ๓) องค์กรประกอบการพัฒนาศักยภาพศักยภาพบุคลากรใช้ E(education) T (Training) D (Development)
๒	สุรินทร์ธร ศิธรกุล, (๒๕๕๗)	๑.องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนำไปใช้ในการบริหารอปท คือ แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ ๒.ความคิดเห็นของพนักงานต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับดีมากและมากที่สุด ด้านนิติธรรมน้อยที่สุด หลักความคุ้มค่าและการมีส่วนร่วม
๓	ธิดารัตน์ หมั่นมี, (๒๕๕๖)	๑.สร้างความรู้สึกของบุคลากรให้เกิดความรักองค์กร มีความก้าวหน้าในอาชีพอาศัยองค์ประกอบ ๓ ด้าน คือ กระบวนการปฏิบัติงาน, ค่านิยม, และด้านการติดตามประเมินผล ๒.สร้างความผูกพันต่อองค์กรอาศัยกระบวนการ ๓ กระบวนการคือ กระบวนการด้านการสอนงาน สนับสนุนการมีส่วนร่วมและกระบวนการสื่อสาร ๓.รูปแบบการสร้าง ความผูกพันต้องมีปัจจัยตัวแบบ ๓ H's ได้แก่ Head, Heart, Hand

^{๑๑๔}ศิริรัตน์ คลังเย็น, “การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

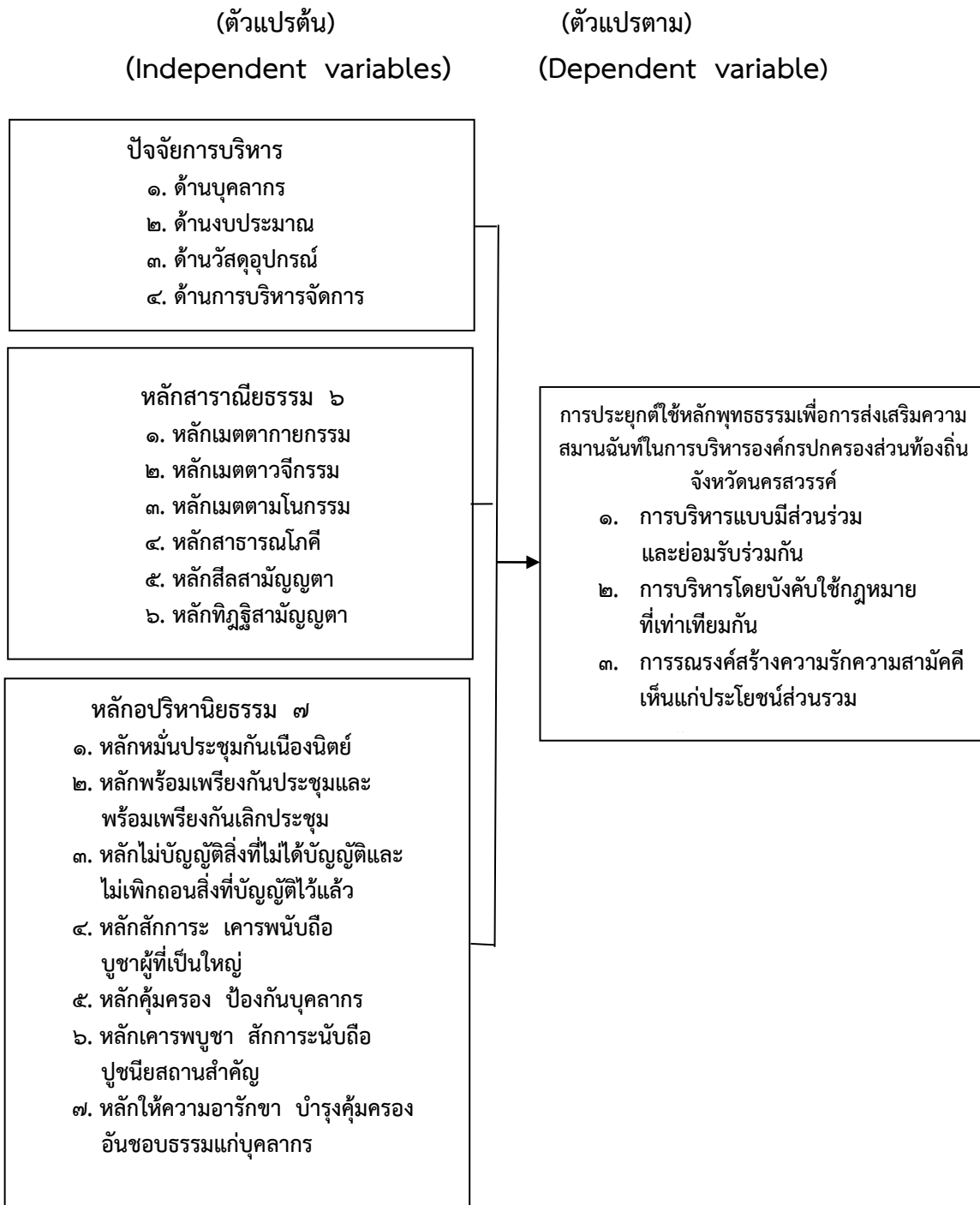
ลำดับที่	นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
๔	ปชาบดี แยมสุนทร (๒๕๕๖)	ผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร และหลักธรรม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้บริหารควรที่จะนำองค์ประกอบดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย แผน กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาองค์กรต่อไป
๕	พิรัชย์ ศรีราม, (๒๕๕๗)	การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล ๖ ด้าน และหลักทศพิธราชธรรม ๑๐ ด้าน พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารงานอยู่ในระดับที่ดีมาก ซึ่งเป็นหลักการบริหารงานและเป็นหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลในองค์กร
๖	ศิริรัตน์ คลังเย็น, (๒๕๕๗)	ใช้หลักทศพิธราชธรรมและทฤษฎีการบริหารมาประยุกต์ใช้บริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน

ตารางที่ ๒.๖ แสดงผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสมานฉันท์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักสารานียธรรม ๖ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ และข้อมูลพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะนำไปกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและดำเนินการวิจัยต่อไป

๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๖ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอธิบายได้ว่าการวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยจะศึกษาตามลำดับ ดังนี้

๑) การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาประกอบด้วย (๑) บุคลากร (๒) งบประมาณ (๓) วัสดุอุปกรณ์ (๔) การบริหารจัดการ

๒) หลักสารานิยธรรม ๖ ได้แก่ (๑) หลักเมตตาทายกรรม (๒) หลักเมตตาวจีกรรม (๓) หลักเมตตาโมกกรรม (๔) หลักสาธาณโภคี (๕) หลักศีลสามัญญตา (๖) หลักทิวฐิสามัญญตา

๓) หลักอภิธานิยธรรม ๗ ได้แก่ (๑) หลักการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (๒) หลักการพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม (๓) หลักการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ ไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว (๔) หลักการสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ (๕) หลักการคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร (๖) หลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปุชนิยสถานสำคัญ (๗) ให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครอง อันชอบธรรมแก่บุคลากร

๔) เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัย โดยมีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ตามลำดับต่อไป

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคี
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการ
บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed
Methoded Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
(Key Informant) จากนั้นนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์และใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการวิจัย
เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม
(Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรและนำมาวิเคราะห์
หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติ แล้วทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ
(Focus Group Discussions) โดยจัดกลุ่มสนทนาระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิใช้แบบสนทนากลุ่มเป็น
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเสนอแนะและหาข้อสรุป
ในการวิจัย และนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ให้ดียิ่งขึ้นก่อนที่จะนำเสนอผลการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

๓.๑.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
สำคัญ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๘ รูป/คน ได้แก่ (๑) ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วน
จังหวัด (๒) ผู้แทนจากเทศบาล (๓) ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (๔) ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัด
(๕) นักวิชาการ (๖) พระภิกษุสงฆ์

๓.๑.๒ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการแจกแบบสอบถามกลุ่ม
ประชากร จำแนกแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (๒) เทศบาล (๓) องค์การ
บริหารส่วนตำบล มีจำนวนบุคลากรทั้งหมด ๑๐,๕๔๓ คน^๑ ด้วยการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการ
ของยามาเน่ (Taro Yamane)^๒

^๑สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘.

^๒สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สามลดา,
๒๕๕๕), หน้า ๑๘๕.

๓.๑.๓ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions) โดยจัดกลุ่มสนทนา ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๐ รูป/คน ประกอบด้วยนักวิชาการ และพระภิกษุสงฆ์ ที่มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะในด้านนี้

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ดังนี้

๓.๒.๑ สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๘ รูป/คน ดังนี้

- ๑) พระราชรัตนเวที รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง
- ๒) พระราชพุทธิเมธี รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๓) พระนิโรธรักษิต เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๔) นางบุญยวีร์ ชาติวัลลภ ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๕) นายธีระเดช บางสมบุญ ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๖) นายวีระ บำรุงศรี นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
- ๗) นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
- ๘) นายจำลอง พรหมหนองโตก นายองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๙) นางสาวช่อทิพ สาครินทร์ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหาร งานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๑๐) นายบุญช่วย เมธประสพสันต์ หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๑๑) นายจิตตเกษมณ นิโรจน์ธรรฐ์ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๑๒) ดร.สนั่น กัลป์ปา อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ๑๓) นายศรชัย อธิปฏิเวชช นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
- ๑๔) นางไพลิน โตอิม นายกเทศมนตรีตำบลทำนน้ำอ้อยม่วงหัก อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

- ๑๕) นายวรพจน์ ทับพุ่ม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๑๖) นายประยุทธ์ สุขสำราญ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- ๑๗) จ.ส.อ.สวัสดิ์ อ้าทอง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลยางขาว
อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
- ๑๘) นางนิชนันท์ ฤทธิคง ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

๓.๒.๒ สำหรับการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ คือกลุ่มประชากร จำแนกแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (๒) เทศบาล (๓) องค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนบุคลากรทั้งหมด ๑๐,๕๔๓ คน^๓ ได้มีการแบ่งแยกกลุ่มประชากรในการศึกษา ดังนี้

๑) กลุ่มประชากร

จากการจำแนกกลุ่มประชากร แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ๒) เทศบาลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ มีจำนวนบุคลากรทั้งหมด ๑๐,๕๔๓ คน

๒) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Random Sampling) จากบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตามขั้นตอน ดังนี้

(๑) ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการของยามาเน่ (Taro Yamane)^๔ คือ

$$\text{สูตรยามาเน่} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย

n	=	ขนาดของตัวอย่างที่ควรสุ่ม
N	=	ขนาดประชากรทั้งหมด
E	=	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม

^๓สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘.

^๔สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สามลดา, ๒๕๕๕), หน้า ๑๘๕.

ประชากรทั้งหมด ๑๐,๕๔๓ คน และผู้วิจัยต้องการสุ่มตัวอย่างให้มีความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มร้อยละ ๕ (คือ .๐๕) เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{10,543}{1 + 10,543 \times (.05)^2}$$

$$n = \frac{10,543}{1 + 26.36}$$

$$n = \frac{10,543}{27.36}$$

$$n = 385$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ ๓๘๕ คน

(๒) หาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่างของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ ตามสัดส่วนของบุคลากรของแต่ละสถานที่ด้วยการเทียบสัดส่วน

(๓) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย (Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๕ คน ในกลุ่มประชากรทั้งหมด จำนวน ๑๐,๕๔๓ คน ได้ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
	จำแนกประเภท	ประชากร/คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน
๑	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๖๔๐	๒๓
๒	เทศบาล	๓,๓๑๘	๑๒๑
๓	องค์การบริหารส่วนตำบล	๖,๕๘๕	๒๔๑
	รวม	๑๐,๕๔๓	๓๘๕

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือการวิจัยไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยทั้งหมดซึ่งได้รับแบบสอบถามการวิจัยกลับมาในที่นี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลมากที่สุดจำนวน ๓๘๕ ชุด ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่คำนวณได้เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

๓.๒.๓ สำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions) โดยจัดกลุ่มสนทนาระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๐ รูป/คน ได้แก่

๑) พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. ประธานกรรมการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๒) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๓) พระครูวินัยธรเอก เตชวโร, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

๔) พระครูวินัยธรเอก ชินวิโส, ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

๕) ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์

๖) ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

๓) ผศ.ดร.รัฐพล เย็นในมา อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๔) อาจารย์ ดร.ยุพธนา ประณีต อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

๕) อาจารย์ ดร.สุรียา รักษาเมือง อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๑๐) อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๓.๓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

๓.๓.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)^๕ มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย

๑) ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากพระไตรปิฎก หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยให้ครอบคลุมกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) จัดทำฉบับร่างชุดคำถามที่เป็นประเด็นจะใช้ในการสัมภาษณ์ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ ๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ส่วนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ๑) บุคลากร ๒) งบประมาณ ๓) วัสดุอุปกรณ์ ๔) การบริหารการจัดการ

ส่วนที่ ๓ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ๑) หลักเมตตาทายธรรม ๒) หลักเมตตาตวจีกรรม ๓) หลักเมตตาโมกกรรม ๔) หลักสาธาณโภคี ๕)หลักศีลสามัญญตา ๖)หลักทิวฐีสามัญญตา

ส่วนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักอภิธานียธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ๑) หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒) หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ๓) หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ๔) หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่ใหญ่ ๕) หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร ๖) หลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญ ๗) หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร

^๕สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์, ศ.ดร.. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (กรุงเทพมหานคร : สามลดา, ๒๕๕๕), หน้า ๓๙๑.

ส่วนที่ ๕ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๓) ขอคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบชุดคำถามแบบสัมภาษณ์และปรับแก้ไขข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

๔) นำชุดคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำไปเป็นเครื่องมือในลงภาคสนาม

๓.๓.๒ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย

๑) ศึกษาประเด็นที่จะใช้วัดแบบสอบถามโดยกำหนดจากวัตถุประสงค์และขอบเขตในการวิจัย

๒) ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากพระไตรปิฎกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓) ให้ความหมายและเขียนนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการในการวิจัยจากแนวทางที่ได้ศึกษาจากพระไตรปิฎก หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) เขียนฉบับร่างคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการในการวิจัยและตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งแบ่งเป็น ๖ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของบุคลากร ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ๑) บุคลากร ๒) งบประมาณ ๓) วัสดุอุปกรณ์ ๔) การบริหารการจัดการ โดยมีระดับความคิดเห็น มีค่าดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง อยู่ในระดับน้อยมาก

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามที่เกี่ยวกับหลักสารานุกรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ๑) หลักเมตตาทายธรรม ๒) หลักเมตตาวจีกรรม ๓) หลักเมตตามโนกรรม ๔) หลักสารานุกรมโกศิ ๕) หลักศีลสามัญญตา ๖) หลักทิวฐีสามัญญตา โดยมีระดับความคิดเห็นมีค่าดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง อยู่ในระดับน้อยมาก

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามที่เกี่ยวกับหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ๑) หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒) หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ๓) หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ๔) หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ ๕) หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร ๖) หลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญ ๗) หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร โดยมีระดับความคิดเห็นมีค่าดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง อยู่ในระดับน้อยมาก

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ ๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยมีระดับความคิดเห็นมีค่าดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง อยู่ในระดับน้อยมาก

ตอนที่ ๖ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและอื่นๆ ในการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งจะมีลักษณะเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้อย่างเสรี เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างๆ

๕) นำเสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขก่อนส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้

๖) นำแบบสอบถามฉบับร่างไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองเพื่อนำผลมาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามไม่ต่ำกว่า ๓๐ ตัวอย่าง ถ้าหากมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งผิดพลาดไป ผู้วิจัยยังสามารถแก้ไขและปรับปรุงได้ทัน

๗) การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

(๑) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จแล้วนั้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน ประเมินเนื้อหาและโครงสร้างแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการในการวิจัยตลอดจนภาษาที่ใช้เป็นข้อถามเป็นรายข้อ และนำมาปรับแก้ข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยได้ค่า IOC จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญระหว่าง ๐.๘ - ๑.๐

(๒) การหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ๓๐ คน และนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ตามแบบของครอนบราค (Cronbach)

๗) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและจัดทำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นซึ่งมีคุณภาพแล้วมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions) มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

๑) ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและการส่งเสริมความ สมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากพระไตรปิฎก อรรถกถา หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) เขียนฉบับร่างคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ๑) การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นอย่างไรบ้าง ๒) ปัจจัยการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริม ความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีอะไรบ้าง ๓) หลักสารานิยธรรม ๖ ที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีอะไรบ้าง ๔) หลักอภิปรินิยธรรม ๗ ที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีอะไรบ้าง ๕) การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้นควรเป็นอย่างไรบ้าง

๓) ขอคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคำถามแบบ สัมภาษณ์และปรับแก้ไขข้อคำถามเพื่อเตรียมพร้อมที่จะใช้ในการสัมภาษณ์

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๓.๔.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก^๖ (In-depth interview) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) เป็นการเก็บข้อมูลจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เกี่ยวกับหลัก พุทธธรรม และการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) เป็นการเก็บข้อมูลจากหนังสือ เอกสารงานวิชาการต่างๆ ทั้งที่เป็นหนังสือ และสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ งานเขียนทางวิชาการ บทความทางวิชาการ ตลอดจนวารสารสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ผู้วิจัยจะเลือกเฉพาะในส่วนที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๘ รูป/คน ได้แก่

- (๑) ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) ผู้แทนจากเทศบาล
- (๓) ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๔) ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัด
- (๕) นักวิชาการ
- (๖) พระภิกษุสงฆ์

โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการโดยคำรับรองจากผู้อำนวยการหลักสูตรฯ เพื่อร่วมการสนทนาพร้อมทั้งส่งบริบทเนื้อหาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้าและจะกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ส่วนในขณะการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องบันทึกภาพ

๓.๔.๒ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

๑) แจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยอธิบายวิธีการเก็บข้อมูลและกรอกข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๓๘๕ คน แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

- (๑) องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๒๓ คน
- (๒) เทศบาลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๑๒๑ คน
- (๓) องค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๔๑ คน

^๖สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์, ศ.ดร.. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (กรุงเทพมหานคร : สามลดา , ๒๕๕๕), หน้า ๓๙๑.

เมื่อกลุ่มตัวอย่างอนุญาต ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนของแบบสอบถาม จากนั้นนำกลับมาเก็บรวบรวมไว้ ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

๓.๔.๓ การสนทนากลุ่มเฉพาะ^๗ (Focus Group Discussions) เป็นการจัดกลุ่มสนทนาระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสนทนากลุ่ม มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๐ รูป/คน ประกอบด้วยนักวิชาการและพระภิกษุสงฆ์ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านนี้

เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ เสนอแนะและหาข้อสรุปเกี่ยวกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการโดยคำรับรองจากผู้อำนวยการหลักสุตรฯ เพื่อร่วมการสนทนากลุ่ม พร้อมกับส่งบริบทเนื้อหาต่างๆ ที่ใช้ในการสนทนากลุ่มล่วงหน้า และจะกำหนดวัน เวลาและสถานที่ในการจัดกลุ่มสนทนาระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจะขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องบันทึกภาพ

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๓.๕.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้แบบการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

๑) วิเคราะห์และสังเคราะห์ที่เป็นหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม และการส่งเสริมสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ นำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบและจำแนกข้อมูลที่มีความหมายเดียวกันอยู่ในเรื่องเดียวกัน เชื่อมความสัมพันธ์ สรุปข้อมูลที่รวบรวมได้ตามความคิดเห็นภาพรวมของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๕.๒ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการสำรวจใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากได้รับแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปทำการตรวจสอบความถูกต้อง นำมาจัดหมวดหมู่ ข้อคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ผู้วิจัยมีความจำเป็นที่จะตั้งกำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข เพื่อประโยชน์การนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งจะกำหนดค่าน้ำหนัก ตามวิธีการ

^๗สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์, ศ.ดร.. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. หน้า ๓๙๓.

ของลิเคิร์ต (Likert)^๘ โดยการกำหนดระดับไว้ ๕ ระดับ โดยแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ย ออกเป็นช่วง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐-๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐-๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐-๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐-๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๒) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การทดสอบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)

๓.๕.๓ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions) โดยจัดกลุ่มสนทนา ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิใช้แบบการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

๑) วิเคราะห์หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๒) สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เกี่ยวกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ก่อนที่จะนำผลการสนทนากลุ่มไปเพื่อสรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

^๘พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.,ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (เชียงใหม่ : ประชากรธุรกิจ, ๒๕๒๘), หน้า ๑๘๘-๑๘๙.

บทที่ ๔ ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

- ๔.๑ ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)
- ๔.๒ ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)
 - ๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์
- ๔.๓ ผลการวิเคราะห์การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions)
- ๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

ส่วนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน ที่ส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน ที่จะส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่การจัดโครงการ และกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร และการบริหารงานตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกันที่จะส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^๑

ประชุมชี้แจงให้ความรู้ทำความเข้าใจถึงเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เน้นการเคารพและยอมรับความเห็นของทุกฝ่าย บริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกันที่จะส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดเวทีประชาคมของประชาชนในเขตเทศบาลและใกล้เคียงเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน^๒

การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับร่วมกันนั้น ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรม แต่ละเดือนมีการจัดกิจกรรมกัน มาประชุมกัน พูดคุยกันปรึกษาหารือปัญหาของแต่ละส่วนงาน ปรึกษาหารือกันทุกเดือนโดยการประชุมกันทุกส่วนงาน ได้แก่ ข้าราชการการเมือง ฝ่ายสภาผู้บริหาร ข้าราชการประจำ พนักงาน วันที่ ๒๐ ของทุกเดือน สร้างมนุษยสัมพันธ์ สิ่งไหนทำไม่ได้จะไม่บอกสิ่งนั้น สิ่งไหนทำได้ก็จะแนะนำสิ่งนั้นต้องพัฒนาเป็นแบบอย่างให้ การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีวิธีการปฏิบัติ ระเบียบวินัย ระเบียบวิธีปฏิบัติขององค์กร การจัดทำโครงการต้องมีระเบียบ การทำงานก็จะเป็นอิสระเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน และมีการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมโดยการการจัดกิจกรรม แต่ละเดือนมีการจัดกิจกรรมกัน และมีการจัดเวทีประชาคมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน^๓

เปิดพื้นที่หรือเวทีทางความคิดให้เกิดการยอมรับและสร้างแนวทางส่งเสริมความสามัคคีในองค์กร โดยการสร้างพื้นที่ทางความคิด เปิดกว้างทางความคิด สร้างพื้นที่ทางความคิดมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ละคนในองค์กร เพื่อสร้างกระบวนการยอมรับต้องมีการแลกเปลี่ยนหรือแลกเปลี่ยนความรู้ทำให้เกิดการยอมรับกันมากที่สุด จึงเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันที่จะส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกันที่จะส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบท สังคมอุปถัมภ์ คำชุกกันมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ที่เรียกว่า น้ำผึ้งเรือเสือผึ้งป่า

^๑สัมภาษณ์ จำสิบเอกสวัสดิ์ อ่างทอง, นายกองการบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^๒สัมภาษณ์ นางสาวฉนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^๓สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

ดังนั้น การใช้กฎหมายให้เกิดความเท่าเทียมเสมอภาคกันต้องคำนึงถึง ๒ ส่วน คือ (๑) ความถูกต้อง คือ ถูกต้องตามตัวบทกฎหมาย (๒) ความถูกต้อง คือถูกตามหลักศีลธรรม จึงมีกฎหมายไว้เพื่อผดุงคุณธรรม^๔

มีการประชุมชี้แจงให้ความรู้ทำความเข้าใจถึงเป้าหมายของเทศบาล โดยอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เน้นการเคารพและยอมรับความเห็นของทุกฝ่าย “การปฏิบัติตามเสียงข้างมาก รับฟังเสียงข้างน้อย”^๕

เปิดโอกาสให้บุคคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานมีส่วนร่วมการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้น และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลากรไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยพัฒนาชุมชนอื่นที่มีการจัดการแข่งขันกีฬาในตำบลเพื่อความสามัคคีปรองดองกัน^๖

มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลมีการประสานกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ความร่วมมือโครงการต่างๆ รวมถึงมีงบประมาณที่นำมาบูรณาการร่วมกัน ต้องมีทีมที่เข้มแข็งเปิดพื้นที่ความคิดเพื่อขจัดความขัดแย้งทั้งระบบ^๗

จัดตั้งรวมกลุ่มกันในท้องถิ่น เพื่อทำสาธารณะประโยชน์หรือทำจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือสังคม จะทำให้มีความสามัคคีกันมากขึ้น “เพิ่มกิจกรรมจิตอาสา ความขัดแย้งไม่บังเกิด”^๘

บุคลากรทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในข้อมูลข้อเท็จจริงและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ บ้าง พยายามให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักศีลธรรมสร้างจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ^๙

จะไม่ใช้ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นและได้แสดงความคิดเห็นออกมาให้เต็มที่ มีความตั้งใจทำงานให้เป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่น^{๑๐}

รับฟังความคิดเห็นของแต่ละคนและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้บุคลากรองค์กรในท้องถิ่นให้รู้จักความสามัคคีและรู้จักการมีส่วนร่วมและจัดให้มีการทำกิจกรรมในการที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมร่วมกันของผู้คนและให้สิทธิในการออกแบบกิจกรรมแก่ผู้คนส่วนรวมได้ร่วมลงมือทำ^{๑๑}

^๔สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^๕สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณ นิโรจนธรรฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^๖สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^๗สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^๘สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^๙สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๑}สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอมืองชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

รู้บริบทขององค์กร รู้เบื้องหลัง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นำไปให้ได้ในการจัดการความรู้ กระบวนการถอดบทเรียนเพื่อกระจายองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้มีความเก่ง ชำนาญแต่ละเรื่อง ไม่เหมือนกัน มีความเด่นไม่เหมือนกัน จึงนำจุดเด่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และยอมรับในความเป็นตัวตน ในความเก่งของเขา เปิดพื้นที่ทางความคิด เปิดความคิดเปิดใจร่วมกัน สมานฉันท์ก็เกิดง่าย^{๑๒}

ผู้บริหาร และผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำความเข้าใจ การให้เกียรติโดยทำตามลำดับขั้นตอน ของระเบียบกฎหมายนำไปสู่ การส่วนร่วมในการบริหาร ให้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นทุกระดับ คำนี้ถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ และพูดคุย อย่างมีสติและไม่ตรีจิตต่อกันเป็นที่ตั้ง^{๑๓}

ประชุมหารือกับประชาชน เคารพความคิดเห็นของกันและกันโดยที่ไม่มีข้อขัดแย้ง ช่วยส่งเสริมสนับสนุนโครงการที่ดีมีประโยชน์ต่อส่วนรวม และไม่ฝักใฝ่อยู่ฝ่ายใด^{๑๔}

ให้บุคลากรมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารองค์กร เปิดโอกาสให้กับบุคลากร ได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาในการทำงานโดยการให้ความรู้ ใช้เวทีประชาคมเสนอปัญหา ผู้นำต้องมั่นคง ในคุณธรรม จริยธรรมเพื่อสร้างสมานฉันท์ในการบริหารงาน^{๑๕}

ฟังความคิดเห็นของส่วนรวมมากกว่าความคิดเห็นส่วนตัว เสนอความคิดเห็นของกันและกัน และรับฟังซึ่งกันและกัน^{๑๖}

จัดให้มีการประชุมประจำเดือนเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารทั้งหมดได้พบ ประชุมพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน^{๑๗}

มีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารงานองค์กร เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน^{๑๘}

^{๑๒} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโดก, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑ การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันที่จะส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	บังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับร่วมกันโดยการประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำทุกเดือน	๑๕	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๗,๑๘
๓	เปิดพื้นที่หรือเวทีทางความคิดให้เกิดการยอมรับและสร้างแนวทางส่งเสริมความสามัคคีในองค์การ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๗,๑๘
๔	ไม่ใช้ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่ คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ	๑๑	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒, ๑๓,๑๔

๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ที่ส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สร้างควมมีระเบียบ บริหารโดยใช้อำนาจหน้าที่ในการประสานงานที่ชัดเจน มีนโยบาย แผนงานและโครงการเพื่อส่งเสริมความสามัคคีที่เกิดขึ้น^{๑๙}

การบริหารทุกอย่างอยู่ภายใต้กฎหมายทุกคนได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันอยู่แล้ว ถ้าเราปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกันแล้ว ก็จะทำให้ไม่เกิดความแตกแยกในองค์กรได้^{๒๐}

มีการเคร่งครัดที่ชัดเจน และปฏิบัติตัวให้อยู่ในกฎหมาย อบรมเรื่องกฎหมายให้ผู้ที่ยังไม่มีความรู้ ให้มีความรู้มากพอที่จะนำมาใช้ในชีวิิตได้^{๒๑}

มีระเบียบ อำนาจหน้าที่ในการประสานงานที่ชัดเจน มีนโยบาย แผนงาน การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน สร้างจิตสำนึกในการใช้และปฏิบัติตามกฎหมายเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน^{๒๒}

^{๑๙}สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๐}สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๑}สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๒}สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

ทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทำให้เท่าเทียมกัน และอีกทั้งสิทธิเท่าเทียมกันด้วย^{๒๓}

ชี้แจงระเบียบกฎหมายให้คนในองค์กรทราบพร้อมๆ กันว่า ต้องปฏิบัติอย่างไร มีโทษอย่างไร แล้วบังคับใช้ให้เสมอกันตามลำดับขั้นตอนของกฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติ ให้คุณให้โทษอย่างเท่าเทียมกัน^{๒๔}

บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการก่อเกิดอย่างไร อยู่ร่วมกันและมีวัฒนธรรมองค์กรอย่างไร ในอดีตที่ผ่านมา ความเป็นมาขององค์กรเป็นอย่างไร มีจุดแตกหัก มีความขัดแย้งหรือความไม่ลงรอยกัน อาจเกิดการแบ่งกลุ่มในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ กลุ่มอำนาจ กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณีท้องถิ่น ระบบอุปถัมภ์ ถ้าเกิดกลุ่มเหล่านี้ขึ้น จะไม่สามารถใช้กฎหมายให้เป็นธรรมได้ ไม่มีความเป็นกลาง สร้างความเสมอภาคทางกฎหมายไม่ได้ ถ้าหากว่าถ้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ผู้นำหรือผู้บริหาร ไม่มีหลักการ คุณธรรม จริยธรรม หลักกฎหมาย ก็จะเป็นการไม่ดีต่อองค์กร เพราะบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบบสังคมอุปถัมภ์ คำชูกันมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ที่เรียกว่า น้ำผึ้งเรือเสือผึ้งป่า บ้างที่กฎหมายก็ไม่สามารถก่อให้เกิดเสมอภาคกับทุกคน โดยเป็นธรรมกับทุกคน อาจจะมีไม่พ้องคติ ๔ ลำเอียง เพราะรัก กลัว โกรธ หลง ตราบใด ก็ตามผู้นำหรือผู้บริหารไม่มีหลักการ ก็จะทำให้เกิดอคติ ๔ ตามหลักพระพุทธศาสนา ดังนั้น การใช้กฎหมายให้เกิดความเท่าเทียมเสมอภาคกันต้องคำนึงถึง ๒ ส่วน คือ (๑) ความถูกต้อง คือ ถูกต้องตามตัวบทกฎหมาย ถูกต้องตามครรลองคลองธรรมมันถึงจะถูกต้องตามหลักการบริหารจัดการในการปกครองที่ไม่ทำลายซึ่งกันและกัน (๒) ความถูกต้อง แต่ไม่ถูกต้อง คือไม่ถูกต้อง อันก็จะเกิดแรงกระเพื่อมขึ้นได้ ถ้าถูกต้อง ถูกธรรมก็คือ หลักศีลธรรม หลักศีลคือ ห้าม เว้น อย่า ให้ละเลิก ธรรมคือทำให้ถูกต้องตามครรลองคลองธรรม เช่น ถูกต้องตามหลักศีลธรรม หลักจริยธรรม คุณธรรม มโนธรรม มันคือความชอบธรรมโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่ถูกต้อง เพราะธรรมชาติคนไม่สามารถทำให้ใครถูกต้องได้ ร้อยเปอร์เซ็นต์ ย่อมมีทั้งคนถูกต้องและไม่ชอบใจ เพราะไม่ถูกต้องตัวเองไม่ได้รับผลตอบแทนของความถูกต้อง เช่น ให้อำนาจ ให้ผลประโยชน์ ให้ตำแหน่ง ก็เลยถูกต้อง โดยไม่คำนึงถึงหลักการ หลักเกณฑ์ ไม่ว่าจะหลักกฎหมายหรือหลักธรรม มันก็เกิดความลำเอียงเกิดความไม่เท่าเทียมกัน การที่จะทำอย่างไรที่จะใช้กฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ต้องคำนึงถึงหลักความถูกต้องมี ๒ ส่วน คือ หลักศีลธรรม หลักกฎหมายที่เกิดความไม่เท่าเทียมกันเพราะมันไม่มีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการร่าง สร้าง ใช้กฎหมาย แต่กฎหมายส่วนใหญ่เกิดจากคนกลุ่มหนึ่งที่มาร่างกฎหมายโดยที่คนส่วนใหญ่ที่ไม่มีส่วนร่วม เหมือนกับคนกลุ่มหนึ่งร่างกฎหมายเพื่อมาบังคับคนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้แสดงความคิดเห็น เป็นการตอบสนองกลุ่มผู้ร่างกฎหมาย กลุ่มชนชั้นนำร่างกฎหมายขึ้นมา การบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบังคับใช้กฎหมายในองค์กร ตัวบท

^{๒๓}สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโดก, นายกองการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๔}สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

กฎหมายดีอยู่แล้ว สิ่งที่ทำให้เกิดประเด็นปัญหา ก็คือคนที่บังคับใช้กฎหมาย คือผู้มีอำนาจมีการใช้กฎหมาย เพื่อช่วยรักษาผลประโยชน์องค์กรมากน้อยแค่ไหน ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เพราะมีผลประโยชน์มีการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมาย แสวงหาช่องว่าง จึงทำให้กฎหมายมีไว้เป็นเครื่องมือ มีกฎหมายดีกว่ามีกฎหมาย ผู้บริหารหรือผู้นำต้องใช้กฎหมาย เพื่อผลประโยชน์ขององค์กรหรือสังคม การบริหารกฎหมายให้เป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์ยุติธรรมสิ่งสำคัญคือ มีกฎหมายไว้เพื่อผดุงคุณธรรมเท่านั้น สรุปการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ๑) ตัวผู้นำหรือผู้บริหาร จะต้องให้มีกฎหมาย แบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพราะทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสียในการบังคับใช้กฎหมาย ๒) เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมาย เป็นไปเพื่อผดุงผลประโยชน์ขององค์กรหรือสังคมเพื่อรักษาหลักการกฎหมายจึงจะเกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรมทุกภาคส่วน ๓) กฎหมายนั้นเมื่อมีแล้วต้องมีการประชาสัมพันธ์และมีกระบวนการเรียนรู้กฎหมายนั้น คนที่ใช้กฎหมายหรือบังคับใช้กฎหมายต้องปราศจากอคติ ๔) ตามหลักพระพุทธศาสนากฎหมายจะมีความยุติธรรม^{๒๕}

ยึดหลักกฎหมายเป็นหลักโดยไม่แบ่งแยก ไม่แบ่งชนชั้น เท่าเทียมกัน ต้องไม่ละเลยต่อกฎหมาย ต่อหน้าที่ตนเอง เมื่อเจอบทบัญญัติต้องได้รับบทลงโทษ^{๒๖}

จะไม่นำกฎหมายมาใช้ในทางที่ผิด โดยจะไม่นำมาใช้เป็นอำนาจของตัวเองในการทำงาน จะต้องใช้กฎหมายไปในทางที่ตรงไปตรงมา ให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายเท่าเทียมกัน^{๒๗}

นำระเบียบและอำนาจหน้าที่มาใช้ประสานงานเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติงานตามผลที่ได้กำหนดไว้ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์และจะต้องมีการติดตามและประเมินผลการทำงานตามกรอบแนวทางปฏิบัติงาน^{๒๘}

จัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมาย ส่งเสริมกิจกรรมที่ใช้ชีวิตแบบมีศีลธรรม พร้อมทั้งให้ความรู้การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกันเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในหมู่คณะ^{๒๙}

การบริหารมีทั้งระบบอุปถัมภ์และคุณธรรม ประโยชน์ส่วนตัว-ประโยชน์ส่วนรวม ความไม่ชัดเจนของข้อบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบระหว่างท้องถิ่นด้วยกัน อยู่ที่ว่าความ ชื่นอยู่ความรู้ความสามารถของบุคคล เพราะฉะนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เท่าเทียมกัน และอยู่ภายใต้กฎหมาย มีการจัดทำแผนงานและโครงการร่วมกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ร่วมกัน รวมถึงไปถึงรายงานผลการดำเนินงานด้วย^{๓๐}

^{๒๕}สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๖}สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๗}สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๘}สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๙}สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐}สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ชาตวิมลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

การบริหารตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๕๖ แก้ไขเพิ่มเติม จนถึงฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๖) ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๒ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้^{๓๑}

การบริหารจัดการต้องใช้หลักธรรมาภิบาล หลักความเสมอภาคและเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย^{๓๒}

มีระบบการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ อำนาจหน้าที่ในการประสานงานที่ชัดเจน นโยบาย แผนงานและโครงการ ใครทำผิดก็ว่าไปตามความผิด ยึดมั่นในการปฏิบัติในการบริหารที่สุจริต โปร่งใสในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบใหม่ๆ และปฏิบัติตามระเบียนนั้น อีกทั้งมีการรายงานผลการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย^{๓๓}

การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีวิธีการปฏิบัติ ระเบียบวินัย ระเบียบวิธีปฏิบัติขององค์กร การทำงานก็จะเป็นอิสระ มีอะไรที่สั่งการไปแล้วขัดกับตัวบทกฎหมาย หรือระเบียบข้อไหน ก็ขอให้บอก เราจะไม่ให้ทำ ทำไปแล้ว บุคคลที่ได้รับผลกระทบก็คือ ผู้ที่ทำโครงการ ถ้าทำผิดระเบียบ อาจโดนเรียกเงินหรืองบประมาณคืน ถ้ามีความผิดก็ผิดตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาจนถึงผู้ทำโครงการ เพราะฉะนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายที่ประกอบด้วยศีลธรรม^{๓๔}

การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีระเบียบ อำนาจหน้าที่ในการประสานงานที่ชัดเจน มีนโยบาย แผนงานและโครงการ และกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานภายในอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อสร้างความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน อีกทั้งเกิดความสมานสามัคคีปรองดองกัน^{๓๕}

บริหารงานตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้หลักนิติธรรม^{๓๖}

^{๓๑}สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอ้อม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๒}สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๓}สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๔}สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งจิตฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๕}สัมภาษณ์ นายนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๖}สัมภาษณ์ จำสับเอกสวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒ การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกันที่ส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	ปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	บริหารงานตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้หลักนิติธรรม	๑๕	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๗,๑๘
๓	อบรมเรื่องกฎหมายให้ผู้ที่ยังไม่มีความรู้ ให้มีความรู้มากพอที่จะนำมาใช้ในชีวิตได้	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๗,๑๘

๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมที่ส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีการจัดโครงการ และกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร^{๓๗}

มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี มีการประชาสัมพันธ์โครงการโดยการร่วมกับหน่วยงาน เช่น โครงการอำเภอยิ้ม อำเภอเคลื่อนที่ เป็นต้น^{๓๘}

มีการจัดกิจกรรม แต่ละเดือนมีการจัดกิจกรรมกัน และมีการจัดเวทีประชาคมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน^{๓๙}

มีการให้ความรู้เกี่ยวกับความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเพื่อจะให้เกิดการยอมรับร่วมกัน ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปรึกษาหารือในการส่งเสริมความรักความสามัคคีร่วมกันและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกัน^{๔๐}

จัดเวทีประชาคมของประชาชนในเขตเทศบาลและใกล้เคียงเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน^{๔๑}

^{๓๗} สัมภาษณ์ จำสับเอกสวัสดิ์ อำเภอทอง, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งจิตฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนา ๓ ตามยุทธศาสตร์ที่ ๔ การอนุรักษ์และสืบสาน ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน และยุทธศาสตร์ที่ ๘ การสร้าง ธรรมาภิบาลและการบริหารบ้านเมืองที่ดี^{๔๒}

มีการเชิญเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมาประชุม มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อให้บุคลากร ทราบและเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การจัดทำเอกสารเผยแพร่กิจกรรมสมานฉันท์ เป็นต้น^{๔๓}

จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความปรองดอง เช่น จัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ เพื่อสร้าง ความรู้รักสามัคคี โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน^{๔๔}

มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อสร้าง ความสมานฉันท์ ความสามัคคี มีการจัดพิมพ์หนังสือและเอกสารเพื่อนำมาเผยแพร่ให้แก่ทุกคน เพื่อความรู้และเข้าใจ^{๔๕}

จัดให้มีกิจกรรมร่วมกัน โดยให้ทุกภาคส่วนดำเนินกิจกรรมร่วมกัน^{๔๖}

ให้บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบประชาชนบ่อยๆ และให้จัดกิจกรรม ในพื้นที่ ช่วยให้คนในพื้นที่มีรายได้ จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิด ความสามัคคีเพราะกีฬาเป็นยาวิเศษ^{๔๗}

การบริหารที่จะให้เกิดเอกภาพ เกิดความรักความสามัคคีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม บุคลากรต้องจิตสำนึก คนต้องเป็นศูนย์กลางการพัฒนา คนเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวม คนเป็นพื้นฐานของสังคม เพราะฉะนั้นการที่จะให้เกิดความรักความสามัคคี เห็นแก่ ประโยชน์ ต้องมีเป้าหมายในการพัฒนาคนและการพัฒนาจิตใจ ก็คือจิตสำนึก ได้แก่ จิตอาสา จิตสาธารณะ มีจิตบริการ เป็นต้น ต้องมีการกระตุ้นเตือนให้เกิดจิตสำนึกในการทำงานตามบทบาท หน้าที่ที่มีอยู่ ปลูกจิตสำนึกว่า ตนเองให้เป็นเจ้าของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตรงนี้เป็นสิ่งที่ขาด ไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นองค์กรสาธารณะทำให้คนส่วนใหญ่ขาดความรู้สึกรักความ เป็นเจ้าของ ยกตัวอย่างเช่น รถของเราก็บรดข้าราชการ จะถนอมรถคันไหนมากกว่ากัน เพราะ รถของเราจะรู้ว่าเป็นรถของเรา แต่ถ้าเป็นรถข้าราชการ ใช้ไปเถอะยังงี้ก็ได้ เพราะไม่ใช่รถของเราเป็น ต้น ทำอย่างไรจะให้ผู้นำสูงสุดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากร เจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน ทุกคน มีจิตสำนึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ก็จะทำให้เกิดความรักหวงแหน การถนอม การประหยัด เป็นการพัฒนา จิตสำนึก สิ่งสำคัญในการพัฒนาจิตสำนึก ก็คือ ศาสนา คือ หลักศีลธรรม เป็นหลักพื้นฐานของใจ

^{๔๒}สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๔๓}สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ชาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๔๔}สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๔๕}สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๔๖}สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๔๗}สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอมืองชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

จิตของคนเป็นพื้นฐานขององค์กร ถ้าคนดี องค์กรก็จะดี ถ้าคนไม่ดี องค์กรก็จะไม่ดีขึ้นอยู่กับคน คนดีๆ ไม่ดีขึ้นอยู่กับการพัฒนาจิต การพัฒนาจิตใจดีไม่ดีขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ ศีลธรรม กฎหมาย การมีส่วนร่วม การมีจิตมีสำนึกเป็นต้น การที่จะให้เกิดเป็นเอกภาพสมานสามัคคีก็ควรมีการ กระตุ้นจิตสำนึกของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาบุคลากร การพัฒนาคนในปัจจุบัน ต้องเลือกคนที่เป็นแบบอย่าง ต้องเลือกตัวอย่างที่ดี ให้เป็นผู้นำมาพัฒนาและต้องมีค่านิยมรวมกัน ทำกิจกรรมรวมกัน ดังนี้ ๑) กิจกรรมเชิงวิชาการ ต้องมีการเติมเต็มความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน ๒) กิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมสังสรรค์ กิจกรรมกีฬา ในการทำงานนั้นอาจมีความเครียด ดังนั้นต้องมีกระบวนการระงับพฤติกรรม ๓) กิจกรรมทางสังคม คือ ตนเองก็อยู่องค์กร สังคม/หน่วยงาน เพื่อคนที่จะมาใช้บริการจากเราคือ ประชาชน เพื่อให้เกิดกระบวนการเชื่อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับบุคลากร ให้เป็นน้ำหนึ่งอัน เดียวกัน ๔) กิจกรรมทางศาสนา เป็นส่งเสริมให้เกิดความรักความสามัคคีและพัฒนาจิตใจ ให้รัก ตนเอง รักองค์กร ให้กล้าบอความชั่ว แล้วให้หันมาทำความดี เพื่อคนอื่น ต่อองค์กร ชุมชนสังคม เป็นการส่งเสริมให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ขึ้น การบริหารการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีในการ ทำงานท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมนั้นต้องมีจิตอาสา มีอุดมคติ ทำงานเพื่อคนอื่น ต้องเสียสละเวลา ส่วนตนทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เสียสละส่วนตนเพื่อประโยชน์ของคนอื่น และต้องให้ ความสำคัญกับเจตจำนงที่จะมาทำงานที่ดีด้วย^{๔๘}

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำตนเองให้เป็นแบบอย่างในการเสียสละเพื่อ ประโยชน์ของส่วนร่วม เผยแพร่ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามนโยบายของคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ (คสช.) และจัดทำโครงการและกิจกรรมที่กระตุ้นจิตสำนึกในการช่วยเหลือสังคม^{๔๙}

ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยทำเพื่อส่วนรวม เช่น สืบค้น กีฬาประจำหมู่บ้าน ปีละ ๑ ครั้ง เป็นต้น^{๕๐}

มีการจัดกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชนและ การบริการประชาชน^{๕๑}

มีการจัดกิจกรรมร่วมกันและพูดคุยกันเกี่ยวกับงานที่จะต้องทำการบริหาร และร่วมมือ กันเพื่อให้ความรักและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ^{๕๒}

^{๔๘}สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยาและมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๔๙}สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๐}สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโดก, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๑}สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๒}สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

จัดให้มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณะ อาจจะเป็นการปลูกป่าทำความสะอาดท้องถิ่นของตนเอง โดยให้ทุกภาคส่วนดำเนินกิจกรรมร่วมกัน^{๕๓}

มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรม มีการโพสต์เฟสบุ๊ค หรืออินสตาแกรม เพื่อเผยแพร่ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสร้างความปรองดอง^{๕๔}

ตารางที่ ๔.๓ การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมที่ส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	จัดโครงการ และกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณชนร่วมกัน	๑๕	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๗,๑๘
๓	รณรงค์สร้างความรักความสามัคคีในการทำงานท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมนั้นต้องมีจิตอาสา	๑๑	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔

ส่วนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์

๑) การบริหารบุคลากรในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บริหารแบบให้ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน มีความรู้ตรงตามตำแหน่งงาน มีความตั้งใจในการทำงาน ดำเนินไปด้วยความรับผิดชอบ ซึ่งต้องเกี่ยวข้องทั้ง คน เงิน สิ่งของ เครื่องใช้และเวลา โดยมีระเบียบและกฎเกณฑ์เป็นตัวกำหนดกรอบในการบริหาร^{๕๕}

ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ทุกคนมีหน้าที่เป็นของตัวเอง การบริหารบุคลากรก็เช่นกันเราควรปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน จัดแจงหน้าที่ออกเป็นส่วนๆ แบ่งให้ทุกคนมีหน้าที่เป็นของตัวเอง และทุกคนควรรับผิดชอบหน้าที่ที่ตนเองได้รับ การเลือกคนให้ตรงกับงานก็เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเลือกงานตรงกับคนหรือคนตรงกับงาน ก็จะทำให้งานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๕๖}

^{๕๓}สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๔}สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๕}สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๖}สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

หาบุคลากรที่มีความคิด มีความสามารถในการบริหารงาน ทำหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายและสามารถทำให้เราเห็นผลงานที่ชัดเจน และเกิดขึ้นจริง มีการคัดเลือกบุคคลที่มีความตั้งใจในการทำงาน และมีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอต่อการบริหารงาน และสามารถบริหารงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น^{๕๗}

มีการมอบหมายงานที่ชัดเจนให้แก่บุคลากร หาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับสายงาน ตั้งใจทำงาน การได้มาซึ่งบุคลากร ต้องจัดหาบุคลากรด้วยความเป็นธรรม ส่งเสริมความซื่อสัตย์ ความเป็นกลาง และความอ่อนน้อมถ่อมตน^{๕๘}

มีการรับฟังความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความเห็น รับฟังปัญหาและช่วยกันแก้ไข และต้องมีความเท่าเทียมและความยุติธรรมเพื่อคนในชุมชน ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนให้พัฒนาเรื่อยๆขึ้นไป มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ให้มีตำแหน่งสูงขึ้น^{๕๙}

มีการพิจารณาเกี่ยวกับงานชนิดใด เหมาะกับคนประเภทใด โดยพิจารณาจากบุคลิกภาพ อุปนิสัย ทักษะ ศักยภาพ และความฉลาดทางด้านอารมณ์ ทั้งนี้ ก็พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชา ตามเหตุและผล ให้เหมาะสมกับการทำงานและหากมีพาดพิงในการทำงานไม่รีบด่วนตัดสินใจ ต่าหนิใคร ต้องมีความหนักแน่น แต่ต้องมีการรับฟังข้อเท็จจริงจนเกิดน้ำหนึกมั่นใจแล้ว แนะนำตักเตือนหรือลงโทษ จึงจะกระทำการเช่นนั้นออกไป^{๖๐}

การบริหารบุคลากร มีการพัฒนาจิตใจเป็นสำคัญในการบริหารงานในองค์กร ในการทำงานต้องให้มีจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่รับผิดชอบไม่ให้เกิดบกพร่อง เริ่มตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ต้นน้ำคือ มีกระบวนการเลือกคนเข้าสู่องค์กร ก็ควรมีระบบกลไก เลือกคนเข้ามาทำงาน การสรรหาคน เลือกคน คัดเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า คุณภาพเข้ามา ก็ต้องมองในมิติด้านจิตอาสา จิตสาธารณะ ความเป็นคนดี มีความรู้ความสามารถในการทำงาน ประโยชน์ก็จะเกิดกับองค์กร กลางน้ำ คือเมื่อรับมาแล้ว ก็ต้องมีกระบวนการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานมีการพัฒนาด้านองค์ความรู้ใหม่ๆ นวัตกรรมใหม่ๆ พยายามเติมเต็มส่งเสริมองค์ความรู้ใหม่ๆให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การบริหารพัฒนาบุคลากร มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย การที่จะให้เกิดการพัฒนา ก็ต้องมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้วย การรับบุคลากรก็ต้องดูภาระงานมากพอที่จะรับบุคลากรเข้ามาใหม่ ใหม่ มีความจำเป็นต่อองค์กรมากน้อยแค่ไหนรับบุคลากรเข้ามาในระบบเรียกว่า โครงสร้างขององค์กร ถ้าวรับบุคลากรมากเกินไป จะทำให้คนมากกว่างาน จะทำให้เกิดปัญหา แย่งงานกันเมื่อแย่งงานกันทำ จะเกิดความขัดแย้ง ดังนั้นสิ่งสำคัญ คือ ต้องดูความจำเป็น ดูที่ภาระงาน ความมั่นคงระยะยาวในอนาคต เมื่อรับมาแล้วสามารถให้เข้าอยู่ในระยะยาวได้ไหมถึง ๖๐ ปี อยู่แล้วมีความมั่นคง

^{๕๗}สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๘}สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๙}สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโคก, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๖๐}สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

ความเจริญก้าวหน้า เขาจะรักองค์กร ทำงานเต็มที่เข้าจะใส่ใจเต็มที่ ถ้ารับมาแล้วไม่มีความมั่นคง สวัสดิการไม่มีให้ ทำให้ไม่เกิดความมั่นคงมั่นใจ ใครจะอยู่ได้องค์กร อยู่ไปวันๆ ตัวอยู่กับเรา แต่ใจไม่ได้อยู่กับเรา (องค์กร) การบริหารจัดการก็เป็นไปไม่ได้ องค์กรก็เสียหาย ก็จะเกิดกระบวนการการ รับ-ออกไป ความมั่นคงความยั่งยืนไม่มีในองค์กร

การพัฒนาบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะในการทำงานบทบาทหน้าที่ที่ทำอยู่ การพัฒนาบุคลากรต้องพัฒนาสวัสดิการในการทำงาน วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการพัฒนา ปลายน้ำคือ ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ความมั่นคง หรือเสถียรภาพของชีวิต ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนตำแหน่งที่สูงขึ้นไป มีระบบกลไกที่ชัดเจน มีความเจริญก้าวหน้าตามขีดความสามารถด้วย ถ้าบุคลากรมีความเจริญก้าวหน้า มีความสุข มีความมั่นคง บุคลากรจะอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นาน องค์กรจะเจริญเติบโตด้วยความรักความสามัคคีในการทำงาน อยู่ดีกินดีและมีความสุข อยู่ดีคือ อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีความมั่นคง สมภาคภูมิ กินดีคือ มีสวัสดิการที่ดี อยู่ในองค์กรก็มีความสุข^{๖๑}

มีการจัดให้บุคลากรมีกิจกรรมร่วมกัน ปรับเปลี่ยนบุคลากรแต่ละคนให้ดีขึ้นด้วยการ ส่งเสริมให้บุคลากรหมั่นทำทาน สมทานศีล และหมั่นเจริญภาวนา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มี ประสิทธิภาพ^{๖๒}

มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ตรงตามตำแหน่งงาน แล้วพัฒนาให้บุคลากร มีคุณธรรม จริยธรรม แล้วบุคลากรจะมีจิตสาธารณะรับใช้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีความ มุ่งมั่นในประโยชน์ของส่วนรวม^{๖๓}

มอบหมายงานให้ตรงต่อความสามารถของบุคลากร รับบุคลากรที่มีคุณภาพและมีประสบการณ์มีความรู้ตรงต่อตำแหน่ง ปลุกฝังให้บุคลากรทุกคนในองค์กร มีความพร้อมในการทำงาน รักในงานที่ทำ และใฝ่รู้คอยศึกษาหาข้อมูลอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ บริหารโดยใช้เหตุผลและ คุณธรรมเข้ามาช่วยโดยไม่ใช้อารมณ์เมื่อการบริหารบุคลากรเกิดความผิดพลาดและควรกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับเพื่อให้บุคลากรทำตาม^{๖๔}

ยึดหลักการบริหารบุคลากรใน “หลักคุณธรรม” รองลงมาคือ หลักสมรรถนะ หลักผลงาน หลักการกระจายอำนาจและหลักความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตและการทำงาน^{๖๕}

^{๖๑} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ป้า, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยาและมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๖๒} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมะเกลือ จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๖๓} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมะเกลือจังหวัดนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมะเกลือ จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๖๔} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมะเกลือ จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๖๕} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

ผู้นำทางการเมือง มีวิสัยทัศน์แนวพุทธที่เป็นมืออาชีพ สร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมให้พัฒนาตน พัฒนาคณะ ส่งเสริมการละบาป ทำเป็นแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลต่อไป^{๖๖}

ใช้หลักการบริหารตามประกาศคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ ๑) ต้องปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่น มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอดุสาหะ เอาใจใส่ ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการอย่างเต็มที่ กำลังความสามารถ ๓) ต้องปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมงาน ด้วยความสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน ๔) ต้องต้อนรับให้ความสะดวกให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อย ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้มาติดต่อราชการ ๕) ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างคุ้มค่า ๖) ต้องพัฒนาทักษะ ความรู้ ความทันสมัย และตรงต่อเวลา ๗) ต้องยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข^{๖๗}

ในการบริหารงานบุคคลของเทศบาลนครนครสวรรค์นั้น มีแนวคิดคือจะดูในภาพรวมถึงคนที่ปฏิบัติงานจำนวนเท่าไร ที่จะสามารถรองรับการดูแลและพัฒนาพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด เพื่อให้การบรรจุ โยกย้าย แต่งตั้ง กระบวนกรต่างๆ เป็นไปอย่างเป็นธรรม มีความคล่องตัวและเทศบาลเองต้องสามารถกำหนดมาตรฐานแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีความชัดเจน ต้องมีการตีความกันมาก อีกประเด็นหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ หลักความเป็นอิสระ ธรรมชาติที่แตกต่างหลากหลายของท้องถิ่น รวมทั้งขวัญกำลังใจของพนักงานและลูกจ้าง จึงต้องกำหนดเลือกรูปแบบให้เหมาะสมของแต่ละส่วน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเราสามารถนำระบบที่เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นมาใช้ได้ เช่น จะต้องสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบ และโครงสร้างได้อย่างคล่องตัว เพื่อตอบสนองภารกิจของเทศบาลเอง อีกส่วนหนึ่งคือ การพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นในปัจจุบันนี้ผูกขาดอยู่กับส่วนกลางคือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทำให้กรมฯ เป็นเจ้าหล่อหลอมทั้งแนวคิด ทักษะคติ วัฒนธรรมการทำงานให้พนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นไปทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ควรเป็นโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นเอง เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากรหรือสภาพความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้ตรงกับภารกิจของเทศบาลนครสวรรค์ และการให้บริการประชาชน สำหรับหลักการบริหารงานบุคคลที่เป็นประเด็นสำคัญ คือการสรรหาให้ได้คนที่ดี มีความรู้ความสามารถเข้าทำงาน ต้องดูแลรักษาพนักงาน และลูกจ้างให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาส่งเสริมพนักงานและลูกจ้าง โดยจงใจให้บุคลากรสามารถที่จะทำงานได้อย่างเต็มที่และเต็มใจ^{๖๘}

^{๖๖} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ชาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๖๗} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอัม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๖๘} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

การบริหารบุคลากรต้องมีการพูดคุยได้ทุกอย่าง และให้ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจนจะ
ได้ทำในหน้าที่และตำแหน่งให้ตรงกับความรู้ของตนเอง ท้องถิ่นเมือง มีบุคลากรไม่เพียงพอ
การบริหารงานหรือการทำงานอาจจะมีผลล่าช้าบ้าง ตามนโยบาย และส่วนของการประสานงาน
ก็มีความรวดเร็ว^{๖๔}

การบริหารบุคลากร เป็นการบริหารงานตรงนี้จะมิใช่แค่บัญญัติ แต่ละส่วนงาน ก็จะมีการ
แบ่งงาน มีโครงการ อะไรบ้าง งานโครงการของแต่ละส่วนงาน ได้แก่ สำนักงานปลัด กองช่าง กองคลัง
กองสาธารณสุข มีงบประมาณตามเทศบัญญัติ^{๖๕}

ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจนและมีการจัด
พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ มีความรู้ตรงตำแหน่งงานและมีการจัดฝึกอบรมในตำแหน่งงานนั้นด้วย^{๖๖}

บริหารงานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒^{๖๗}

ตารางที่ ๔.๔ การบริหารบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	รัฐเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในการพัฒนา บุคลากรของท้องถิ่นเอง เพื่อให้เหมาะสมกับ ศักยภาพของบุคลากรหรือสภาพความต้องการ ของท้องถิ่นนั้นๆ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	บริหารงานตามพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๕	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๗,๑๘
๓	การบริหารบุคลากร ต้องมีการพัฒนาจิตใจเป็น สำคัญในการบริหารงานในองค์กร โดยการ พัฒนาทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ	๑๔	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๗

^{๖๔} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวธ, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๖๕} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งจิตฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๖๖} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์,
๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๖๗} สัมภาษณ์ จำสับเอกสวัสดิ์ อำทอง, นายองค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

๒) การบริหารงบประมาณ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บริหารตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒ และ ๓) พ.ศ.๒๕๔๓^{๗๓}

การบริหารงบประมาณนั้นต้องมีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามระเบียบ มีการวางแผนใช้งบประมาณและมืงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงาน^{๗๔}

การบริหารงบประมาณ โครงการไหนไม่สามารถทำได้ ก็จะเก็บไว้ เอามาคุยกันที่ประชุมว่าจะเอาโครงการไหนเข้ามาแทน ช่วงปลายปีงบประมาณไหนที่ใช้ไม่หมด ก็จะเก็บไว้เป็นเงินสะสม เงินเก็บเหลือรายจ่าย การใช้เงินสะสมนี้มีระเบียบยุ่งยากมาก ดังนั้น ต้องมีการวางแผนประหยัดใช้ งบอาจไม่เพียงพอ การทำโครงการที่จำเป็น ตามความเดือดร้อนของประชาชน^{๗๕}

มีการใช้จ่ายงบประมาณให้ถูกต้องตามกฎหมาย และวางแผนการใช้งบประมาณ ค่าใช้จ่ายเป็นไปตามปกติ ท้องถิ่นอำเภอเมืองเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบในรายละเอียดให้มีความถูกต้อง^{๗๖}

การบริหารงบประมาณต้องมีแผนสำหรับการประมาณการด้านรายรับและรายจ่ายแสดงในรูปตัวเลขจำนวนเงินที่ได้รับตามขอบข่ายของการเป็นเทศบาล ฝ่ายบริหารต้องนำเสนอขอความเห็นชอบจากฝ่ายสภาท้องถิ่น เพราะงบประมาณถือเป็นเงินสาธารณะ ต้องป้องกันการรั่วไหลให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพจึงกำหนดกระบวนการงบประมาณ เป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การจัดเตรียมงบประมาณ (Budget preparation) ซึ่งต้องอาศัยฝ่ายข้าราชการประจำไปดำเนินการ โดยให้มีการศึกษาปฏิทินงบประมาณที่กรมส่งเสริมฯ แจ้งให้ทุกฝ่ายทราบมีการทบทวนแผนและกำหนดนโยบายการดำเนินงานของเทศบาลเอง จัดเตรียมข้อมูลประมาณรายรับ จัดระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนหรือจากผู้มีส่วนได้เสียกับภารกิจของเทศบาลตรวจสอบภาวะผูกพันที่เทศบาลนครนครสวรรค์มีอยู่ เพื่อเสนอโครงการเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน แล้วนำมาเสนอร่างข้อบัญญัติงบประมาณคณะผู้บริหารพิจารณาให้ตั้งงบประมาณ หากผู้บริหารเห็นชอบก็จะนำร่างเสนอต่อที่ประชุมสภา ภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคมทุกปี

๒) การอนุมัติงบประมาณ (Budget adoption) สภาท้องถิ่นจะพิจารณาร่างข้อบัญญัติฯ โดยพิจารณา ๓ วาระ คือ รับหลักการ แปรญัติ เห็นชอบ เมื่อเห็นชอบแล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นนำเสนอร่างที่ผ่านความเห็นชอบให้ผู้มีอำนาจอนุมัติและประกาศเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยเปิดเผย

^{๗๓} สัมภาษณ์ จำสิบเอกสวัสดิ์ อำทอง, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๗๔} สัมภาษณ์ นายนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๗๕} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งจิตฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๗๖} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

๓) การบริหารงบประมาณ (Budget execution) ติดตามการใช้งบประมาณว่าถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้หรือไม่ รวมทั้งมีการติดตามดูแลการใช้จ่ายงบประมาณว่ามีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานหรือไม่ โดยใช้หน่วยตรวจสอบภายในหรือการควบคุมผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการประชาคม^{๗๗}

การจัดทำแผนพัฒนาฯ การจัดทำงบประมาณรายจ่าย การจัดเก็บหารายได้ การใช้จ่ายเงินตามงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายเงิน การบันทึกระบบบัญชี และการตรวจสอบการคลังตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒ และ ๓) พ.ศ.๒๕๔๓^{๗๘}

มีการวางแผนใช้งบประมาณ ให้สอดคล้องโครงการและเพียงพอต่อการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและตรวจสอบได้^{๗๙}

การจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายบริหารต้องนำเสนอข้อความเห็นชอบจากฝ่ายสภาท้องถิ่น^{๘๐}

มีการทำแผนการใช้งบประมาณไว้อย่างชัดเจน คอยตรวจสอบงบประมาณเป็นประจำ แต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ขึ้นมาดูแลตรวจสอบเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการบริหารต้องบริหารโดยมีจิตที่สุจริตไม่คิดคดโกง ใช้ศีลธรรมเข้ามาช่วยไม่โลภ มีสติฝึกหัดยับยั้งชั่งใจ^{๘๑}

ใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบ มีการวางแผนการใช้จ่ายใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดและคุ้มค่า^{๘๒}

มีการจัดสรรงบประมาณ ให้แต่ละองค์กรเท่ากันทุกองค์กรแบ่งเท่ากันไม่ให้องค์กรไหน เยอะเป็นพิเศษ และควรเลือกคนที่ไว้ใจได้และน่าเชื่อถือมาบริหาร ต้องบริหารเงินให้ทั่วถึง มีการแบ่งเฉลี่ยงบประมาณให้เท่าเทียมกัน^{๘๓}

^{๗๗} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๗๘} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอ้อม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๗๙} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๘๐} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๘๑} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๘๒} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๘๓} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอมืองตามง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณ ดังนี้ ๑) เงินอุดหนุน ๒) งบรายได้ การบริหารงบประมาณนั้น (๑)ต้องไปดูความจำเป็นขั้นพื้นฐานหรือโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเอง อะไรบ้างที่ยังไม่มี (๒) ความต้องการของหน่วยงาน (องค์กร) คือ ต้องการอะไร บ้าน ต้องมีการสอบถามบุคลากรในหน่วยงาน ผู้นำหรือผู้บริหารต้องมีการตรวจหรือสอบถาม ความคิดเห็นของบุคลากรในแต่ละแผนกนั้นมีความจำเป็นและต้องการอะไรกับที่จะต้องใช้ ถ้าไม่สอบถาม ความต้องการ แต่ซื้อมาแล้วโดยไม่สอบถามความต้องการหรือความจำเป็นสำหรับแต่ละแผนกงาน ก็จะเป็นขยะสำหรับเขาเพราะไม่ต้องการสิ่งที่จัดซื้อโดยไม่มีการตรวจสอบและสอบถามความต้องการนั้นเอง (๓) ปัญหาแต่ละแผนกและบุคลากรแต่ละส่วนงานซึ่งมีความแตกต่างกัน ในความจำเป็นแต่ละความต้องการขั้นพื้นฐานของงานและ งานที่ไม่เหมือนกัน ต้องมีการทำให้เกิดความพึงพอใจ ต้องมีการทำประชาคม KM การจัดการความรู้ ถอดบทเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลมาจัดสรรงบประมาณได้ให้ไปไปตามความจำเป็น ปัญหาความต้องการของแต่ละฝ่าย แล้วนำไปบรรจุไว้ในแผน และทำเป็นโครงการออกมา เรียกว่า การจัดสรรงบประมาณเป็นไปตามความจำเป็นของภาระงาน (ตามภาระงาน) เหมือนหมอรักษาอาการไปตามคน จะทำให้เกิดผลตามภาระงาน ปัญหาความต้องการมาก งานก็มากตามสัดส่วนนั้น^{๕๔}

ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑) ต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด ๒) กระจายงบประมาณให้ถึงทุกส่วนอย่างพอเพียงตามความเหมาะสม ๓) มีการตรวจสอบและให้รายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ^{๕๕}

มีการจัดสรรปันส่วนงบประมาณ จัดซื้ออุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรได้ใช้ และต้องใช้งบประมาณที่ทำให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าประหยัดมากที่สุด^{๕๖}

มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน ใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและสามารถตรวจสอบงบประมาณได้ การใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพียงพอต่อการดำเนินงานและเป็นธรรม ไม่โกงกินงบประมาณของประชาชนที่จะนำมาใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม^{๕๗}

มีรายจ่ายที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือได้ มีการจัดงบประมาณที่เหมาะสมกับงานที่จะทำมีหลายฝ่ายที่ต้องรับรู้เรื่องไปที่มาของงบประมาณหรือเงินอย่างชัดเจนต้องมีการตรวจสอบก่อนจ่ายงบประมาณ^{๕๘}

^{๕๔}สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๕๕}สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, วิชาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๖}สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๗}สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๕๘}สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

การบริหารงบประมาณควรจัดให้มีผู้ดูแลอย่างชัดเจนและแบ่งงบประมาณออกเป็น ส่วนเพื่อใช้ในการดูแลเรื่องต่างๆ ภายในองค์กร และเรื่องงบประมาณควรมีการบันทึกและตรวจสอบได้^{๘๙}

การมีระเบียบการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ที่ชัดเจน มีอุปกรณ์เครื่องมือและระบบเทคโนโลยีที่ใช้ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ในสำนักงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

การบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารมีการจัดมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์ขององค์กร รวมทั้งจัดหารายได้มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ขององค์กร ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อบุคลากรในองค์กร ทำให้ครบวงจร เครื่องมือคือประชาคม ได้แก่ จัดลำดับความต้องการ ดูงบประมาณ วางแผน ความคุ้มค่า ตรวจสอบ ประชาชนชี้แจงให้รับทราบ^{๙๐}

ตารางที่ ๔.๕ การบริหารงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	บริหารตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒ และ ๓) พ.ศ.๒๕๔๓	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑
๒	มีการวางแผนถึงการประหยัดใช้โดยกำหนดกระบวนการงบประมาณเป็นการจัดเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ และการบริหารงบประมาณ	๑๓	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๗,๑๘

๓) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บริหารตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๘^{๙๑}

การบริหารวัสดุอุปกรณ์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องมีการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ที่ชัดเจนอีกทั้งมีวัสดุอุปกรณ์ในสำนักงานและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้มีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงาน^{๙๒}

^{๘๙}สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๙๐}สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๙๑}สัมภาษณ์ จำสิบเอกสวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองดีการบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๙๒}สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

การบริหารวัสดุอุปกรณ์นั้น มีการตั้งค่าใช้จ่ายไว้แล้ว การซื้อวัสดุอุปกรณ์สิ่งของใช้จ่ายสำนักงานตามการใช้งบประมาณมีการตรวจสอบ โดยการตรวจสอบงบประมาณจากภายนอก^{๙๓}.

การบริหารวัสดุอุปกรณ์ในการบริหารท้องถิ่น เช่นในอำเภอเมืองนั้น มีการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์สำนักงาน ที่ถูกต้องตามระเบียบและแบ่งจากสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด^{๙๔}

ในการบริหารวัสดุอุปกรณ์โดยความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้นำองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร ได้แก่ ๑) ยึดตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยถือว่าเป็นการบริหารภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวเอง ๒) ยึดถือความถูกต้องดีงาม ๓) ต้องสร้างความไว้วางใจ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส ๔) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบว่าด้วยพัสดุ ๕) กระตือรือร้นช่วยแก้ปัญหา มีความกล้าที่จะได้รับผลจากการกระทำของตนเอง และ ๖) ให้มีการจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมใช้อย่างคุ้มค่า^{๙๕}

ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๓๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๕๒^{๙๖}.

มีการศึกษาระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ นำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานจัดทำตารางบำรุงรักษาอุปกรณ์สำนักงานและรายงานผล ติดตามประเมินผล เมื่อศึกษาช่องกฎหมาย เหตุจำเป็น ประเมินหน่วยงานว่าประโยชน์ได้จริงหรือไม่ นำมาปรับปรุงให้ได้ประโยชน์แท้จริง ความคุ้มค่า ผลจากการประเมินจะรู้ว่าลด เพิ่มตรงไหนบ้างจึงนำไปปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๙๗}

มีการทำงานเป็นวงจรดังนี้ มีการวางแผนการใช้งานให้เหมาะสม กำหนดงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เบิกจ่าย บริหารสัญญา และมีการควบคุม^{๙๘}

องค์กรจะต้องจัดระเบียบระบบการบริหารไว้อย่างชัดเจนเพื่อบุคลากรในองค์กรจะปฏิบัติตามได้ คือมีการจัดระเบียบการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ที่ชัดเจน จัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายประจำปี ในการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ผู้ที่มาเบิกจะต้องเขียนเบิกว่ามีอะไรบ้างและลงรายเซ็นกำกับทุกครั้ง^{๙๙}

^{๙๓}สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งจิตฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๙๔}สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๙๕}สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๙๖}สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอัม, นายกเทศมนตรีตำบลทำนน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๙๗}สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาดีวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๙๘}สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๙๙}สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

จัดซื้อจัดหาด้วยกระบวนการที่โปร่งใสตรวจสอบได้ มีทะเบียนเบิกจ่ายหลักฐาน ครุภัณฑ์ ที่ชัดเจน มีการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ มีวัสดุอุปกรณ์ในการใช้งาน อย่างเพียงพอ^{๑๐๐}

มีการเลือกวัสดุที่มีคุณภาพ แบ่งอุปกรณ์ให้เท่ากันทุกท้องถิ่น ควรมีใบเสร็จหรือหลักฐาน ในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ใช้อุปกรณ์ทุกอย่างต้องมีการเบิกจ่ายเพื่อให้วัสดุอุปกรณ์นั้นไม่ให้สูญหาย ^{๑๐๑}

การบริหารวัสดุอุปกรณ์นั้นขึ้นอยู่กับความจำเป็น บุคลากรหรือคน งบประมาณ ซึ่งอยู่ใน การบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตั้งกรรมการเพื่อตรวจสอบโครงการที่เสนอขึ้นมา อะไรที่จำเป็น ทุกภาคส่วนร่วมกันเสนอ ภาระงาน-งบประมาณ ความจำเป็นมากน้อยแค่ไหน ทุกอย่าง ต้องตอบสนองนโยบายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายชาติ แผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ถ้าตรงตาม นโยบายก็ต้องมีการจัดสรรลงมา ตรวจสอบงบประมาณ มีการประเมินการใช้งบประมาณด้วย^{๑๐๒}

ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ให้ถูกต้อง ปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ให้ทันสมัย อยู่เสมอและเพียงพอต่อการใช้งาน ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดทรุดโทรมและบำรุงรักษาให้ ผู้รับผิดชอบรายงานผลการตรวจสอบการรับ จ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี^{๑๐๓}

มีการจัดสรรหรือนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรได้รับ ความสะดวก นำเทคโนโลยีมาใช้ได้ใช้ ดูแล ทำนุบำรุงอุปกรณ์ ในองค์กร สำนักงาน เป็นต้น จัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์ การเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องมือต่างๆ ที่คิดว่าจำเป็นและนำมาใช้ประโยชน์ ให้คุ้มค่าที่สุด^{๑๐๔}

มีการเบิกจ่ายพัสดุที่เป็นระเบียบ มีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเพียงพอ สำหรับบุคลากรในการทำงาน มีความทันสมัย มีความสะอาด สะดวกในการบริหาร เหมาะสมและ ประหยัด^{๑๐๕}

ดูความเหมาะสมของสิ่งที่ต้องการใช้ว่าเหมาะสมหรือไม่ ใช้อุปกรณ์อย่างระมัดระวังไม่ให้ มีความเสียหายเพื่อใช้ได้อีก ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ทุกครั้งหลังจากใช้แล้ว^{๑๐๖}

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ป้า, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาครินทร์, วิชาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

การบริหารวัสดุอุปกรณ์ควรมีผู้รับผิดชอบดูแล และแจกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ไปยังส่วนอื่นๆ ขององค์กรอย่างเป็นระเบียบ สามารถตรวจสอบได้^{๑๐๗} มีระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารอย่างชัดเจน และมีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบระเบียบการจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ มีอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ มีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับ-จ่าย(เบิก) พัสดุครุภัณฑ์ ประจำปี^{๑๐๘}

ตารางที่ ๔.๖ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	ยึดตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยถือว่าเป็นการบริหารภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวเอง	๑๖	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๗,๑๘
๒	มีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ การเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องมือต่างๆ ที่จำเป็นและนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุด	๑๓	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๑ ,๑๗,๑๘

๔) การบริหารการจัดการในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีการดำเนินงานไปตามแผน ได้แก่มอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน และประสานงานในการดำเนินงานขององค์กร กำกับติดตาม ประชุมติดตาม หนังสือคำสั่ง บันทึกรายงาน ได้แก่เรื่องโครงสร้างขั้นพื้นฐาน พัฒนาชุมชน สาธารณสุข เป็นต้น^{๑๐๙}

การบริหารจัดการในองค์กร ทุกองค์กรควรประสานงานกันเพื่อให้องค์กรดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ การบริหารจัดการควรทำอย่างมีระบบระเบียบ^{๑๑๐}

มีการวางแผนในการบริหารงานที่ดีและที่ชัดเจนอย่างเหมาะสม มีกฎระเบียบในการบริหารงานอย่างชัดเจน^{๑๑๑}

^{๑๐๗}สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๐๘}สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๐๙}สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๑๐}สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๑๑}สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

มีการมอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน ดำเนินงานประสานงานที่ดี ปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ทำตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารอย่างชัดเจน และมีการตรวจสอบกำกับดูแลในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ มีกระบวนการ วิธิตัด ประสานงานที่ดี มีความเข้าใจ และนำไปสู่การปฏิบัติ^{๑๑๒}

มีการกำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ต่างๆ ช่วยลดปัญหาขัดแย้งระหว่างพนักงานในองค์กรได้ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี^{๑๑๓}

การบริหารเริ่มจาก ๑) พังระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ เป็นหลักในการบริหารจัดการให้ชัดเจน ๒) แบ่งฝ่าย และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามส่วนนั้นๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการรับผิดชอบงาน ๓) ให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประสานงาน กันภายในองค์กรและนอกองค์กร เพื่อให้เกิดความสามัคคี ลดความเครียดและเกิดการบูรณาการร่วมกันในทุกภาคส่วน^{๑๑๔}.

ปัจจัยการบริหารมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะเกิดจากฐานคิด ปัญหาความต้องการ มีกระบวนการจัดสรรงบประมาณเกิดจากการมีส่วนร่วม ความจำเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานทำให้เกิดกระบวนการ มีประชุม มีการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม และได้เชิญทุกภาคส่วนมาร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางร่วมกัน แต่ละฝ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดโจทย์สร้างภาระงานมาให้ตอบรับ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน เกณฑ์ใหม่ๆ เพราะฉะนั้นการบริหารงบประมาณเกิดจากฐานคิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละฝ่ายแต่ละส่วนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการตั้งงบประมาณเอง ขอเอง ส่วนจะการจัดสรรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความจำเป็น คณะตรวจสอบ ประเมิน อาจจะมีการตัดงบประมาณก็ได้^{๑๑๕}

มีระเบียบในการบริหาร และแบ่งหน้าที่ให้แต่ละคนรับผิดชอบ เน้นความสามัคคีเป็นหลัก มีการจัดกิจกรรมให้คนในชุมชนได้มีการร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่างๆ มีการตอบแทนคืนความสุขให้ประชากรในชุมชน^{๑๑๖}

มีกฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารงานอย่างชัดเจน วางแผนการดำเนินงาน มอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน มีการประสานงานกันในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ^{๑๑๗}

^{๑๑๒}สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๑๓}สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโดก, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ดก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๑๔}สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๑๕}สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๖}สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๑๗}สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับในการบริหารงานไว้อย่างชัดเจน ดำเนินการบริหารจัดการตามแผนที่ได้จัดทำไว้ แต่งตั้งผู้ดูแลและมอบอำนาจให้ในการปฏิบัติงาน ดำเนินงานขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และต้องบริหารใช้หลักธรรมาธิปไตยส่งเสริมในการบริหาร เพื่อให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๑๘}

การบริหารจัดการเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพื่อให้เกิดความทั่วถึง ๒. เป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ๓. เป็นการช่วยเหลือรัฐบาลในการประหยัดงบประมาณ ๔. ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ^{๑๑๙}

ศึกษาระเบียบข้อบังคับในการบริหารงาน ดำเนินงานตามแผน นโยบายและโครงการที่ตั้งไว้ มีการประสานงานภายในและภายนอกองค์กรและมีการกำกับดูแลเพื่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๒๐}

มีหลักในการบริหารจัดการ มอบหมายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามส่วนต่างๆ ในการรับผิดชอบงาน อีกทั้งส่งเสริมการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิต น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ สืบสานประเพณีวัฒนธรรม นำสู่ประชาคมอาเซียน^{๑๒๑}.

ในฐานะเป็นผู้นำในการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ หลักในการบริหาร ตามวิสัยที่ว่า “คนสุขภาพดี การศึกษาได้มาตรฐาน รักรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นเมืองน่าอยู่ชูเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้นการจะขับเคลื่อนนโยบายที่กำหนดในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ ๑) ต้องจัดทำผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเทศบาลนครนครสวรรค์อย่างเป็นระบบ ๒) มีการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ให้กันภายในระหว่างบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓) มีกลไกในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันที่เป็นระบบ ๔) แสดงความเป็นผู้บริหารที่มีภาวะความเป็นผู้นำสูง^{๑๒๒}

การบริหารจัดการในการบริหารงานท้องถิ่นเมืองนั้น ต้องมีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารงาน มอบหมายงานกันโดยตรง มีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ มีนโยบายอะไร ก็ต้องแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการประสานงาน กำกับติดตามงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานนั้นด้วย^{๑๒๓}

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมืองจังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลทำนน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ นายศรัชย์ อธิปฏิเวธ, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

การบริหารจัดการ นั้นใช้ตามระเบียบข้อบังคับ ตามเทศบัญญัติ มีการประสานงานมีการดำเนินการภายใน บังคับใช้ การกำกับดูแลให้มีประสิทธิภาพและนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ คือ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร คือ ๑) หลังธรรมาภิบาล กฎระเบียบ ความสัมฤทธิ์ผล ๒) การทำงานต้องมีประโยชน์คุ้มค่า ใช้แล้วมีประสิทธิภาพ คนที่ต้องทำอย่างสบายใจ ถูกต้อง^{๑๒๔}

การบริหารจัดการในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารงานอย่างชัดเจน ดำเนินงานตามแผนและมีการมอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน ประสานงานและมีการกำกับดูแลในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๒๕}

การบริหารงานนั้นมีการวางแผนในการทำงานและมอบหมายงานแต่ละตำแหน่ง และกำกับดูแลในการทำงานเพื่อให้ดำเนินงานขององค์กรไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๒๖}

ตารางที่ ๔.๗ การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	มีการวางแผนในการบริหารงานโดยพึงระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับ เป็นหลัก	๑๓	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓
๒	มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร	๑๒	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔, ๑๕

ส่วนที่ ๓ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์

๑) หลักเมตตาคุณธรรม (การแสดงไมตรีจิตที่ดีต่อกัน) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแสดงไมตรีต่อกันโดยการเดินพบกันก็ทักทายกัน ทานอาหารด้วยกันในบางครั้ง มีความหวังดี ความเต็มใจและความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความเมตตาและความเคารพนับถือต่อเพื่อนร่วมงาน^{๑๒๗}

การทักทายกัน ช่วยกันทำโครงการหรือกิจกรรมเรียกว่าการทำงานเป็นทีม^{๑๒๘}

^{๑๒๔}สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๒๕}สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๒๖}สัมภาษณ์ จ.ส.อ.สวัสดิ์ อ่างทอง, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๒๗}สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๒๘}สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

มีความเคารพซึ่งกันและกัน ความหวังดี มีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่^{๑๒๙}

หลักเมตตาทายกรรม เป็นหลักธรรมที่ใช้บริหารในงานบริหารบุคคล ซึ่งกล่าวคือ ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและประชาชนทั่วไป โดยใช้หลักเมตตาทายกรรมได้แก่ ให้ความรู้ ให้ข้อแนะนำ ให้ข้อคิดแนวทางปฏิบัติงาน รับฟังข้อคิดเห็นและเคารพสิทธิส่วนบุคคล และส่วนรวมให้ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน การให้ความช่วยเหลือพร้อมเอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวม ตามหลักธรรมของพรหมวิหาร ๔ ของผู้บังคับบัญชาซึ่งประกอบด้วย ความเมตตา กรุณา มุทิตา และ อุเบกขา ส่งผลให้การบริหารมีประสิทธิภาพ^{๑๓๐}

การแสดงความเคารพซึ่งกันและกันในองค์กรคือ.ไปลา-มาไหว้ ที่เป็นวัฒนธรรมการทักทาย เวลาพบปะกันหรือลาจากกัน “การไหว้” เป็นการแสดงถึงความมีสัมมาคารวะและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน^{๑๓๑}

ตระหนักถึงการสร้างความรู้สึที่ดีต่อกัน เอื้อเพื่อเกื้อกูลและความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันซึ่งเชื่อเสมอว่าการให้ใจจะได้ทั้งใจและงาน^{๑๓๒}

มีความซื่ออกซื่อใจและเห็นใจผู้อื่น ใจเขาใจเรา ช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจ^{๑๓๓}

มีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ช่วยเหลือกันโดยจิตใจที่ดีไม่คิดร้าย มีความสามัคคีกัน สมานฉันท์ปรองดอง มีน้ำใจและไม่คิดร้ายต่อกัน^{๑๓๔}

แสดงไมตรีจิตที่ดีและเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่ อ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนร่วมงาน แสดงความนับถือต่อเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง^{๑๓๕}

มีน้ำใจ แบ่งปันกันเมื่อได้รับข่าวสารต่างๆ มีการแนะนำ ให้ทุกคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน และกัน มีอะไรกินแลกเปลี่ยนกัน จักให้มีกิจกรรมที่ให้ทุกคนทำร่วมกัน^{๑๓๖}

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ชาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอมืองชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

บุคลากรที่อยู่ในองค์กรควรที่จะรักกัน บนพื้นฐานเพื่อนร่วมงาน องค์กรเดียวกัน ผู้นำคนเดียวกัน ค่านิยมองค์กรเดียวกัน ไม่ว่าชาติพันธุ์ก็ดี ครอบครัวก็ดี ก็ต้องถูกหล่อหลอมให้เป็นบุคลากรให้เป็นอันเดียวกันอยู่ในองค์กรเดียวกันได้ หลักเมตตาทายกรรม ต้องกลับไปดูไตรสิกขาเหมือนกัน เพราะว่าจะทำให้เมตตาทายกรรมที่สมบูรณ์ให้มาก อันได้แก่ มีระเบียบวินัย เคารพสิทธิของกันและกัน ทานก็มีการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน มีศีล และภาวานา^{๑๓๗}

ใช้เมตตาเป็นหลัก ผ่านรอยยิ้ม ความสุภาพ และการให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน เมื่อกลุ่มงานฝ่ายใดเกิดอุปสรรค จะไม่นิ่งเฉย และรีบให้คำแนะนำช่วยเหลือ แต่งานที่เกินความสามารถตน ก็จะทำให้กำลังใจ และประสานหาข้อมูล หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยแก้ไขปัญหา^{๑๓๘}

มีการช่วยเหลือกิจธุระของสมาชิกในหมู่คณะด้วยความเต็มใจ จริงใจ และแสดงกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกัน มีการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน ชักชวนทำกิจกรรมสนุกๆ มีค่ายอาสาพัฒนาท้องถิ่นให้พัฒนายิ่งๆ ขึ้นไป^{๑๓๙}

มีความเต็มใจช่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ให้งานประสบความสำเร็จ มีความอ่อนน้อมต่อเพื่อนร่วมงาน^{๑๔๐}

มีความเต็มใจในการทำงานและทำงานกับเพื่อนร่วมงานที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน เพื่อจะให้งานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๔๑}

มีการแสดงน้ำใจซึ่งกันและกัน ก็คือ เราทุกคนที่อยู่ภายใต้องค์กรเดียวกัน ควรมีการแสดงน้ำใจเพื่อช่วยเหลือกัน เอื้อต่อกันในการทำงานต่างๆ^{๑๔๒}

การแสดงความมีน้ำใจต่อกันรอบข้าง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีจิตใจที่ดีต่อกัน จึงให้ความความรักแก่คนอื่นๆ และให้ความร่วมมือเมื่อเข้าขอร้อง^{๑๔๓}

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, วิชาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๘ การใช้หลักเมตตาทายกรรมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	ตระหนักถึงการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน เอื้อเพื่อเกื้อกูลและความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันซึ่งเชื่อเสมอว่าการให้ใจจะได้ทั้งใจและงาน	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑
๒	มีสัมมาคารวะและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน	๑๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐
๓	แสดงความมีน้ำใจต่อคนรอบข้าง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและให้ความร่วมมือเมื่อมีการร้องขอ	๑๒	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๑, ๑๒
๔	ใช้เมตตาเป็นหลัก ผ่านรอยยิ้ม ความสุภาพต่อเพื่อนร่วมงาน	๙	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒

๒) หลักเมตตาวชิกรรม (การพูดต่อกันด้วยเมตตาช่วยแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีการตักเตือนเมื่อกระทำผิด มีการชมเชยเมื่อสร้างประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงาน ประชาชน และบุคลากรในองค์กร^{๑๔๔}

มีการทักทายด้วยวาจาสุภาพ พูดความจริงมีเหตุผล มีการแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ พูดแนะนำแต่สิ่งที่ดีๆต่อเพื่อนร่วมงาน^{๑๔๕}

มีการประสานงาน การทำงานตามเอกสาร มีการลงรับ การทำงานทุกอย่างต้องอาศัยหนังสือสั่งการมา ถ้าข้าก้มีการตักเตือน^{๑๔๖}

มีการทักทายพูดต่อกันด้วยเมตตาช่วยแจ้งสิ่งข่าวที่ดี และสร้างสรรค์งาน และแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกันและกัน^{๑๔๗}

การพูดดีต่อกัน บนพื้นฐานของความเมตตาในด้านการสื่อสาร การประสานงาน เพื่อบรรลุประโยชน์ ได้แก่ การพูดแต่ความจริง มีเหตุมีผลต่อเพื่อนร่วมงาน พร้อมกับแนะนำสิ่งที่มีประโยชน์ให้แกกัน เพื่อเกิดความรักความสามัคคี เอื้อต่อประโยชน์งานส่วนรวม ในหลักเมตตาวชิกรรมได้นำมาใช้ในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการวางแผนนโยบายการบริหาร เช่น การวางแผนงบประมาณ การจัดการโดยการประชุมสภา โดยใช้หลักความจริงบนพื้นฐานของความมี

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ จำสิปเอกสวัสดิ์ อ่างทอง, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ นายนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวธ, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

เหตุมีผล หลักเมตตาวาจกรรม สามารถสร้างแรงบันดาลใจ ให้เกิดความรักความสามัคคีนี้บงอในหมู่คณะ การบริหารจึงมีความราบรื่น^{๑๔๘}

เริ่มต้นด้วยการกล่าวทักทายทุกๆ คนที่องค์กรด้วยคำว่า “สวัสดี” โดยไม่ลืมที่จำเป็นต้องส่งรอยยิ้มแล้วเมื่อเราได้รับคำทักทายพร้อมรอยยิ้มกลับมา ก็ทำให้บรรยากาศแห่งความสุขในองค์กรเกิดขึ้นได้^{๑๔๙}

มีการกล่าวทักทายเพื่อนร่วมงาน ชี้แจงสิ่งที่เป็นประโยชน์ในหน่วยงานต่อกัน^{๑๕๐}

พูดจาที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรและผู้ร่วมงาน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อจะได้พัฒนาองค์กร^{๑๕๑}

มีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ช่วยเหลือกันโดยจิตใจที่ดีไม่คิดร้าย มีความสามัคคีกันสมานฉันท์ปรองดอง มีน้ำใจและไม่คิดร้ายต่อกัน^{๑๕๒}

มีการทักทายด้วยวาจาสุภาพ พูดแต่ความจริงมีเหตุผลต่อเพื่อนร่วมงาน มีการพูดสิ่งที่ดีสมานฉันท์สามัคคีต่อกัน แนะนำสิ่งที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน^{๑๕๓}

ใช้การพูดจาให้เกิดประโยชน์ พูดจาให้สุภาพอ่อนน้อม พูดแต่คำจริง คำไหนคำนั้นใครได้รับข่าวสารหรือหรือประกาศ ก็นำมาบอกต่อกัน บอกเรื่องที่มีประโยชน์ เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารมาควรแจ้งให้คนในชุมชนได้รับข่าวสารกันทั่วถึง^{๑๕๔}

ผู้นำต้องมีการส่งเสริมให้มีการใช้สุจริต ๔ เว้นจากพูดเท็จ เว้นจากพูดส่อเสียด เว้นจากพูดคำหยาบ เว้นจากพูดเพื่อเจ้า ให้มาก ละเว้นทุจริต ๔ พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้า จะทำให้เกิดความคิดไม่ดีต่อกัน เกิดความขัดแย้ง พูดคุยกันไม่ได้มองหน้ากันไม่ติด มองหน้ากันไม่ได้ มีผลกระทบต่อการบริหารภาพรวมบุคลากรต้องละเว้นทุจริต ๔ พยายามใช้สุจริต ๔ ให้มาก พูดหวาน พูดไพเราะ พูดเสนาะหู พูดประสานประโยชน์ รักษาน้ำใจกัน ทำอย่างไรจะส่งเสริมให้มีการพูดอะไรออกมาแล้วเกิดมาจากใต้จิตสำนึกทั้งนั้น ไม่มากนักน้อย ซึ่งมันสามารถสัมผัสได้ทั้ง ภาษาพระก็คืออายุตะภายใน อายุตะภายนอก ตา หู จมูก ลิ้น กายใจ ตากระทบรูป ต้องกลับไปดูเมตตาทักทาย

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลทำน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ชาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ พระนิโรจรัชชิต, เจ้าคณะอำเภอมืองชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

กัน ปราศรัยกัน รักใคร่ชอบพอกัน สร้างค่านิยมร่วมกัน สร้างวัฒนธรรมรวมกัน ที่จะสร้างกระบวนการขึ้นมาได้และส่งเสริมวิถีสุจริต ๔ ให้มาก^{๑๕๕}

ในทุกๆ วัน เริ่มทำงานจะมีการทักทายเพื่อนร่วมงาน รับคำทักทายจากผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส ในการปฏิบัติงานจะใช้คำพูดที่มีเหตุผลทุกครั้งคือมีข้อมูลอ้างอิง มิได้กล่าวลอยๆ และแนะนำข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงาน หากจำเป็นต้องแนะนำตักเตือนสิ่งใด จะพูดคุยกับผู้นั้นด้วยความเป็นส่วนตัว และจะระมัดระวังไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด^{๑๕๖}

ช่วยบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์ สอน แนะนำ ตักเตือน ด้วยความหวังดี มิมีตรไมตรีกล่าววาจาสุภาพ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน ต้องมีการวางตัวที่ดี พูดจาไพเราะ ซึ่งในส่วนนี้ทำให้มีความน่าเชื่อถือ มีการพูดให้เกิดความสามัคคี สมานฉันท์และมีความจริงใจต่อพนักงานด้วยกัน^{๑๕๗}

การพูดกับเพื่อนร่วมงานโดยใช้หลักเหตุผลในการพูด พูดแนะนำให้เพื่อนร่วมงานในสิ่งที่ดี พูดด้วยวาจาสุภาพ^{๑๕๘}

พูดในสิ่งที่เป็นจริงและเกิดประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงาน และส่งผลดีต่อผู้พูดและผู้ฟัง^{๑๕๙}

การบริหารทุกอย่างอยู่ภายใต้กฎหมาย ทุกคนควรได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันอยู่แล้ว ถ้าเราปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ก็จะทำให้ไม่เกิดความแตกแยกในองค์กรได้^{๑๖๐}

พูดจាកันด้วยความสุภาพ ให้ความเคารพต่อผู้ที่มีอายุมากกว่าด้วยใจจริง มีอะไรที่เป็นประโยชน์ค่อยบอกต่อกัน^{๑๖๑}

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ป้า, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, วิชาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๙ การใช้หลักเมตตาวชิกรรมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	มีการตักเตือนเมื่อกระทำผิด มีการชมเชยเมื่อสร้างประโยชน์	๑๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐
๒	ผู้นำส่งเสริมให้มีการใช้สุจริต ๔ พุดจาให้สุภาพ นอบน้อม พุดแต่คำจริง พุดจาให้เกิดประโยชน์ เกิดความสามัคคี สมานฉันท์	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑
๓	ตากระทบบรูป ต้องกลับไปดูเมตตา สร้างค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กรรวมกัน	๙	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓

๓) หลักเมตตาตามโนกรรม (การตั้งจิตปรารถนาดีและคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีความคิดที่ดีต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังและมีอะไรให้อภัยกัน นึกถึงคนรอบๆ ข้าง อะไรที่มีประโยชน์ก็แบ่งปัน คุยหรือปรึกษากันกับเพื่อร่วมงานเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม มีความเป็นกลางหรือเดินทางสายกลางไม่อยู่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง^{๑๖๒}

คิดหรือปรารถนาดีต่อกัน รู้จักการให้อภัยและเสียสละ เมื่อเพื่อนร่วมงานหรือลูกน้องทำผิดก็ควรให้อภัย หรือในการทำงานร่วมกัน ถ้ามีอะไรที่พอจะเสนอตัวหรือเสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้ก็ควรจะทำ^{๑๖๓}

คิดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงาน คิดสร้างสรรค์ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รู้จักให้อภัยต่อเพื่อนร่วมงาน หากเพื่อนร่วมงานทำงานผิดพลาดไป^{๑๖๔}

มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน หาสิ่งใหม่ๆ มาใช้ในการทำงาน และอยู่ในเชิงที่ดีขึ้น เสียสละและช่วยกันทำงาน^{๑๖๕}

กำหนดให้ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองในแง่ดี มีท่าทางยิ้มแย้มแจ่มใส มีความชื่นชมยินดี เริ่มจากจิตที่เบิกบาน ในการพัฒนาจัดการสิ่งใดและต้องคำนึงถึงจุดยืนของผู้อื่น มีความเสียสละ คิดสิ่งดีๆ^{๑๖๖}

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโดก, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

ในการทำงาน การบริหารงานจะคำนึงถึงความสุขของเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอหากสิ่งใดเป็นประโยชน์กับทุกคนจะรีบเผยแพร่ชี้แจงให้ทราบ หากเพื่อนร่วมงานมีความทุกข์ที่พอจะช่วยเหลือได้ก็จะรีบช่วยไม่รอช้า ถ้าหากผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการสิ่งใดไม่เหมาะสมไม่ควร หากผู้นั้นยอมรับและกลับใจก็จะให้อภัยและไม่ถือโทษโกรธกัน^{๑๖๗}.

พยายามปลูกฝังให้คิดเชิงบวกให้มาก คือ มองโลกในแง่ดี มองจุดเด่นของคนอื่น หลีกเลี่ยงการจับผิด หลีกเลี่ยงมองข้อเสียของคนอื่น ไม่ก้าวก่าย เคารพสิทธิของคนอื่น เป็นการส่งเสริมความสามัคคีกัน ไม่คิดลบไม่พยายาทำไม่อาฆาต ไม่ปรุ้งแต่ง สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการทำงานมาก ทำให้การบริหารจัดการสะดวก จิตใจจึงเป็นฐานสำคัญของคนในการทำงาน ต้องพึงกระบวนกรขัดเกลา หรือกิจกรรมนันทนาการ เช่น กีฬา เพื่อละลายพฤติกรรมถ้าเน้นตัวบุคคลก็สามารถทำได้เข้าวัด ฟังธรรม ปฏิบัติได้ กิจกรรมทางสังคม กิจกรรมทางศาสนา อาจจะมีสักครั้งหนึ่งให้พระมาเทศนา ทำบุญ ฟังเทศนาสั่งสอนในกลุ่ม ในองค์กรก็ได้ที่จะจัดขึ้น เป็นการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ให้มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง^{๑๖๘}

มีการตั้งจิตปรารถนาดีและคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีจิตอาสาร่วมกัน ช่วยกันทำความสะอาดให้หน่อยๆ จัดกิจกรรมภายในองค์กร เพื่อให้คนเกิดความรักสามัคคีกัน^{๑๖๙}

ปรารถนาดีและคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มีความคิดสร้างสรรค์การทำงาน เสียสละในการทำงานและรู้จักให้อภัย^{๑๗๐}

มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทุกๆ คนเข้าร่วมกิจกรรมที่กำหนดขึ้น เพื่อสร้างความสามัคคีกัน ความสามัคคี มีการจัดพิมพ์หนังสือและเอกสารเพื่อนำมาเผยแพร่ให้แก่ทุกคนเพื่อความรู้และเข้าใจ^{๑๗๑}

คิดเสียสละและช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน^{๑๗๒}

มีความปรารถนาดีและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น เสียสละเวลาทำงานให้กับส่วนรวม^{๑๗๓}

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

ให้พนักงานปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมงาน ด้วยความสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน^{๑๗๔}.

เป็นหลักธรรมการตั้งจิตและปรารถนาดีที่ต่อกันบนพื้นฐานการปรารถนาสิ่งดี ๆ ที่มีประโยชน์เสริมสร้างความคิดมีความเสียสละและการให้อภัยแก่กัน^{๑๗๕}

คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความปรารถนาดีและคิดดีสนับสนุนในการทำงานต่อกันและกัน^{๑๗๖}

การคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ คิดสิ่งที่ดี แঙ্গสิ่งที่มีประโยชน์ต่อกัน^{๑๗๗}.

มีความคิดที่จะทำสิ่งที่มีประโยชน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดเสียสละและรู้จักให้อภัยต่อกันในการทำงาน^{๑๗๘}

มีการสนับสนุนความก้าวหน้าตามสายงานที่พึงมีพึงได้^{๑๗๙}

ตารางที่ ๔.๑๐ การใช้หลักเมตตามโนกรรมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	มีความคิดที่ดีต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังและมีอะไรให้อภัยกัน	๑๒	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๑,๑๒
๒.	เสริมสร้างความคิดการเสียสละ	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๒
๓.	ปลูกฝังให้คิดเชิงบวกให้มาก คือ มองโลกในแง่ดี มองจุดเด่นของคนอื่น หลีกเลี่ยงการจับผิด หลีกเลี่ยงมองข้อเสียของคนอื่น ไม่ก้าวก่าย เคารพสิทธิของคน	๘	๑,๓,๔,๕,๖,๑๐,๑๑,๑๒

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอ้อม, นายกเทศมนตรีตำบลทำนน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๗๗} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ นายนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ จำสับเอกสวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

๔) หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันลาภผลและการประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกัน)
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีการแบ่งปันสิ่งของ และประสานประโยชน์ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย^{๑๘๐}

มีการแบ่งปันสิ่งของที่ได้มาอย่างทั่วถึงอีกทั้งเอื้อเพื่อเอื้อแผ่ต่อกันทำเพื่อส่วนรวมและปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต^{๑๘๑}

การแบ่งปันลาภผลและการประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกันนั้น ผู้ทำงานในองค์กร ไม่คิดร้ายกัน การทำงานต้องครอบคลุมจากหัวหน้าตามระดับบังคับบัญชา^{๑๘๒}.

มีการแบ่งปันสิ่งของและการประสานประโยชน์ต่อกัน ออกบริการ ให้ความรู้ สาธิตการบริหารจัดการ และให้ความแนะนำ^{๑๘๓}

เป็นการแบ่งลาภผล การประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกัน เช่น การแบ่งปันทั่วถึง การเอื้อเพื่อเอื้อแผ่ต่อกันในที่ทำงาน การประสานงานเพื่อให้บรรลุต่อส่วนรวม การปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตไม่แสวงหาผลประโยชน์ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งไม่ลำเอียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และสามารถนำมาบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกระจายอำนาจ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมพร้อมติดตามงานสามารถตรวจสอบได้ ได้แก่ การสร้างอาคารเรียน การปรับปรุงสถานที่ทำงาน การเก็บภาษีท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หลักธรรมดังกล่าวส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมทำให้งานบริหารบรรลุตามเป้าหมาย^{๑๘๔}

หลักสาธารณโภคี เป็นหลักธรรมการแบ่งลาภผล การประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกัน เช่น การแบ่งปันทั่วถึง การเอื้อเพื่อเอื้อแผ่ต่อกันในที่ทำงาน การประสานงานเพื่อให้บรรลุต่อส่วนรวม การปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตไม่แสวงหาผลประโยชน์ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งไม่ลำเอียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และสามารถนำมาบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกระจายอำนาจ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมพร้อมติดตามงานสามารถตรวจสอบได้ ได้แก่ การสร้างอาคารเรียน การปรับปรุงสถานที่ทำงาน การเก็บภาษีท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หลักธรรมดังกล่าวส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมทำให้งานบริหารบรรลุตามเป้าหมาย^{๑๘๕}

ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่น มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างคุ้มค่า^{๑๘๖}

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ จ.ส.อ.สวัสดิ์ อำทอง, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ นายนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ นายอรุณกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๘๓} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวธ, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๘๔} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๘๕} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๘๖} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอัม, นายกเทศมนตรีตำบลทำนุอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงานมีการประสานงานเพื่อประโยชน์ต่อองค์กร^{๑๘๗}

มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน เพื่อประโยชน์หลักขององค์กร^{๑๘๘}

การแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกับคนอื่น ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างสุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์ในการทำงาน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน^{๑๘๙}

มีการแบ่งปันสิ่งที่ได้มาอย่างทั่วถึง มีการประสานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่ลำเอียงต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง^{๑๙๐}

มีการจัดให้มีการแบ่งปันสิ่งของที่ได้มาอย่างทั่วถึง มีอะไรก็ช่วยเหลือแบ่งปันกัน มีอะไรให้ช่วยเหลือกัน^{๑๙๑}

หลักสาธารณโภคี เป็นสิ่งจำเป็น อาจจะนำสังคหวัตถุ ๔ มาใช้ด้วยก็ได้ ส่วนสำคัญการแบ่งปัน องค์กรต้องมีสวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเดินทาง ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าส่งเสริมสนับสนุนในองค์กรหรือหน่วยงาน วันสำคัญต่างๆ เช่น วันเกิด วันปีใหม่ วัตถุประสงค์ การให้รางวัล การให้โบนัส เป็นเรื่องวัตถุนาน ส่วนเรื่องธรรมทานหรือวิทยาทาน เป็นเรื่องสำคัญมากกว่า ในการว่ากล่าวตักเตือนกันได้ แนะนำกันได้ โดยเปิดพื้นที่ทางความคิด เปิดใจรับฟัง เป็นกระจกมองเห็นกันและกัน จะได้มุมมองมากขึ้น เพื่อเกิดการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงแก้ไขและพัฒนาได้ ดังนั้นแล้ว เราจะได้ประโยชน์ กล่าวคือ ตนเองมีเพื่อนร่วมงาน มีการทักทายกันด้วยความรักกับเพื่อนร่วมงาน องค์กรก็ได้ประโยชน์ บุคลากรมีความรักใคร่สามัคคีกัน มีการแบ่งกันในการทำงาน หลักสาธารณโภคีเป็นทานหรือการให้ด้วยความบริสุทธิ์ หมายถึงไม่ได้คอร์รัปชั่นมา มิเช่นนั้นสิ่งที่จะเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ เพื่อพวกพ้อง ต้องระมัดระวัง อาจจะทำให้เห็นผิดเป็นชอบ การให้ก็ต้องอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมด้วยการช่วยเหลือแบ่งปัน ต้องถูกต้องตามหลักศีลธรรมหรือหลักกฎหมาย ไม่ลักขโมยมา ไม่โกงมา มิระียบแบบแผนที่ถูกต้อง ให้ถูกกาลเวลาสถานที่ตามเหตุอันสมควร เช่น ให้วันเกิด ขึ้นบ้านใหม่ ช่วยเหลือกันตามเหตุตามผล เป็นต้น ไม่ใช่อยู่ๆ ก็ให้ ไม่ใช่วัดสำคัญก็ให้ให้เนื่องด้วยอะไรมันก็จะเกิดประเด็น คนอื่นอาจจะมองว่าอาจเป็นพวกพวกเส้นสายกันได้คนนี้ให้คนนั้น การให้แบ่งปันต้องถูกต้องตามหลักศีลธรรมตามครรลองคลองธรรม ถูกต้องตามวันเวลาวันเกิด วันปีใหม่ ตามสมควร เพราะฉะนั้นการบริหารจัดการตามหลักสาธารณโภคี ผู้ให้ต้องมีหลักในการให้แบ่งปัน ผู้รับก็ต้องมี

^{๑๘๗} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาดีวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๘๘} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๘๙} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๑๙๐} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอมืองชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

หลักในการรับเช่นเดียวกัน ให้เกิดความพอดี ถ้าให้ก็ให้ได้แบ่งปันได้ตามสมควรด้วยความเสมอภาค ไม่อย่างนั้นคนที่รู้ที่เห็นอาจเกิดความคิดริษยาได้ เกิดความเข้าใจผิดก็ต้องระวางผู้รับกับผู้ให้^{๑๕๒}

ถ้ามีโครงการ แผนงาน กิจกรรมใด ที่มีสิ่งของแจกจ่ายเพื่อเอกลักษณ์ขององค์กรก็จะมอบหมายให้มีการสำรวจให้ทั่วถึง เช่น เสื้อผ้า สิ่งของ ก็แบ่งสรรแบ่งปันให้ทั่วถึงทุกคนในองค์กร^{๑๕๓}

เป็นการมอบสิ่งของให้เพื่อนร่วมงานโดยทั่วถึงไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน^{๑๕๔}

มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตตรงไปตรงมา มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน^{๑๕๕}

มีการแบ่งปันหรือการประสานงานประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งการอยู่ภายในองค์กรเดียวกัน อยู่ร่วมกันของทุกคนก็ควรมีการแบ่งปันสิ่งต่างๆ ให้แก่กัน อาจจะเป็นเรื่องงานข้อมูลข่าวสาร หรืออาหารก็เป็นสิ่งที่ควรพึงกระทำ^{๑๕๖}

ทำงานอย่างถูกต้อง และช่วยกันให้ได้ประโยชน์สูงสุด นึกถึงหน้าที่ของตนเองและเพื่อนร่วมงาน ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการปฏิบัติงาน ประสานงานเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม^{๑๕๗}

ตารางที่ ๔.๑๑ การใช้หลักสาธารณโภคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	การประสานงานเพื่อให้บรรลุผลต่อส่วนรวม	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การแบ่งปันลาภผลแบบมีสวัสดิการ	๑๑	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, วิชาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

๕) หลักศีลสามัญญตา (การประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริตรักษาระเบียบและข้อบังคับที่วางไว้) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รักษากฎระเบียบของหน่วยงานตนเอง ซื่อสัตย์ สุจริต ทำงานด้วยความเที่ยงตรง ทำงานให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อรุ่นน้องหรือเพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติตนเองให้มีความน่าเชื่อถือและน่านับถือ^{๑๙๘}

คนที่อาวุโสกว่าหรือมีตำแหน่งที่สูงกว่า ควรกระทำตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ร่วมงาน ไม่ว่าจะเป็นการประพฤติตัวสุภาพ มีระเบียบ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน^{๑๙๙}

อยู่ในกฎระเบียบที่มีอยู่ ไม่คิดแต่ผลประโยชน์ส่วนตัว ประพฤติหรือทำตัวเป็นที่น่าเชื่อถือได้ในการปฏิบัติหน้าที่^{๒๐๐}

การปฏิบัติตนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน น่านับถือ เคารพสิทธิและเสรีภาพของเพื่อนร่วมงาน^{๒๐๑}

รักษาและปฏิบัติให้มีศีลเสมอกันกับเพื่อนสมาชิกทั้งหลาย มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตัวน่ารังเกียจ ต้องมีระเบียบวินัยในตนเอง วางตัวให้มีความน่านับถือ ยิ้มแย้มแจ่มใสถามความเป็นอยู่ของกันและกัน^{๒๐๒}

ปกติจะคำนึงถึงระเบียบวินัยขององค์กรเป็นหลัก โดยเฉพาะการแต่งกายที่ยึดถืออยู่เสมอ ผู้ใต้บังคับบัญชาอาจจะนำไปเป็นแบบอย่าง จึงเน้นการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย เหมาะสมตามพิธีการ นอกจากนี้ยังมีในส่วนการตรวจงานที่จะไม่ให้คั่งค้าง พยายามเคลียร์แฟ้มให้หมดในแต่ละวัน เพื่อให้งานขององค์กรได้ดำเนินต่อไปอย่างไม่ติดขัด^{๒๐๓}

การบริหารที่ดีก็มีความโปร่งใส ตรงไปตรงมาและตรวจสอบได้ ตั้งบนพื้นฐานของศีล ระเบียบและข้อบังคับ การที่จะบุคลากรอยู่อย่างปกติสุข มีความเสมอภาค และเท่าเทียม ยุติธรรม นั้น มันขึ้นอยู่กับหลักศีลสามัญญตา กติการะเบียบและข้อบังคับ การที่บุคลากรทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงามมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่ดี แสดงว่ากฎหมายเป็นเครื่องมือที่ดี การบังคับใช้กฎหมายที่ดี แสดงว่ามาจากผู้นำหรือผู้บริหารที่ดี เป็นหลักใหญ่ คนจะอยู่ในศีลธรรม ระเบียบวินัย กติกาข้อบังคับมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับกฎหมายที่เป็นเครื่องมือของผู้นำ ถ้าผู้นำมีศีลสามัญญตา ก็จะมีการบริหารจัดการด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน แต่ถ้าผู้นำไม่มีศีลแล้ว จะเกิดความลำเอียงไปตามอคติ^๔ จะเกิดความขัดแย้ง แตกแยกไม่เป็นเอกภาพ ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายต้องคำนึงถึงบริบทขององค์กรด้วย วัฒนธรรมองค์กรเป็นอย่างไร ถ้าอยู่แบบพี่น้อง

^{๑๙๘}สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๑๙๙}สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๐๐}สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๐๑}สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๐๒}สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองไคก, นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๐๓}สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

แบบครอบครัว ไม่สามารถใช้ศีลสามัญญตาได้สมบูรณ์แบบได้ เพราะรู้สึกว่าจะมีความสุขเป็นกันเอง แต่ถ้าอยู่ในหลักศีลสามัญญตาหรือบังคับใช้กฎหมายด้วยความเท่าเทียมกัน อาจทำให้ชีวิตเหมือน ถูกตีกรอบตามบริบทองค์กร ถ้าองค์กรอยู่แบบพี่น้องบางทีศีลหรือกฎหมายก็ไม่จำเป็นเลย การอยู่แบบครอบครัวเป็นการอยู่โดยไม่เป็นทางการ อยู่แบบอิสระ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การสื่อสารกันได้ ตักเตือนกัน พูดคุยแนะนำกันได้ เป็นเนื้อเดียวกันได้ ผู้นำต้องมีความฉลาดเข้าใจบริบทขององค์กร และปรับวิธีการบริหารให้เป็นไปตามบริบทขององค์กรด้วย ความแตกต่างของคนในองค์กรคือ คุณธรรมจริยธรรมของคนที่ไม่เท่ากัน ได้มาไม่เท่ากันมีไม่มีไม่เหมือนกัน อีกคนหนึ่งมาทำงาน มีจิตอาสา มีจิตใจดีในการทำงานถูกขัดเกลามารับผิดชอบต่อหน้าที่ อีกคนหนึ่งมาเป็นมีจิตใจไม่ดีเพราะถูกขัดเกลาล้อหลอมมาไม่ดี มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้นหลักศีลสามัญญตา จะลดชนชั้นได้ ไม่มีชนชั้นในพระพุทธศาสนา ให้ทุกคนมีศีล ใช้เหมือนไม่ใช้ มีเหมือนไม่มี ทุกคนที่เข้ามาไม่มีศีล เป็นข้อปฏิบัติเป็นอันเดียวกัน ทุกคนปฏิบัติไปตามหน้าที่ตามระเบียบข้อบังคับ ถ้าใช้กฎหมายอย่างเดียว ทุกคนจะเหมือนถูกตีกรอบ ขาดอิสระภาพทางความคิด กฎหมายต้องออกมาจากบริบทชุมชน สังคม อาชีพ ศาสนา วัฒนธรรม การใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและชอบธรรม^{๒๐๔}

ใช้หลักการประพฤติปฏิบัติอยู่ในจริต รักษาระเบียบและข้อบังคับที่วางไว้และปฏิบัติตนวางตนเป็นที่น่านับถือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม^{๒๐๕}

ประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริต รักษาระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ ปฏิบัติวางตัวเป็นที่น่านับถือและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน^{๒๐๖}

รักษากฎระเบียบข้อบังคับที่ได้มีการจัดตั้งไว้ ปฏิบัติตนให้ดีให้เป็นตัวอย่างที่ดี น่านับถือ รักษาและเคารพกฎของการทำงานเป็นส่วนรวม^{๒๐๗}

ประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนในองค์กร^{๒๐๘}

มีการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบข้อบังคับขององค์กรวางตนเป็นที่น่าเชื่อถือและน่าเคารพ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เชื่อเสมอว่าตัวอย่างที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอนเสมอ^{๒๐๙}

ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่น มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างคุ้มค่า^{๒๑๐}

^{๒๐๔} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๐๕} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๐๖} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๐๗} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๐๘} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๐๙} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาดีวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๑๐} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัท, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

การนำหลักสี่สามีญญาตา ได้นำมาบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานบุคคลภายในองค์กร ให้ปฏิบัติตามระเบียบ หน้าที่รับผิดชอบและในด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การจัดระเบียบสังคม เป็นไปตามภายใต้กฎหมายที่กำหนดไว้สร้างความเป็นธรรมให้แก่ทุกฝ่ายเพื่อให้สังคมเมืองนครสวรรค์มีระเบียบเรียบร้อยและน่าอยู่^{๒๑๑}

มีการประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริต รักษาระเบียบและข้อบังคับที่วางไว้ วางตัวเป็นที่หน้านับถือ ยึดถือความซื่อสัตย์สุจริต มีข้อกฎหมายเป็นหลัก มีการหารือ แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับกฎหมายเป็นอย่างไร แนะนำให้ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นหลักและที่เหมาะสม งานจะดำเนินการไปได้ด้วยดี^{๒๑๒}

การปฏิบัติงานส่วนใหญ่ ก็ทำตามระเบียบกันอยู่แล้ว^{๒๑๓}.

มีการปฏิบัติวางตนเป็นที่น่านับถือเป็นแบบอย่างที่ดี เคารพในสิทธิและเสรีภาพของเพื่อนร่วมงานและรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม^{๒๑๔}

พนักงาน ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างดีงาม^{๒๑๕}.

ตารางที่ ๔.๑๒ การใช้หลักสี่สามีญญาตาในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริต	๑๕	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๗,๑๘
๓	การมีจิตอาสาในการทำงานถูกขัดเกลามา รับผิดชอบต่อหน้าที่	๑๑	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒, ๑๓,๑๔

^{๒๑๑} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๑๒} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวธ, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๑๓} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๑๔} สัมภาษณ์ นายนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๑๕} สัมภาษณ์ จำลิสเอกสวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

๖) หลักทฤษฎีสัมัญญาตา (ความเคารพรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ใช้หลักประชาธิปไตยภายในองค์กร มีการประชาคม ประชุมและรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายภายในองค์กร^{๒๑๖}

มีการรับฟังความคิดเห็นและเห็นชอบร่วมกันในการทำงาน และยึดถืออุดมคติอันเดียวกัน เปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการทำงานและการบริหารงานในองค์กร^{๒๑๗}

การบริหารก็มีการต่อต้านบ้าง อาจจะมีศรัทธาคนเก่าอยู่ ทุกคนเสมอภาคกัน ถ้าใครทำดีก็อยู่แดนบวกถ้าทำไม่ดีก็อยู่แดนลบ^{๒๑๘}

มีความเคารพรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน^{๒๑๙}

การแสดงความคิดเห็น โดยจัดทำประชาพิจารณ์จากทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ นำมากำหนดแผนยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นนโยบายการบริหารองค์กรบริหารบ้านเมืองที่ดี หลักการดังกล่าวจึงเป็นการกระจายอำนาจให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบและสามารถติดตามตรวจสอบได้ทั้งระบบส่งผลทำให้การบริหารโปร่งใสคล่องตัวอย่างมีคุณภาพ^{๒๒๐}

จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือทั้ง ผู้บริหาร พนักงาน เจ้าหน้าที่ พนักงานจ้าง และคนงานทั่วไป เป็นประจำทุกเดือน^{๒๒๑}

เมื่อมีการสอบถามความคิดเห็น มีความเคารพและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยึดถืออุดมคติรวมกันในการทำงานเพื่อองค์กรประสบความสำเร็จสูงสุด^{๒๒๒}

เปิดโอกาสซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนางานของบุคลากร^{๒๒๓}

ไม่นำความคิดของตนเองเป็นใหญ่โดยไม่รับฟังคนอื่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการเสนอความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน นำความคิดเห็นของแต่ละคนมาปรับใช้กับงาน^{๒๒๔}

^{๒๑๖} สัมภาษณ์ จำลิมเอกสวัสดิ์ อ่างทอง, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๑๗} สัมภาษณ์ นายนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๑๘} สัมภาษณ์ นายอรุณกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๑๙} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๒๐} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๒๑} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอ้อม, นายกเทศมนตรีตำบลทำนน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๒๒} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๒๓} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๒๔} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

มีความเคารพรับฟังความคิดเห็นต่อกัน มีความเห็นตรงกันต่อการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะข้อคิดเห็นต่อบุคลากร^{๒๒๕}

เมื่อมีคนแสดงออกทางความคิดเห็นในด้านต่างๆ เราต้องยอมรับความคิดเห็นของแต่ละคนและรับฟังและนำมาปรับใช้^{๒๒๖}

ถ้าสังคมเปลี่ยน วัฒนธรรมก็เปลี่ยน ทักษะหรือความเห็นเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารงานในองค์กรที่ดี ต้องมีการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการ การติดตามประเมินผล การแบ่งปันผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมเป็นการให้ทุกคนเปิดพื้นที่ทางความคิด ระดมความคิดได้ สามารถจัดการความรู้ แลกความคิดเห็นได้ มีกระบวนการมีส่วนร่วม จะทำให้องค์กรลดทูลงได้ ต้องมีเปิดพื้นที่ทางความคิด พัฒนาจิตใจ ให้ลดละเลิกความเห็นแก่ตัว ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นให้ได้ เช่นเราจะเรียกว่า สัมมนา ระดมความคิด อบรม ซึ่งทักษะสามัญญตา เป็นแนวความคิดพื้นฐานการปกครองและการบริหารแบบประชาธิปไตย ควรให้มีการแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงความคิดเห็น การประชุมหรือในที่ประชุมผู้น้อยเสนอความคิดเห็นไม่ค่อยได้ มันจึงเป็นกำแพงขวางกั้นความคิดเห็นที่ดี การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะเปิดพื้นที่ทางความคิด ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมให้มาก ภาครัฐหมายถึงผู้บังคับบัญชา ผู้นำหรือผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น ภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้แสดงความคิดเห็น และภาคประชาชนที่ได้รับบริการให้แสดงความคิดเห็น ดูความคิดบางอย่างมาบริหารจัดการความขัดแย้งได้^{๒๒๗}

ในทุกๆ งานที่สำคัญหรือมีความซับซ้อน หรือเกี่ยวพันถึงสิทธิหน้าที่ของบุคคลใดจะให้ผู้ นั้นได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนวทางแก้ไขด้วยตนเองหากมีเหตุผลที่พอเหมาะพอควร หรือ ก่อให้เกิดความสำเร็จและความปรองดองสมานฉันท์อันดีในองค์กรก็จะเห็นด้วยตามนั้น^{๒๒๘}

ให้ความเคารพและให้เกียรติต่อความคิดของผู้อื่น มีความเห็นชอบร่วมกัน การรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวม เคารพและรับฟังความคิดเห็น^{๒๒๙}

เปิดโอกาสให้เพื่อร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น มีความเคารพรับฟังความคิดเห็นและมีความเห็นตรงกันต่อการปฏิบัติงาน^{๒๓๐}

^{๒๒๕} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๒๖} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๒๗} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๒๘} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๒๙} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโดก, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๓๐} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

มีความคิดเห็นช่วยกันในการทำงาน ฟังเสียงความคิดเห็นส่วนรวม และมีความเห็นที่สำคัญในการปฏิบัติงาน^{๒๓๑}

การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก็เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะบางทีความคิดเห็นของเราก็เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือดีที่สุดเสมอไป การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป ก็จะทำให้เกิดความคิดใหม่ เพื่อนำความคิดเห็นที่ดีที่สุดไปปรับใช้และพัฒนาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๒๓๒}

มีการพูดคุยในที่ทำงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันแล้วมาปรับใช้ในองค์กร ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน เพื่อมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและองค์กรให้มันดีขึ้นและให้เกิดประโยชน์สูงสุด^{๒๓๓}

ตารางที่ ๔.๑๓ การใช้หลักทฤษฎีสามัญญาตาในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	ยอมรับผลจากประชาคมแบบประชาธิปไตย	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑
๒	การจัดทำประชาพิจารณ์จากทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ	๑๓	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔
๓	การเปิดพื้นที่ทางความคิด ระดมความคิดได้ สามารถจัดการความรู้ แชร้ความคิดซึ่งกันและกัน	๑๐	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓

ส่วนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักอภิธานยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑) หลักหมั้นประชุมกันเนืองนิตย์ (การประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ) ไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีการกำหนดการประชุมหรือปรึกษากันอย่างน้อยเดือนละครั้ง ฝึกปฏิบัติตนให้เหมาะสมกันงานแล้วปรึกษากันว่าควรทำงานอะไร มีส่วนร่วมในการประชุมช่วยเสนอปัญหาหรือแนวทางการปรับปรุงต่อองค์กร^{๒๓๔}

^{๒๓๑} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๓๒} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๓๓} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๓๔} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

การประชุมปรึกษาหารือกันทำให้เกิดการพูดคุยปรึกษา และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความเข้าใจและความเข้าใจจะทำให้ทุกคนในองค์กร ประพฤติปฏิบัติไปในสิ่งที่ถูกต้องและไปในทิศทางเดียวกัน^{๒๓๕}

มีการนัดประชุมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อเสนอและอธิบายถึงการทำงาน ประชุมกันเพื่อหาหรือนำคนที่เหมาะสมเข้ามาทำงาน^{๒๓๖}

มีการประชุมเพื่อปรับคนให้เหมาะสมกับงานและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย และปรึกษาหารือกันในปัญหาของการทำงานเป็นประจำ^{๒๓๗}

มีการประชุมหารือกันว่ามีปัญหาหรือสิ่งต่างๆ ที่ขัดแย้งหรือมีปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหา^{๒๓๘}

ทุกครั้งที่จะต้องทำแผนงานโครงการที่สำคัญ หรือปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานภายในองค์กร รวมถึงการสรุปผลการดำเนินการ จะมีการประชุมอยู่เสมอ เพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางปฏิบัติ เช่น การประชุมหัวหน้าส่วนราชการในทุกๆ เดือน เป็นต้น^{๒๓๙}

การประชุมเป็นการเปิดเวทีทางความคิด ให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาความต้องการและความจำเป็น การบริหารงานที่ดีต้องมีการประชุมเพื่อถอดบทเรียน สิ่งที่ทำไปแล้วเกิดผลดีผลเสียอย่างไรบ้าง เป็นการจัดการความรู้ว่าอะไรที่ควรทำไม่ควรทำ การประชุมเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นส่งผลต่อการคิดและการตัดสินใจในเชิงการบริหาร สิ่งไหนเราส่งเสริมการทำงานอย่างไรหรืออะไรที่เราจะพัฒนาและบริหารจัดการต่อไป กระบวนการทั้งหมด เป็นการปรึกษาหารือกันเพื่อการวางแผน ถ้ามีการประชุมกันเนื่องกัน จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน แสดงถึงการร่วมมือกัน เข้าใจกันมากขึ้น ทุกระดับผู้บริหาร ระดับกลางและผู้ปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้เกิดความรักสามัคคีกัน การบริหารงานหรือการทำงานที่ดีต้องนำมาเสนอในที่ประชุม เปิดเผยตรงไปตรงมา ปรึกษาหารือกัน ไม่ควรพูดลับหลังกัน จะทำให้เกิดความแตกแยกทางความคิด เกิดความขัดแย้งในที่สุด การบริหารงานที่ดีควรให้มีการประชุมกันบ่อยๆ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมและให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นสิ่งที่ต้องการ ปัญหา และความจำเป็น ผู้บริหารต้องเป็นผู้รับฟังที่ดีด้วย รับฟังข้อมูลที่ได้รับว่าเป็นจริงเป็นเท็จแค่ไหน และสรุปในที่ประชุมในการบริหารงานที่ผ่านมาหรืออื่นๆ อาจจะมีทางแนวทางในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดีขึ้นหรือข้อเสนอแนะที่สำคัญในการทำงานได้^{๒๔๐}

^{๒๓๕} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๓๖} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๓๗} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๓๘} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโดก, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๓๙} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาครินทร์, วิชาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๔๐} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

การประชุมที่เราเข้าประชุมร่วมพูดคุยกันจะได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นของกันและกันว่าแต่ละคนมีความคิดเห็นกันอย่างไร มีการประชุมภายในองค์กรเพื่อนำข้อคิดเห็นต่างๆ มาปรับใช้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานต่างๆ^{๒๔๑}

มีการประชุมปรึกษาหารือกันในการทำงานเป็นประจำ ปรึกษาหารือถึงปัญหาในการทำงาน^{๒๔๒}

กำหนดวันประชุมหารือกันไว้อย่างชัดเจน ปรึกษากันในปัญหาต่างๆ ของการทำงานเป็นประจำ การประชุมพูดถึงปัญหาเพื่อแก้ไขและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายงาน^{๒๔๓}

มีการประชุมพูดคุยปรึกษาแก้ไข้ปัญหา โดยพร้อมเพรียงกัน^{๒๔๔}

การประชุมเพื่อปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานร่วมกันเพื่อปรับปรุง ปรับคนและแก้ไข้ปัญหา^{๒๔๕}

จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือ พนักงาน เจ้าหน้าที่ พนักงานจ้าง และคนงานทั่วไปประจำทุกเดือน^{๒๔๖}

การประชุมเพื่อปรึกษาหารือเพื่อการดำเนินงานต่างๆ ของทุกภาคส่วนงาน ดำเนินตามปฏิทินการประชุมที่กำหนดตารางไว้เป็นเนืองนิตย์ กล่าวคือมีการประชุมทุกเดือน สม่่าเสมอเพื่อประสานงาน ดำเนินการ และกำกับติดตามงาน ซึ่งใช้หลักการมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อพัฒนาองค์กร^{๒๔๗}

มีการประชุมกันทุกเดือน ประชุมเพื่อปรับคนให้เข้ากับงานเพื่อให้ก่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กร และในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นโอกาสสนำปัญหาต่างๆ ที่เกิดมาช่วยกันแก้ไข ปรึกษาหารือกัน^{๒๔๘}

มีการประชุมกันทุกเดือน ผู้บริหารจะปรึกษาหารือ ทุกวันอังคาร ในเรื่องการทำงานและปรับคนให้เหมาะสมกับงาน^{๒๔๙}

^{๒๔๑} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๔๒} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๔๓} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๔๔} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๔๕} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๔๖} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๔๗} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณั นีโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๔๘} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๔๙} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

มีการประชุมกันทุกเดือน มีการประชุมหารือกันในการทำงานและประชุมเพื่อปรับคนให้เหมาะสมกับงานตามตำแหน่งที่ตนรับผิดชอบนั้น^{๒๕๐}

มีการประชุมพนักงาน ผู้บริหาร สมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง^{๒๕๑}.

ตารางที่ ๔.๑๔ การนำหลักหมั้นประชุมกันเนื่องนิตยไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	การประชุมกันเนื่องนิตย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	๑๖	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๗,๑๘
๒	การกำหนดเป็นปฏิทินและกติกการประชุม	๙	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒

๒) หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม (ความพร้อมเพรียงกันในการเข้าประชุมและเมื่อถึงเวลาเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม) ไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการพร้อมประชุมโดยพร้อมเพรียงกันการพัฒนาหมู่บ้าน จึงจะก้าวหน้า^{๒๕๒}

การประชุมนั้นก็ตรงต่อเวลา ประชุมตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ มีความพร้อมเพียงไม่มีการลุกออกจากที่ประชุมและเลิกประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน มีบ้างออกไปก่อนเพื่อทำธุรกิจขององค์กร^{๒๕๓}

การประชุมนั้นก็ตรงต่อเวลา บุคลากรจะมารอก่อนนายกเข้าที่ประชุม เข้าก่อนเวลา ๑๐ นาที^{๒๕๔}

มีการประชุมกันพร้อมเพรียงกัน และได้ชี้แจงเกี่ยวกับการทำงาน นโยบาย การนำนโยบายปฏิบัติงาน^{๒๕๕}

^{๒๕๐} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๕๑} สัมภาษณ์ จ.ส.อ.สวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๕๒} สัมภาษณ์ จำสิบเอกสวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๕๓} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๕๔} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๕๕} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

การดำเนินการประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทุกส่วนงานจะมีปฏิทินการประชุมที่กำหนดเพื่อให้การทำงานเป็นระบบ มีการแจ้งกำหนดการประชุมโดยกำหนดเวลาเริ่มประชุม พร้อมแนบวาระการประชุมครั้งก่อนทุกครั้ง เพื่อให้การดำเนินการประชุมเป็นตามเป้าประสงค์ และได้ประสิทธิผลจากการดำเนินการ และพร้อมเพรียงกันเลิกประชุมหลังจากได้ข้อยุติในการประชุมทุกครั้งเป็นการเคารพ กฎ ระเบียบของการประชุม^{๒๕๖}

จัดให้มีสมุดลงนามเวลาเข้าร่วมประชุมและเวลาเลิกการประชุมทุกครั้งประจำทุกมีเอกสารบันทึกเวลาการเข้าและการเลิกประชุมเพื่อให้เกียรติผู้บริหาร โดยการเข้าและเลิกประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน^{๒๕๗}

กำหนดเวลาเริ่ม และสิ้นสุดในการประชุมแต่ละครั้ง ในการประชุมจะต้องไม่ลุกจากที่ประชุม ประชุมตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ทุกครั้ง^{๒๕๘}

เข้าร่วมประชุมพร้อมเพรียงกัน ประชุมตรงตามเวลาที่กำหนด เวลาประชุมไม่ลุกออกจากที่ประชุม เวลาเลิกประชุมก็เลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน^{๒๕๙}

มาประชุม พร้อมกันและเลิกพร้อมจะได้ความเป็นระเบียบและได้รับความรู้กันทุกคน เมื่อระหว่างการประชุมไม่ควรออกจากที่ประชุมก่อนเพื่อที่จะได้รับข้อมูลเท่ากัน^{๒๖๐}

การประชุมที่พร้อมเพรียงกันแสดงถึงความสามัคคีกันในองค์กร ทุกคนต้องประชุมพร้อมกัน และทุกคนต้องได้โอกาสแสดงความคิดเห็น ต้องมีการเชิญให้ทุกคนได้พูดในที่ประชุม ให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น การประชุมที่ดีต้องไม่ควรพูดอยู่คนเดียว จะทำให้ที่ประชุมเกิดความเบื่อหน่าย การประชุมต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้พูด มีแนวคิดที่ดีอะไรบ้างไหม มีอะไรจะเสริมในแต่ละเรื่องอย่างน้อยให้ทุกคนได้พูดในที่ประชุม จะทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมในที่ประชุม เป็นส่วนหนึ่งในเรื่องนั้น เป็นส่วนหนึ่งในองค์กร รู้สึกมีคุณค่าในตัวเองมากขึ้น หัวใจการประชุมเรื่องประชุมต้องชัดเจน เพื่อให้ทุกคนมาแสดงความคิดเห็นที่ดีในเรื่องนั้นๆ อย่างเต็มที่ เพื่อที่จะได้แนวทางหรือข้อเสนอที่ดีในเรื่องที่ประชุม การประชุมเนื่องในนิตยหมายถึงการประชุมสามัญ วิสามัญ ประชุมประจำเดือน หรือวิสามัญ ประชุมเฉพาะกิจ เพื่อขอข้อคิดเห็นในการตัดสินใจเฉพาะเรื่อง กรอบในที่ประชุมไม่ควรนานเกินไป สั้นมีความหมายตรงประเด็น ผู้นำหรือผู้บริหารควรมีกรอบแนวคิดนโยบาย

^{๒๕๖} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๕๗} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๕๘} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ชาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๕๙} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๖๐} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๖๑} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอมืองตาง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

ในที่ประชุมเพื่อพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน มีเสริมเติมเต็ม มีกระบวนการอย่างไร สรุปประเด็น
เนื้อหา กล่าวขอบคุณจบการประชุม เลิกประชุม^{๒๖๒}

ในทุกๆ เดือนจะมีการประชุมหลายครั้ง และในทุกการประชุมจะแจ้งเวลาเข้าประชุม
ซึ่งเมื่อพิจารณาว่า องค์กรประชุมพร้อมจึงจะเปิดการประชุม และเมื่อประธานปิดประชุม ผู้เข้าร่วม
ประชุมจึงจะเลิกประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน^{๒๖๓}

มีการประชุมตามระยะเวลาที่กำหนดไม่ออกจากที่ประชุมก่อนเวลา มีความพร้อมเพรียง
กัน^{๒๖๔}

การเข้าประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ประชุมตรงตามเวลาที่กำหนดไว้จะไม่มีการเลื่อน
หากไม่จำเป็นและการเลิกการประชุมจะต้องเลิกพร้อมกันจะไม่มีการลุกออกจากห้องประชุมแล้ว
หนีหายไป^{๒๖๕}

มีการกำหนดเวลาเข้าประชุม และการเลิกประชุมที่ชัดเจน ต้องมีความตรงต่อเวลาและ
กำหนดหัวข้อในการประชุมให้เรียบร้อย^{๒๖๖}

การเข้าประชุมโดยพร้อมเพรียงกันและการเลิกประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน แสดงให้เห็น
ถึงความรับผิดชอบ การรักษาเวลา และความเป็นระเบียบที่ทุกคนภายในองค์กร มีการร่วมกับการให้
ทุกคนเข้าประชุมโดยพร้อมทั้งหรือเลิกก็เป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนเกิดความรับผิดชอบ ตระหนักถึง
หน้าที่^{๒๖๗}

มีการกำหนดแผนการประชุมมีเวลาที่ชัดเจนและจัดเรียงเรื่องที่จะประชุมในแต่ละครั้งให้ดี
จะได้ใช้เวลาในการประชุมไม่มากหรือน้อยเกินไป^{๒๖๘}

^{๒๖๒} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๖๓} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาครินทร์, วิชาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๖๔} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก,
๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๖๕} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง
จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๖๖} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๖๗} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๖๘} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด,
๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๕ การนำหลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุมไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	การตรงต่อเวลาพร้อมเพรียงกันในการประชุมและเลิกประชุม	๑๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐
๒	การประชุมทุกครั้งต้องเคารพ กฎ ระเบียบของการประชุม	๑๒	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒, ๑๓,๑๔, ๑๕

๓) หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว (ไม่เพิ่มเติมระเบียบที่บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว) ไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ไม่ยกเลิกระเบียบแบบเดิม ถือเป็นปฏิบัติตามระเบียบแบบเดิมไว้มีการประชุมหาแนวทางแก้ไขที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบแบบเดิม^{๒๖๙}

หลักการนี้นำไปใช้ในการบริหารได้คือ สิ่งที่ยกเลิกไว้เป็นสิ่งที่พึงกระทำสืบต่อกัน ซึ่งเราควรจะมียึดถือและปฏิบัติตามไป เพราะเปรียบเสมือนหลักหรือกฎเกณฑ์ที่ควบคุมเราอยู่ให้ปฏิบัติร่วมกัน และการยกเลิกบัญญัติที่มีมาอย่างยาวนานก็ควรจะมีการประชุมหาหรือหาทางออกที่ดีที่สุดเพราะจะได้ไม่ละเมิดข้อบัญญัตินั้น^{๒๗๐}

มีกฎระเบียบและหลักการในการบริหาร ไม่ยกเลิกและทำการเปลี่ยนแปลงระเบียบโดยพลการ และมีการประชุมแก้ไขหาแนวทาง^{๒๗๑}

พนักงานจะต้องถือปฏิบัติตามระเบียบที่บัญญัติไว้ ไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติแล้วโดยพลการ^{๒๗๒}

ไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติไว้แล้ว ไม่เพิ่มเติม ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ^{๒๗๓}

กรณีมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับข้อบัญญัติต่างๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่สั่งให้ระงับหรือยกเลิกหรือเพิ่มเติมสิ่งใด แต่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกลับไปพิจารณาดูก่อนว่า ได้ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามระเบียบขั้นตอนแล้ว หรือไม่อย่างไร จึงจะประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขที่ไม่ขัดกับหลักการเดิม^{๒๗๔}.

^{๒๖๙} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๗๐} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๗๑} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๗๒} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทัฬหภูมิ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๗๓} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๗๔} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

การประชุมที่ดีต้อง ๑) ควรคำนึงถึงวาระการประชุม อะไรอยู่ในวาระการประชุมบ้าง อะไรที่อยู่นอกเหนือการประชุมก็ไม่ควรพูด ๒) หลักเกณฑ์ ระเบียบกฎกติกา อะไรที่บัญญัติไว้ก็ต้องปฏิบัติตามนั้น อย่าละเมียดอย่าละเลย อะไรที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในหลักเกณฑ์ก็ไม่ควรนำมาไว้ในที่ประชุม ไม่ต้องนำมาเป็นส่วนเกินในที่ประชุม หรือระเบียบใด หลักการใด ที่มีอยู่แล้วบัญญัติไว้แล้วอย่าไปละเลย เพิกเฉยหรือเพิกถอน หรือมองข้ามไม่ได้ ต้องเดิมตามกรอบที่ประชุม^{๒๗๕}

ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือกฎหมายอย่างเคร่งครัด เมื่อมีการทำผิดต้องถูกลงโทษ^{๒๗๖}

ไม่เพิ่มเติมระเบียบ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ ถือเป็นปฏิบัติระเบียบที่กำหนดไว้ ไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติโดยพลการ มีการประชุมหาแนวทางแก้ไขแนวทางแก้ไขแนวทางแก้ไขระเบียบที่ไม่ขัดต่อหลักการเดิม^{๒๗๗}

ไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติไว้แล้วโดยพลการ ไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว มีการประชุมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ อยู่เสมอโดยไม่ขัดต่อหลักการเดิม^{๒๗๘}

ถือปฏิบัติตามระเบียบที่บัญญัติไว้ ไม่ควรยกเลิก หรือเพิกถอน^{๒๗๙}

มีการคงไว้ซึ่งระเบียบแบบแผนและแนวทางการปฏิบัติขององค์กร เมื่อต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมจะต้องมีการประชุมเพื่อหาแนวทาง^{๒๘๐}

ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด^{๒๘๑}

การดำเนินกิจการส่วนงานต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีไว้ตามบทบัญญัติ การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติตามข้อบัญญัติของระเบียบทุกอย่างตามกฎหมาย เช่น การประชุมสภาท้องถิ่น การดำเนินกิจกรรมต่อชุมชน เป็นต้น โดยไม่เพิ่มเติมสิ่งอื่นนอกจากข้อบัญญัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย^{๒๘๒}

มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ถ้ามีข้อบังคับที่ไม่สอดคล้องกันกับการปฏิบัติงานนั้น ต้องมีประชุมหาข้อสรุป เพื่อหาแนวทางและแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์^{๒๘๓}

^{๒๗๕} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๗๖} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักษ์จิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๗๗} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๗๘} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๗๙} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๘๐} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๘๑} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๘๒} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๘๓} สัมภาษณ์ นายศรัชชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

การยกเลิกต้องเข้าที่ประชุม สิ่งที่ได้ ยกเลิก สิ่งที่ทำไม่ได้ก็ยกเลิก ปล่อยให้ตกไป ต้องเข้าที่ประชุม เช่น ทำถนนสายหนึ่ง ทำโครงการต้องอนุมัติจากสภา ให้สภาเห็นชอบ^{๒๘๔}.

มีการถือปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ การที่จะยกเลิกได้นั้นต้องมีการประชุมหารือ เพื่อแนวทางในการแก้ไขระเบียบนั้น^{๒๘๕}

มีการปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ในการทำงาน^{๒๘๖}.

ตารางที่ ๔.๑๖ การนำหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้วไปใช้ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	สิ่งที่บัญญัติไว้เป็นสิ่งที่พึงกระทำสืบทอดกัน	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑
๒	ไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติโดยพลการ	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๑ ,๑๗

๔) หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่ใหญ่ (เคารพให้เกียรติและเชื่อฟังถ้อยคำผู้อาวุโส) ไปใช้ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาตามลำดับสายงาน มีการยอมรับฟังความคิดเห็นผู้ใหญ่ ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน^{๒๘๗}

การเคารพให้เกียรติผู้อาวุโส ต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาให้หัวหน้า และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส^{๒๘๘}

การเคารพให้เกียรติผู้อาวุโส ต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาให้หัวหน้าส่วนงาน แต่ละส่วนมาพูดคุยกัน มารายงานทุกวันจันทร์^{๒๘๙}.

การทำงานต้องยึดถืออาวุโสเป็นสำคัญ เพื่อให้การทำงานร่วมกันนั้นเป็นระบบ^{๒๙๐}

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม และสืบสานกันมาในเรื่องของการเคารพผู้ใหญ่และปลูกฝังกันมาตั้งแต่เด็กในการเคารพผู้ใหญ่ และในการทำงาน การยอมรับฟังข้อคิดเห็นจากหัวหน้างาน ผู้อาวุโสกว่าผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่ากันอยู่เนืองนิตย์ จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความราบรื่น^{๒๙๑}

^{๒๘๔} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๘๕} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๘๖} สัมภาษณ์ จำสืบเอกสวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองการบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๘๗} สัมภาษณ์ จ.ส.อ.สวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองการบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๘๘} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๘๙} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๙๐} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๙๑} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณัฐ นิโรจน์ธรรฐ์, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

จัดงานตามรอยพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จประพาสต้น วัดพระพรางค์เหลือง เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณต่อองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่ทรงเสด็จเยี่ยมพสกนิกรของพระองค์ ณ มณฑลนครสวรรค์ เป็นครั้งที่ ๒ เมื่อ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ทางชลมารค การจัดงานเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของจังหวัดนครสวรรค์ จัดให้มีกิจกรรมมากมาย อาทิ การละเล่นเด็กไทย การประกวดแต่งกายย้อนยุคในสมัยรัชกาลที่ ๕ ตลาดโบราณ นิทรรศการภาพถ่ายย้อนยุค มีการทำบุญตักบาตรในช่วงเช้า การแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน ประกวดส้มตำลีลา และร่วมจุดเทียนชัยถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในช่วงค่ำ^{๒๙๒}

การทำงานอยู่ในองค์กรย่อมมีระดับความอาวุโส ดังนั้น ลำดับชั้นบังคับบัญชาน้อยกว่าอาวุโสน้อยกว่า ต้องเคารพ ผู้มีอาวุโสมากกว่า^{๒๙๓}

รับคำแนะนำของผู้อาวุโส ยอมรับความเห็นให้เกียรติและเคารพผู้ใหญ่มากกว่าเสมอ^{๒๙๔}

ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส ในการทำงานร่วมกันต้องเชื่อผู้ที่มีความรู้และผู้มีประสบการณ์ นำความคิดเห็นของผู้อาวุโสและประสบการณ์นำมาประยุกต์ใช้^{๒๙๕}

มีความเคารพให้เกียรติและเชื่อฟังถ้อยคำผู้อาวุโส ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส เชื่อฟังผู้มีความรู้และประสบการณ์^{๒๙๖}

เมื่อพบเห็นผู้อาวุโสกว่าให้ทำความเคารพและให้เกียรติผู้ที่มีอาวุโสกว่า^{๒๙๗}

การทำงานที่ดี สังคมยังมีความจำเป็นเรื่องความสูงความต่ำของสังคมในการบริหารจัดการ หมายถึง มีผู้ใหญ่มีผู้น้อย ผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีการเคารพผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสไม่อย่างนั้นจะเกิดการตีตนเสมอท่าน ไม่มีความเคารพตามลำดับการบริหารงาน ทำให้เกิดความไม่เกรงกลัวไม่เกรงใจ จะทำให้เกิดแตกแยกขัดแย้งกันได้ ผู้ใหญ่ก็ควรที่ทำให้น่าเชื่อถือต้องมีหลักการหลักเกณฑ์ในการทำงานที่ดี มีความเชี่ยวชาญ มีวุฒิภาวะ มีคุณวุฒิ มีวิญญูติ เมื่อมีประสบการณ์ น่าเชื่อถือก็ทำให้เกิดการนับถือ เชิงเหตุผล มีความเป็นกลาง มีความเชื่อมั่น ทำให้ผู้ใต้บังคับเกิดความเคารพยำเกรง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และน่ายึดถือ เป็นแม่แบบ เป็นตัวอย่างที่ดีในองค์กร

^{๒๙๒} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๙๓} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ชาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๙๔} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๙๕} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๒๙๖} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๙๗} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอมืองชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

การบริหารจัดการที่ดีต้องปลูกจิตสำนึกบุคลากรในสำนักงานให้เคารพให้เกียรติตามลำดับผู้อาวุโสอายุ เพศ วิทยุฒิ คุณวุฒิ เคารพสิทธิกันและกัน^{๒๙๘}

โดยปกติแล้ว จะให้ความเคารพผู้อาวุโสทุกท่าน เพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านนั้นๆ ตามที่เคยมีประสบการณ์มา ดังนั้น หากได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์จากผู้อาวุโสทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน ก็จะนำมาปรับใช้ พร้อมทั้งให้การยกย่อง ผู้อาวุโสที่เมตตาให้การแนะนำนั้นเช่นกัน^{๒๙๙}.

มีความเชื่อฟังและเคารพต่อผู้อาวุโส ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส ใช้คำพูดให้สุภาพต่อผู้อาวุโส^{๓๐๐}

พนักงานจะต้องให้ความเคารพนับถือเชื่อฟังถ้อยคำของผู้อาวุโส มีความเคารพยอมรับฟังและพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ^{๓๐๑}

ต้องมีความเคารพและเชื่อฟังผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ที่มากกว่า และถ้าเป็นผู้ที่น้อยควรมีการคำพูดกับผู้อาวุโสที่มีถ้อยคำที่น่าเชื่อถือได้^{๓๐๒}

เมื่อเราเป็นผู้บริหารการตักเตือนหรือให้คำแนะนำจากผู้อาวุโส หรือผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า เราควรรับฟังเพราะบางทีเรายังไม่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้มากพอ การนำคำติหรือชี้แนะจากผู้อาวุโสมาปรับใช้ในการบริหารองค์กร ก็จะทำให้องค์กรดำเนินไปด้วยความมีประสิทธิภาพต่อไป^{๓๐๓}

ให้เกียรติผู้ที่อาวุโสกว่า ให้ความเคารพและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่อาวุโสกว่า มีการให้ความสำคัญกับคำพูดของผู้อาวุโสเป็นสิ่งที่ควรรับฟัง^{๓๐๔}

^{๒๙๘} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๒๙๙} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รั กษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐๐} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐๑} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐๒} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐๓} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐๔} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๗ การนำหลักสักระ เคารพนับถือ บุชาผู้ที่เป็นใหญ่ไปใช้ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	การให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาตามลำดับสายงาน	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑
๒	การรับคำแนะนำของผู้อาวุโส ยอมรับความเห็นให้เกียรติและเคารพผู้ใหญ่กว่าเสมอ	๙	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓

๕) หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร (การให้เกียรติบุคลากร คุ้มครอง ป้องกันบุคลากร)
ไปใช้ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือดูแลบุคลากรให้อย่างทั่วถึง ป้องกันและคุ้มครอง คนที่อยู่ใต้บังคับบัญชา^{๓๐๕}

การดูแลบริหารบุคลากรภายในองค์กร ควรจะดูแลสอดส่องให้ถึงในทุกๆเรื่อง เพราะนอกจากเรื่องการทำงานแล้ว การใช้ชีวิตของทุกคนองค์กรก็มีส่วนสำคัญในการทำให้องค์กรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราควรให้ความเสมอภาคและสวัสดิการต่างๆ เท่าที่จะสามารถให้แก่บุคคลใต่บังคับบัญชาอย่างเต็มที่^{๓๐๖}

มีกฎและมีการคุ้มครองที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา มีความเสมอภาคแก่บุคลากรในทางปฏิบัติหน้าที่^{๓๐๗}

มีการให้เกียรติบุคลากร คุ้มครอง ป้องกันบุคลากรให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่^{๓๐๘}

มีการให้เกียรติต่อผู้บังคับบัญชา มีความเสมอภาคแก่บุคลากรและคุ้มครองบุคลากร^{๓๐๙}

หากมีเหตุที่ผู้ใต้บังคับบัญชาถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดหรือถูกใส่ความด้วยเหตุที่ไม่เป็นความจริง หรือเป็นเรื่องเข้าใจผิด จะเริ่มต้นจากให้ทุกฝ่ายไตร่ตรองและชี้แจงเหตุผลด้วยสติ พร้อมทั้งไม่กล่าวโทษบุคคลใดๆ จนกว่าจะมีข้อมูลที่เพียงพอ ทั้งให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ชี้แจงนอกจากนี้ในเรื่องอื่นๆ ที่เป็นสวัสดิการหรือลัทธิตามกฎหมายก็จะเร่งประสานงานให้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม เช่น การประสานพนักงานอัยการ เข้าแก้ต่างคดี เป็นต้น^{๓๑๐}

^{๓๐๕} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐๖} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐๗} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐๘} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๐๙} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๑๐} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

การให้เกียรติกันและกัน การให้เคารพสิทธิกันและกัน ไม่ก้าวก่ายกันและกันในหน้าที่ การให้เกียรติบุคลากรเพื่อนร่วมงาน ทุกคนรักสุข เกลียดทุกข์ อยากรได้ลาภ ไม่อยากเสื่อมลาภมี ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความเสมอภาคเท่าเทียม หลักการคุ้มครองที่ดีก็คือการสร้างจิตสำนึกที่ดี^{๓๑๑}

ให้สิทธิคุ้มครองเท่าเทียมกันของผู้ได้บังคับบัญชาและมีการดูแลอย่างทั่วถึง^{๓๑๒}

การให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ใต้บังคับบัญชา มีการคุ้มครองป้องกันบุคลากรที่อยู่ใต้บังคับ บัญชาให้สวัสดิการแก่บุคลากร ให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่^{๓๑๓}

มีการให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ภายใต้ บังคับบัญชาและทุกคน มีการให้สวัสดิภาพแก่บุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา^{๓๑๔}

มีการดูแล กำกับ ให้สวัสดิการแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดความรักในองค์กรมากยิ่งขึ้น^{๓๑๕}

การให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ใต้บังคับบัญชาถือเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ การมี สวัสดิการการให้ความเสมอภาคและดูแลบุคลากรอย่างทั่วถึง เช่น เวลาป่วยก็นำของไปเยี่ยม^{๓๑๖}

ด้านสิทธิมนุษยชน เราให้คำมั่นสัญญาที่จะปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับ พนักงานของเราทุกคน เราให้ความเคารพต่อการคุ้มครองและปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของพนักงานในองค์กรของเรา ตามที่ได้ระบุไว้ใน ประกาศคุณธรรมและ จริยธรรมของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ระหว่างพนักงาน ลูกจ้างและผู้บริหารขององค์กร ตลอดจนชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาล ชั่วโม่งการทำงานเราพยายามอย่างเต็มที่ในการจัดตารางการ ทำงานของพนักงานให้มีความสมดุลและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติด้านแรงงานในท้องถิ่น ในส่วน ของพนักงานองค์กรโรงานั้น เราปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อจำกัดไม่ให้มีการทำงาน ล่วงเวลามากเกินไป และกำหนดให้มีการพักเป็นเวลาตามความเหมาะสมของทุกวัน ด้านสุขภาพและ ความปลอดภัย เราพยายามอย่างเต็มที่ในการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและ ถูกสุขลักษณะสำหรับพนักงาน ตัวอย่างเช่น พนักงานในองค์กรของเราจะได้รับการ ฝึกอบรมด้าน สุขภาพและความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องตามที่จำเป็นต่อการทำงาน และการกำหนดระเบียบ ปฏิบัติในการทำงานอย่างปลอดภัยนอกจากนี้ ยังมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เราปรับปรุงเนื้อหาในแนวทางด้านสุขภาพและความปลอดภัยเป็นประจำทุกปี เพื่อให้สอดคล้อง กับสภาพความปลอดภัยและสุขภาพในปัจจุบัน

^{๓๑๑} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๑๒} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๑๓} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๑๔} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๑๕} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๑๖} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ชาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

แนวทางด้านสุขภาพและความปลอดภัยของเรามีสาระสำคัญดังนี้

๑) การจัดการระบบควบคุมที่เหมาะสม ระเบียบปฏิบัติในการทำงานอย่าง ปลอดภัย การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน อุปกรณ์ความปลอดภัย และมาตรการ ป้องกันอื่นๆ เพื่อลดความเสี่ยง ต่อสุขภาพและความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ๒) มีนโยบายกักกันฉุกเฉินเพื่อฝึกอบรม แจ้งเตือน และอพยพพนักงาน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน ๓) มีการส่งเสริมให้พนักงานเข้าร่วมในโครงการ ด้านสวัสดิการของเทศบาลฯ ที่เป็นผู้สนับสนุนในปัจจุบัน และมีบริการให้คำปรึกษาและตรวจสอบสุขภาพ ประจำปีในสถานที่ทำงาน^{๓๑๗}.

การให้เกียรติบุคลากร คู่ครอง ป้องกันบุคลากรนั้น ทุกส่วนงานของเทศบาลนคร นครสวรรค์มีการดำเนินกันอยู่เนื่องนิตย์ให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา มีการยินดีเมื่อเข้ารับตำแหน่ง มีสวัสดิการต่างๆ ตามข้อบัญญัติกำหนดไว้ขององค์ เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล และเมื่อ เกษียณอายุราชการก็มีการเชิดชูเกียรติให้เป็นที่ภาคภูมิใจต่อตนเอง ครอบครัวและองค์กร^{๓๑๘}

มีการให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่และมีการสอดส่องดูแลบุคลากรได้ อย่างทั่วถึงให้ดีที่สุด ขาดเหลือจำเป็นต้องช่วยเหลือ ถ้าปฏิบัติไม่ถูกต้องก็ต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และติดตามผลการทำงาน ดูแลความก้าวหน้า^{๓๑๙}

การให้เกียรติบุคลากร คู่ครอง ป้องกันบุคลากรนั้น มีสวัสดิการดีอยู่แล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่ ไปปฏิบัติงานต้องมีการรักษาความปลอดภัย คู่ครองแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาคกัน^{๓๒๐}

มีการให้เกียรติบุคลากร คู่ครองสวัสดิภาพและความเสมอภาคต่อบุคลากรที่อยู่ภายใต้ บังคับบัญชา^{๓๒๑}

การรับฟังเหตุผลของบุคลากร และให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานและการ ตัดสินใจ^{๓๒๒}

ตารางที่ ๔.๑๘ การนำหลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากรไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	การให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติ หน้าที่	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๒
๒.	การให้สวัสดิภาพแก่บุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับ บัญชา	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๑,๑๒

^{๓๑๗} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๑๘} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๑๙} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวธ, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๒๐} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๒๑} สัมภาษณ์ นายนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๒๒} สัมภาษณ์ จำสิบเอกสวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

๖) หลักการบูชาสักการะ นั้บถือปูชนียสถานสำคัญ (การสักการะเคารพบูชาเจดีย์ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์ และเข้าร่วมพิธีกรรมตามประเพณี) ไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีการเข้าร่วมพิธีกรรมประเพณีอันดีที่เคยทำร่วมกัน^{๓๒๓}.

มีการให้การใส่ใจในการเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ และกิจกรรมอันเป็นรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีให้กับคนรุ่นหลังได้สืบสานต่อไป^{๓๒๔}

วัฒนธรรมประเพณีจะน้อยลง เมื่องบประมาณมีอยู่อย่างจำกัด การจัดกิจกรรมเป็นการสร้างความสามัคคี ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดความรักความสามัคคีสมานฉันท์ต่อกัน รัฐมีงบประมาณให้ งบประมาณมีอยู่อย่างจำกัด เนื่องด้วยมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดเกินไป โดยเฉพาะ (สตง.) จนทำอะไรไม่ได้^{๓๒๕}.

มีการร่วมกิจกรรมต่างๆ ร่วมทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา^{๓๒๖}

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมอันดีงามและสืบสานกันมายาวนานเกี่ยวกับประเพณีต่างๆ เช่น งานปีใหม่ สงกรานต์ วันพ่อ วันแม่ วันสำคัญทางศาสนา ซึ่งทุกๆ กิจกรรม ทางส่วนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น เช่น การทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง การก่อเจดีย์ทราย การสงฆ์น้ำพระพุทธรูปประจำเทศบาล เป็นต้น เพื่อให้ประชาชน ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่มีมายาวนาน และอนุรักษ์ สืบสานต่อไป เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรุ่นต่อไป^{๓๒๗}

นำสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาทำเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นในการบูชาสักการะ เช่นนางองค์พระปรารค์เหลืองของวัดพระปรารค์เหลือง มาทำเป็นตราสัญลักษณ์เทศบาลตำบลทำน้ำอ้อยม่วงหัก เป็นต้น^{๓๒๘}.

แต่ละองค์กรจะต้องมีสิ่งสักการะ เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจบุคลากรรวมไปถึงการประกอบพิธีทางศาสนาตามประเพณีและมีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม^{๓๒๙}

มีการจัดกิจกรรมเพื่อร่วมสืบสาน และเข้าร่วมพิธีต่างๆ รักษาวัฒนธรรมอันดีสืบต่อไป^{๓๓๐}

^{๓๒๓}สัมภาษณ์ จำสืบเอกสวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๒๔}สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๒๕}สัมภาษณ์ นายอรุณกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๒๖}สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๒๗}สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๒๘}สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลทำน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๒๙}สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ชาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๓๐}สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

ให้พนักงานและจัดงานทุกคนเข้าร่วมพิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีทุกครั้ง สักการะเคารพบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รักษาวัฒนธรรมและจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างแก่คนรุ่นหลัง^{๓๓๑}

มีการรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่เคยทำร่วมกัน สักการบูชา เข้าร่วมพิธีกรรมตามประเพณีใส่ใจขนบธรรมเนียมประเพณีและจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อคนรุ่นหลัง^{๓๓๒}

มีการจัดการทำบุญตามประเพณีต่างๆเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของคนรุ่นหลัง ให้ทุกคนในท้องถิ่นรู้จักมีการเคารพรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน การรับฟัง ความคิดเห็นของกันและกัน^{๓๓๓}

๑) การให้เกียรติสถานที่ทำงาน ๒) การปฏิบัติตัวในที่ทำงาน การแต่งกาย กริยามารยาท ในที่ทำงานการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อให้เกียรติสถานที่ทำงานที่เป็นหน่วยงานราชการทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาต้องแต่งกายให้เกียรติ และให้เกียรติกับประชาชนผู้มารับบริการ ๓) ให้เคารพบุคลากรที่ทรงคุณค่าในท้องถิ่น อาจจะเรียกว่า ผู้นำชุมชน ผู้นำจิตวิญญาณ เช่น ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ผู้นำการศึกษา เป็นต้น ให้เกียรติอาคารสถานที่โบราณวัตถุ โบราณสถาน สถานที่ที่สำคัญ เพราะว่าบางพื้นที่อาจมีความแตกต่างกันทางด้านศาสนา วัฒนธรรม พิธีกรรมประเพณีต่างๆ และรวมถึงชาติพันธุ์ การปฏิบัติตัวให้เหมาะสมสัมพันธ์กับสังคม เช่น งานบวช งานแต่ง งานตาย ความแต่งตัวอย่างไรวางตนอย่างไร เป็นต้น มีความจำเป็นที่จะต้องชัดเจนเคลือบหลอมน้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. เพราะในท้องถิ่นมีทั้งผู้รู้และไม่รู้ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. เป็นพื้นฐานเป็นแบบอย่างในการแต่งกายอย่างไรให้เหมาะสมในแต่ละในแต่ละงาน บอกกล่าว อบรมให้ความรู้ เพื่อลดแรงแตกแยกจากบุคคลที่มองเข้ามาในองค์กร ถ้าบุคลากรแต่งกายให้เหมาะสมเป็นอันเดียวกัน ก็อาจเกิดความรักความสามัคคีกันและเกิดความเชื่อมั่นได้จากการมองเห็นของบุคคลอื่นที่เข้ามามีร่วมงานมาสัมผัสกับบุคลากรในองค์กรได้^{๓๓๔}

ในทุกพิธีการสำคัญ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกจากการเคารพพระรัตนตรัย หากในสถานที่นั้น มีปูชนียสถานที่สำคัญหรืออนุสาวรีย์เป็นต้นนี้จะนำบุคลากรร่วมทำความเคารพเพื่อความเป็นสิริมงคลทุกครั้ง พร้อมทั้งการร่วมพิธีกรรมทางศาสนา เช่นการรับศีล ฟังธรรม ในโอกาสสำคัญต่างๆ เป็นต้น^{๓๓๕}.

^{๓๓๑} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๓๒} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๓๓} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๓๔} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๓๕} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาครินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

การเข้าร่วมพิธีกรรมตามประเพณี มีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี^{๓๓๖}
มีการจัดกิจกรรมเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น เพื่อเป็นแบบอย่างให้
แก่อนุชนรุ่นหลัง^{๓๓๗}

มีความใส่ใจในเรื่องขนบธรรมเนียมและมีการเคารพบูชาสักการะสิ่งที่มีความศักดิ์สิทธิ์^{๓๓๘}
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับประเทศ หลีกเลียงกิจกรรมเกี่ยวกับ
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ไม่ได้ การบริหารองค์กรควรจะจัดกิจกรรมอย่างเป็นนิจด้วยความ
จงรักภักดี^{๓๓๙}

มีการเข้าร่วมงานขององค์กรและประเพณีของท้องถิ่นนั้นๆ มีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็น
แบบอย่างที่ดี^{๓๔๐}

ตารางที่ ๔.๑๙ การนำหลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญไปใช้ในการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	นำสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาทำเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น ในการบูชาสักการะ	๑๖	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๗,๑๘
๒.	มีการจัดกิจกรรมเพื่อรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีในท้องถิ่น	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๗,๑๘

๗) หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคคลากร (การจัดอารักขา บำรุงคุ้มครองบุคลากรที่ดี) ไปใช้ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีสวัสดิการที่ดีให้แก่ผู้ร่วมงานหรือบุคลากร มีรางวัลให้แก่บุคลากรที่ดีในการปฏิบัติงาน
มีการดูแลบุคลากรเป็นอย่างดีในการทำงาน^{๓๔๑}

การบำรุงคุ้มครองในองค์กรก็เป็นสิ่งที่ควรจะทำเพราะเป็นเสมือนการบำรุงใจบำรุง
กำลังให้แก่บุคลากรในองค์กรให้มีแรงและกำลังใจในการทำงาน เพื่อพัฒนาองค์กร^{๓๔๒}

^{๓๓๖} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก,
๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๓๗} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง
จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๓๘} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๓๙} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๔๐} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด,
๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๔๑} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด,
๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๔๒} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

มีการกำกับดูแลการทำงานให้กับบุคลากร มีสวัสดิการที่ดีให้กับบุคลากร^{๓๔๓}
 การกำกับดูแลเป็นอย่างดีในการทำงาน มีสวัสดิการเพิ่มรางวัลให้กับบุคลากรที่ดี^{๓๔๔}
 มีการกำกับดูแลบุคลากร มีการจัดการป้องกันให้บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่และมี
 สวัสดิการให้แกบุคลากร^{๓๔๕}

ในทุกการทำงาน จะเน้นย้ำมาตรการด้านความปลอดภัย หากพบเหตุการณ์เสี่ยงอันตราย
 จะประสานเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นเข้าร่วมด้วย และทุกความดีความชอบที่เจ้าหน้าที่ในสายงาน
 นั้นๆ ได้กระทำด้วยความสุจริตใจ ก็จะถูกรายงานให้ผู้บังคับบัญชาให้ระดับสูงได้รับทราบเพื่อพิจารณา
 เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งตามสมควรต่อไป^{๓๔๖}

ถ้าเป็นผู้บริหารที่ดีต้องปกป้องผลประโยชน์ขององค์กร ให้ดำรงอยู่และไม่ให้เกิดความเสียหาย
 ไม่ว่าใครจะคอร์รัปชัน ก็จะต้องมีการวางกรอบ นโยบาย แนวทางปฏิบัติป้องกันไว้ เพื่อไม่ให้มัน
 เกิดขึ้นปราบปรามให้สิ้น ลงโทษ เรียกว่า ปกป้องผลประโยชน์ขององค์ไม่ให้เสียหาย ไม่ว่าจะภายใน
 และภายนอกองค์กร ผู้นำที่ดีต้องปกป้องผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้รอดจากทุกภัยอย่างถูกต้องและชอบ
 ธรรม ถ้าทำผิดก็ต้องลงโทษตามระเบียบ ผู้นำที่ดีต้องยกย่องคนที่ควรยกย่อง ลงโทษคนที่ควรลงโทษ
 อย่าให้เกิดเอาแบบอย่างได้ ผู้บังคับบัญชายังคุ้มครองเราอยู่ถ้าเราทำผิด จะได้ทำงานเต็มที่^{๓๔๗}

ให้มีการจัดการป้องกันให้กับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ มีการจัดการป้องกันให้บุคลากร
 ในการปฏิบัติหน้าที่ มีการจัดสวัสดิการต่างๆ มีการจัดนำเที่ยวผ่อนคลายให้กับบุคลากรในหน่วยงาน
 การดำเนินงานหรือใช้การดำรงชีวิตประจำวันประพุดิตินให้ดีที่สุด^{๓๔๘}

มีการจัดการป้องกันให้กับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ มีการให้รางวัลแกบุคลากรที่ดี
 ในการปฏิบัติหน้าที่^{๓๔๙}

มีการจัดการป้องกันให้กับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ มีการดูแลบุคลากรทุกคนเป็นอย่างดี
 ดีในการทำงาน มีสวัสดิการและรางวัลให้กับบุคลากรที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่^{๓๕๐}

^{๓๔๓} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๔๔} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง
 จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๔๕} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก,
 ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๔๖} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง
 อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๔๗} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยาและมนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๔๘} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ
 อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๔๙} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง
 ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๕๐} สัมภาษณ์ นายประยูทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง
 จังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

ให้รางวัลแก่บุคลากรที่เป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อเป็นกำลังใจต่อไป^{๓๕๑}

การจัดหน่วยป้องกันความปลอดภัย การเตรียมแผนเผชิญเหตุในหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อสวัสดิภาพขององค์กร^{๓๕๒}

จัดให้มีการคุ้มครองทั้ง ๓ ด้าน ดังที่กล่าวมาในข้อ ๕^{๓๕๓}..

การบำรุงคุ้มครองบุคลากร ในการดำเนินงานนั้นเราจัดสรรให้กับบุคลากรทุกคน ในหน่วยงานเหมือนคนในครอบครัว ซึ่งคนในครอบครัวนี้ใหญ่มีหลายส่วนงานในการดำเนินกิจกรรม ต่างๆ ให้กับประชาชน ชุมชน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีข้อบัญญัติให้ดูแล บำรุงประชาชน ในท้องถิ่น ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำกับดูแลบุคลากรในการทำงาน ระหว่างทำงาน และหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจ พร้อมทั้งเชิดชูเกียรติให้เป็นที่ภาคภูมิใจต่อตนเอง ครอบครัว และองค์กร ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น รางวัลครูดีเด่น พนักงานดีเด่น เป็นต้น^{๓๕๔}

ให้ขวัญกำลังใจ มีสวัสดิการที่ดีให้แก่บุคลากรในการทำงาน เป็นการจูงใจ และอันเป็น สร้างความสุขในการทำงาน^{๓๕๕}

การจ้กการรักษาและบำรุงคุ้มครองแก่บุคลากรนั้น มีสวัสดิการที่ดีและดูแลดีอยู่แล้ว^{๓๕๖}

มีการจัดการป้องกันดูแลบุคลากร ให้สวัสดิการแก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ตามที่มีระเบียบ ได้กำหนดไว้อย่างเท่าเทียมกัน^{๓๕๗}

มีการกำกับดูแลและมีสวัสดิการให้บุคลากรในการทำงาน^{๓๕๘}

ตารางที่ ๔.๒๐ การนำหลักให้ความอารรักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากรไปใช้
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	การบำรุงใจบำรุงกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กร ให้มีแรงและกำลังใจในการทำงาน	๑๔	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔
๒	การให้รางวัลแก่บุคลากรที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่	๑๑	๑,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔

^{๓๕๑} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๕๒} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาติวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๕๓} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๕๔} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๕๕} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวช, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๕๖} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๕๗} สัมภาษณ์ นายนิชนันท์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๕๘} สัมภาษณ์ จำลิสเอกสวัสดิ์ อ่ำทอง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

ส่วนที่ ๕ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

แนวทางการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

สร้างความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น จัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศความปรองดอง ส่งเสริมความสามัคคีสามานฉันท์ในพื้นที่ผ่านกลไกระดับจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสามานฉันท์ การแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนที่ได้จาเวทีเสนา ประชาคม และการจัดการข้อร้องเรียนของศูนย์ดำรงธรรม^{๓๕๙}

ดำเนินตามนโยบายของรัฐบาลและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ได้ร่วมกันดำเนินนโยบายสร้างความปรองดองสามานฉันท์ คือ

๑) การสร้างการรับรู้ความเข้าใจ

๒) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศความปรองดอง ส่งเสริมความสามัคคีสามานฉันท์ในพื้นที่ ผ่านกลไกระดับจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น

๓) การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสามานฉันท์

๔) การแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนที่ได้จากเวทีเสนา

๕) การจัดการข้อร้องเรียนของศูนย์ดำรงธรรม

๖) การดำเนินกิจกรรมร่วมกับศูนย์ปรองดองสามานฉันท์เพื่อการปฏิรูป

๗) การดำเนินการเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงการเมือง ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗

๘) การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปเรื่องแนวทางการสร้างความปรองดองของสภาปฏิรูปแห่งชาติและนำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร^{๓๖๐}

มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ทำให้เกิดความไว้วางใจ อันจะเป็นบ่อเกิดความรักความสามัคคีในการทำงาน ร่วมแรงร่วมใจกัน มีการประชุมกันในแต่ละฝ่ายในการทำงาน รับรู้พร้อมกัน มีการแจกแจงงานแต่ละฝ่าย ในแต่ละหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีการเปิดโอกาสในการทำงาน ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นตามแนวคิดแต่ละคน มีจิตสำนึกที่ดี ต่อหน้าที่ในการทำงาน และประโยชน์ส่วนร่วม และการทำงานก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด^{๓๖๑}

การส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยใช้หลักพรหมวิหาร กล่าวคือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา การสร้างความสามานฉันท์และความสามัคคีต้องแสดงมนุษยสัมพันธ์ ในการพูดคุยต่อกัน การคิดสิ่งที่ดีต่อกัน มีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน มีการปฏิบัติให้เท่าเทียมเสมอภาคกัน และความคิดเห็นนั้นมีความสำคัญในการสร้างความสามัคคีกัน ถ้าเราอมรับฟังความคิดเห็นจากคนอื่น เขาก็จะแสดงออกในทางสร้างสรรค์ให้กับเรา

^{๓๕๙} สัมภาษณ์ พระราชรัตนเวที, รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๖๐} สัมภาษณ์ จ.ส.อ.สวัสต์ อ่างทอง, นายกองคการบริหารส่วนตำบลยางขาว, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

^{๓๖๑} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ฤทธิคง, ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

ถ้าทำได้แบบนี้ก็จะเกิดความสมานฉันท์กันโดยมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คิดดี พูดดี ทำดี ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน^{๓๖๒}

มีการให้ความรู้แก่ชุมชน ประชาชนให้มีความเข้าใจในการทำงาน เป็นการสร้างความไว้วางใจจะเป็นบ่อเกิดให้มีความสมานสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันได้ ต้องให้ประชาชนมีการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม และยอมรับร่วมกัน การสงเคราะห์ ดูแล ผู้ด้อยโอกาส โดยการช่วยเหลือเท่าเทียมกัน ในความเป็นบริบทที่แตกต่างกัน แต่ละครอบครัว สังคมให้มีความเหลื่อมลำน้อยที่สุด ต้องมีความรู้ มองเห็นช่องทาง ความเป็นระเบียบวินัยในตัวเองบุคคล นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ดีกว่า คนที่ไม่มีความรู้ มีจิตสำนึก บุคคลต้องมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป กระตุ้นเตือนให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงาน และมีการยอมรับในการทำงาน คนรอบข้าง เพื่อนร่วมงานเต็มใจ เสียสละในการมีส่วนร่วม มีความคุณธรรม ความสมานฉันท์สามัคคีร่วมกัน^{๓๖๓}

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ได้แก่

๑. บทบาทในการเริ่มต้น โดยการเชื่อมประสานหน่วยงาน องค์กรชุมชน ชุมชนและกลุ่มประชาสังคมต่างๆ ในพื้นที่ของเทศบาลนคร ประกอบด้วย ๑) การเชื่อมประสานหน่วยงาน องค์กรชุมชน ชุมชนและกลุ่มประชาสังคมต่างๆ ด้วยวิธีการจัดเวทีการประชุมสภาเมือง เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนพูดคุยขนาดใหญ่ เทศบาลทำหน้าที่เชื่อมประสานหน่วยงาน องค์กรชุมชน ประชาชนในชุมชน และกลุ่มประชาสังคม นักวิชาการ กลุ่มองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนทุกภาคส่วน เป็นการสร้างกระบวนการพูดคุยแลกเปลี่ยนขอความเห็นชอบเทศบาล ต่อการทำโครงการต่างๆ ๒) การกระจายอำนาจชุมชนจัดการตนเอง เทศบาลนครต้องมีความเชื่อมั่นในพลังภาคประชาชน และมีทัศนคติที่มีความต้องการให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ได้ขึ้นมาพร้อมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาและพัฒนาเมืองร่วมกัน โดยวิธีการมอบหมายถ่ายโอนภารกิจบางส่วนให้กับชุมชนได้ทำและมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการบริหารจัดการจัดการชุมชนของตนเองได้ โดยไม่ต้องรอรับบริการจากเทศบาล

๒. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการของชุมชน คือการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ประกอบด้วย ๑) การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชน (ใช้กฎหมายโดยเท่าเทียมกัน) เทศบาลนครเป็นผู้อำนวยความสะดวก และสนับสนุนด้านงบประมาณให้ประชาชนในชุมชนเกิดประสบการณ์จริงจากการเรียนรู้ ที่เกิดจากการศึกษาดูความสำเร็จของชุมชนอื่น เพื่อให้ประชาชนได้พัฒนาความรู้ และสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการคิดโครงการ หรือการคิดนวัตกรรมให้กับการพัฒนาชุมชนของตัวเอง ๒) การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยการถ่ายโอนภารกิจให้กับชุมชน เช่นการให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะเอง ลดปัญหาเรื่อง การจัดเก็บไม่ตามเป้า โครงการกวาดถนนในซอยของชุมชน ลดปัญหาเรื่องชุมชนสกปรก และการไม่ดูแลเอาใจใส่ของผู้กวาดถนนที่เป็นเทศบาลจ้างมา เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมจิตสำนึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในชุมชน

^{๓๖๒} สัมภาษณ์ นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า, นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๖๓} สัมภาษณ์ นายศรชัย อธิปฏิเวธ, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

๓) การส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมจารีตประเพณี เนื่องจากเทศบาลนครเป็นเมืองขนาดใหญ่ จึงมีความแตกต่างหลากหลายของคนที่มาอยู่ร่วมกัน จึงให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมการเอื้ออาทร โดยจัดโครงการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับกลุ่มคนในชุมชน กลุ่มเจ้าหน้าที่เทศบาล และผู้ที่มีความสนใจที่ต้องการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ย่อยโอกาส

๓. บทบาทในการส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน (รณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ชาติ) ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่าย ภาคีความร่วมมือ และส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดการตนเอง โดยคนในชุมชน ประกอบด้วย ๑) การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือ ผ่านกลไกการประชุมประชาคม เทศบาลเป็นตัวกลางในการประสานความร่วมมือของเครือข่ายภาคประชาชน ประชาสังคม ในการเป็นผู้ตัดสินใจทำโครงการต่างๆ ซึ่งการประชุมประชาคมในระดับเทศบาลนครนี้ จะไม่ใช้การตัดสินใจจากมติเสียงส่วนใหญ่ แต่เทศบาลนครจะต้องตัดสินใจทำโครงการ ด้วยการเห็นชอบจากทุกฝ่าย และพูดคุยทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วนจนทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจ และเห็นด้วยกับโครงการ จึงจะสามารถดำเนินการต่างๆ ได้ ดังนั้น การทำโครงการใดๆ จึงต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานเพื่อลดความขัดแย้งในชุมชน ๒) การส่งเสริมการจัดการตนเองของคนในชุมชน ส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนและการให้ความรู้ในการจัดการชุมชน กับคนในชุมชนให้สามารถดำเนินการและบริหารจัดการความขัดแย้งภายในชุมชนโดยคนในชุมชนเอง ที่ส่งผลต่อการกำหนดกิจกรรมและวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างตรงตามความต้องการของคนในชุมชน

นำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ ดังนี้

๑) ด้านการบริหารบุคลากร

ใช้หลักทศพิธราชธรรม คือ ทานคือ การให้, ศีลคือ ความประพฤติที่ดีงาม ทั้งกายวาจาใจ, บริจาค คือการเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อความสุขส่วนรวม, ความซื่อตรง คือ การสุจริตต่อหน้าที่ การงานของตน ต่อมิตรสหาย ต่อองค์กรหรือหลักการของตน, ความอ่อนโยน คือ การมีอัธยาศัยอ่อนโยน, ความเพียรคือ ความเพียร, ความไม่โกรธ คือ การไม่แสดงอาการโกรธ, ความไม่เบียดเบียน คือการดำเนินชีวิตไปตามทางสายกลาง การผลิต การบริโภคที่สมดุล ไม่เน้นประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ซึ่งนำไปสู่การแข่งขันแย่งชิงจนเป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และทำลายสิ่งแวดล้อม, ความอดทนคือ การรักษาปกติภาวะของตนไว้ได้ ไม่ว่าจะถูกกระทบกระทั่งด้วยสิ่งอันเป็นที่พึงปรารถนา หรือไม่พึงปรารถนาก็ตาม มีความมั่นคงหนักแน่นไม่หวั่นไหว, ความเที่ยงธรรมคือ ความหนักแน่น ถือความถูกต้อง เที่ยงธรรมเป็นหลัก

๒) ด้านการบริหารงบประมาณ และบริหารวัสดุอุปกรณ์ ใช้หลักทศพิธราชธรรม ความซื่อตรง ความไม่เบียดเบียน หลักอิทธิบาท ๔ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา และใช้หลักธรรมมาภิบาล คือ ๑. รับผิดชอบ ๒. มีส่วนร่วม ๓. ความคุ้มค่า ๔. นิติธรรมตามหลักกฎหมาย ๕. คุณธรรม ๖. ความโปร่งใส

๓) ด้านการบริหารจัดการ ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย ๑) ฉันทะ ความพอใจ หมายถึง ความรักงาน พอใจกับงานที่ทำ ๒) วิริยะ ความพากเพียร หมายถึง ขยันหมั่นเพียรกับงาน ๓) จิตตะ ความเอาใจใส่ หมายถึงความเอาใจรับผิดชอบต่องาน ๔) วิมังสา ความสอดส่องในเหตุและผล หมายถึงการพินิจพิเคราะห์และใช้ปัญญาตรวจสอบงาน

“งาน” ทุกอย่างไม่สามารถทำสำเร็จด้วยตนเองคนเดียว ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ ซึ่งกันและกัน สังคหวัตถุ ๔ คือหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี และเอื้อเฟื้อ เกื้อกูล มี ๔ ประการ ดังนี้ ๑) ทาน เกื้อกูลกันด้วยการให้ หมายถึง การให้ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อแบ่งปันของๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ๒) ปิยวาจา ใช้วาจาประสานไมตรีการพูดจา ด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับ กาลเทศะ การทำงานร่วมกันจะต้องพูดหรือปรึกษาหารือกันโดยยึดถือหลักเกณฑ์ ๔ ประการ คือ ๑. เว้นจากการพูดเท็จ ๒. เว้นจากการพูดส่อเสียด ๓. เว้นจากการพูดคำหยาบ และ ๔. เว้นจากการ พูดเพื่อเจ้า ๓) อตถจริยา ร่วมสร้างสรรค์อุดมการณ์ การสงเคราะห์ทุกชนิด หรือการปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ดังนั้น การทำงานร่วมกันจะต้องช่วยเหลือกันด้วยกำลังงาน (กาย) กำลังความคิด และกำลังทรัพย์ ๔) สมานัตตา ร่วมทุกข์ร่วมสุขในทุกคราว หมายถึง การเป็นผู้มีความ สม่่าเสมอ มีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย^{๓๖๔}

จัดทำโครงการอบรมคุณธรรม-จริยธรรมแก่บุคลากรในองค์กร จัดทำโครงการอบรม สัมมนาเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานและศึกษาดูงานแก่บุคลากรในองค์กรประจำปี นำหลักพุทธ ธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามัคคี ดังนี้

๑) ด้านการบริหารบุคลากร นำหลักสาราณียธรรม ๖ ประกอบด้วย หลักเมตตา ภายกรรม หลักเมตตาวจีกรรม หลักเมตตามโนกรรม หลักสาธารณโภคี หลักศีลสามัญญตา หลักทิวฐีสามัญญตา

๒) ด้านการบริหารงบประมาณ นำหลักอปริหานิยธรรม ๗ ประกอบด้วย หลักหมั่น ประชุมกันเนื่องนิตย์ หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ หลัก คุ้มครอง ป้องกันบุคลากร หลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญ หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร

๓) ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์นำหลักสาราณียธรรม ๖ ประกอบด้วยหลักเมตตา ภายกรรม หลักเมตตาวจีกรรม หลักเมตตามโนกรรม หลักสาธารณโภคี หลักศีลสามัญญตา หลักทิวฐีสามัญญตา

๔) ด้านการบริหารการจัดการ นำปัจจัยการบริหารซึ่งประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการ มาใช้ตาม ความเหมาะสมของกระบวนการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๓๖๕}

การปฏิบัติและการสนับสนุนเพื่อให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจร่วมกัน มีความคิดเห็นและ เจตคติไปในทางเดียวกัน การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ปลุกฝังบุคลากรให้เกิดความรักความ สามัคคี ๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ยอมรับความคิดเห็นเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกันแก้ปัญหาใน การบริหารงานร่วมกัน ๒) การยึดถือกฎระเบียบแบบแผนเดียวกันที่มีการกำหนดกรอบและแนวทาง

^{๓๖๔} สัมภาษณ์ นายจิตตเกษมณี นิโรจน์ธนรัฐ, นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนครสวรรค์, ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๖๕} สัมภาษณ์ นางไพลิน โตอิม, นายกเทศมนตรีตำบลทำนน้ำอ้อยม่วงหัก, ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

ปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน มีการกำหนดแผนโครงการ นโยบายที่เป็นรูปธรรมและสามารถติดตามผลได้ ๓) การรณรงค์เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีแก่ประชาชนส่วนรวมซึ่งเป็นประโยชน์สูงสุด เช่น กิจกรรมเครือข่ายท้องถิ่น การประชุมสัมมนา เป็นต้น^{๓๖๖}

การสร้างการรับรู้ความเข้าใจ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญ ชี้แจงเพื่อให้เกิดความเข้าใจ การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความปรองดอง เพื่อลดบรรยากาศความตึงเครียด เพื่อให้คนในองค์กรเกิดความผ่อนคลาย จัดเวทีเสวนาเพื่อให้ทุกคนได้เสนอความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ หรือได้แสดงความต้องการในการจัดเสวนา สร้างความรักและความสามัคคีให้กับทุกคนในองค์กร ไม่มีความคิดแตกแยก ใครมีความคิดที่แตกแยก เรียกคุยหาข้อสรุป ไม่ให้เกิดความขัดแย้ง หาข้อตกลงร่วมกัน^{๓๖๗}

เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในการบริหารงาน มีส่วนร่วมการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมสมานฉันท์และมีการประชาสัมพันธ์โครงการโดยการร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายและมีโครงการ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ให้กับบุคลากร^{๓๖๘}

มีการปฏิบัติตนหรือปฏิบัติตามกฎหมายให้ถูกต้อง ทะเลาะกันให้น้อยลง สามัคคีกันให้มากขึ้น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบประชาชนบ่อยๆ มีการจัดกิจกรรมทางด้านกีฬา ด้านการประกวดต่างๆ เพื่อให้คนในชุมชนนครสวรรค์ได้มีส่วนร่วมและรวมกันจะก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีหรือร่วมรณรงค์สิ่งต่างๆ ที่เป็นผลดีหรือผลเสียต่างๆ^{๓๖๙}

ท้องถิ่นต้องเข้าใจในความเป็นท้องถิ่นของตนเองก่อน ต้องเรียนรู้เข้าใจท้องถิ่นหมายถึงท้องถิ่นยังรับรู้บทบาทหน้าที่ของท้องถิ่น ต้องมีกระบวนการจัดทำแผนที่ดี ที่เกิดมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน มีระบบธรรมาภิบาลที่ชัดเจน และต้องเอาจริงเอาจัง ซื่อสัตย์สุจริต ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ กระบวนการได้มาที่ถูกต้อง ต้องลดภาพลักษณ์ด้านไม่ดีให้น้อยลง สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดการยอมรับและเชื่อมั่นมากขึ้น การบริหารท้องถิ่นที่ดีเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทั้งมีส่วนร่วมทางความคิด การตัดสินใจ การวางแผน การบริหารจัดการ การติดตามตรวจสอบ การจัดสรรผลประโยชน์ ให้ทุกภาคส่วนได้รับ ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจได้^{๓๗๐}

^{๓๖๖} สัมภาษณ์ นางบุญยวีร์ ขาดีวัลลภ, ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ, ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๖๗} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ สุขสำราญ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมืองจังหวัดนครสวรรค์, ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^{๓๖๘} สัมภาษณ์ พระราชพุฒิเมธี, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๖๙} สัมภาษณ์ พระนิโรธรักขิต, เจ้าคณะอำเภอมืองชุมตาบง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๗๐} สัมภาษณ์ ดร.สนั่น กัลป์ปา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

อย่างแรกต้องทำความเข้าใจ ก่อนว่า ความปรองดองสมานฉันท์อาจไม่ได้เกิดจากความคิดที่เหมือนหรือตรงกันทั้งหมด เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์ ล้วนมีความคิดที่แตกต่างกันได้จึงต้องยอมรับความคิดที่แตกต่างของแต่ละบุคคลนั้น เพื่อเป็นการเปิดใจให้กว้าง อันจะเป็นประตูสำคัญที่นำไปสู่ความเห็นพ้องต้องกัน สิ่งที่น่ากังวลต่อมาคือ การบังคับ ไม่ว่าจะใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจบังคับ หรือใช้กฎหมายบังคับ แต่จิตใจไม่อาจถูกบังคับได้ ถ้าอยากให้ผลออกมาดีก็ควรเริ่มที่ความเข้าใจคนอื่น เขาคิดอย่างไร ให้เกียรติผู้อื่นว่าเขายอมได้รับความคุ้มครองในองค์กร ที่จะไม่ถูกกระทำทั้งด้วยกิริยาท่าทางหรือวาจาที่ไม่เหมาะสม ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวนี้คือ รู้จักเอาใจเจามาใส่ใจเรานั้นเองเมื่อปล่อยวางทิฐิและเปิดใจกันแล้ว ก็ควรบังคับใช้กฎเกณฑ์ กฎหมายด้วยอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรมด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการลักลั่นเหลื่อมล้ำ เป็นชนวนแห่งความขัดแย้งขึ้นมาอีก และสิ่งสำคัญที่สุดคือลดความเห็นแก่ตัว และเน้นย้ำให้เห็นถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ โดยในทุกๆ กิจกรรมความให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม เพื่อสร้างประโยชน์ สร้างความภาคภูมิใจและสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม^{๓๗๑}

มีการประชุมพูดคุยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสริมสร้าง ความเข้มแข็งกลุ่มเป้าหมายและกลไก ในด้านความรู้ มีการบูรณาการ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย ที่เอื้อต่อการสร้างความเป็นธรรมเสริมสร้างกระบวนการสื่อสารทางสังคมอย่างต่อเนื่อง^{๓๗๒}

จัดให้บุคลากรไปร่วมกันทำจิตอาสาให้กับชุมชน เพื่อประโยชน์ของประชาชนและสร้างความสมานฉันท์ให้กับบุคลากร จัดกิจกรรมสร้างความปรองดอง เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในการบริหาร ให้บุคลากรมีความพร้อมเพรียงกันทั้งในด้าน การประชุมหรือการทำกิจกรรมต่างๆ^{๓๗๓}

มีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจ มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ มีการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย มีการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันกับศูนย์ปรองดอง มีการดูแลเรื่องหลักการมนุษยธรรมแก่ผู้ได้รับ^{๓๗๔}

จัดประชุมประจำเดือนและรับประทานอาหารร่วมกันหลังการประชุม มีการจัดเลี้ยงตามวาระโอกาสต่างๆ เช่น ปีใหม่ มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น กีฬาภายใน จิตอาสาต่างๆ^{๓๗๕}

นโยบายการบริหาร ความสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รักใคร่ปรองดองกัน คนหมู่มากมีใจให้กัน ให้ความร่วมมือกัน ทุกภาคมีส่วนร่วม หน้าที่ใครหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ ต้องถือระเบียบกฎหมายเป็นหลัก เคารพกฎหมาย ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย เจริญ ความเข้าใจ หาเหตุผล

^{๓๗๑} สัมภาษณ์ นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์, รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๗๒} สัมภาษณ์ นายจำลอง พรหมหนองโตก, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๗๓} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ ทับพุ่ม, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์, ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๗๔} สัมภาษณ์ นายวีระ บำรุงศรี, นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ, ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๓๗๕} สัมภาษณ์ นายธีระเดช บางสมบุญ, ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

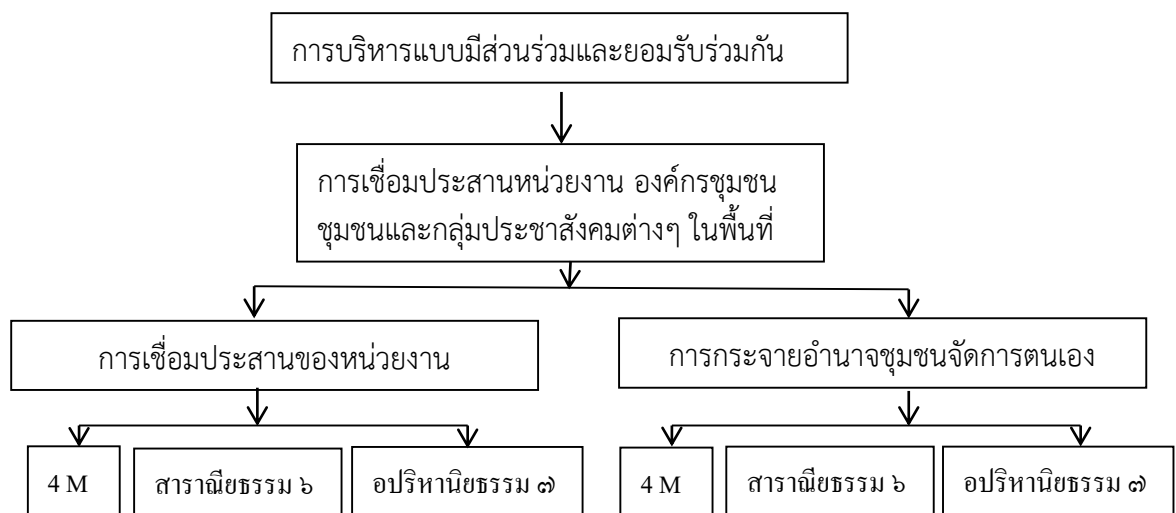
การจัดซื้อจัดจ้างดำเนินการตามข้อบังคับที่กำหนดไว้ หาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ไปด้วยกัน กิจกรรม ประเพณี ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น นำเอาแนวคิดแต่ละคนมาเป็นแนวทาง เปิดใจ รับฟังความคิดเห็น ทุกภาคส่วนเอาพิจารณา สิ่งไหนสมควร ขับเคลื่อนไป ปฏิบัติจริง^{๓๗๖}

จากการสัมภาษณ์แนวทางการทางการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ สรุปได้แนวทางเป็น ๓ แนวทาง ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๑ การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	การเชื่อมประสานของหน่วยงาน	๘	๑,๒,๓,๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การกระจายอำนาจชุมชนจัดการตนเอง	๑๐	๑,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๓

แนวทางที่ ๑

๑. การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ตามองค์ความรู้ด้านที่ ๑ ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน ที่จะส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับร่วมกันโดยการประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำทุกเดือน เปิดพื้นที่หรือเวทีทางความคิดให้เกิดการยอมรับและสร้างแนวทางส่งเสริมความสามัคคีในองค์การ และไม่ใช้ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่ คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ

^{๓๗๖} สัมภาษณ์ นายบุญช่วย เมธประสพสันต์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

๑.๑ บทบาทในการเริ่มต้น โดยส่งเสริมให้มีส่วนร่วมเชื่อมประสานหน่วยงาน องค์กรชุมชน ชุมชนและกลุ่มประชาสังคมต่างๆ ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑) การเชื่อมประสานหน่วยงาน องค์กรชุมชน ชุมชนและกลุ่มประชาสังคมต่างๆ ด้วยวิธีการจัดเวทีการประชุมสภาเมือง เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนพูดคุยขนาดใหญ่ เทศบาลทำหน้าที่เชื่อมประสานหน่วยงาน องค์กรชุมชน ประชาชนในชุมชน และกลุ่มประชาสังคม นักวิชาการ กลุ่ม องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนทุกภาคส่วน เป็นการสร้างกระบวนการพูดคุยแลกเปลี่ยนขอความเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการทำโครงการต่างๆ ๒) การกระจายอำนาจชุมชน จัดการตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีความเชื่อมั่นในพลังภาคประชาชน และมีทัศนคติที่มีความต้องการให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ได้ขึ้นมาร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาและพัฒนาเมือง ร่วมกัน โดยวิธีการมอบหมายถ่ายโอนภารกิจบางส่วนให้กับชุมชนได้ทำและมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการบริหารจัดการชุมชนของตนเองได้ โดยไม่ต้องรอรับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒ ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ (4 M)

๑.๒.๑ ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านบุคลากร ได้แก่ บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่อย่างชัดเจน บุคลากรมีความรู้ตรงตามตำแหน่งงาน บุคลากรมีความตั้งใจในการทำงาน บุคลากรมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงาน บุคลากรได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น

๑.๒.๒ ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านงบประมาณ ได้แก่ หน่วยงานของท่านมีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามระเบียบ หน่วยงานของท่านมีการวางแผนการใช้งบประมาณที่ชัดเจน หน่วยงานมีงบประมาณที่ได้รับเพียงพอในการดำเนินงาน หน่วยงานของท่านมีการใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่า และหน่วยงานของท่านมีการตรวจสอบงบประมาณตามระเบียบที่กำหนดไว้

๑.๒.๓ ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ หน่วยงานของท่านมีระเบียบการเบิกจ่ายพัสดุ-ครุภัณฑ์ ที่ชัดเจน หน่วยงานของท่านมีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย หน่วยงานของท่านมีอุปกรณ์ เครื่องมือและระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ หน่วยงานของท่านมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ในสำนักงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และหน่วยงานของท่านมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุ-ครุภัณฑ์ ประจำปี

๑.๒.๔ ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ หน่วยงานของท่านมีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารงานอย่างชัดเจน หน่วยงานของท่านมีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หน่วยงานของท่านมีการมอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน หน่วยงานของท่านมีการประสานงานกันในการดำเนินงานขององค์กร และหน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแลในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

๑.๓ หลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด นครสวรรค์

๑.๓.๑ หลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด นครสวรรค์ ด้านหลักเมตตากายกรรม ได้แก่ ท่านมีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ท่านมีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่ ท่านมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนร่วมงาน ท่านมีความรักต่อเพื่อนร่วมงาน และบุคลากรมีการแสดงความเคารพนับถือต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๑.๓.๒ หลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด นครสวรรค์ ด้านหลักเมตตาวาจากรรม ได้แก่ บุคลากรมีการทักทายด้วยวาจาสุภาพต่อกัน บุคลากรพูดแต่คำจริงมีเหตุมีผลต่อเพื่อนร่วมงาน บุคลากรมีการแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน บุคลากรมีการพูดแนะนำสิ่งที่ดีต่อกันในการทำงาน และบุคลากรพูดแต่คำที่สมานสามัคคีต่อกัน

๑.๓.๓ หลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด นครสวรรค์ ด้านหลักเมตตามโนกรรม ได้แก่ ท่านมีการตั้งจิตปรารถนาดีต่อกันและกัน ท่านมีความคิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน ท่านมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ท่านมีความคิดเสียสละในการทำงาน และท่านรู้จักให้อภัยต่อกันและกันอยู่เสมอ

๑.๓.๔ หลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด นครสวรรค์ ด้านหลักสาธารณโภคี ได้แก่ บุคลากรมีการแบ่งปันสิ่งของที่ได้มาอย่างทั่วถึง บุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน บุคลากรมีการประสานงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม บุคลากรมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตโดยไม่ใช้หน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ และบุคลากรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยไม่มีอคติ ไม่ลำเอียงต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

๑.๓.๕ หลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด นครสวรรค์ ด้านหลักศีลสามัญญตา ได้แก่ ท่านมีการประพฤติปฏิบัติวางตนเป็นที่น่านับถือ และบุคลากรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน และบุคลากรให้ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของเพื่อนร่วมงาน และบุคลากรมีการปฏิบัติตามกฎกติกา และข้อบังคับที่วางไว้ และบุคลากรมีการรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม

๑.๓.๖ หลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด นครสวรรค์ ด้านหลักทัญญูสามัญญตา ได้แก่ บุคลากรมีการรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน บุคลากรมีความเห็นชอบร่วมกันในการทำงาน บุคลากรมีความเห็นตรงกันในหลักการสำคัญต่อการปฏิบัติงาน หน่วยงานของท่านมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี และบุคลากรมีการเปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการพัฒนางานของบุคลากร

๑.๔ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑.๔.๑ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ได้แก่ หน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษาหารือกันในการทำงานเป็นประจำ หน่วยงานของท่านมีการปรึกษาหารือกันในปัญหาของการทำงานเป็นประจำ หน่วยงานของท่านมีการประชุมเพื่อปรับคนให้เหมาะสมกับงาน หน่วยงานของ

ท่านมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอในการประสานงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และหน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษากันทำให้รู้จักซึ่งกันและกันมากขึ้น

๑.๔.๒ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ได้แก่ หน่วยงานของท่านมีความพร้อมเพรียงกันประชุม หน่วยงานของท่านมีการประชุมตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ หน่วยงานของท่านในขณะมีการประชุม ไม่มีการลุกออกจากที่ประชุม ท่านมีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันในการเข้าร่วมประชุม และหน่วยงานของท่านเวลาเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม

๑.๔.๓ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ได้แก่ หน่วยงานของท่านไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ หน่วยงานของท่านมีการถือปฏิบัติตามระเบียบที่บัญญัติไว้แล้ว หน่วยงานของท่านไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติไว้แล้วโดยพลการ หน่วยงานของท่านไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว และหน่วยงานของท่านมีการประชุมหาแนวทางแก้ไขระเบียบที่ไม่ขัดต่อหลักการเดิม

๑.๔.๔ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสักการะ เคารพนับถือบูชาผู้ที่ใหญ่ ได้แก่ บุคลากรมีความเคารพให้เกียรติผู้อาวุโส บุคลากรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส บุคลากรมีการทำงานร่วมกันต้องเชื่อฟังผู้มีความรู้และประสบการณ์ ผู้อาวุโสให้คำแนะนำในสิ่งที่ควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำในการทำงาน และท่านมีการให้ความสำคัญกับถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งที่ควรรับฟัง

๑.๔.๕ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุ้มครองป้องกันบุคลากร ได้แก่ หน่วยงานของท่านมีการให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา หน่วยงานของท่านมีการคุ้มครองบุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา หน่วยงานของท่านมีการให้สวัสดิภาพแก่บุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา หน่วยงานของท่านมีการให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของท่านมีการสอดส่องดูแลบุคลากรได้อย่างทั่วถึง

๑.๔.๖ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักการบูชาสักการะ นับถือบูชาสถานสำคัญ ได้แก่ ท่านมีการให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น ท่านเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่ ท่านมีการรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีที่เคยทำร่วมกัน ท่านมีการสักการะเคารพบูชาเจดีย์ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์ประจำชาติที่มีตามประเพณี หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นุชนรุ่นหลัง

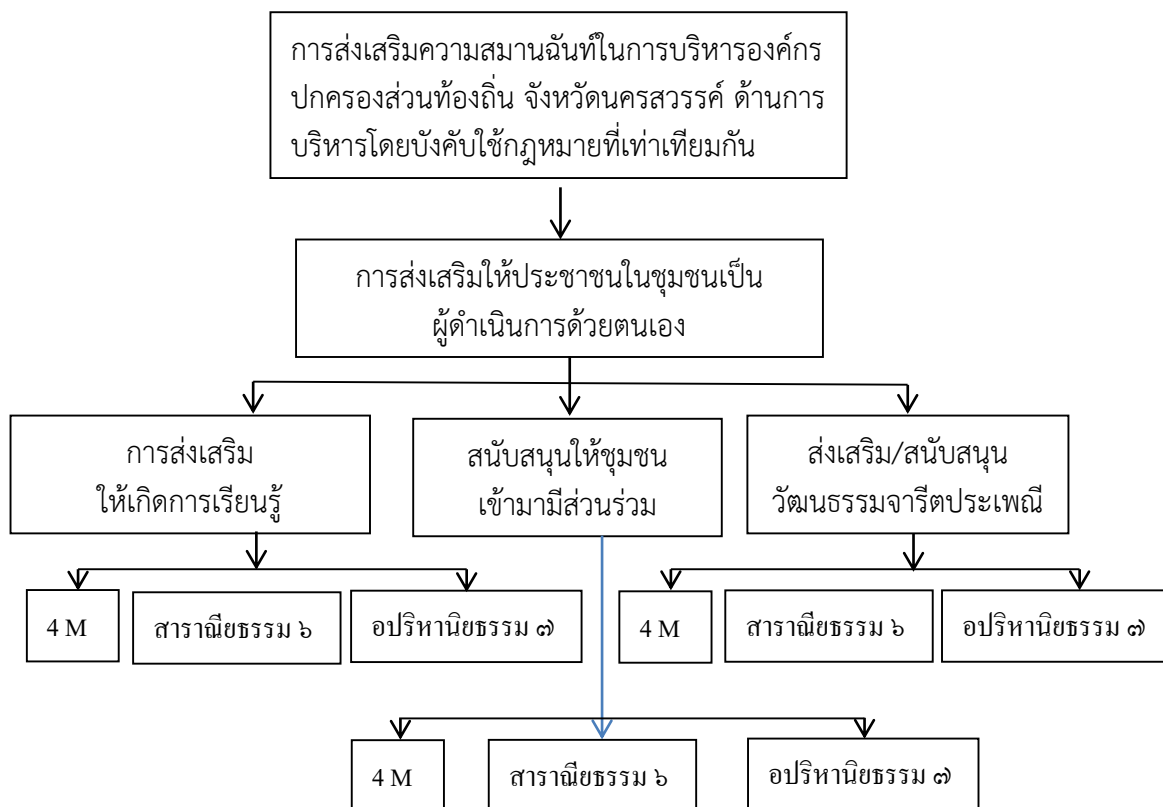
๑.๔.๗ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร ได้แก่ หน่วยงานของท่านมีการจัดการป้องกันให้กับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มยิ่งขึ้น หน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแลบุคลากรเป็นอย่างดีในการทำงาน หน่วยงานของท่านมีสวัสดิการที่ดีให้แก่บุคลากรในการทำงาน และหน่วยงานของท่านมีการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่

สรุป การส่งเสริมความสามัคคีกันในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด นครสวรรค์ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ ตัวชี้วัดได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงในการบริหารงานขององค์กร หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ แก้ไขปัญหาในการบริหารงาน ท่านมีส่วนร่วมการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามัคคีกัน ให้เกิดขึ้น หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรจัดกลุ่มไปรวมเป็นจิตอาสาช่วยพัฒนา ชุมชน และหน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักศีลธรรม

ตารางที่ ๔.๒๒ การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชน	๑๔	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๒, ๑๓,๑๗,๑๘
๒.	การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการแก้ปัญหาร่วมกัน	๑๖	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๗,๑๘
๓.	การส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมจารีตประเพณี	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๗,๑๘

แนวทางที่ ๒

๒. การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ตามองค์ความรู้ด้านที่ ๒ ได้แก่

๒.๑ บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการของชุมชน คือการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ประกอบด้วย ๑) การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชนโดยใช้กฎหมายโดยเท่าเทียมกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยความสะดวก และสนับสนุนด้านงบประมาณให้ประชาชนในชุมชนเกิดประสบการณ์จริงจากการเรียนรู้ ที่เกิดจากการศึกษาดูความสำเร็จของชุมชนอื่น เพื่อให้ประชาชนได้พัฒนาความรู้ และสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการคิดโครงการ หรือการคิดนวัตกรรมให้กับการพัฒนาชุมชนของตนเอง ๒) การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยการถ่ายโอนภารกิจให้กับชุมชน เช่น การให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะเอง ลดปัญหาเรื่อง การจัดเก็บไม่ตามเป้า โครงการกวาดถนนในซอยของชุมชน ลดปัญหาเรื่องชุมชนสกปรก และการไม่ดูแลเอาใจใส่ของผู้กวาดถนนที่เป็นเทศบาลเจ้ามา เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมจิตสำนึกและความสัมพันธ์ที่ีระหว่างคนในชุมชน ๓) การส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมจารีตประเพณี เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเมืองขนาดใหญ่ จึงมีความแตกต่างหลากหลายของคนที่มาอยู่ร่วมกัน จึงให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมการเอื้ออาทร โดยจัดโครงการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับกลุ่มคนในชุมชน กลุ่มเจ้าหน้าที่ และผู้ที่มีความสนใจที่ต้องการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส

๒.๒ การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ที่จะส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัดได้แก่ ปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน บริหารงานตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้หลักนิติธรรม และอบรมเรื่องกฎหมายให้ผู้ที่ยังไม่มีความรู้ ให้มีความรู้มากพอที่จะนำมาใช้ในชีวิตได้

๒.๓ ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๒.๓.๑ การบริหารบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ รัฐต้องเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นเอง เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากรหรือสภาพความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ การบริหารงานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และการบริหารบุคลากร ต้องมีการพัฒนาจิตใจเป็นสำคัญในการบริหารงานในองค์กร โดยการพัฒนาทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

๒.๓.๒ การบริหารงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ บริหารตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒ และ ๓) พ.ศ.๒๕๔๓ และมีการวางแผนถึงการประหยัดใช้โดยกำหนดกระบวนการงบประมาณเป็นการจัดเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ และการบริหารงบประมาณ

๒.๓.๓ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ ตัวชี้วัด ได้แก่ ยึดตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยถือว่าเป็นการบริหารภายใต้กฎหมาย มีใช้ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวเอง และมีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ การเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ เครื่องมือต่างๆ ที่จำเป็นและนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุด

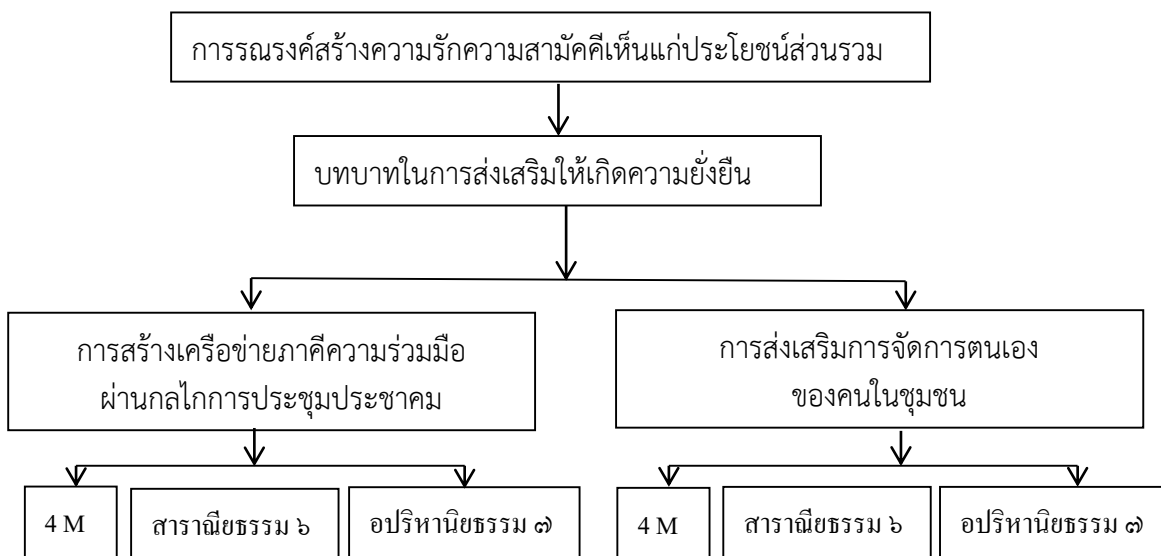
๒.๓.๔ การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ มีการวางแผนในการบริหารงานโดยพึงระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ เป็นหลัก และมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร

สรุป การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ตัวชี้วัดได้แก่ หน่วยงานของท่านมีระเบียบ มีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานที่ชัดเจน หน่วยงานของท่านมีนโยบาย มีแผนงานและโครงการ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ หน่วยงานของท่านมีการกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานภายในอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ หน่วยงานของท่านมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแนวทางการปฏิบัติงานโครงการและแผนงานที่กำหนด และหน่วยงานของท่านมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์จังหวัดทราบ

ตารางที่ ๔.๒๓ การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือ ผ่านกลไกการประชุมประชาคม	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๒	การส่งเสริมการจัดการตนเองของคนในชุมชน	๙	๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๓

แนวทางที่ ๓

๓. การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ตามองค์ความรู้ด้านที่ ๓ ได้แก่

๓.๑ **บทบาทในการส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน** (รณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ชาติ) ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่าย ภาคีความร่วมมือ และส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดการตนเอง โดยคนในชุมชน ประกอบด้วย ๑) **การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือ** ผ่านกลไกการประชุมประชาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นตัวกลางในการประสานความร่วมมือของเครือข่ายภาคประชาชน ประชาสังคม ในการเป็นผู้ตัดสินใจทำโครงการต่างๆ ซึ่งการประชุมประชาคมในระดับเทศบาลนครนี้ จะไม่ใช้การตัดสินใจจากการลงมติเสียงส่วนใหญ่ แต่เทศบาลนครจะต้องตัดสินใจทำโครงการ ด้วยการเห็นชอบจากทุกฝ่าย และพูดคุยทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วนจนทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจ และเห็นด้วยกับโครงการ จึงจะสามารถดำเนินการต่างๆ ได้ ดังนั้น การทำโครงการใดๆ จึงต้องใช้ระยะเวลาเพื่อลดความขัดแย้งในชุมชน ๒) **การส่งเสริมการจัดการตนเองของคนในชุมชน** ส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนและการให้ความรู้ในการจัดการชุมชนกับคนในชุมชนให้สามารถดำเนินการและบริหารจัดการความขัดแย้งภายในชุมชนโดยคนในชุมชนเองที่ส่งผลต่อการกำหนดกิจกรรมและวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างตรงตามความต้องการของคนในชุมชน

๓.๒ **ปัจจัยการบริหาร (4M) กับหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามัคคี ดังนี้**

๓.๒.๑ **ด้านการบริหารบุคลากร** นำหลักสราณียธรรม ๖ ประกอบด้วยหลักเมตตาทายกรรม หลักเมตตาวจีกรรม หลักเมตตาโมกกรรม หลักสราณโมกคี หลักศีลสามัญญตา หลักทิวฐิสามัญญตา

๓.๒.๒ **ด้านการบริหารงบประมาณ** นำหลักอภิทานิยธรรม ๗ ประกอบด้วยหลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่ใหญ่ใหญ่ หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร หลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญ หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร

๓.๒.๓ **ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์** นำหลักสราณียธรรม ๖ ประกอบด้วยหลักเมตตาทายกรรม หลักเมตตาวจีกรรม หลักเมตตาโมกกรรม หลักสราณโมกคี หลักศีลสามัญญตา หลักทิวฐิสามัญญตา

๓.๒.๔ **ด้านการบริหารการจัดการ** นำปัจจัยการบริหารซึ่งประกอบด้วยบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการ มาใช้ตามความเหมาะสมของกระบวนการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๓ **การประยุกต์ใช้หลักหลักสราณียธรรม ๖**

๓.๓.๑ **หลักเมตตาทายกรรม**ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัวชี้วัด ได้แก่ ตระหนักถึงการสร้างความรู้สึที่ดีต่อกัน เอื้อเฟื้อเกื้อกูลและความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันซึ่งเชื่อเสมอว่าการให้ใจจะได้ทั้งใจและงาน มีสัมมาคารวะและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน แสดงความมีน้ำใจต่อคนรอบข้าง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและให้ความร่วมมือเมื่อมีการร้องขอ และใช้เมตตาเป็นหลักผ่านรอยยิ้ม ความสุภาพต่อเพื่อนร่วมงาน

๓.๓.๒ หลักเมตตาวจีกรรมในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ มีการตักเตือนเมื่อกระทำผิด มีการชมเชยเมื่อสร้างประโยชน์ ผู้นำส่งเสริมให้มีการใช้สุจริต ๔ พุดจาให้สุภาพนอบน้อม พุดแต่คำจริง พุดจาให้เกิดประโยชน์ เกิดความสามัคคี สมานฉันท์ และตา กระทบรูป ต้องกลับไปดูเมตตา สร้างค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน

๓.๓.๓ การใช้หลักเมตตาตามโนกรรม ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ มีความคิดที่ดีต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังและมีอะไรให้อภัยกัน เสริมสร้างความคิด การเสียสละปลุกฝังให้คิดเชิงบวกให้มาก คือ มองโลกในแง่ดี มองจุดเด่นของคนอื่น และหลีกเลี่ยงการ จับผิด หลีกเลี่ยงมองข้อเสียของคนอื่น ไม่ก้าวก่าย เคารพสิทธิของคน

๓.๓.๔ หลักสาธารณในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ การประสานงานเพื่อให้บรรลุผลต่อส่วนรวม และการแบ่งปันสภาพผลแบบมีสวัสดิการ

๓.๓.๕ หลักศีลสามัญญตา ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม การประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริต และการมีจิตอาสาในการทำงานถูกขัดเกลามารับผิดชอบต่อหน้าที่

๓.๓.๖ หลักทิวฐิสามัญญตาในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ การยอมรับผลจากประชาคมแบบประชาธิปไตย การจัดทำประชาพิจารณ์จากทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ และการเปิดพื้นที่ทางความคิด ระดมความคิดได้ สามารถจัดการความรู้ แร่ความคิดซึ่งกันและกัน

๓.๔ การประยุกต์ใช้หลักหลักการบริหารนิยธรรม ๗

๓.๔.๑ การนำหลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ไปใช้ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ การประชุมกันเนื่องนิตย์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และการกำหนดเป็นปฏิทินและกติกการประชุม

๓.๔.๒ การนำหลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ไปใช้ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ การตรงต่อเวลาพร้อมเพรียงกันในการประชุมและเลิกประชุม และการประชุมทุกครั้งต้องเคารพ กฎ ระเบียบของการประชุม

๓.๔.๓ การนำหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ไปใช้ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ สิ่งที่ยกเลิกไว้เป็นสิ่งที่พึงกระทำสืบต่อกันและไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติโดยพลการ

๓.๔.๔ การนำหลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่ใหญ่ ไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ การให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาตามลำดับสายงาน และการรับคำแนะนำของผู้อาวุโส ยอมรับความเห็นให้เกียรติและเคารพผู้ใหญ่กว่าเสมอ

๓.๔.๕ การนำหลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากรไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ การให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ และการให้สวัสดิภาพแก่บุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา

๓.๔.๖ การนำหลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ นำสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาทำเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นในการบูชาสักการะและมีการจัดกิจกรรมเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น

๓.๔.๗ การนำหลักให้ความอาทรักษา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร ไปใช้ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด ได้แก่ การบำรุงใจบำรุงกำลังให้แก่บุคลากรในองค์กรให้มีแรงและกำลังใจในการทำงาน และการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่

สรุปการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ตัวชี้วัดได้แก่ หน่วยงานของท่านมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์ หน่วยงานของท่านมีการจัดพิมพ์หนังสือและเอกสารเผยแพร่ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์ หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย หน่วยงานของท่านมีโครงการรณรงค์ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์

๔.๒ ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๔

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงจำนวนและร้อยละของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดนครสวรรค์

(n=๓๘๕)		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๖๒	๔๒.๑๐
หญิง	๒๒๓	๕๗.๙๐
รวม	๓๘๕	๑๐๐.๐๐
อายุ		
๒๐ - ๒๕ ปี	๙๖	๒๔.๙๐
๒๖ - ๓๐ ปี	๘๑	๒๑.๑๐
๓๑ - ๓๕ ปี	๕๗	๑๔.๘๐
๓๖ - ๔๐ ปี	๖๒	๑๖.๑๐
๔๑ - ๔๕ ปี	๔๔	๑๑.๔๐
๔๖ - ๕๐ ปี	๒๐	๕.๒๐
๕๑ ปี ขึ้นไป	๒๕	๖.๕๐
รวม	๓๘๕	๑๐๐.๐๐
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๑๕	๒๙.๙๐
ปริญญาตรี	๒๑๔	๕๕.๖๐
ปริญญาโท	๓๙	๑๐.๑๐
ปริญญาเอก	๑๗	๔.๔๐
รวม	๓๘๕	๑๐๐.๐๐
ตำแหน่ง		
นายก/รองนายก	๗	๑.๘๐
ที่ปรึกษานายก/เลขานายก	๔	๑.๐๐
ประธานสภา/รองประธานสภา	๒	๐.๕๐
เลขาธิการ/เลขาธิการที่ไม่ใช่สมาชิก	๕	๑.๓๐
ข้าราชการ	๘๓	๒๑.๖๐
พนักงานราชการ	๓๗	๙.๖๐
พนักงานเทศบาลสามัญ	๒๑	๕.๕๐

ตารางที่ ๔.๒๔ (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดนครสวรรค์

(n=๓๘๕)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง (ต่อ)		
ลูกจ้างประจำ	๔๒	๑๐.๙๐
พนักงานจ้าง	๑๕๕	๔๐.๓๐
อื่นๆ	๒๘	๗.๕๐
รวม	๓๘๕	๑๐๐.๐๐
ประสบการณ์ในการทำงาน		
๑ - ๕ ปี	๑๙๕	๕๐.๖๐
๖ - ๑๐ ปี	๙๕	๒๔.๗๐
๑๑ - ๑๕ ปี	๕๒	๑๓.๕๐
๑๖ - ๒๐ ปี	๑๘	๔.๗๐
๒๑ ปีขึ้นไป	๒๕	๖.๕๐
รวม	๓๘๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙๐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ ๒๐ - ๒๕ ปี จำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙๐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖๐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นลูกจ้างประจำ จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๓ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑ - ๕ ปี จำนวน ๑๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖๐ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม

(n=๓๘๕)

ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านบุคลากร	๔.๐๙	๐.๖๖	มาก
๒. ด้านงบประมาณ	๔.๑๑	๐.๖๗	มาก
๓. ด้านวัสดุอุปกรณ์	๔.๑๔	๐.๖๗	มาก
๔. ด้านการบริหารการจัดการ	๔.๑๖	๐.๖๖	มาก
ภาพรวม	๔.๑๓	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารการจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านบุคลากร

(n=๓๘๕)

ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านบุคลากร	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน	๔.๑๖	๐.๗๗	มาก
๒. บุคลากรมีความรู้ตรงตามตำแหน่งงาน	๔.๑๐	๐.๗๘	มาก
๓. บุคลากรมีความตั้งใจในการทำงาน	๔.๑๑	๐.๗๕	มาก
๔. บุคลากรมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงาน	๔.๑๑	๐.๘๒	มาก
๕. บุคลากรได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น	๓.๙๗	๐.๘๓	มาก
ภาพรวม	๔.๐๙	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านงบประมาณ

(n=๓๘๕)

ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านงบประมาณ	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานของท่านมีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามระเบียบ	๔.๑๔	๐.๘๑	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีการวางแผนการใช้งบประมาณที่ชัดเจน	๔.๑๒	๐.๗๗	มาก
๓. หน่วยงานมีงบประมาณที่ได้รับเพียงพอในการดำเนินงาน	๔.๐๘	๐.๗๗	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีการใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่า	๔.๐๘	๐.๘๒	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการตรวจสอบงบประมาณตามระเบียบที่กำหนดไว้	๔.๑๔	๐.๘๐	มาก
ภาพรวม	๔.๑๑	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๕. หน่วยงานของท่านมีการตรวจสอบงบประมาณตามระเบียบที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๑ หน่วยงานของท่านมีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามระเบียบ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๔ หน่วยงานของท่านมีการใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านวัสดุอุปกรณ์

(n=๓๘๕)

ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านวัสดุอุปกรณ์	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานของท่านมีระเบียบการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ที่ชัดเจน	๔.๒๑	๐.๗๔	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย	๔.๑๒	๐.๗๘	มาก
๓. หน่วยงานของท่านมีอุปกรณ์ เครื่องมือและระบบเทคโนโลยีที่ใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ	๔.๐๗	๐.๘๐	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ในสำนักงานตาม ระยะเวลาที่กำหนดไว้	๔.๐๕	๐.๘๔	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับ จ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี	๔.๒๒	๐.๗๗	มาก
ภาพรวม	๔.๑๓	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๕. หน่วยงานของท่านมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๑ หน่วยงานของท่านมีระเบียบการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๔ หน่วยงานของท่านมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ในสำนักงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารจัดการ

(n=๓๘๕)

ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านบริหารจัดการ	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานของท่านมีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารงานอย่างชัดเจน	๔.๒๕	๐.๖๗	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้	๔.๑๗	๐.๗๔	มาก
๓. หน่วยงานของท่านมีการมอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน	๔.๑๒	๐.๘๐	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีการประสานงานกันในการดำเนินงานขององค์กร	๔.๑๖	๐.๗๘	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแลในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ	๔.๑๒	๐.๘๒	มาก
ภาพรวม	๔.๑๖	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่าปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็นที่ ๑ หน่วยงานของท่านมีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๒ หน่วยงานของท่านมีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๕ หน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแลในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม

(n=๓๘๕)

หลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หลักเมตตาทายกรรม	๔.๒๕	๐.๖๗	มาก
๒. หลักเมตตาวจีกรรม	๔.๑๓	๐.๗๐	มาก
๓. หลักเมตตามโนกรรม	๔.๑๙	๐.๖๗	มาก
๔. หลักสธารณโภคี	๔.๑๗	๐.๖๙	มาก
๕. หลักศีลสามัญญตา	๔.๑๕	๐.๖๘	มาก
๖. หลักทิวฐีสามัญญตา	๔.๑๗	๐.๖๘	มาก
ภาพรวม	๔.๑๘	๐.๖๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า หลักสารานิยธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ หลักเมตตาทายกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๓ หลักเมตตาโมกกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๒ หลักเมตตาจักษกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมากตามลำดับ

**ตอนที่ ๓ หลักสารานิยธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์**

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสารานิยธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตาทายกรรม

(n=๓๘๕)

หลักสารานิยธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตาทายกรรม	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน	๔.๓๐	๐.๗๖	มาก
๒. ท่านมีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๓๒	๐.๗๓	มาก
๓. ท่านมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนร่วมงาน	๔.๒๓	๐.๗๕	มาก
๔. ท่านมีความรักต่อเพื่อนร่วมงาน	๔.๒๔	๐.๗๗	มาก
๕. บุคลากรมีการแสดงความเคารพนับถือต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง	๔.๑๗	๐.๘๔	มาก
ภาพรวม	๔.๒๕	๐.๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า หลักสารานิยธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตาทายกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๒ ท่านมีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๑ ท่านมีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๕ บุคลากรมีการแสดงความเคารพนับถือต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสารานิยธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตาจักษกรรม

(n=๓๘๕)

หลักสารานิยธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตาจักษกรรม	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. บุคลากรมีการทักทายด้วยวาจาสุภาพต่อกัน	๔.๒๑	๐.๗๘	มาก
๒. บุคลากรพูดแต่คำจริงมีเหตุมีผลต่อเพื่อนร่วมงาน	๔.๑๒	๐.๗๘	มาก
๓. บุคลากรมีการแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน	๔.๐๙	๐.๗๙	มาก
๔. บุคลากรมีการพูดแนะนำสิ่งที่ดีต่อกันในการทำงาน	๔.๑๒	๐.๘๑	มาก
๕. บุคลากรพูดแต่คำที่สมานสามัคคีต่อกัน	๔.๑๓	๐.๘๐	มาก
ภาพรวม	๔.๑๓	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า หลักสารานุกรม ๖ กกับการบริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตดาวิจิกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ บุคลากรมีการทักทายด้วยวาจาสุภาพต่อกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๕ บุคลากรพูดแต่คำที่สมานสามัคคีต่อกัน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๓ บุคลากรมีการแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสารานุกรม ๖ กกับการบริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตามโนกรรม

(n=๓๘๕)

หลักสารานุกรม ๖ กกับการบริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตามโนกรรม	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีการตั้งใจปรารถนาดีต่อกันและกัน	๔.๒๒	๐.๗๔	มาก
๒. ท่านมีความคิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน	๔.๒๐	๐.๗๔	มาก
๓. ท่านมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน	๔.๒๑	๐.๗๔	มาก
๔. ท่านมีความคิดเสียสละในการทำงาน	๔.๑๔	๐.๗๙	มาก
๕. ท่านรู้จักให้อภัยต่อกันและกันอยู่เสมอ	๔.๑๘	๐.๘๐	มาก
ภาพรวม	๔.๑๙	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า หลักสารานุกรม ๖ กกับการบริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักเมตตามโนกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ ๑ ท่านมีการตั้งใจปรารถนาดีต่อกันและกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๓ ท่านมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๔ ท่านมีความคิดเสียสละในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสาธารณโภคี

(n=๓๘๕)

หลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสาธารณโภคี	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. บุคลากรมีการแบ่งปันสิ่งของที่ได้มาอย่างทั่วถึง	๔.๑๕	๐.๗๘	มาก
๒. บุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน	๔.๒๐	๐.๗๕	มาก
๓. บุคลากรมีการประสานงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	๔.๑๗	๐.๗๗	มาก
๔. บุคลากรมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตโดยไม่ใช้หน้าที่ในการแสวงหา ผลประโยชน์	๔.๑๔	๐.๘๑	มาก
๕. บุคลากรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยไม่มีอคติ ไม่ ลำเอียงต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	๔.๑๙	๐.๗๖	มาก
ภาพรวม	๔.๑๗	๐.๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า หลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสาธารณโภคี มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
ประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๒ บุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
ระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๕ บุคลากรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยไม่มีอคติ
ไม่ลำเอียงต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๔ บุคลากรมีการปฏิบัติหน้าที่
อย่างสุจริตโดยไม่ใช้หน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักศีลสามัญญตา

(n=๓๘๕)

หลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักศีลสามัญญตา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีการประพฤติปฏิบัติวางตนเป็นที่น่านับถือ	๔.๑๘	๐.๗๘	มาก
๒. บุคลากรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน	๔.๑๘	๐.๗๗	มาก
๓. บุคลากรให้ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของเพื่อนร่วมงาน	๔.๑๑	๐.๗๕	มาก
๔. บุคลากรมีการปฏิบัติตามกฎกติกา และข้อบังคับที่วางไว้	๔.๑๔	๐.๗๗	มาก
๕. บุคลากรมีการรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม	๔.๑๔	๐.๗๗	มาก
ภาพรวม	๔.๑๕	๐.๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า หลักสารานุกรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสี่สามัญญตา มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๒. บุคลากรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๑ ท่านมีการประพฤติปฏิบัติวางตนเป็นที่น่านับถือ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๓ บุคลากรให้ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักสารานุกรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักทฤษฎีสามัญญตา

(n=๓๘๕)

หลักสารานุกรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักทฤษฎีสามัญญตา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. บุคลากรมีการรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน	๔.๑๒	๐.๘๒	มาก
๒. บุคลากรมีความเห็นชอบร่วมกันในการทำงาน	๔.๑๕	๐.๘๑	มาก
๓. บุคลากรมีความเห็นตรงกันในหลักการสำคัญต่อการปฏิบัติงาน	๔.๑๘	๐.๗๗	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับ จ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี	๔.๒๖	๐.๗๕	มาก
๕. บุคลากรมีการเปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการ พัฒนางานของบุคลากร	๔.๑๒	๐.๗๔	มาก
ภาพรวม	๔.๑๗	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า หลักสารานุกรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักทฤษฎีสามัญญตา มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๔ หน่วยงานของท่านมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๓ บุคลากรมีความเห็นตรงกันในหลักการสำคัญต่อการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๑ บุคลากรมีการรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ ๔ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม

(n=๓๘๕)

หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์	๔.๑๓	๐.๗๐	มาก
๒. หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	๔.๑๓	๐.๖๖	มาก
๓. หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว	๔.๑๕	๐.๖๖	มาก
๔. หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่	๔.๒๐	๐.๖๗	มาก
๕. หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร	๔.๑๓	๐.๖๔	มาก
๖. หลักการพหูชาสักการะ นับถือปูชานียสถานสำคัญ	๔.๑๕	๐.๖๔	มาก
๗. หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร	๔.๑๓	๐.๖๗	มาก
ภาพรวม	๔.๑๕	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่
๔ หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือด้านที่ ๓ หลัก
ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนด้านที่ ๑ หลัก
หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

(n=๓๘๕)

หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษาหารือกันในการทำงานเป็นประจำ	๔.๑๙	๐.๘๑	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีการปรึกษาหารือกันในปัญหาของการทำงาน เป็นประจำ	๔.๑๒	๐.๗๙	มาก
๓. หน่วยงานของท่านมีการประชุมเพื่อปรับคนให้เหมาะสมกับงาน	๔.๑๐	๐.๘๑	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอในการประสานงานที่ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร	๔.๑๔	๐.๗๖	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษากันทำให้รู้จักซึ่งกันและกัน มากขึ้น	๔.๑๒	๐.๗๘	มาก
ภาพรวม	๔.๑๓	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ หน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษาหารือกันในการทำงานเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๔. หน่วยงานของท่านมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอในการประสานงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๓ หน่วยงานของท่านมีการประชุมเพื่อปรับคนให้เหมาะสมกับงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม

(n=๓๘๕)

หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อม เพรียงกันเลิกประชุม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
๑. หน่วยงานของท่านมีความพร้อมเพรียงกันประชุม	๔.๑๙	๐.๗๘	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีการประชุมตรงตามเวลาที่กำหนดไว้	๔.๑๖	๐.๗๘	มาก
๓. หน่วยงานของท่านในขณะมีการประชุม ไม่มีการลุกออกจากที่ ประชุม	๔.๐๙	๐.๗๙	มาก
๔. ท่านมีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันในการเข้าร่วมประชุม	๔.๑๔	๐.๗๒	มาก
๕. หน่วยงานของท่านเวลาเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	๔.๐๕	๐.๗๖	มาก
ภาพรวม	๔.๑๓	๐.๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๙ พบว่า หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ หน่วยงานของท่านมีความพร้อมเพรียงกันประชุม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๒ หน่วยงานของท่านมีการประชุมตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๕ หน่วยงานของท่านเวลาเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักการบริหารธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว

(n=๓๘๕)

หลักการบริหารธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานของท่านไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ	๔.๑๑	๐.๗๗	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีการถือปฏิบัติตามระเบียบที่บัญญัติไว้แล้ว	๔.๑๙	๐.๗๕	มาก
๓. หน่วยงานของท่านไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติไว้แล้วโดยพลการ	๔.๑๗	๐.๗๖	มาก
๔. หน่วยงานของท่านไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว	๔.๐๘	๐.๗๘	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการประชุมหาแนวทางแก้ไขระเบียบที่ไม่ขัดต่อหลักการเดิม	๔.๑๘	๐.๗๖	มาก
ภาพรวม	๔.๑๕	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๐ พบว่า หลักการบริหารธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๒ หน่วยงานของท่านมีการถือปฏิบัติตามระเบียบที่บัญญัติไว้แล้ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๕ หน่วยงานของท่านมีการประชุมหาแนวทางแก้ไขระเบียบที่ไม่ขัดต่อหลักการเดิม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๔ หน่วยงานของท่านไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักการบริหารธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักหลักการ เคารพนับถือบูชาผู้ที่เป็นใหญ่

(n=๓๘๕)

หลักการบริหารธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักหลักการ เคารพนับถือบูชาผู้ที่เป็นใหญ่	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. บุคลากรมีความเคารพให้เกียรติผู้อาวุโส	๔.๒๑	๐.๗๗	มาก
๒. บุคลากรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส	๔.๑๗	๐.๗๙	มาก
๓. บุคลากรมีการทำงานร่วมกันต้องเชื่อฟังผู้มีความรู้และประสบการณ์	๔.๒๑	๐.๗๓	มาก
๔. ผู้อาวุโสให้คำแนะนำในสิ่งที่ควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำในการทำงาน	๔.๒๑	๐.๗๕	มาก
๕. ท่านมีการให้ความสำคัญกับถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งที่ควรรับฟัง	๔.๒๑	๐.๗๗	มาก
ภาพรวม	๔.๒๐	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๑ พบว่า หลักอภินิหารธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๓. บุคลากรมีการทำงานร่วมกันต้องเชื่อฟังผู้มีความรู้และประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๔. ผู้อาวุโสให้คำแนะนำในสิ่งที่ควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๒. บุคลากรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอภินิหารธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุ้มครองป้องกันบุคลากร (n=๓๘๕)

หลักอภินิหารธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุ้มครองป้องกันบุคลากร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานของท่านมีการให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา	๔.๑๖	๐.๗๓	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีการคุ้มครองบุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา	๔.๑๔	๐.๗๖	มาก
๓. หน่วยงานของท่านมีการให้สวัสดิภาพแก่บุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา	๔.๑๐	๐.๗๖	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีการให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๐๙	๐.๗๙	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการสอดส่องดูแลบุคลากรได้อย่างทั่วถึง	๔.๑๓	๐.๗๖	มาก
ภาพรวม	๔.๑๒	๐.๖๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า หลักอภินิหารธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุ้มครองป้องกันบุคลากร มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ หน่วยงานของท่านมีการให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๒ หน่วยงานของท่านมีการคุ้มครองบุคลากรที่อยู่ภายใต้ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๔ หน่วยงานของท่านมีการให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักอปริหานิยธรรม ๗ กับการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักการพบุชาสักการะ
นับถือปูชานียสถานสำคัญ

(n=๓๘๕)

หลักอปริหานิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักการพบุชาสักการะนับถือปูชานียสถาน สำคัญ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีการให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น	๔.๒๑	๐.๖๖	มาก
๒. ท่านเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่	๔.๑๒	๐.๖๙	มาก
๓. ท่านมีการรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีที่เคยทำร่วมกัน	๔.๑๖	๐.๗๗	มาก
๔. ท่านมีการสักการะเคารพบูชาเจดีย์ ปูชานียสถาน อนุสาวรีย์ประจำ ชาติที่มีตามประเพณี	๔.๑๒	๐.๗๖	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ อนุชนรุ่นหลัง	๔.๑๖	๐.๗๕	มาก
ภาพรวม	๔.๑๕	๐.๗๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๓ พบว่า หลักอปริหานิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักการพบุชาสักการะ นับถือปูชานียสถานสำคัญ มีค่าเฉลี่ย
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ ท่านมีการให้ความใส่ใจต่อ
ขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๕ หน่วยงาน
ของท่านมีการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๔ ท่านมีการ
สักการะเคารพบูชาเจดีย์ ปูชานียสถาน อนุสาวรีย์ประจำชาติที่มีตามประเพณี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
ระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหลักการบริหาร ๗ กกับการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักให้ความรักขา
บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร

(n=๓๘๕)

หลักการบริหาร ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักให้ความรักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานของท่านมีการจัดการป้องกันให้กับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๑๓	๐.๗๔	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น	๔.๑๕	๐.๗๕	มาก
๓. หน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแลบุคลากรเป็นอย่างดีในการทำงาน	๔.๑๔	๐.๗๔	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีสวัสดิการที่ดีให้แก่บุคลากรในการทำงาน	๔.๑๓	๐.๘๐	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๑๐	๐.๗๙	มาก
ภาพรวม	๔.๑๓	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๔ พบว่า หลักการบริหาร ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักให้ความรักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๒. หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๓ หน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแลบุคลากรเป็นอย่างดีในการทำงานมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๕ หน่วยงานของท่านมีการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

**ตอนที่ ๔ การส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์**
**ตารางที่ ๔.๔๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม**

(n=๓๘๕)

การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ	๔.๐๙	๐.๖๖	มาก
๒. ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน	๔.๑๐	๐.๖๖	มาก
๓. ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	๔.๑๒	๐.๖๗	มาก
ภาพรวม	๔.๑๐	๐.๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๕ พบว่า การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ประเด็นที่ ๓ ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๒ ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๑ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

**ตารางที่ ๔.๔๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
และยอมรับ**

(n=๓๘๕)

การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารงานขององค์กร	๔.๑๒	๐.๗๗	มาก
๒. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน	๔.๑๑	๐.๗๓	มาก
๓. ท่านมีส่วนร่วมการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น	๔.๐๓	๐.๗๗	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรจัดกลุ่มไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยพัฒนาชุมชน	๔.๐๘	๐.๗๕	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักศีลธรรม	๔.๑๒	๐.๗๘	มาก
ภาพรวม	๔.๐๙	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๖ พบว่า การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ ท่านมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๕ หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักศีลธรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๓ ท่านมีส่วนร่วมการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน

(n=๓๘๕)

การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานของท่านมีระเบียบ อำนาจหน้าที่ในการประสานงานที่ชัดเจน	๔.๑๑	๐.๗๒	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีนโยบาย แผนงานและโครงการ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ	๔.๑๔	๐.๘๒	มาก
๓. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานภายในอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์	๔.๐๖	๐.๗๔	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแนวทางการปฏิบัติงานโครงการและแผนงานที่กำหนด	๔.๑๑	๐.๘๐	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์จังหวัดทราบ	๔.๐๘	๐.๗๖	มาก
ภาพรวม	๔.๑๐	๐.๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๗ พบว่า การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๒ หน่วยงานของท่านมีนโยบาย แผนงานและโครงการ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๑ หน่วยงานของท่านมีระเบียบ อำนาจหน้าที่ในการประสานงานที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๓ หน่วยงานของท่านมีการกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานภายในอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

(n=๓๘๕)

การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานของท่านมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์	๔.๑๖	๐.๗๓	มาก
๒. หน่วยงานของท่านมีการจัดพิมพ์หนังสือและเอกสารเผยแพร่เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์	๔.๑๔	๐.๗๔	มาก
๓. หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์	๔.๐๗	๐.๗๙	มาก
๔. หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย	๔.๐๘	๐.๗๗	มาก
๕. หน่วยงานของท่านมีโครงการรณรงค์ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์	๔.๑๒	๐.๗๙	มาก
ภาพรวม	๔.๑๑	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ หน่วยงานของท่านมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๒ หน่วยงานของท่านมีการจัดพิมพ์หนังสือและเอกสารเผยแพร่ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๓ หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีรายละเอียดดังนี้

๑) การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีรายละเอียดดังนี้

H_0 : ปัจจัยการบริหารไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

H_a : ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ ๔.๔๙ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยการทดสอบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)

(n=๓๘๕)

ปัจจัยการบริหาร (X)	การส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Y)
ด้านบุคลากร	๐.๗๖๗**
ด้านงบประมาณ	๐.๗๖๑**
ด้านวัสดุอุปกรณ์	๐.๗๘๖**
ด้านการบริหารการจัดการ	๐.๘๐๖**
ภาพรวม	๐.๗๘๐**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๔๙ พบว่าปัจจัยด้านการบริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๗๘๐ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการบริหารการจัดการ มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่วนด้านด้านงบประมาณ ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่ารับ H_a : ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ ๒ การนำหลักหลักสราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กร มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีรายละเอียดดังนี้

H_0 : การนำหลักหลักสราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กรไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

H_a : การนำหลักหลักสราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ ๔.๕๐ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนำหลักสราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยการทดสอบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)

(n=๓๘๕)

การนำหลักสราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กร (X)	การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ (Y)
๑. หลักเมตตาทายกรรม	๐.๗๔๕**
๒. หลักเมตตาวจีกรรม	๐.๗๖๕**
๓. หลักเมตตาโมกกรรม	๐.๗๕๙**
๔. หลักสราณโมก	๐.๗๙๖**
๕. หลักศีลสามัญญดา	๐.๘๓๒**
๖. หลักทิวฐิสามัญญดา	๐.๘๖๙**
ภาพรวม	๐.๘๗๔**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๕๐ พบว่าการนำหลักสราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กร มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๘๗๔ เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่าด้านหลักทิวฐิสามัญญดา มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือด้านหลักศีลสามัญญดา ส่วนด้านหลักเมตตาทายกรรมมีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด ซึ่งผลการทดสอบสมมุติฐานปรากฏว่ารับ H_a : การนำหลักสราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ ๓ การนำหลักหลักอปริหานิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารองค์กร มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ มีรายละเอียดดังนี้

H_0 : การนำหลักหลักอปริหานิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารองค์กรไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

H_a : การนำหลักหลักอปริหานิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ ๔.๕๑ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนำหลักหลักอปริหานิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยการทดสอบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)

(n=๓๘๕)

การนำหลักหลักอปริหานิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารองค์กร (X)	การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ (Y)
๑. หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์	๐.๗๘๓**
๒. หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	๐.๘๑๐**
๓. หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว	๐.๘๒๕**
๔. หลักสักการะ เคารพนับถือบูชาผู้ที่เป็นใหญ่	๐.๗๙๗**
๕. หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร	๐.๘๑๓**
๖. หลักการพินิจพิจารณานับถือบูชาสถานสำคัญ	๐.๘๒๖**
๗. หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร	๐.๘๑๑**
ภาพรวม	๐.๘๐๙**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๕๑ พบว่า การนำหลักหลักอปริหานิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ มีค่าความสัมพันธ์ เท่ากับ ๐.๘๐๙ เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าด้านหลักการพินิจพิจารณานับถือบูชาสถานสำคัญ มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือด้านหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ส่วนด้านหลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด ซึ่งผลการทดสอบสมมุติฐานปรากฏว่ารับ H_a : การนำหลักหลักอปริหานิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions)

การส่งเสริมความสามานฉันท์ ทั้ง ๓ ด้าน เป็นตัวตั้ง การส่งเสริมสามานฉันท์ อาจจะเป็นภาวะ ปกติ กับ ภาวะที่เกิดความขัดแย้ง ต้องการทำให้มันดีขึ้น ต้องการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการเอาหลักการทั้ง ๒ บท เข้าไปปรับใช้หรือประยุกต์ใช้ เพียงแต่กรรมการเขาตั้งใจ เพราะว่าตัวแปรมันเยอะ เช่นฝั่งขวา ก็มี ๓ ประเด็นฝั่งซ้ายมีปัจจัยการบริหารมีทั้งอุปทานิยธรรม มีทั้ง สารานิยธรรม มันมีอยู่จริง แต่ขาด กลไกหรือตัวชี้วัด ที่มันชัดเจนว่าเอาไปใช้อย่างไร แค่นั้นแหละ อาจารย์ต้องการให้กรุป ให้มันชัดเจนว่า หลักสารานิยธรรม นี้ นี้ เข้าไป ใน ๓ ด้านได้อย่างไร มันก็จะได้ภาพที่ชัดเจน ฐิติที่ใช้ ใน การหาความสัมพันธ์ ใช้ เพียร์สัน correlation แต่ต้องมีตัวชี้วัด ว่าอะไร สัมพันธ์กับอะไร เช่น สัมพันธ์ต่ำ สัมพันธ์กลาง ถ้าตัวไหนสัมพันธ์สูง ก็เอาตัวนั้นเข้าไป เช่นว่า สารานิยธรรม 6 มันอาจจะมีข้อ ทิฎฐิสามัญญตา สัมพันธ์สูง ต้องให้ความสำคัญพิเศษที่สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริม ต้องให้ทุกคนถือกฎระเบียบร่วมกัน ต้องมีจุดในการเอามาเขียนใจ การโพกัสต้องนำผลจากวัตถุประสงค์แต่ละข้อ ถ้าเราเห็นอะไร สัมพันธ์กับอะไร ตัวนั้นแหละจะเป็นแนวทาง..จะเป็นตัวกระตุ้น ขับเคลื่อนหลักการ ให้มากยิ่งขึ้นในกลุ่มคน ซึ่งมีการอยู่ร่วมกัน ในท้องถิ่น วัตถุประสงค์ ข้อสุดท้าย ข้อเดียว^{๓๓๗}

ตัววัตถุประสงค์ของการวิจัย เหลือ ๓ ข้อ ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษา สภาพความสามานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ปัจจัยการบริหาร และหลัก พุทธธรรม กับ การส่งเสริมความสามานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อที่ ๓ รูปแบบ การประยุกต์ใช้ หลักพุทธธรรม เพื่อการส่งเสริมความสามานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ กรอบแนวคิดในการวิจัย เมื่อศึกษา correlation หรือหาค่า ความสัมพันธ์ ให้เป็นก่อนหนึ่ง เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ก่อนหนึ่งหรือส่วนหนึ่ง ให้เป็น วิจัยเชิงคุณภาพ แล้ว แต่ละส่วน หรือแต่ละก่อน ไปพบกันที่ไหน หรือไปชนกันที่ไหน ต้องหาจุดเชื่อมโยงให้^{๓๓๘}

ปัจจัยการบริหารดูแล้วไม่มีผลของการวิจัย ในปัจจัยทั้ง ๔ ด้าน ส่วน 4 M ไปจับ สำหรับการ บริหารงานให้มีประสิทธิภาพ แต่เป้าหมายวิจัยในเล่มนี้ก็คือนำหลักการไปส่งเสริมให้เขาไม่ให้เกิดความขัดแย้งในองค์กร ถ้าไม่มี ๔ M ผมแนะนำว่าอาจจะไม่มีก็ได้ เพราะว่าวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ บ่งบอกอยู่แล้วว่า นำหลักการไปส่งเสริมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงเกิดสามานฉันท์ ใหม่นำ 4 M มันไม่ใช่เป็นจุดเด่น ผมว่าไม่ควรไปสังเคราะห์ก็ได้ แต่ที่เป็นจุดเด่น เอาหลักการมา ๒ ด้านมา เสริมในตัว เพราะฉะนั้น ก็ต้องทำตามวัตถุประสงค์เลย คือ ๑ ศึกษาทั่วไป ๒ ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้หลักการ มันอยู่ตรงไหน มันก็ต้องอยู่องค์ความรู้ที่อาจารย์ แยกเป็นด้านด้าน ด้านที่ ๑ ต้องสื่อให้เห็นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักสารานิยธรรม ไปจับ หลักอุปทานิยธรรมไปจับ ได้อะไรบ้าง ก็สรุปด้านนั้นมา ส่วนด้านที่ ๒ การบริหารโดยการบังคับใช้กฎหมายให้เท่าเทียมกัน

^{๓๓๗} สนทนากลุ่ม พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา, ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

^{๓๓๘} สนทนากลุ่ม พระครูวินัยธรเอก ชินวิโส, ดร., อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑.

หลักการ ๒ อย่างนี้เข้าไปเชื่อมกันได้ยังไง คือ เอาหลักการทั้งสองด้านนี้ ไปแก้ไขที่ละด้านทีละด้าน อันนี้ก็คือวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ และอันสุดท้ายก็คือ มันมีค่าความสัมพันธ์ อยู่นะ มันละเอียดอยู่พอสมควร ต้องดู มันก็จะได้รูปแบบ การประยุกต์ใช้ หรือการส่งเสริม นำหลักการทั้ง ๒ ด้านนี้ไปส่งเสริม ๓ ด้านนี้ยังไงสังเคราะห์ แต่ละด้าน จากการสังเคราะห์ไว้เบื้องต้นนั้น ต้องสังเคราะห์เพิ่มเติม เพราะวัตถุประสงค์มันเปลี่ยน หลังจากได้องค์ความรู้แต่ละด้านแล้ว แล้วก็สังเคราะห์ในแต่ละด้านออกมา ไม่ว่าจะด้านไหน ไปส่งเสริมความสมานฉันท์ ต้องสื่อให้เห็นว่าด้านนั้น ต้องสรุปให้เห็น ว่ามันด้านไหน ตามวัตถุประสงค์ ข้อสุดท้าย เป็นการนำเสนอ แนวทางหรือกระบวนการ สมานฉันท์ ต้องให้เห็นว่า หลักพุทธธรรมที่นำมาใส่ ในที่นี้มี ๒ หลัก ในแต่ละหลัก เยอะมากเลยนะครบ ๖ ด้าน ๗ ด้านต้องสื่อให้เห็นว่าแต่ละด้านมันเชื่อมกับการบริหารงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสมานฉันท์นั้น ก็แสดงว่าท้องถิ่นมีปัญหาแน่นอน จึงใช้หลักธรรมนี้ไปเสริม ดังนั้น ต้องสื่อให้เห็นว่า หลักธรรมแต่ละด้าน จะนำไปส่งเสริมอย่างไร ได้ตั้งประเด็นไว้หรือไม่ อย่างไร เช่น การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้จารีตประเพณี การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหาร โดยการบังคับใช้กฎหมายให้เท่าเทียมกัน การรณรงค์ การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคี ประโยชน์ส่วนรวม เป็นองค์ความรู้หรือ เป็นการสังเคราะห์ที่ได้ศึกษามา ตั้งข้อสังเกต ต้องนำหลักการทั้งสอง ไปส่งเสริมบริหารจัดการ ในส่วนที่เกิดปัญหาเพื่อให้เกิดความสมานฉันท์^{๓๗๔}

องค์ความรู้ที่เห็นมันเป็นเพียงแค่ว่า มันยังไม่เห็นการเชื่อมประสาน กันอย่างไร หลักธรรมทั้งสอง นี้ ปัจจัยการบริหาร มารวมกับ สาราณียธรรมอุปทานิยธรรม ถ้าเห็นรูปแบบโครงสร้างมันเป็นเพียงชุด สาราณียธรรม อุปทานิยธรรมก็จะเป็นตัวเชื่อม 2 ตัวนี้ จะเป็นตัวเชื่อม ในด้านการมีส่วนร่วม การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคี ประโยชน์ส่วนรวม ว่ามีการความสัมพันธ์หรือไม่ 4m หรือปัจจัยการบริหารไม่เห็นใน ที่นี้ ปัจจัย ด้านคน ทำให้เกิดความสัมพันธ์สร้างสมานฉันท์อย่างไรด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านการบริหารสร้างสมานฉันท์และมีความสัมพันธ์อย่างไรให้ต่อบวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อให้ได้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมต้องใช้หลักอุปทานิยธรรม ส่วน การบริหาร หรือการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคี ใช้หลัก สาราณียธรรม ส่วนเรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกันจะใช้หลักอะไร ต้องหาทางออกร่วมกัน^{๓๗๕}

พูดเรื่องสมานฉันท์ ต้องพูดถึงตัว conflict หรือความขัดแย้ง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในองค์กรมี ๓ หรือ ๔ ปัจจัยก็คือความขัดแย้งในด้านกฎหมาย ความขัดแย้งในด้านข้อมูล ความขัดแย้งของโครงสร้าง ขององค์กร และความขัดแย้ง ด้านทัศนคติ มันน่าจะเป็นของด้านปัจจัยการบริหาร มากกว่า ซึ่งหลัก 4 M นี้ มันเป็นการจัดการ ซึ่งเป็นกลไกบริหารจัดการองค์กร บริหารทรัพยากรมนุษย์หรือให้ไปสู่เป้าหมายขององค์กร หรือต่อบวัตถุประสงค์ของ องค์กร แต่ในเรื่องของการส่งเสริมความสมานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยการบริหาร ตัวกฎหมาย

^{๓๗๔} สอนทนากลุ่ม อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

^{๓๗๕} สอนทนากลุ่ม อาจารย์ ดร.ยุพธนา ประณีต, ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑.

ข้อมูลโครงสร้างขององค์กรทัศนคติ มันเป็นตัว บ่งบอกว่า มีความสัมพันธ์ กับ หลักสารานุกรมได้อย่างไร เช่น หลักเมตตาทายกรรม หลักเมตตาทายกรรม หลักเหล่านี้มีความเชื่อมโยง และสัมพันธ์กันใหม่ สารานุกรมโครงสร้างกฎหมายข้อมูลมีความสัมพันธ์กันใหม่ ปัจจัยการบริหารควรเน้นเรื่องบุคลากร ส่วนงบประมาณนั้นจะไปวัดเรื่องงบประมาณวัสดุอุปกรณ์มันเป็นมันเป็นปลีกย่อย ที่เขาแบ่งเป็นเรื่องใหญ่ๆก็คือ มีความขัดแย้ง ต้องเร่งสร้างความสมานฉันท์ ในองค์กรโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มันน่าจะเป็น ในด้านข้อมูล ด้านกฎหมาย ความเป็นธรรมในองค์กร โครงสร้างองค์กร ตำแหน่งภายในองค์กร การเลื่อนขั้นเงินเดือน การปรับทัศนคติของคนในองค์กร อย่างไรก็ตามทัศนคติ ที่ดีต่อองค์กรอย่างไร บุคลากรเป็นปัจจัยหลัก ปัจจัยรองก็คืองบประมาณวัสดุอุปกรณ์ หากจุดลงตัวให้ได้ เมื่อหาแนวทางการสร้างสมานฉันท์แล้ว จุดกึ่งกลางของ คน ในกลุ่ม จะหาตรงกลางตรงไหน เพราะฉะนั้น การส่งเสริมสมานฉันท์ก็คือ การ สร้างหาจุดกลาง จุดตรงกลางอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระหว่างการ หาข้อมูลเราจะเห็น เห็นกระบวนการศึกษา เห็นแบล็คกราวความเป็นมาของปัญหา เห็นความสัมพันธ์ ทางด้านสถิติ ที่นำมาสนับสนุน เวลา นำ เสนอในรูปแบบ การวิจัย จะได้ข้อมูลเชิงสถิติ ที่ค่อนข้างชัดเจน มีความสัมพันธ์ ตัวแปรต้นตัวแปรตามมันไม่มากเกินไป^{๓๘๑}

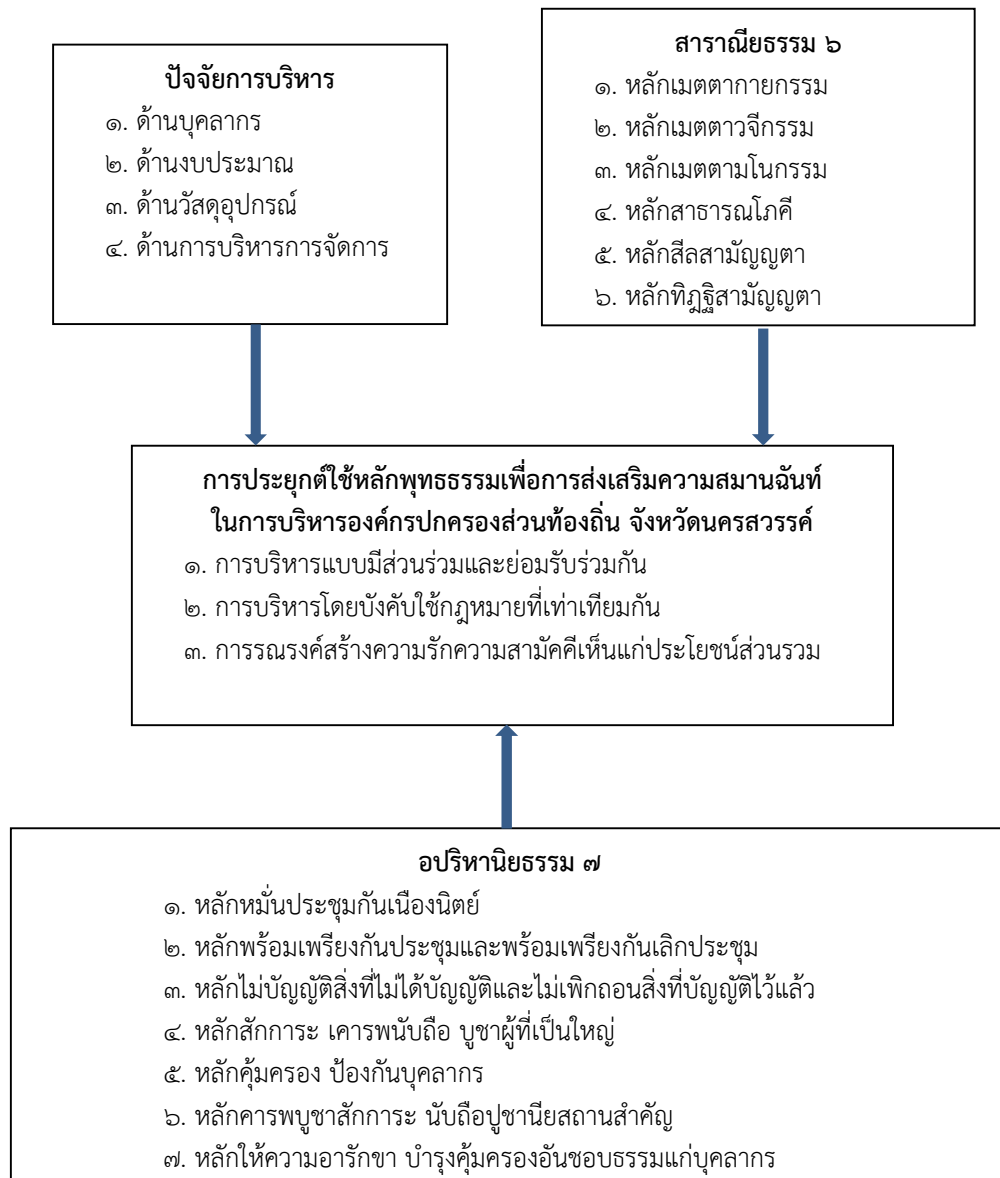
การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การหาความสัมพันธ์ทางสถิติ มีความสัมพันธ์ ในระดับสูง ดังนั้นแสดงว่าหลักธรรม ตัวนั้นต้องถูกนำมา เป็นปัจจัยขับเคลื่อน หรือว่าเป็นตัวส่งเสริมเพื่อให้องค์กรดีขึ้น เหตุของความขัดแย้งน่าจะเป็นด้านข้อมูลกฎหมายโครงสร้างองค์กร ปัจจัยการบริหารที่ชัดเจน อปทานิยธรรม เอามาเป็นกระบวนการทางด้านสถิติก็เพราะว่า ต้องการทราบทั้ง ๗ ข้อข้อไหนสำคัญที่สุด เช่นหมั่นประชุมกันเองนิตย การเคารพผู้หลักผู้ใหญ่ในที่ประชุมการเคารพกฎระเบียบ งานวิจัยชิ้นนี้เน้นหลักธรรมปรากฏว่าการทำเพียร์สัน correlation เห็นผลอย่างชัดเจน สามารถยกขึ้นเขียนเป็นองค์ความรู้ได้ เพราะค่าความสัมพันธ์สูงสุด ก็คือทฤษฎีสามัญญตา แปลว่าความสมานฉันท์จะเกิดขึ้นได้ต่อคนในองค์กร ต้องมีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน คิดไปในทิศทางเดียวกัน^{๓๘๒}

^{๓๘๑} สทนากลุ่ม พระครูวินัยธรอเนก เตชวโร, ดร., อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑.

^{๓๘๒} สทนากลุ่ม พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑.

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ปัจจัยด้านการบริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าด้านการบริหารจัดการมีค่าความสัมพันธ์สูงสุด การนำหลักสารานุกรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า หลักทิวฐีสามัญญา มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด และการนำหลักหลักอธิธานิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์

พบว่า หลักการพหุชาสัการะนับถือบูชาเนี่ยสถานสำคัญมีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ดังนั้นผลการวิจัยสามารถประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ได้

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์นั้น ดังนี้

๑. ปัจจัยการบริหาร

๑) การบริหารบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า รัฐเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นเอง เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากรหรือสภาพความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน

๒) การบริหารงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า มีการวางแผนถึงการประหยัดใช้โดยกำหนดกระบวนการงบประมาณเป็นการจัดเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ และการบริหารงบประมาณ และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า มีการตรวจสอบงบประมาณตามระเบียบที่กำหนดไว้

๓) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า ยึดตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยถือว่าเป็นการบริหารภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวเอง และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า มีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี

๔) การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า มีการวางแผนในการบริหารงานโดยพึงระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับ เป็นหลัก และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า มีกฎหมายระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน

สรุปปัจจัยการบริหารที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารจัดการ จากการสัมภาษณ์ที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการวางแผนในการบริหารงานโดยพึงระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับเป็นหลัก และในการวิจัยเชิงสำรวจด้านการบริหารจัดการ มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด และมีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกฎหมายระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน รองลงมาคือ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงบประมาณ และการบริหารบุคลากร รองลงมาตามลำดับ

๒. หลักสาร์ณียธรรม

๑) หลักเมตตาทายกรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า แสดงความมีน้ำใจต่อคนรอบข้าง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและให้ความร่วมมือเมื่อมีการร้องขอและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า มีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่

๒) หลักเมตตาวชิกรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า ผู้นำส่งเสริมให้มีการใช้สุจริต ๔ พุดจาให้สุภาพนอบน้อม พุดแต่คำจริง พุดจาให้เกิดประโยชน์ เกิดความสามัคคี สมานฉันท์ และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีการทักทายด้วยวาจาสุภาพต่อกัน

๓) หลักเมตตามโนกรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า มีความคิดที่ดีต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังและมีอะไรให้อภัยกันและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า มีการตั้งจิตปรารถนาดีต่อกันและกัน

๔) หลักสาธารณโภคี จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การประสานงานเพื่อให้บรรลุผลต่อส่วนรวม และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน

๕) หลักศีลสามัญญตา จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่าการรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

๖) หลักทิวฐีสامัญญตา จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวมและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า หน่วยงานมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี

สรุปหลักสารานุกรม ๖ ที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์ที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จัดทำประชาพิจารณ์จากทุกหน่วยงานให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ และในการวิจัยเชิงสำรวจพบว่า หลักทิวฐีสามัญญตา มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด และมีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับ-จ่าย พัสดุครุภัณฑ์ประจำปี รองลงมาคือหลักศีลสามัญญตา หลักสาธารณโภคี หลักเมตตาวชิกรรม หลักเมตตามโนกรรม หลักเมตตาทายกรรมรองลงมาลำดับ

๓. หลักอภิธานิธรรม ๗

๑) หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การประชุมกันเนืองนิตย์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า หน่วยงานมีการประชุมปรึกษาหารือกันในการทำงานเป็นประจำ

๒) หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การตรงต่อเวลาพร้อมเพรียงกันในการประชุมและเลิกประชุม และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีความพร้อมเพรียงกันประชุม

๓) หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า สิ่งที่ไม่บัญญัติไว้เป็นสิ่งที่พึงกระทำสืบต่อกัน และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า หน่วยงานมีการถือปฏิบัติตามระเบียบที่บัญญัติไว้แล้ว

๔) หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่ใหญ่ จากสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาตามลำดับสายงาน และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีการทำงานร่วมกันต้องเชื่อฟังผู้มีความรู้และประสบการณ์

๕) หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า หน่วยงานมีการให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา

๖) หลักการพหูชาสักการะนับถือปูชนียสถานสำคัญ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า มีการจัดกิจกรรมเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า มีการให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น

๗) หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า มีการบำรุงใจบำรุงกำลังให้แก่บุคลากรในองค์กรให้มีแรงและกำลังใจในการทำงาน และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า หน่วยงานของท่าน มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น

สรุปหลักอภิธานิธรรม ๗ ที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์ที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดกิจกรรมเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมในท้องถิ่นและนำสิ่งศักดิ์มาทำเป็นสัญลักษณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาบูชาสักการะ และในการวิจัยเชิงสำรวจ พบว่า หลักเคารพบูชาสักการะนับถือปูชนียสถานสำคัญ มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด และมีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น รองลงมาคือหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร หลักพร้อมเพรียงกันประชุม และพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ หลักหมั่นประชุมกัน เนื่องนิตยร์รองลงมาตามลำดับ

๔. การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดนครสวรรค์ มี ๓ ด้าน คือ

๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรต้องมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ต้องมีนโยบาย แผนงานและโครงการ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์

สรุปการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด นครสวรรค์ภาพรวมนั้น การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จากการ สัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมภายในองค์กร การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือผ่านกลไกการประชุมประชาคม และใน การวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด พบว่า มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรเข้าร่วม กิจกรรมส่งเสริมความสามานฉันท์ รองลงมาคือ การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน จาก การสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารงานต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมาย ที่เท่าเทียมกัน ส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมและจารีตประเพณี และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ย ระดับมาก พบว่า ต้องมีนโยบาย แผนงานและโครงการ เพื่อส่งเสริมความสามานฉันท์ที่กำหนดไว้ให้ เกิดผลในทางปฏิบัติ ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มี ระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน กระจายอำนาจชุมชนจัดการตนเองและการเชื่อมต่อประสานของหน่วยงาน และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรต้องมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รองลงมาตามลำดับ

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์” โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ๒) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้โดยการดำเนินการตามวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ๓ ชนิด ประกอบด้วย ๑) แบบสอบถาม ๒) การสัมภาษณ์เชิงลึก และ ๓) สันทนาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามโดยการแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากร จำแนกแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (๒) เทศบาล (๓) องค์กรบริหารส่วนตำบล มีจำนวนบุคลากรทั้งหมด ๑๐,๕๔๓ คน โดยมีการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการของยามานะ (Taro Yamane) จำนวน ๓๘๕ คน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามอีกครั้ง แล้วนำข้อมูลลงในแบบรหัส (Coding Form) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๘ รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๐ รูป/คน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ สรุปผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้

๑. การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มี ๓ ด้าน ดังนี้

๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน

๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน

๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร

๒. ปัจจัยการบริหาร

๑) การบริหารบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ รัฐเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นเอง เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากรหรือสภาพความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ บริหารงานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น การบริหารบุคลากร ต้องมีการพัฒนาจิตใจเป็นสำคัญในการบริหารงานในองค์กร โดยการพัฒนาทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

๒) การบริหารงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีการวางแผนถึงการประหยัดใช้โดยกำหนดกระบวนการงบประมาณเป็นการจัดเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ และการบริหารงบประมาณ มีการบริหารตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ต้องยึดตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยถือว่าเป็นการบริหารภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวเอง มีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ การเบิกจ่ายพัสดุ ครุภัณฑ์ และเครื่องมือต่างๆ ที่จำเป็นและนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุด

๔) การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีการวางแผนในการบริหารงานโดยพึงระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ เป็นหลักและมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร

สรุปปัจจัยการบริหารที่ต้องส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารจัดการ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการวางแผนในการบริหารงานโดยพึงระเบียน กฎหมาย ข้อบังคับเป็นหลัก รองลงมาคือ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงบประมาณ และการบริหารบุคลากร ตามลำดับ

๓. หลักสารณียธรรม

๑) หลักเมตตาทายกรรม การแสดงความมีน้ำใจต่อคนรอบข้าง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและให้ความร่วมมือเมื่อมีการร้องขอ

๒) หลักเมตตาวจีกรรม ผู้นำส่งเสริมให้มีการใช้สุจริต ๔ พุดจาให้สุภาพอ่อนน้อม พุดแต่คำจริง พุดจาให้เกิดประโยชน์ เกิดความสามัคคี สามานฉันท์

๓) หลักเมตตาตามโนกรรม มีความคิดที่ดีต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังและอะไรให้อภัยกัน

๔) หลักสาธารณโภคี การประสานงานเพื่อให้บรรลุผลต่อส่วนรวม

๕) หลักศีลสามัญญตา การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม

๖) หลักทฎฐิสามัญญตา การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม

สรุปหลักสารณียธรรม ๖ ที่ต้องส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์นั้น การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำประชาพิจารณ์จากทุกหน่วยงานให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ รองลงมาคือหลักศีลสามัญญตา หลักสาธารณโภคี หลักเมตตาวจีกรรม หลักเมตตาตามโนกรรม หลักเมตตาทายกรรมตามลำดับ

๔. หลักอภิธานิยธรรม ๗

๑) หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประชุมกันเนื่องนิตย์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

๒) หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม การตรงต่อเวลาพร้อมเพรียงกันในการประชุมและเลิกประชุม

๓) หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว สิ่งที่ยุติไว้เป็นสิ่งที่พึงกระทำสืบต่อกัน

๔) หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ การให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาตามลำดับสายงาน

๕) หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร การให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่

๖) หลักการพหูชาสักการะนับถือปูชานียสถานสำคัญ มีการจัดกิจกรรมเพื่อรักษาขนมธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น

๗) หลักให้ความอารักรา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร มีการบำรุงใจบำรุงกำลังให้แก่บุคลากรในองค์กรให้มีแรงและกำลังใจในการทำงาน

สรุปหลักอภิธานิยธรรม ๗ ที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดกิจกรรม เพื่อรักษาขนมธรรมเนียมในท้องถิ่นและนำสิ่งศักดิ์มาทำเป็นสัญลักษณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาบูชาสักการะ รองลงมาคือหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร หลักให้ความอากรักษา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุมหลักสักการะเคารพนับถือบูชาผู้ที่เป็นใหญ่หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ตามลำดับ

๕.๑.๒ สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ ๒๐ - ๒๕ ปี จำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นลูกจ้างประจำ จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๓ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑ - ๕ ปี จำนวน ๑๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารการจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่วนด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ หลักสารานิยธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

การวิเคราะห์หลักสารานิยธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ หลักเมตตากรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๓ หลักเมตตาโมกกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๒ หลักเมตตาจักรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

**ตอนที่ ๔ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์**

การวิเคราะห์หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์พบว่า ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ ๔ หลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือด้านที่ ๓ หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนด้านที่ ๑ หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

**ตอนที่ ๕ การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์**

การวิเคราะห์การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม พบว่าด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ

**๒) สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรม
กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์**

(๑) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๗๘๐

(๑.๑) การบริหารบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน

(๑.๒) การบริหารงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า มีการตรวจสอบงบประมาณตามระเบียบที่กำหนดไว้

(๑.๓) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า มีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี

(๑.๔) การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า มีมีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน

สรุปปัจจัยการบริหารที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารจัดการ ในการวิจัยเชิงสำรวจด้านการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์สูงสุดและมีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน รองลงมาคือ การบริหารวัสดุ อุปกรณ์ การบริหารงบประมาณ และการบริหารบุคลากร รองลงมาตามลำดับ

(๒) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม ๖ กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยด้านหลักสาราณียธรรม ๖ มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๘๗๔

๒.๑) หลักเมตตาทายกรรม ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่ามีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่

๒.๒) หลักเมตตาวจีกรรม ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่าบุคลากรมีการทักทายด้วยวาจาสุภาพต่อกัน

๒.๓) หลักเมตตาโมกกรรม ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่ามีการตั้งจิตปรารถนาดีต่อกันและกัน

๒.๔) หลักสธารณโภคี ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่าบุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน

๒.๕) หลักศีลสามัญญุตตา ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่าบุคลากรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

๒.๖) หลักทิวฐีสามัญญุตตา จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่าหน่วยงานมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี

สรุปหลักสาราณียธรรม ๖ ที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์ที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จัดทำประชาพิจารณ์จากทุกหน่วยงานให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ และในการวิจัยเชิงสำรวจพบว่า หลักทิวฐีสามัญญุตตา มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด และมีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับ-จ่าย พัสดุครุภัณฑ์ประจำปี รองลงมาคือหลักศีลสามัญญุตตา หลักสธารณโภคี หลักเมตตาวจีกรรม หลักเมตตาโมกกรรม รองลงมาตามลำดับ

(๓) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรม ๗ กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยด้านหลักอปริหานิยธรรม ๗ มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๘๐๙

๕.๑.๓ สรุปผลการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์

สรุปผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้โดยการดำเนินการตามวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การวิจัยและพัฒนา (Research & Development : R&D) โดยใช้เครื่องมือประกอบด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ได้รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑. การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ

๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน และบุคลากรต้องมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน และต้องมีนโยบาย แผนงานและโครงการ เพื่อส่งเสริมความสามัคคีที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร และมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี

สรุปการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ภาพรวมนั้น การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือผ่านกลไกการประชุมประชาคม และมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี รองลงมาคือ การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน การบริหารงานต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมและจารีตประเพณี และต้องมีนโยบาย แผนงานและโครงการ เพื่อส่งเสริมความสามัคคีที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน กระจายอำนาจชุมชนจัดการตนเองและการเชื่อมต่อประสานของหน่วยงาน และบุคลากรต้องมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามลำดับ

๒. ปัจจัยการบริหาร

๑) การบริหารบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ รัฐเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นเอง เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากรหรือสภาพความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ และบุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน

๒) การบริหารงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีการวางแผนถึงการประหยัดใช้โดยกำหนดกระบวนการงบประมาณเป็นการจัดเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณและมีการตรวจสอบงบประมาณ ตามระเบียบที่กำหนดไว้

๓) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ยึดตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยถือว่าการบริหารภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวเอง และมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี

๔) การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีการวางแผนในการบริหารงานโดยพึงระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ เป็นหลัก และมีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน

สรุปปัจจัยการบริหารที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารจัดการ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการวางแผนในการบริหารงานโดยพึงระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับเป็นหลัก และในด้านการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน รองลงมาคือ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงบประมาณ และการบริหารบุคลากรตามลำดับ

๓. หลักสารณียธรรม

๑) หลักเมตตาทายกรรม ความมีน้ำใจต่อคนรอบข้าง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและให้ความร่วมมือเมื่อมีการร้องขอ และมีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่

๒) หลักเมตตาวจีกรรม ผู้นำส่งเสริมให้มีการใช้สุจริต ๔ พูดจาให้สุภาพนอบน้อม พูดแต่คำจริง พูดจาให้เกิดประโยชน์ เกิดความสามัคคีสมานฉันท์ และบุคลากรมีการทักทายด้วยวาจาสุภาพต่อกัน

๓) หลักเมตตาตามโนกรรม มีความคิดที่ดีต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังและมีอะไรให้อภัยกัน และ มีการตั้งจิตปรารถนาดีต่อกันและกัน

๔) หลักสาธารณโภคี การประสานงานเพื่อให้บรรลุผลต่อส่วนรวม และบุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน

๕) หลักสัสสามัญญตา การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวมและบุคลากรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

๖) หลักทัญญูสามัญญตา การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม และหน่วยงานมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี

สรุปหลักสารานุกรม ๖ ที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จัดทำประชาพิจารณ์จากทุกหน่วยงานให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ และหลักทฤษฎีสามัญญูตา ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ จัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับ-จ่าย พัสดุครุภัณฑ์ประจำปี รองลงมาคือหลักสี่ลสามัญญูตา หลักสาธาณโภคี หลักเมตตาวจกรรม หลักเมตตามโนกรรม หลักเมตตาทายกรรมตามลำดับ

๔. หลักอภิธานิธรรม ๗

๑) หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประชุมกันเนื่องนิตย์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และในหน่วยงานมีการประชุมปรึกษาหารือกันในการทำงานเป็นประจำ

๒) หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม การตรงต่อเวลาพร้อมเพรียงกันในการประชุมและเลิกประชุม และบุคลากรมีความพร้อมเพรียงกันประชุม

๓) หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว สิ่งที่ยุติไว้เป็นสิ่งที่พึงกระทำสืบต่อกัน และในหน่วยงานมีการถือปฏิบัติตามระเบียบที่บัญญัติไว้แล้ว

๔) หลักสักการะ เคารพนับถือบูชาผู้ที่เป็นใหญ่ การให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาตามลำดับสายงาน และบุคลากรมีการทำงานร่วมกันต้องเชื่อฟังผู้มีความรู้และประสบการณ์

๕) หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร การให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ และในหน่วยงานมีการให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา

๖) หลักการบูชาสักการะนับถือบูชาเนี่ยสถานสำคัญ มีการจัดกิจกรรมเพื่อรักษาขนมธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น การให้ความใส่ใจต่อขนมธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น

๗) หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร มีการบำรุงใจบำรุงกำลังให้แก่บุคลากรในองค์กรให้มีแรงและกำลังใจในการทำงาน และในหน่วยงานส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น

สรุปหลักอภิธานิธรรม ๗ ที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดกิจกรรมเพื่อรักษาขนมธรรมเนียมในท้องถิ่นและนำสิ่งศักดิ์มาทำเป็นสัญญารักษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาบูชาสักการะ และหลักเคารพบูชาสักการะนับถือบูชาเนี่ยสถานสำคัญ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความใส่ใจต่อขนมธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นรองลงมาคือหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร หลักให้ความอารักขาบำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุมหลักสักการะ เคารพนับถือ บูชาผู้ที่เป็นใหญ่ หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ตามลำดับ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัย เรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้

๕.๒.๑ การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์

การวิเคราะห์การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ๑) ปัจจัยการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารการจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เพราะหน่วยงานมีการบริหารจัดการที่มีกฎหมายระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารงานอย่างชัดเจน มีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ มีการมอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน มีการประสานงานกันในการดำเนินงานขององค์กร มีการกำกับดูแลในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศิริรัตน์ คลังเย็น ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภีบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภีบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ ประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ การให้บริการ การพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน^๑ ส่วนด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก เพราะบุคลากรต้องได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับที่ร้อยตรีหญิง สุทธัญณ์ โอบอ้อม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ จะต้องเริ่มจากกระบวนการหรือวิธีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ใน ๓ ด้าน คือ T (training) การฝึกอบรม, E (education) การศึกษา และ D (development) การพัฒนานำมาบูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนา คือ หลัก ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา จะก่อให้เกิดศักยภาพของบุคลากร ใน ๓ ด้าน คือทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น แนวทางการพัฒนานี้สามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะได้แนวทางจากการสังเคราะห์ (Synthesis Model) คือ $TED+SSP=KSA$ ^๒ และผู้นำต้องมีธรรมาภีบาลด้วยสอดคล้องกับสุรินทร์ธร ศิธรกุล ได้วิจัยเรื่อง ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัย พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่นำไปใช้ในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การปกครอง

^๑ศิริรัตน์ คลังเย็น, “การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภีบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^๒ว่าที่ร้อยตรีหญิง สุทธัญณ์ โอบอ้อม, “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และแนวคิดเกี่ยวกับการปกครอง ส่วนท้องถิ่นแนวทางในการพัฒนาผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง คือการพัฒนาภาวะผู้นำโดยใช้ “SHADED Model” ที่มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ Sociability มีสังคมที่ดี Human relation ผู้นำจะต้องตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตัวเอง ของลูกน้อง Ability มีความรู้ ความสามารถ ใช้สติปัญญาต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปได้ Director มีศิลปะในการปกครองคือ มีจิตสำนึกเกิดขึ้นในตัวของผู้บริหาร Executive เป็นนักบริหารมืออาชีพ Developer เป็นนักพัฒนามืออาชีพ^๓ แต่ด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากก็เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องสร้างความผูกพันในองค์กรสอดคล้องกับ**ธิดิวดี หมั่นมี** ได้วิจัยเรื่องการสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความผูกพันต่อองค์กรพบว่า เป็นแนวคิดที่เป็นการสร้างความรู้สึกรักของข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความรักที่จะอยู่ในองค์กรและมีความเจริญก้าวหน้า ในหน้าที่การงานโดยอาศัยองค์ประกอบในการสร้างความผูกพัน ๓ ด้านคือ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านค่านิยมและการสร้างวัฒนธรรมองค์กร และด้านการติดตามและประเมินผล^๔

การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสารานีธรรม ๖ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๑ หลักเมตตาการุณยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๓ หลักเมตตา มโนกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๒ หลักเมตตาวิจิตรกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ ผลเป็นเช่นนี้เพราะผู้นำมีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ประารถนาช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนร่วมงาน มีความรักต่อเพื่อนร่วมงาน บุคลากร มีการแสดงความเคารพนับถือต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังสอดคล้องกับ**นภดล สุรนครินทร์** ได้วิจัย เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก^๕

^๓สุรินทร์ธร ศิธรกุล, “ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๔ธิดิวดี หมั่นมี, การสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๕นภดล สุรนครินทร์, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของ ประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗).

การวิเคราะห์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ตามหลักอภิปรายนิยธรรม ๗ พบว่า ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ ๔ หลักสัการะ เคารพนับถือ บุชาผู้ที่เป็นใหญ่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือด้านที่ ๓ หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนด้านที่ ๑ หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ ผลเป็นเช่นนี้เพราะบุคลากรมีความเคารพให้เกียรติผู้อาวุโส ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส มีการทำงานร่วมกันต้องเชื่อฟังผู้มีความรู้และประสบการณ์ ผู้อาวุโสให้คำแนะนำในสิ่งที่ควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำในการทำงาน และมีการให้ความสำคัญกับถ้อยคำของผู้อาวุโสเป็นสิ่งที่ควรรับฟัง แต่เรื่องการหมั่นประชุมก็เป็นเรื่องสำคัญสอดคล้องกับ **วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์** ได้วิจัยเรื่อง หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า อภิปรายนิยธรรม ๗ ผู้บริหารการศึกษาควรยึดหลักธรรม อภิปรายนิยธรรม ๗ ในการครองใจคน ประยุกต์ใช้กับทักษะภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้ง^๖ จึงต้องกระตุ้นให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ด้วยสอดคล้องกับ**บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี** ได้วิจัยเรื่อง “**ตัวชี้วัด ธรรมาภิบาล**” โดยสรุปแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการปกครองที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยในประเทศไทย จึงมีการเสนอแนะกล่าวถึงแนวคิดนี้อย่างกว้างขวางอีกทั้งมีความพยายามที่จะให้มีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติ มีการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า ถ้าระบบบริหารราชการมีความยุติธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้นอกจากจะมีส่วนทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพแล้วยังสร้างความเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ และสามารถนำไปสู่การลดการทุจริต ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศได้^๗

การวิเคราะห์การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ ผลเป็นเช่นนี้เพราะหน่วยงานมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์ มีการจัดพิมพ์หนังสือและเอกสารเผยแพร่ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์ มีการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย และมีโครงการรณรงค์ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ ต้องอาศัยเวลาและความอดทนจากทุกฝ่าย เป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของายุติความรุนแรง การหาข้อตกลงกันสอดคล้องกับ **สถาบันพระปกเกล้า** ได้รายงานวิจัยเรื่องการสร้างความปรองดองแห่งชาติ ต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ พอสรุปได้กล่าวคือ แนวคิดและกระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์นั้นมีความเปราะบางและต้องอาศัยเวลาและความอดทน

^๖วรภาส ประสมสุข และ นิพนธ์ กินาวงศ์, “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม”, **วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๐).

^๗บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี, **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล, รายงานการวิจัย**, ๒๕๔๔, หน้า ๔๗.

จากทุกฝ่าย เป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของการยุติความรุนแรง การหาข้อตกลง ซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดว่าความรุนแรงไม่อาจนำมาซึ่งเป้าหมายและทางออกที่ยั่งยืน และในส่วนของ การสร้างความปรองดองในสังคม ซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดของความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านและการอยู่ ร่วมกันบนความแตกต่าง โดยทั้งหมดนี้จะดำเนินไปเพื่อยุติความรุนแรง ลดความเกลียดชังแตกแยก สร้างความไว้วางใจและฟื้นคืนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่เคยขัดแย้งกันรุนแรง และนำไปสู่สังคม ปรองดองที่ผู้คนซึ่งมีความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นทางความคิดความเชื่อ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม หรือ สถานทางสังคม เศรษฐกิจ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ในแง่ที่สามารถจัดการกับความขัดแย้ง ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นปกติธรรมดาของสังคม โดยไม่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงระหว่างกัน^๕

๕.๒.๒ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการ ส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าปัจจัยด้าน การบริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีค่าความสัมพันธ์เชิงบวกค่อนข้างสูง ($r = 0.780$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยด้านหลักสารานุกรม ๖ กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมาก ($r = 0.874$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านหลักอภิธานิธรรม ๗ กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมาก ($r = 0.809$) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ผลเป็นเช่นนี้เพราะบุคลากรเป็นสิ่งมีค่า ต้องใช้คนให้หมดค่าใช้ผ้าให้หมดสี จึงต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ **สุทธญาณ โอบอ้อม** ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม แนวพระพุทธานุภาพ ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา และด้านการ พัฒนา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธานุภาพซึ่งมีองค์ประกอบคือจะเริ่มจากกระบวนการหรือวิธีการพัฒนา ทรัพยากรบุคคลใน ๓ ด้าน คือ การฝึกอบรม การศึกษาและการพัฒนานำมาบูรณาการกับหลัก พระพุทธานุภาพ คือ หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา จะก่อให้เกิดศักยภาพของบุคลากร ใน ๓ ด้าน คือ ทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น แนวทางการ พัฒนานี้สามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธานุภาพมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรได้ อย่างมีประสิทธิภาพ^๖

^๕สถาบันพระปกเกล้า, “การสร้างความปรองดองแห่งชาติ”, รายงานการวิจัย, (เสนอต่อ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ, ๒๕๕๕), หน้า ๒๓.

^๖สุทธญาณ โอบอ้อม, “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนว พระพุทธานุภาพ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๕๕๗).

๕.๒.๓ แนวทางการพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ แนวทางที่เหมาะสมคือ ๑) แนวการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันแนวทางในการส่งเสริม ๒) แนวทางการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ๓) แนวการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีการสร้างความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น จัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศความปรองดอง ส่งเสริมความสามัคคีสมานฉันท์ในพื้นที่ผ่านกลไกระดับจังหวัด อำเภอท้องถิ่น ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนที่ได้จากเวทีเสนา ประชาคม และการจัดการข้อร้องเรียนของศูนย์ดำรงธรรม ดำเนินตามนโยบายของรัฐบาลและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ได้ร่วมกันดำเนินนโยบายสร้างความปรองดองสมานฉันท์ คือ ๑) การสร้างการรับรู้ความเข้าใจ ๒) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศความปรองดอง ส่งเสริมความสามัคคี สมานฉันท์ในพื้นที่ ผ่านกลไกระดับจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น ๓) การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ๔) การแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนที่ได้จากเวทีเสนา ๕) การจัดการข้อร้องเรียนของศูนย์ดำรงธรรม ๖) การดำเนินกิจกรรมร่วมกับศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป ๗) การดำเนินการเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงการเมือง ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗ ๘) การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปเรื่องแนวทางการสร้างความปรองดองของสภาปฏิรูปแห่งชาติและนำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร แต่ยังไม่พออนุญาตนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ด้วยสอดคล้องกับ **อัครเดช พรหมกัลป์** ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า สำหรับความขัดแย้งระดับบุคคลในภาพรวม พบว่า ปัญหาความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นในระดับมาก ($X=๓.๗๖$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีเพียงสาเหตุความขัดแย้งที่เกิดจากความเชื่อ ค่านิยม เท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ($X=๓.๔๔$) ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นอยู่ในระดับมาก ส่วนความขัดแย้งระดับองค์กรในภาพรวม พบว่า ปัญหาความขัดแย้งระดับองค์กรในสังคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X=๓.๙๐$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสำหรับหลักการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมนั้น เป้าหมายที่สำคัญคือจะต้องทำให้เกิดสามัคคีธรรม โดยทุกคนทุกฝ่ายจะต้องประพฤติปฏิบัติดีต่อกันด้วยเมตตา พุดจาดีต่อกันด้วยเมตตา (เมตตาวจีกรรม) คิดดีต่อกันด้วยเมตตา แบ่งปันลาภผล ที่ได้มาอย่างเท่าเทียม (สาธารณโภคี) ดำรงตนและยึดมั่นศรัทธาในศีล และมีความเห็นพ้องต้องกันเป็นอาฉิน ส่วนวิธีการหรือรูปแบบที่จะได้มาซึ่ง "สามัคคีธรรม" นั้นทุกคนทุกฝ่ายจะต้องพัฒนาและกอบกู้ความเป็นพี่เป็นน้องที่แสดงความรัก ความผูกพัน ความห่วงหาอาทร ความช่วยเหลือเกื้อกูล ความร่วมแรงร่วมใจ และความเสมอภาคเท่าเทียม ให้เกิดขึ้นในชุมชนหรือท้องถิ่น ขณะเดียวกันการรังเกียจเดียดฉันท์ การแบ่งแยกแตกต่าง และการเอารอดเอาเปรียบจะต้องช่วยกันสกัดและสลายไม่ให้เกิดขึ้นเป็นอันขาด หากดำเนินการตามแนวทางนี้ความสงบสุขและความมีสันติสุขก็จะคืนกลับมาสู่องค์กรท้องถิ่น^{๑๐}

^{๑๐}อัครเดช พรหมกัลป์, “การพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ด้านปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร โดยส่งเสริมให้บุคลากรได้นำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

๒) ด้านหลักสาราณียธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านหลักเมตตาจริกรรมในทุกองค์กร

๓) ด้านหลักอปริหานิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านหลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ในทุกองค์กร

๔) ด้านการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับอย่างต่อเนื่อง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านบุคลากร โดยส่งเสริมให้บุคลากรได้นำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

๒) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านหลักเมตตาจริกรรมในทุกองค์กรเพื่อสร้างความรักความสามัคคี

๓) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านหลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ในทุกองค์กร เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทางเดียวกัน

๔) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับอย่างต่อเนื่องเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กร

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาการส่งเสริมให้บุคลากรนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) ควรศึกษาการนำหลักเมตตาจริกรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) ควรศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ กรณีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

๑. หนังสือ :

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๕๘.

กวี รักษ์ชนและคณะ. การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๕๒.

โกวิทย์ พวงงาม, ศ.ดร., การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๙.

_____. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๕๐.

_____. การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ ๓,
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๔.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ชวลิต สละ. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. การแก้ไขความขัดแย้งในองค์กร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพื่อความ
ก้าวหน้าทางวิชาการ, มปป..

ธีระเดช นรัตถรักษา. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับศาลปกครอง.
กรุงเทพมหานคร : ไฮเอ็ดพับลิชชิง, ๒๕๕๖.

ธีระพล อรุณะกลีกร, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมือง
และสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุษอริ ยีหมะ. การปกครองท้องถิ่นไทย. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๕.
- ประยูร กาญจนกุล. ปาฐกถา : การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๔.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีในการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๖
- _____. พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๕๒.
- _____. ธรรมนุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิกจำกัด, ๒๕๔๗.
- พระพรหมเสนาบดี และคณะ. คู่มือแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕. กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๘.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ. การบริหารท้องถิ่น. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๗.
- _____. หลักการบริหารท้องถิ่น. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๔.
- รักษัชนและคณะ. การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. หลักรัฐประศาสนศาสตร์. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๕๕.
- _____. การจัดการภาครัฐแนวใหม่. กรุงเทพมหานคร : บพิธการ, ๒๕๕๗.
- วัชรวิ ทรวงประทุม. การเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒.
- วิตติยา สุวรรณบุบผา. ความเป็นพลเมืองไทยในระบบประชาธิปไตย. นครศรีธรรมราช : อินเทอร์เน็ตปริ้น แอนด์ ดีไซน์, ๒๕๕๑.
- ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์. จริยธรรมกับมนุษย์. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๔.
- สุรีย์ มีผลกิจ. คุณธรรม จริยธรรม สามัคคีธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอมพอน์ม, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์. **จริยธรรมกับมนุษย์**. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๔.
- ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป (ศปป.). **คู่มือการสร้างความปลอดภัยและสมานฉันท์จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. แม่ฮ่องสอน : ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป, ๒๕๕๗.
- สนธิ จรอนันต์. **ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด, ๒๕๔๓.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. **นวโกวาท**. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย. **การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : อาสารักษาดินแดน, ๒๕๕๖.
- สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง. **ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์**. ขอนแก่น : อภิชาติการ, ๒๕๕๗.
- สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. **กรมการปกครอง กองราชการส่วนตำบล**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน, ๒๕๔๒.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : สามลดา, ๒๕๕๕.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. **หลักรัฐประศาสนศาสตร์**. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : สามลดา, ๒๕๕๕.
- เอกวิทย์ มณีธร. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร/การจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร : เอ็ม.ที.เพรส., ๒๕๕๒.

๒. วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย

- ธิดิวุฒิ หมั่นมี. “การสร้างความปลอดภัยต่อองค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- นิสิตปริญญาเอก รุ่น ๓ หลักสูตรพุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. “รักผูกพันสมานฉันท์ด้วยเบญจศีล : ศึกษาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕”.
- รายงานการวิจัย**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- นภดล สุรนครินทร์. “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระเทพปริยัติเมธี (สฤษฏี สิริโร). “กระบวนการสร้างความปรองดองในสังคมไทยตามรูปแบบพุทธวิถีการชำระอธิกรณ์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ (แช่หลี่). “การสร้างความปลอดภัยสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **รายงานการวิจัย**. คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ. “สันติวิถีเริ่มต้นที่ชุมชน : กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสันติสุขภาคเหนือของประเทศไทย”. **รายงานการวิจัย**. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- พิรัช ศรีราม. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรมในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).
- วรภาส ประสมสุข. “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม”. **วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๐.
- สถาบันพระปกเกล้า. “การสร้างความปลอดภัยแห่งชาติ”. **รายงานการวิจัย**. เสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปลอดภัยแห่งชาติ, ๒๕๕๕.
- สุทธญาณ โอบอ้อม. “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- สุทธิพร สายทอง. “การจัดการความรู้เชิงพุทธสู่การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).
- สุรินทร์ธร ศิธรกุล. “ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- ศิริรัตน์ คลังเย็น. “การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).
- อัครเดร พรหมกัลป์. “การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๓. เอกสารอัดสำเนา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ระดับท้องถิ่น, ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๘๘๙, ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัดสำเนา).

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มงานกฎหมาย ฯ, ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัดสำเนา)

สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับท้องถิ่น, ที่ นว ๐๐๒๓.๔/ว ๑๑๓๗๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัดสำเนา)

สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับท้องถิ่น, ที่ นว ๐๐๒๓.๔/ว ๑๑๓๗๑, ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัดสำเนา)

สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับท้องถิ่น, ที่ นว ๐๐๒๓.๔/ว ๑๑๓๗๒, ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗, (อัดสำเนา)

๔. ภาษาอังกฤษ :

Chris topher Moor. *The Mediation Process : Practical Strategic for Resolving Conflict*. Ed San Fancisco. CA: jossey-Bass Publishers, 1996.

Henri Fayol. **General and Industrial Management**. London : Sir Issac Pitman, 1949.

Johan Galtung. **Peace : Research**. Education. Action : Essays in Peace Research. Copenhagen : Christian Ejlers, 1975.

Luther Gulick and Lyndall Urwick. **papers on the Sciences of Administration**. New York : Institute of Public Administration, 1937.

Murphy, Collen, **A Moral Theory of Political Reconciliation**. Cambridge : Cambridge University Press, 2010.

Richard A.Gard. **Buddhist Political Thought : A Study of Buddhism In Society**. Bangkok :Mahamakuta University, 1965.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้การวิจัย

- ๑) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.
วุฒิการศึกษา D.P.A. (Public Administration)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒) ผศ.ดร.อนุวัต กระจ่าง
วุฒิการศึกษา Ph.D. (Public Administration)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓) ผศ.ดร.อัครเดช พรหมศิลป์
วุฒิการศึกษา Ph.D. (Public Administration)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครสวรรค์
- ๔) อาจารย์ ดร.สมญา อินทรเกษม
วุฒิการศึกษา ปร.ด.(การจัดการภาครัฐและเอกชน)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ๕) นายสุเมธ นภาพร
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (รัฐศาสตร์)
ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลบรรพตพิสัย
อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๕๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕๒/๒๓

วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

นมัสการ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร.

ด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทรสว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทรสว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ตรวจเครื่องมือ คร. รังษิยะแก้ว

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร.)

๓ ก.พ. ๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๕๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๓

วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์

ด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ดร.อนุวัต กระสังข์

อาจารย์ประจำ ศูนย์บัณฑิตศึกษา

๖ ม.ค. ๒๕๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๓๐๕.๒/๒๓

วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.อัครเดช พรหมกัลป์

ด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทรสว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทรสว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๕

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๐ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพันธ
เรียน อาจารย์ ดร.สมญา อินทรเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดัชนีพันธ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพันธ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทรสว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพันธ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ
โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทรสว่าง
โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

Handwritten notes and signatures at the bottom right of the page, including a signature and the date '๓๑ ม.ค. ๖๐'.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๕

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๐ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์
เรียน นายสุเมธ นภาพร นายกเทศมนตรีตำบลบรรพตพิสัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดัชนีพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ
โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ได้โทรหาคณะที่ ๐๓ ให้คืนเอกสารดัชนีพนธ์
แล้ว ดินนา จึงยกส่งมอบคืนแล้ว

(นายสุเมธ นภาพร)
นายกเทศมนตรีตำบลบรรพตพิสัย

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

สรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item Objective Congruence)
ของแบบสอบถาม งานวิจัยเรื่องการใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคี
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ที่	ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑. ด้านบุคลากร									
๑.	บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒.	บุคลากรมีความรู้ตรงตามตำแหน่งงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓.	บุคลากรมีความตั้งใจในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔.	บุคลากรมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕.	บุคลากรได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒. ด้านงบประมาณ									
๖.	หน่วยงานของท่านมีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามระเบียบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๗.	หน่วยงานของท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๘.	หน่วยงานมีงบประมาณที่ได้รับเพียงพอในการดำเนินงาน	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๙.	หน่วยงานของท่านมีการใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่า	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๐.	หน่วยงานของท่านมีการตรวจสอบงบประมาณตามระเบียบที่กำหนดไว้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓. ด้านวัสดุอุปกรณ์									
๑๑.	หน่วยงานของท่านมีระเบียบการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ที่ชัดเจน	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๒.	หน่วยงานของท่านมีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้

ที่	ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑๓.	หน่วยงานของท่านมีอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน อย่างเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๔.	หน่วยงานของท่านมีการบำรุงรักษา อุปกรณ์ในสำนักงานตามระยะเวลา ที่กำหนดไว้	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๕.	หน่วยงานของท่านมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ ประจำปี	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔. ด้านการบริหารการจัดการ									
๑๖.	หน่วยงานมีกฎหมาย ระเบียบและ ข้อบังคับ ที่ใช้ในการบริหารงานอย่าง ชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๗.	หน่วยงานของท่านมีการดำเนินงานเป็นไป ตามแผนที่วางไว้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๘.	หน่วยงานของท่านมีการมอบอำนาจ หน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๙.	หน่วยงานของท่านมีการประสานงานกัน ในการดำเนินงานขององค์กร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๐.	หน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแลในการ บริหารงานให้มีประสิทธิภาพ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ที่	หลักสราณียธรรม ๖ กกับการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑.หลักเมตตากายกรรม คือ การแสดงไมตรีจิตที่ดีต่อกัน									
๑.	ท่านมีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒.	ท่านมีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน ในการปฏิบัติหน้าที่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓.	ท่านมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อน ร่วมงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ที่	หลักสารณียธรรม ๖ กับการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๔.	ท่านมีความรักต่อเพื่อนร่วมงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕.	บุคลากรมีการแสดงความเคารพนับถือต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒. หลักเมตตาวัจจกรรม คือ การพูดต่อกันด้วยเมตตาช่วยแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์									
๖.	บุคลากรมีการทักทายด้วยวาจาสุภาพ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๗.	บุคลากรพูดแต่คำจริงมีเหตุมีผลต่อเพื่อนร่วมงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๘.	บุคลากรมีการแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๙.	บุคลากรมีการพูดแนะนำสิ่งที่ดีต่อกันในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๐.	บุคลากรพูดแต่คำที่สมานสามัคคีต่อกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓. หลักเมตตาโมกกรรม คือ การตั้งจิตปรารถนาดีและคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน									
๑๑.	ท่านมีการตั้งจิตปรารถนาดีต่อกันและกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๒.	ท่านมีความคิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๓.	ท่านมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๔.	ท่านมีความคิดเสียสละในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๕.	ท่านรู้จักให้อภัยต่อกันและกันอยู่เสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔. หลักสารณโมกคี คือ การแบ่งปันลาภผลและการประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกัน									
๑๖.	บุคลากรมีการแบ่งปันสิ่งของที่ได้มาอย่างทั่วถึง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๗.	บุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๘.	บุคลากรมีการประสานงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๙.	บุคลากรมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตโดยไม่ใช้หน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๐.	บุคลากรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยไม่มีอคติ ไม่ลำเอียงต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ที่	หลักสารานุกรม ๖ กับการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๕. หลักสี่สามัญญตา คือ การประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริตรักษาระเบียบและข้อบังคับที่วางไว้									
๒๑.	ท่านมีการประพฤติปฏิบัติวางตนเป็นที่ น่านับถือ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๒.	บุคลากรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อเพื่อนร่วมงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๓.	บุคลากรให้ความเคารพในสิทธิและ เสรีภาพของเพื่อนร่วมงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๔.	บุคลากรมีการปฏิบัติตามกฎกติกา และ ข้อบังคับที่วางไว้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๕.	บุคลากรมีการรักษาระเบียบวินัยของ ส่วนร่วม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๖. หลักทฤษฎีสามัญญตา คือ การมีความเคารพรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน									
๒๖.	บุคลากรมีการรับฟังความคิดเห็นของกัน และกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๗.	บุคลากรมีความเห็นชอบร่วมกันในการ ทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๘.	บุคลากรมีความเห็นตรงกันในหลักการ สำคัญต่อการปฏิบัติงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๙.	บุคลากรยึดถืออุดมคติอันเดียวกันในการ ทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓๐.	บุคลากรมีการเปิดโอกาสให้มีการ เสนอแนะข้อคิดเห็นในการพัฒนางานของ บุคลากร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์

ที่	หลักการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑. หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ คือ การประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ									
๑.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษาหารือกันในการทำงานเป็นประจำ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒.	หน่วยงานของท่านมีการปรึกษาหารือกันในปัญหาของการทำงานเป็นประจำ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมเพื่อปรับคนให้เหมาะสมกับงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอในการประสานงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษากันทำให้รู้จักซึ่งกันและกันมากขึ้น	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒. หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม คือ ความพร้อมเพรียงกันในการเข้าประชุมและเมื่อถึงเวลาเลิกประชุม ก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม									
๖.	หน่วยงานของท่านมีความพร้อมเพรียงกันประชุม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๗.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมตรงตามเวลาที่กำหนดไว้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๘.	หน่วยงานของท่านในขณะที่มีการประชุมไม่มีการลุกออกจากที่ประชุม	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๑.๖๐	นำไปใช้ได้
๙.	ท่านมีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันในการเข้าร่วมประชุม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๐.	หน่วยงานของท่านเวลาเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๓. หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว คือ ไม่เพิ่มเติมระเบียบที่บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว									
๑๑.	หน่วยงานของท่านไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๒.	หน่วยงานของท่านมีการถือปฏิบัติตามระเบียบที่บัญญัติไว้แล้ว	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้

ที่	หลักการบริหาร ๗ กับการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑๓.	หน่วยงานของท่านไม่เคยถูกระเบียบ ที่บัญญัติไว้แล้วโดยพลการ	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๔.	หน่วยงานของท่านไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติ ไว้แล้ว	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๕.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมหาแนว ทางแก้ไขระเบียบที่ไม่ขัดต่อหลักการเดิม	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๔. หลักสัจการะ เคารพนับถือ บุชาผู้ที่ใหญ่ คือ เคารพให้เกียรติและเชื่อฟังถ้อยคำผู้อาวุโส									
๑๖.	บุคลากรมีความเคารพให้เกียรติผู้อาวุโส	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๗.	บุคลากรยอมรับฟังความคิดเห็นของ ผู้อาวุโส	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๘.	บุคลากรมีการทำงานร่วมกันต้องเชื่อฟังผู้ มีความรู้และประสบการณ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๙.	ผู้อาวุโสให้คำแนะนำในสิ่งที่ควรทำและ สิ่งที่ไม่ควรทำในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๐.	ท่านมีการให้ความสำคัญกับถ้อยคำ ของผู้อาวุโสเป็นสิ่งที่ควรรับฟัง	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๕. หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร คือ การให้เกียรติบุคลากร คุ้มครอง ป้องกันบุคลากร									
๒๑.	หน่วยงานของท่านมีการให้เกียรติบุคลากร ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๒.	หน่วยงานของท่านมีการคุ้มครองบุคลากร ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๒๓.	หน่วยงานของท่านมีการให้สวัสดิภาพแก่ บุคลากรที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๔.	หน่วยงานของท่านมีการให้ความเสมอ ภาคแก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๕.	หน่วยงานของท่านมีการสอดส่องดูแล บุคลากรได้อย่างทั่วถึง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๖. หลักการพบุชาสัจการะ นับถือปูชานีสถานสำคัญ คือ การสัจการะเคารพบูชาเจดีย์ ปูชานีสถาน อนุสาวรีย์ และเข้าร่วมพิธีกรรมตามประเพณี									
๒๖.	ท่านมีการให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียม ประเพณีในท้องถิ่น	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้

ที่	หลักการบริหาร ๗ กับการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๒๗.	ท่านเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒๘.	ท่านมีการรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดี ที่เคยทำร่วมกัน	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒๙.	ท่านมีการสักการะเคารพบูชาเจดีย์ ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์ ประจำชาติที่มี ตามประเพณี	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๓๐.	หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๗) หลักให้ความอาทร บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร คือ การจัดอาทร บำรุง คุ้มครองบุคลากร									
๓๑.	หน่วยงานของท่านมีการจัดการป้องกัน ให้กับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๓๒.	หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้ บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๓๓.	หน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแล บุคลากรเป็นอย่างดีในการทำงาน	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๓๔.	หน่วยงานของท่านมีสวัสดิการที่ดีให้แก่ บุคลากรในการทำงาน	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๓๕.	หน่วยงานของท่านมีการให้รางวัล แก่บุคลากรที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ที่	การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ									
๑.	ท่านมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารงานขององค์กร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒.	หน่วยงานเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓.	ท่านมีส่วนร่วมการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๔.	หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรจัดกลุ่มไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยพัฒนาชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕.	หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักศีลธรรม	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒. ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน									
๖.	หน่วยงานของท่านมีระเบียบ อำนาจหน้าที่ในการประสานงานที่ชัดเจน	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๗.	หน่วยงานของท่านมีนโยบาย แผนงาน และโครงการ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๘.	หน่วยงานของท่านมีการกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานภายในอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๙.	หน่วยงานของท่านมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแนวทางปฏิบัติงานโครงการและแผนงานที่กำหนด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๐.	หน่วยงานของท่านมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์จังหวัดทราบ	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้

ที่	การส่งเสริมความสามานฉันท์ในการ บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๓. ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม									
๑๑.	หน่วยงานของท่านมีการรณรงค์และ ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมความสามานฉันท์	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๒.	หน่วยงานของท่านมีการจัดพิมพ์หนังสือ และเอกสารเผยแพร่ เพื่อการส่งเสริม ความสามานฉันท์	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๓.	หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมความสามานฉันท์	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๔.	หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์ โครงการ โดยร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๕.	หน่วยงานของท่านมีโครงการรณรงค์ เพื่อการส่งเสริมความสามานฉันท์	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เจริญพร นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิติ ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของท่าน
จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพราเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๖๐๐
อุทยาน : ๒๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๑๓๐
โทร : ๐๒-๕๔๒๖๒๑๕๕ ต่อ ๒๑๑๐๐, ๒๑๑๑๗, ๒๑๑๑๘

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลลานสัก
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดูตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

27 มี.ค. 60

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อยูธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
 เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลป่าอ้อ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิต
 หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของท่าน
 จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
 อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออโนมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
 วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺโณ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
 โทรติดต่อก. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

จ.ส.จ.

(ชาญ อินทธีรพงษ์)

เจ้าพนักงานธุรการ

๒๗ มี.ค. ๒๕๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยู่อา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๙๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลลานสัก
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทรสว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพราเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺโณ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทรสว่าง

โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลป่าอ้อ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วิงน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ภาคผนวก จ
ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
m1.1	423.4000	3025.697	.704	.	.992
M1.2	423.6333	3026.033	.660	.	.992
m1.3	423.4667	3023.361	.707	.	.992
m1.4	423.4000	3025.697	.664	.	.992
m1.5	423.3000	3032.838	.605	.	.992
m2.1	423.2667	3022.340	.900	.	.992
m2.3	423.2333	3036.806	.758	.	.992
m2.2	423.2000	3040.510	.700	.	.992
m2.4	423.6333	3032.102	.626	.	.992
m2.5	423.2333	3032.944	.744	.	.992
m3.1	423.2000	3044.786	.713	.	.992
m3.2	423.1667	3043.937	.649	.	.992
m3.3	423.2000	3044.097	.643	.	.992
m3.5	423.2333	3036.806	.758	.	.992
m3.4	423.2000	3039.062	.723	.	.992
m4.1	423.3667	3026.309	.690	.	.992
m4.2	423.6000	3020.317	.646	.	.992
m4.3	423.5667	3029.633	.628	.	.992
m4.4	423.5333	3033.154	.702	.	.992
m4.5	423.5000	3034.603	.667	.	.992
p1.1	423.3000	3018.700	.882	.	.992
p1.2	423.3000	3019.459	.872	.	.992
p1.3	423.2000	3044.786	.713	.	.992
p1.4	423.1667	3046.420	.609	.	.992
p1.5	423.3667	3026.309	.736	.	.992
p2.1	423.3000	3028.562	.655	.	.992
p2.2	423.6333	3026.309	.696	.	.992
p2.3	423.2333	3026.047	.845	.	.992

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
p2.4	423.5333	3036.947	.650	.	.992
p2.5	423.6667	3038.023	.609	.	.992
p3.1	423.3333	3028.506	.754	.	.992
p3.2	423.2333	3036.806	.758	.	.992
p3.3	423.3667	3030.240	.737	.	.992
p3.4	423.4000	3019.834	.827	.	.992
p3.5	423.3333	3039.333	.660	.	.992
p4.1	423.6333	3030.930	.683	.	.992
p4.2	423.4667	3029.913	.776	.	.992
p4.3	423.5333	3030.602	.685	.	.992
p4.4	423.6000	3024.593	.799	.	.992
p4.5	423.7333	3022.547	.713	.	.992
p5.1	423.4667	3040.464	.625	.	.992
p5.2	423.5000	3034.741	.722	.	.992
p5.3	423.6000	3019.766	.757	.	.992
p5.4	423.5333	3029.982	.813	.	.992
p5.5	423.4667	3036.947	.742	.	.992
p6.1	423.5000	3019.017	.727	.	.992
p6.2	423.4000	3025.076	.818	.	.992
p6.3	423.3667	3027.826	.839	.	.992
p6.4	423.5667	3020.944	.773	.	.992
p6.5	423.5000	3033.569	.634	.	.992
s1.1	423.6667	2992.230	.826	.	.992
s1.2	423.6333	2998.447	.815	.	.992
s1.3	423.8667	3007.775	.810	.	.992
s1.4	423.6000	3012.524	.696	.	.992
s1.5	423.6333	2998.861	.843	.	.992
s2.1	423.8667	3000.189	.733	.	.992

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
s2.2	423.6000	3001.628	.837	.	.992
s2.4	423.6333	3017.826	.654	.	.992
s2.5	423.5667	3007.840	.732	.	.992
s3.1	423.5667	3013.289	.775	.	.992
s3.2	423.5667	3020.047	.668	.	.992
s3.3	423.4333	3015.220	.751	.	.992
s3.4	423.5000	3011.224	.775	.	.992
s3.5	423.5667	3013.013	.778	.	.992
s4.1	423.4667	3014.189	.814	.	.992
s4.2	423.5667	3011.013	.763	.	.992
s4.3	423.5000	3010.328	.785	.	.992
s4.4	423.6333	3004.999	.856	.	.992
s4.5	423.4667	3011.982	.840	.	.992
s5.1	423.5333	3000.947	.821	.	.992
s5.2	423.6333	3011.275	.751	.	.992
s5.3	423.7000	2994.562	.790	.	.992
s5.4	423.3000	3029.390	.801	.	.992
s5.5	423.8000	3021.062	.695	.	.992
s6.1	423.3333	3011.471	.918	.	.992
s6.2	423.3667	3024.585	.711	.	.992
s6.3	423.2667	3033.237	.741	.	.992
s6.4	423.3000	3024.907	.743	.	.992
s6.5	423.4000	3026.800	.737	.	.992
s7.1	423.3333	3028.782	.816	.	.992
s7.2	423.6667	3025.057	.687	.	.992
s7.3	423.4667	3006.395	.858	.	.992
s7.4	423.8000	3034.234	.616	.	.992
s7.5	423.3333	3025.057	.871	.	.992

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
de1.1	423.4667	3012.947	.715	.	.992
de1.3	423.6333	3014.171	.721	.	.992
de1.4	423.5333	3025.844	.699	.	.992
de1.5	423.3667	3020.792	.867	.	.992
de2.1	423.4000	3022.524	.792	.	.992
de2.2	423.3333	3028.782	.816	.	.992
de2.3	423.4667	3026.740	.709	.	.992
de2.4	423.5000	3020.810	.747	.	.992
de2.5	423.2000	3039.545	.716	.	.992
de3.1	423.3000	3018.700	.882	.	.992
de3.2	423.2333	3025.220	.857	.	.992
de3.3	423.3000	3018.700	.882	.	.992
de3.5	423.2667	3027.513	.760	.	.992
de3.4	423.2333	3042.116	.673	.	.992

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.992	.992	100

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และศึกษารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอยางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๙๑๓๐

โทร. ๐๒-๕๔๕๒ ๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เลขที่รับ 4304/60

๑ เมษายน ๒๕๖๐ 520 / 60

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๓

๕๘/๖๐

๕๖๓.๐๐/๖๐

15.30

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด (ของกรมมีที่ ศธ๖๑๐๕.๒/๕๒๓) 11 เมษ ๖๐

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้จึงมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออโนทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรติดตอ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

พ.พ.พ.
๕ มี.ย. ๒๕๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย...น.
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

เพื่อมาสนทนากับศาสตราจารย์
เลขที่ ๓๑๒๖
๕ มี.ย. ๒๕๖๐
๐๙.๐๐
สำนักงานปลัดเทศบาล
รับที่ ศธ / ๖๐
วันที่ ๕ มี.ย. ๒๕๖๐
เวลา ๐๙.๐๐ น.

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายเทศมนตรีเทศบาลนครนครสวรรค์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์
เขียน หัวหมากเกษียรธรรมเมืองไทย

ขอเจริญพร

เพื่อโปรดทราบ
- ผอ.ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
- ผอ.ภาควิชาการศึกษาศาสตร์
- ผอ.ภาควิชาการศึกษาศาสตร์
- ผอ.ภาควิชาการศึกษาศาสตร์
- ผอ.ภาควิชาการศึกษาศาสตร์

[Signature]
(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (ปริญญาพุทธ)
เลขที่ ๕ มี.ย. ๒๕๖๐

- นิสิตสงฆ์สงฆ์ในเขตเมือง
[Signature]

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ในางกันตักนิษฐ์ คณะกรรมาธิการ
หัวหน้างานธุรการ
๕ มี.ย. ๒๕๖๐

- เพื่อโปรดทราบ
- รอง ผอ.ภาควิชาการศึกษาศาสตร์
[Signature]
๕ มี.ย. ๒๕๖๐

รองปลัดเทศบาล
ปลัดเทศบาล
๕ มี.ย. ๒๕๖๐

[Signature]
๗/๒๖/๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยู่ยงยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เทศบาลตำบลพยุหะ
เลขรับ... ๒๖๒ / ๒๕๖๐
วันที่... ๕ เมษายน ๒๕๖๐
เวลา... ๑๕.๐๐ น.

เรื่อง ขออนุมัติครุฑให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทรสว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๕๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุมัติให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ปลัดเทศบาล
เพื่อโปรดทราบ
- ๗๐๗๖๖๖ ๒๕๖๐
เรียน (นายอภิชาติ เอี่ยมประไพ)
รองปลัดเทศบาล

ขอเจริญพร
(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

เรียน ท่านอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
เพื่อโปรดทราบ
- ๗๐๗๖๖๖ ๒๕๖๐

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทรสว่าง
โทรศัพท์: ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕
หัวหน้าฝ่ายอำนวยความสะดวก
๕ 7 เม.ย. 2560

เรียน ปลัดเทศบาล
เพื่อโปรดทราบ
- ๗๐๗๖๖๖ ๒๕๖๐
๕ 7 เม.ย. ๒๕๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
 ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อยูธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๕๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของท่าน
 เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออัญมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
 โทรติดต่อก่อน: ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
ภาควิชาปรัชญา ศาสนศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายเทศมนตรีเมืองชุมแสง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออภัยในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพราเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

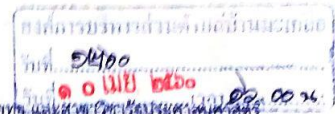
(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ (วังน้อย)ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรติดต่อกับ ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศก ๖๑๐๕/๒/๕๖๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาและศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อพยูฯ : ๗๕ หมู่ ๓ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓๑๑๐๐
 โทร : ๐๖ ๔๕๖๒ ๓๑๕๕ ถึง ๒๑๑๐, ๒๑๑๑, ๒๑๑๔

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ
 ถึงที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
 การศึกษานี้จึงเกี่ยวข้องกับความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน
 เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เขียน นชก อบต.บ้านมะเกลือ
เพื่อโปรดทราบ

ขอเจริญพร

M. M.
 (นายสุบัณฑิต ชัยมงคล)
 ผู้ศึกษานิเทศก์
สุบัณฑิต ชัยมงคล
 (นายสุบัณฑิต ชัยมงคล)

อรุณ ส. ใจ
 (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาปรัชญาและศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ
 ผู้ประสานงาน นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
 โทรศัพท์ ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

สุวิทย์
 (นายประมุตต สุขสำราญ)
 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนิคมเขาบ่อแก้ว
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้จึงมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺเฑ, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยู่เยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร ท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิติ ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรติดตอ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์

ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อุทยาน : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๕๕๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครสวรรค์
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน
 เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
 โทรศัพท์: ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

นาย... (พิมพ์ชื่อ)
 19 มี.ค. 60
 ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครสวรรค์

ภาคผนวก ช
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามานฉันท์
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
AN APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES FOR
THE PROMOTION OF RECONCILIATION
IN LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS,
NAKHON SAWAN PROVINCE

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อ
การส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามฉบับนี้ มี ๕ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักอภิปรินายธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประเภทของบุคลากร ประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

๒๐ - ๒๕ ปี

๒๖ - ๓๐ ปี

๓๑ - ๓๕ ปี

๓๖ - ๔๐ ปี

๔๑ - ๔๕ ปี

๔๖ - ๕๐ ปี

๕๑ ปี ขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ระดับปริญญาตรี

ระดับปริญญาโท

ระดับปริญญาเอก

อื่นๆ (โปรดระบุ)

๔. ประเภทของบุคลากร

นายก/รองนายก

ที่ปรึกษานายก/เลขนายก

ประธานสภา/รองประธานสภา

สมาชิกสภา

เลขาธิการ/เลขาธิการที่ไม่ใช่สมาชิก

ข้าราชการ

พนักงานราชการ

พนักงานเทศบาลสามัญ

ลูกจ้างประจำ

พนักงานจ้าง

อื่นๆ (โปรดระบุ)

๕. ประสบการณ์ในการทำงาน

๑ - ๕ ปี

๖ - ๑๐ ปี

๑๑ - ๑๕ ปี

๑๖ - ๒๐ ปี

๒๑ ปี ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติการที่ตรงกับความเป็นจริงโดยมี

ระดับความคิดเห็น มีค่าดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง อยู่ในระดับน้อยมาก

ข้อที่	ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านบุคลากร						
๑.	บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน					
๒.	บุคลากรมีความรู้ตรงตามตำแหน่งงาน					
๓.	บุคลากรมีความตั้งใจในการทำงาน					
๔.	บุคลากรมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงาน					
๕.	บุคลากรได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น					
๒. ด้านงบประมาณ						
๖.	หน่วยงานของท่านมีการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นไปตามระเบียบ					
๗.	หน่วยงานของท่านมีการวางแผนการใช้งบประมาณ ที่ชัดเจน					
๘.	หน่วยงานมีงบประมาณที่ได้รับเพียงพอ ในการดำเนินงาน					
๙.	หน่วยงานของท่านมีการใช้งบประมาณที่มีอยู่ อย่างจำกัดให้คุ้มค่า					
๑๐.	หน่วยงานของท่านมีการตรวจสอบงบประมาณ ตามระเบียบที่กำหนดไว้					

ข้อที่	ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๓. ด้านวัสดุอุปกรณ์						
๑๑.	หน่วยงานของท่านมีระเบียบการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ที่ชัดเจน					
๑๒.	หน่วยงานของท่านมีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย					
๑๓.	หน่วยงานของท่านมีอุปกรณ์ เครื่องมือและระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ					
๑๔.	หน่วยงานของท่านมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ในสำนักงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้					
๑๕.	หน่วยงานของท่านมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี					
๔. ด้านการบริหารการจัดการ						
๑๖.	หน่วยงานของท่านมีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารงานอย่างชัดเจน					
๑๗.	หน่วยงานของท่านมีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้					
๑๘.	หน่วยงานของท่านมีการมอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน					
๑๙.	หน่วยงานของท่านมีการประสานงานกันในการดำเนินงานขององค์กร					
๒๐.	หน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแลในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสราณียธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติการที่ตรงกับความเป็นจริงโดยมี
ระดับความคิดเห็น มีค่าดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง อยู่ในระดับน้อยมาก

ข้อที่	หลักสราณียธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. หลักเมตตาทายกรรม คือ การแสดงไมตรีจิตที่ดีต่อกัน						
๑.	ท่านมีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน					
๒.	ท่านมีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติ หน้าที่					
๓.	ท่านมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนร่วมงาน					
๔.	ท่านมีความรักต่อเพื่อนร่วมงาน					
๕.	บุคลากรมีการแสดงความเคารพนับถือต่อกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
๒. หลักเมตตาวจีกรรม คือ การพูดต่อกันด้วยเมตตาช่วยแจ้งสิ่งที่ประโยชน์						
๖.	บุคลากรมีการทักทายด้วยวาจาสุภาพต่อกัน					
๗.	บุคลากรพูดแต่คำจริงมีเหตุมีผลต่อเพื่อนร่วมงาน					
๘.	บุคลากรมีการแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน					
๙.	บุคลากรมีการพูดแนะนำสิ่งที่ดีต่อกันในการทำงาน					
๑๐.	บุคลากรพูดแต่คำที่สมานสามัคคีต่อกัน					
๓. หลักเมตตาโมกกรรม คือ การตั้งจิตปรารถนาดีและคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน						
๑๑.	ท่านมีการตั้งจิตปรารถนาดีต่อกันและกัน					
๑๒.	ท่านมีความคิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน					

ข้อที่	หลักสารณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๓.	ท่านมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน					
๑๔.	ท่านมีความคิดเสียสละในการทำงาน					
๑๕.	ท่านรู้จักให้อภัยต่อกันและกันอยู่เสมอ					
๔. หลักสารณโมคิ คือ การแบ่งปันลาภผลและการประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกัน						
๑๖.	บุคลากรมีการแบ่งปันสิ่งของที่ได้มาอย่างทั่วถึง					
๑๗.	บุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน					
๑๘.	บุคลากรมีการประสานงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
๑๙.	บุคลากรมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตโดยไม่ใช้หน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์					
๒๐.	บุคลากรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยไม่มีอคติ ไม่ลำเอียงต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง					
๔. หลักสารณโมคิ คือ การแบ่งปันลาภผลและการประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกัน						
๑๖.	บุคลากรมีการแบ่งปันสิ่งของที่ได้มาอย่างทั่วถึง					
๑๗.	บุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน					
๑๘.	บุคลากรมีการประสานงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
๑๙.	บุคลากรมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตโดยไม่ใช้หน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์					
๒๐.	บุคลากรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยไม่มีอคติ ไม่ลำเอียงต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง					
๕. หลักศีลสามัญญตา คือ การประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริตรักษาระเบียบและข้อบังคับที่วางไว้						
๒๑.	ท่านมีการประพฤติปฏิบัติวางตนเป็นที่น่านับถือ					
๒๒.	บุคลากรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน					
๒๓.	บุคลากรให้ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของเพื่อนร่วมงาน					

ข้อที่	หลักสาราณียธรรม ๖ กกับการบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๒๔.	บุคลากรมีการปฏิบัติตามกฎกติกาและข้อบังคับ ที่วางไว้					
๒๕.	บุคลากรมีการรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม					
๖. หลักทฤษฎีสัมมัญญาตา คือ การมีความเคารพรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน						
๒๖.	บุคลากรมีการรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน					
๒๗.	บุคลากรมีความเห็นชอบร่วมกันในการทำงาน					
๒๘.	บุคลากรมีความเห็นตรงกันในหลักการสำคัญต่อการ ปฏิบัติงาน					
๒๙.	หน่วยงานของท่านมีการจัดทำรายงานผลการ ตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี					
๓๐.	บุคลากรมีการเปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะข้อคิดเห็น ในการพัฒนางานของบุคลากร					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม ๗ กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติการที่ตรงกับความเป็นจริงโดยมี
ระดับความคิดเห็น มีค่าดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง อยู่ในระดับน้อยมาก

ข้อที่	หลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ คือ การประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ						
๑.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษาหารือกัน ในการทำงานเป็นประจำ					
๒.	หน่วยงานของท่านมีการปรึกษาหารือกันในปัญหา ของการทำงานเป็นประจำ					
๓.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมเพื่อปรับคน ให้เหมาะสมกับงาน					
๔.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ ในการประสานงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร					
๕.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมปรึกษากันทำให้รู้จักซึ่ง กันและกันมากขึ้น					
๒. หลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม คือ ความพร้อมเพรียงกันในการเข้า ประชุมและเมื่อถึงเวลาเลิกประชุม ก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม						
๖.	หน่วยงานของท่านมีความพร้อมเพรียงกันประชุม					
๗.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมตรงตามเวลา ที่กำหนดไว้					
๘.	หน่วยงานของท่านในขณะมีการประชุม ไม่มีการลุกออก จากที่ประชุม					
๙.	ท่านมีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันในการเข้าร่วมประชุม					
๑๐.	หน่วยงานของท่านเวลาเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก ประชุม					
๓. หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว คือ ไม่เพิ่มเติมระเบียบ ที่บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว						
๑๑.	หน่วยงานของท่านไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ					
๑๒.	หน่วยงานของท่านมีการถือปฏิบัติตามระเบียบ ที่บัญญัติไว้แล้ว					

ข้อที่	หลักอธิปไตยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๓.	หน่วยงานของท่านไม่ยกเลิกระเบียบที่บัญญัติไว้แล้ว โดยพลการ					
๑๔.	หน่วยงานของท่านไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว					
๑๕.	หน่วยงานของท่านมีการประชุมหาแนวทางแก้ไขระเบียบ ที่ไม่ขัดต่อหลักการเดิม					
๔. หลักหลักการ เคารพนับถือ บุชาผู้ที่ใหญ่ คือ เคารพให้เกียรติและเชื่อฟังถ้อยคำผู้อาวุโส						
๑๖.	บุคลากรมีความเคารพให้เกียรติผู้อาวุโส					
๑๗.	บุคลากรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส					
๑๘.	บุคลากรมีการทำงานร่วมกันต้องเชื่อฟังผู้มีความรู้ และประสบการณ์					
๑๙.	ผู้อาวุโสให้คำแนะนำในสิ่งที่ควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำใน การทำงาน					
๒๐.	ท่านมีการให้ความสำคัญกับถ้อยคำของผู้อาวุโส เป็นสิ่งที่ควรรับฟัง					
๕. หลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร คือ การให้เกียรติบุคลากร คุ้มครอง ป้องกันบุคลากร						
๒๑.	หน่วยงานของท่านมีการให้เกียรติบุคลากรที่อยู่ภายใต้ บังคับบัญชา					
๒๒.	หน่วยงานของท่านมีการคุ้มครองบุคลากรที่อยู่ภายใต้ บังคับบัญชา					
๒๓.	หน่วยงานของท่านมีการให้สวัสดิภาพแก่บุคลากร ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา					
๒๔.	หน่วยงานของท่านมีการให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรใน การปฏิบัติหน้าที่					

ข้อที่	หลักการบริหารธรรม ๗ กับการบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๒๕.	หน่วยงานของท่านมีการสอดส่องดูแลบุคลากร ได้อย่างทั่วถึง					
๖. หลักการพบุชาสักการะ นับถือปูชานียสถานสำคัญ คือ การสักการะเคารพบูชาเจดีย์ ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์ และเข้าร่วมพิธีกรรมตามประเพณี						
๒๖.	ท่านมีการให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ในท้องถิ่น					
๒๗.	ท่านเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้งภายในและ ภายนอกเขตพื้นที่					
๒๘.	ท่านมีการรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีที่เคย ทำร่วมกัน					
๒๙.	ท่านมีการสักการะเคารพบูชาเจดีย์ ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์ประจำชาติที่มีตามประเพณี					
๓๐.	หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง					
๗) หลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร คือ การจัดอารักขา บำรุง คุ้มครองบุคลากร						
๓๑.	หน่วยงานของท่านมีการจัดการป้องกันให้กับบุคลากรใน การปฏิบัติหน้าที่					
๓๒.	หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้บุคลากร มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น					
๓๓.	หน่วยงานของท่านมีการกำกับดูแลบุคลากรเป็นอย่างดี ในการทำงาน					
๓๔.	หน่วยงานของท่านมีสวัสดิการที่ดีให้แก่บุคลากร ในการทำงาน					
๓๕.	หน่วยงานของท่านมีการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ดี ในการปฏิบัติหน้าที่					

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติการที่ตรงกับความเป็นจริงโดยมีระดับความคิดเห็น มีค่าดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง อยู่ในระดับน้อยมาก

ข้อที่	การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ						
๑.	ท่านมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารงานขององค์กร					
๒.	หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน					
๓.	ท่านมีส่วนร่วมการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น					
๔.	หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรจัดกลุ่มไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยพัฒนาชุมชน					
๕.	หน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักศีลธรรม					
๒. ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน						
๖.	หน่วยงานของท่านมีระเบียบ อำนาจหน้าที่ในการประสานงานที่ชัดเจน					
๗.	หน่วยงานของท่านมีนโยบาย แผนงานและโครงการเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ					

ข้อที่	การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๘.	หน่วยงานของท่านมีการกำหนดกรอบแนวทางการ ปฏิบัติงานภายในอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์					
๙.	หน่วยงานของท่านมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแนวทางการปฏิบัติงานโครงการและ แผนงานที่กำหนด					
๑๐.	หน่วยงานของท่านมีการรายงานผลการดำเนินงาน ให้ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์จังหวัดทราบ					
๓. ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม						
๑๑.	หน่วยงานของท่านมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์					
๑๒.	หน่วยงานของท่านมีการจัดพิมพ์หนังสือและเอกสาร เผยแพร่ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์					
๑๓.	หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความ สมานฉันท์					
๑๔.	หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย					
๑๕.	หน่วยงานของท่านมีโครงการรณรงค์ เพื่อการส่งเสริม ความสมานฉันท์					

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ซ
รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)
การวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคี
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

รายชื่อ	หน่วยงาน
๑) พระราชรัตนเวที	รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง
๒) พระราชพุฒิเมธี	เจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ
๓) พระนิโรธรักขิต	เจ้าคณะอำเภอลาดบัวหลวง วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
๔) นางบุญยวีร์ชาติวัลลภ	ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ
๕) นายธีระเดช บางสมบุญ	ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์
๖) นายวีระ บำรุงศรี	นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ
๗) นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า	นายกเทศมนตรีตำบลโกรกพระ
๘) นายจำลอง พรหมหนองโคก	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก
๙) นางสาวช่อทิพ สาคิรินทร์	รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงาน ปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
๑๐) นายบุญช่วย เมธประสพสันต์	หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๑๑) นายจิตตเกษมณีนีโรจน์ธนรัฐ	นายกเทศมนตรีเทศบาลนครนครสวรรค์
๑๒) ดร.สนั่น กัลป์ปา	อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
๑๓) นายศรชัย อธิปฏิเวชช	นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง
๑๔) นางไพลิน โตอิม	นายกเทศมนตรีตำบลท่าน้ำอ้อยม่วงหัก
๑๕) นายวรพจน์ ทับพุ่ม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง
๑๖) นายประยุทธ์ สุขสำราญ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ
๑๗) นายจำลอง พรหมหนองโคก	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก
๑๘) นางนิชนันท์ ฤทธิคง	ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์

ภาคผนวก ฅ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาพระศาสนศาสตร์
ภาควิชาปรัชญา ศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนบุปผารัตนศึกษา และบางขุนนนท์
เขตบางขุนนนท์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๖๐
หมายเลข โทร พุ ๑ ตำบลอัมไพรวัง อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๑๑๖๖
โทร. ๐๖-๔๕๖๖๕๕๕ ถึง ๒๒๒๐, ๒๒๒๑, ๒๒๒๒

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นางบุญยวีร์ ขาดิวัลลก ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๕๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาพระศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุญาต
ขอคุณครูได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาพระศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอคุณครูในความเอื้อเฟื้อต่อหาวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปโยดม.ตร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญาพระศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์: ๐๘๖-๕๖๕๕-๕๖๖๕

(นางบุญยวีร์ ขาดิวัลลก)
ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ
๒๒ เม.ย. ๖๐.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๖

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนพรหม
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยู่อา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

เขตบาลนครนครสวรรค์
เรื่อง: ๓๒ ๐ ๓
ส่งไป: ๒๒.๒๒.๒๕๖๐
รับที่: ๑๐๙ ๑๐
วันที่: ๑๐ มี.ย. ๒๕๖๐
เวลา: ๐๘.๓๖

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายธีระเดช บางสมบุญ ปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทรสว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๐๑๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออโนทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์
เรียน ปลัดเทศบาลนครสวรรค์
เพื่อโปรดทราบ

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตราชบุรี โทร. ๐๓๖-๒๕๖๐๑
ขอฝากให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์นครสวรรค์
ขอฝากให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
- ในวาระที่โรงเรียนประชาบาล
พิกัด ๐๑๐๒๖ และ กิ่งอำเภอชุมพวง
นครสวรรค์

ขอเจริญพร

[Signature]
(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติพัฒน์, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

๑๐ มี.ย. ๒๕๖๐ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทรสว่าง
โทรติดต่อกับ: ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ปลัดเทศบาล
เพื่อโปรดทราบ
ส่งไป: ๒๒.๒๒.๒๕๖๐
(นาง) พ.ศ. ๒๕๖๐
๑๐ มี.ย. ๒๕๖๐

ธีระเดช บางสมบุญ
ปลัดเทศบาล
๑๒ มี.ย. ๒๕๖๐

10 June 60

ที่ ศธ ๖๓๐๕.๒/๕๓๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์
ภาควิชาปรัชญา ศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
อุทยาน : ๕๕๕ หมู่ ๓ ตำบลสำโรง อำเภอรามัญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓๑๑๐๐
โทร. ๐๒-๕๒๒-๓๓๕๔ ตัน ๒๓๐๐, ๒๓๐๑, ๒๓๐๒

๓ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายวิระ บำรุงศรี นายกเทศมนตรีตำบลพยุหะ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออัญมิตนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. 08๙-๕๖๕-๕๖๓๕

๐๙/๐๓/๒๐๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อพยยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร นายสมศักดิ์ รุ่งเจ็ดฟ้า นายเทศมนตรีตำบลโกรกพระ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๕๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(นายอรรถกร รุ่งเจ็ดฟ้า)
 นายเทศมนตรีตำบลโกรกพระ

๗ 1๖.๔.๖๐

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ผศ.ดร.)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
 โทรศัพท์ต่อ. 08๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๑๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายจำลอง พรหมหนองโคก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์คค
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออุทิศมาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺเณมศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๒๘-๕๖๕-๕๖๐๕

เม.ร. ๑๐๖ พรหมหนองโคก
เม.ล. ๐๐๓ นครสวรรค์ ๒๑๓๗๗
๒๑ เม.ย. ๒๕๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนา

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๓๓๐, ๒๓๓๗, ๒๓๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

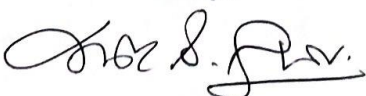
เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร นางสาวชอทิพ ศาคิรินทร์ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง
 อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรดังกล่าว
 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุญาต
 ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

 นางสาวชอทิพ ศาคิรินทร์
 ๗ เม.ย. ๒๕๖๐

 (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาปรัชญาศาสนา (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
 โทรติดต่อกับ 08๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อุทยาน : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๐๑๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕๒-๓๓๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร นายบุญช่วย เมธประสพสันต์ หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 สิ่งที่มาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุญาต
 ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺเฑ.ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรติดต่อกัน. 08๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อัญญา : ๗๕ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐
 โทร. ๐๒-๕๕๒-๓๕๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร ดร.สนั่น กัลป์ปา อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
 และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ,มศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรศัพท์ต่อ. 08๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ศ. น. ส. ก.
 (ศ. น. ส. ก.)
 ศ. น. ส. ก.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๑๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร นายวรพจน์ ทัพพุ่ม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง
 สิ่งส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
 โทรศัพท์ต่อ. 08๙-๕๖๕-๕๖๓๕

- ๖๘๐๕ ทัพพุ่ม
 24 เม.ย. ๖๐

(นายวรพจน์ ทัพพุ่ม)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ
วันที่ ๑๐ เม.ย. ๒๕๖๐

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายประยุทธ์ สุขสำราญ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทรสว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการหลักสูตรดังกล่าว
การศึกษานี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์
เรียน นาย ออบค.บ้านมะเกลือ
เพื่อโปรดทราบ

(Handwritten signature)
(นายสุบัณฑิต นามสกุล)
เจ้าพนักงานธุรการ

(Handwritten signature)
อ.ก.

(นายสุบัณฑิต นามสกุล)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทรสว่าง
โทรศัพท์ติดต่อ: 08๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ขอเจริญพร

(Handwritten signature)

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ (วังน้อย)

(Handwritten signature)

(นายประยุทธ์ สุขสำราญ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ

ที่ ศธ ๖๓๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทวารม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
อุทยาน : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๕๒-๓๓๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบเรียน พระเดชพระคุณพระราชรัตนเวที รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์
วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณ
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญา
ภาควิชาปรัชญา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๕ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบเรียน พระเดชพระคุณพระราชพุมิเมธี เจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณ
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

พระพรหมโพธิ์
เจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์
๑ เมษายน ๖๐

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง
ดร. กิตติพล โสภณ
(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติพลโณ, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญา คณะสังคมศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๖๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐
อุทยาน : ๗๕ หมู่ ๑ ตำบลสี่โพธิ์ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒ ๕๔๕๒ ๓๓๕๕ ต่อ ๒๓๓๐, ๒๓๓๗, ๒๓๓๘

๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระนิโรธรักษา เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๕๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระนิโรธรักษา)
๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

เรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์: ๐๘๔-๕๖๕-๕๖๓๕

พระราชพุทธิเมธี รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์
วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตำบลปากน้ำโพ
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

พระนิโรธรักขิต เจ้าคณะอำเภอชุมตาบง
วัดท่าพระเจริญพรต ตำบลบ้านมะเกลือ
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ภาคผนวก ญ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
AN APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES FOR THE PROMOTION OF
RECONCILIATION IN LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS,
NAKHON SAWAN PROVINCE

.....
ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
ผู้สัมภาษณ์ : ผู้วิจัย.....บันทึกข้อมูล : ผู้วิจัย (จดบันทึก,บันทึกเสียง)
สถานที่สัมภาษณ์.....วัน/เดือน/ปี.....เวลา.....

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย

๑. แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยตามหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้วิจัยใคร่ขอความรู้และข้อมูลจากท่าน เพื่อประกอบการศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ โดยการนำหลักพุทธธรรมมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

๒. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน

ส่วนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ ๓ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักอภิธานียธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ ๕ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

- ๓. ขอความกรุณาให้ตอบคำถามทุกข้อและคำตอบทุกคำตอบ ข้อมูลทุกข้อมูล
ในแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยถือเป็นความลับ
- ๔. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่อนุเคราะห์สละเวลาให้ข้อมูลเป็นอย่างสูง

ส่วนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑) ท่านมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน อย่างไรบ้าง ? ที่จะส่งเสริมความ
สามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

.....

.....

๒) ท่านมีการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน อย่างไรบ้าง ? ที่จะส่งเสริมความ
สามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

.....

.....

๓) ท่านมีการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอย่างไรบ้าง ?
ที่จะส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครสวรรค์

๑) ท่านมีการบริหารบุคลากรอย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

.....

.....

๒) ท่านมีการบริหารงบประมาณอย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

๓) ท่านมีการบริหารวัสดุอุปกรณ์อย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

๔) ท่านมีการบริหารการจัดการอย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

ส่วนที่ ๓ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสารานีธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑) ท่านใช้หลักเมตตาภยธรรม (การแสดงไมตรีจิตที่ดีต่อกัน) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ? อย่างไรบ้าง ?

.....

๒) ท่านใช้หลักเมตตาวจิกรรม (การพูดต่อกันด้วยเมตตาช่วยแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ? อย่างไรบ้าง ?

.....

๓) ท่านใช้หลักเมตตาโมกรรม (การตั้งจิตปรารถนาดีและคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ? อย่างไรบ้าง ?

.....

๔) ท่านใช้หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันลาภผลและการประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกัน) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ? อย่างไรบ้าง ?

.....

๕) ท่านใช้หลักศีลสามัญญา (การประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริตรักษาระเบียบและข้อบังคับที่วางไว้) อย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

๖) ท่านใช้หลักทฤษฎีสามัญญา (ความเคารพรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน) ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ? อย่างไรบ้าง ?

.....

ส่วนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักอปธานิยธรรม ๗ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

๑) ท่านนำหลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (การประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ) ไปใช้อย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

๒) ท่านนำหลักพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม (ความพร้อมเพรียงกันในการเข้าประชุมและเมื่อถึงเวลาเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม) ไปใช้อย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....

๓) ท่านนำหลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว (ไม่เพิ่มเติมระเบียบที่บัญญัติและไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว) ไปใช้อย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

๔) ท่านนำหลักสักการะ เคารพนับถือ บุชาผู้ที่เป็นใหญ่ (เคารพให้เกียรติและเชื่อฟัง ถ้อยคำผู้อาวุโส) ไปใช้อย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....
.....
.....

๕) ท่านนำหลักคุ้มครอง ป้องกันบุคลากร (การให้เกียรติบุคลากร คุ้มครอง ป้องกันบุคลากร) ไปใช้อย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....
.....
.....

๖) ท่านนำหลักเคารพบูชาสักการะ นับถือปูชนียสถานสำคัญ (การสักการะเคารพบูชาเจดีย์ ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์ และเข้าร่วมพิธีกรรมตามประเพณี) ไปใช้อย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....
.....
.....

๗) ท่านนำหลักให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บุคลากร (การจัดอารักขา บำรุงคุ้มครองบุคลากรที่ดี) ไปใช้อย่างไรบ้าง ? ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ?

.....
.....
.....

ส่วนที่ ๕ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความสามานฉันทในการบริหาร
องคกรปกครองสวนทองถิ่น จังหวัตนครสวรรค

๑. ท่านมีแนวทางการส่งเสริมความสามานฉันทในการบริหารองคกรปกครองสวนทองถิ่น
จังหวัตนครสวรรค อยางไรบ้าง ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณผูใหสัมภาษณ์เป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
(Focus Group Discussion)

รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
งานวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคี
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์
 โดย นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง รหัส ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐
 วันเสาร์ที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๑ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ห้อง ๕๐๗ ชั้น ๕ โซนบี
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

รายชื่อ	ตำแหน่งทางวิชาการ
๑) พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
๒) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
๓) พระครูวินัยธรเอก เตชวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
๔) พระครูวินัยธรเอก ชินวิโส, ดร.	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
๕) ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์
๖) ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
๗) ผศ.ดร.รัฐพล เย็นในมา	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
๘) อาจารย์ ดร.ยุพธนา ประณีต	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
๙) อาจารย์ ดร.สุริยา รักษาเมือง	อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
๑๐) อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว	อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาพประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ภาคผนวก ฎ
หนังสือเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ
(Focus Group Discussions)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒

วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๕๐๖๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ในวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕ โชนปี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒

วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺโณ,ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการ
บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงใคร่ขออาราธนา
พระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การประยุกต์ใช้
หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด
นครสวรรค์” ในวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕
โชนปี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรติดต่อ: ๐๘๘-๕๖๕-๕๖๓๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร., โทรสาร ๐ - ๕๕๒๕ - ๕๐๐๐ (ภายใน ๕๒๐๐)

ที่ ศก ๖๓๐๕ ๒/๕๖

วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระครูวินัยธรเอก ชินวิไล, ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุป็นจิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์" ในวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕ โขนปี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเชื่อเพื่อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสวามิเถอขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพจน์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน นายสุป็นจิต จันทร์สว่าง

โทรศีกษ์ ๐๕๒๕ ๕๒๕ ๕๒๐๕

เอก ชินวิไล (Focus Group)
พระครูวินัยธรเอก ชินวิไล
๑๓ มี.ค./๖๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร., โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๒

วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระครูวินัยธรเอก เศวโร, ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ในวันเสาร์ที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕ โขนปี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมส่งมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ณ ๑๖.๖๐๗

พระครูวินัยธรเอก เศวโร
๑๙๗๕๓.๖๑

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๔-๕๖๕-๕๖๓๕

(Signature)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๓๐๕๒/๕๒

วันที่ ๓๓ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดิมนัดดี ทองอินทร์ หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อ
การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ในวันเสาร์ที่
๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕ โขนปี อาคารเรียนรวม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ
มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๖

วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๕๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อ
การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ในวันเสาร์ที่
๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕ โซนบี อาคารเรียนรวม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ
มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรติดต่อ: ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๓๐๕.๒/๕๒ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปรานิต อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อ
การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ในวันเสาร์ที่
๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕ โชนบี อาคารเรียนรวม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ
มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปรานิต)

๑๓ มี.ค. ๖๑

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศก ๖๑๐๕ ๒/๕๖

วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา ภูมิณี เลขาธิการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อ
การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ในวันเสาร์ที่
๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕ โชนปี อาคารเรียนรวม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ
มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรศัพท์: ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๐๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๓๕๒๕ - ๕๐๐๐ (ภายใน ๕๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๓๐๕ ๒/๕๖

วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.สุวิยา รักษาเมือง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๕๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อ
การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ในวันเสาร์ที่
๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕ โซนบี อาคารเรียนรวม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ
มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพหล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรติดต่อบ. ๐๘๙ ๕๖๕ ๕๖๓๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร./โทรสาร ๐ - ๓๕๒๕ - ๕๐๐๐ (ภายใน ๕๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๓๐๕ ๒/๕๒

วันที่ ๓๓ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อีลาว เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย นายสุบัณฑิต นามสกุล จันทร์สว่าง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๕๐๖๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อ
การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์" ในวันเสาร์ที่
๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๗ ชั้น ๕ โซนบี อาคารเรียนรวม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ
มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ยินดีเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะไว้

๒/๒๖๒
๑๑.๐๖.๒๕๖๓
๑๓ มี.ค. ๖๓

ผู้ประสานงาน: นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง

โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๕๖๕-๕๖๓๕

ภาคผนวก ฐ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ)

แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคี
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

AN APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES FOR
THE PROMOTION OF RECONCILIATION
IN LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS,
NAKHON SAWAN PROVINCE

.....
คำชี้แจง : แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ มี ๒ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
ผู้สัมภาษณ์ : ผู้วิจัย.....บันทึกข้อมูล : ผู้วิจัย (จดบันทึก,บันทึกเสียง)
สถานที่สัมภาษณ์.....วัน/เดือน/ปี.....เวลา.....

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์

- ๑) การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นอย่างไรบ้าง
- ๒) ปัจจัยการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีอะไรบ้าง
- ๓) หลักสารานียธรรม ๖ ที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีอะไรบ้าง
- ๔) หลักอุปทานิยธรรม ๗ ที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีอะไรบ้าง
- ๕) รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นควรเป็นอย่างไรบ้าง

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล : นายสุบัณฑิต จันทร์สว่าง
- วัน/เดือน/ปีเกิด : วันอังคารที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๗
- สถานที่เกิด : บ้านเลขที่ ๓๐๕ หมู่ ๑๓ ตำบลบ้านฝ้อ อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี
- การศึกษา : นธ.เอก, เปรียญธรรม ๓ ประโยค, ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ปว.ค.)
พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (การเมืองการปกครอง)
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (การบริหารรัฐกิจ)
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พธ.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- หน้าที่การงาน : อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ผลงานทางวิชาการ : **บทความวิชาการเรื่อง** การบริหารจัดการเพื่อการเสริมสร้างสมานฉันท์
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
บทความวิชาการเรื่อง กลไกการพัฒนาบุคลากรในองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นตามหลักไตรสิกขา
บทความวิชาการเรื่อง การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุค ๔.๐
บทความวิชาการเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากรในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น
- ที่ทำงานปัจจุบัน : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ศูนย์การศึกษาย่านมัทรี
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๓๘๘ หมู่ ๙ ถนนสวรรค์วิถี ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง
จังหวัดนครสวรรค์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- โทรศัพท์ : E-mail : P_subandit@hotmail.com
Tel : ๐๘๙๕๖๕๕๖๓๕